



رۆمان

لە پېناو ئاواتەکاندا

ئىقبال سەفەرى



منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

له پښتو ژباړه کوندا



حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان
وه‌زاره‌تی روشنیبیری و لاوان
به‌ریوه‌به‌ریتی گشتیی راگه‌یاندن و چاپ و بلاو‌کردنه‌وه
به‌ریوه‌به‌ریتی چاپ و بلاو‌کردنه‌وه‌ی سلیمانی



به‌ریوه‌به‌ریتی
چاپ و بلاو‌کردنه‌وه‌ی
سلیمانی

لە پېناو ئاواتە كاندا

رۆمان

ئىقبال سەفەرى

سليمانى

۲۰۱۲

له پېناو ئاواټه كاندا .

- ❖ نووسەر: ئىقبال سەفەزى
- ❖ بايەت: رۇمان
- ❖ پېتىچى: نووسەر
- ❖ ھەلەچى: سۇران عوسمان
- ❖ نەخشەسازىي بەرگ: جەبار سايبىر
- ❖ نەخشەسازىي ناوۋە: رووپاك مەحمود
- ❖ سەرپەرشتىي چاب: كارزان عەبدوللا
- ❖ قەبارەى كىتېب: A۴ ۲/۱
- ❖ زنجىرەى گشتىي كىتېب: (۹۰۶)
- ❖ تىراژ: (۵۰۰) دانە
- ❖ چاپ: چاپخانهى كەمال
- ❖ نرخ: (۳۰۰۰) دىنار
- ❖ ژمارەى سپاردنى (۲۶۷۶) ى سالى ۲۰۱۲ ى وەزارەتى روشنبىريى و لاوانى دراوۋەتى.

بەرپوۋەبەرئىتىي چاپ و بلاوكردنهوۋەى سلېمانى

گردى ئەندازياران.

ژمارەى تەلەفون: ۳۳۰ ۱۹۴۹

کۆتایی وەرزی پاییز بوو، کەش و ھەوا یەکی تا رادە یەك لەبار،
 بەشیکی ولاتی کوردانی گرتبۆو. پژی می پاشایەتی رووخابوو و دەولەتییکی
 تازە دامەزراو خەریکی قایمکردنی ژێرخانی دەسەلاتی خۆی بوو.
 ھارکات، گەلیك تا قەم و رێکخراوی سیاسی دامەزرا بوون و ئەوانی
 کۆنیش ھەوولی ئاشکرایان دەستپێکردبۆو. ئێمەش گەنجانی
 تازە پێگە یشتوو، دەستە دەستە بە شار و لادێیەکاندا دەگەراین و لە گەل
 خەلکدا، دادەنێشتین و بە خەیاڵ بنەمای دۆنیایەکی یەکسانییان دانابوو،
 بێجگە لە لادێکان، لە زۆر شاریش، وەك شارەکانی کرماشان، ئیلام،
 ئەوان، کامیاران، رەوانسەر، سەرپێلی زەھاو، جوانرۆ، قەسری شیرین و
 کردی خۆرتاوا کۆبوونەو ھەمان بۆ خەلک پێکدەھێنا.

بۆ ئەوئە نیشانمان دابا كە باوەرمان بە يەكسانی ژن و پیاو هەیه،
دەچوینە نێو خەلك و گەورمان دەمالی، مەشكەمان دەژەند، دروینە
دەسكەنەمان دەكرد، جلمان دەشوست...

بەردەوامیش وشەكانی وەك: سۆسیالیزم، كۆمۆنیزم، ماركسیزم،
لیننیزم و گەلێك وشە و دەستەواژەئە و جۆرە بېوونە وێردی سەر زمانمان
و مێشكی خەلكمان پێوە دەههژاند. هەركەس لایەنگری ئە بۆچوونەكانمان
نەكردبا، بەبێ يەك و دوو، وەك نۆكەری ئیمپریالیزم چاوی لێدەكرا و
دەبوو سێخوڕ و بەكرێگراوی ئەمریکا!

قەتم لە بیر ناچێ كە چۆن پۆژێکیان، هێندە لەگەڵ كریكارێکی
كۆرەخانەئە خشت بڕین لە شاری سەرپێتلی زەهاو دواين" تاكو پالتۆ
ئەمریکاییەكە بەری داكەند و لەبەر چاوی ئێمە سووتاندی! ئای چەندە
چەپلەمان بۆ لێدا و چەندە ئافەرینمان بۆ نارد و چەندە دەستخۆشیمان
لێكرد. ئیدی قەتمان بیر لێنەكردبوو كە ئەم ههژاره پاش ئەوئە كە
پالتۆكەئە سووتاند، چی لەبەر بكات، هەتا ساردیی زستان بڕستی لێ
نەبڕی. ئای كە چ دیمەنێکی سەیر بوو!

چەپرەویی ئێمە هێندە خوار ببوو كە لە ناوچەكانی كرماشان و ئیلام،
پێی دەلێتن چەپی چەواشە. هەموو ئاكارێكمان تەنیا لە پوانگەیهكەو
دەبینی، كە بۆ خۆمان بە خەیاڵ دروستمان كردبوو. لە راستی دا تاملان
لە خەیاڵ پلاوی خۆمان چەقیبوویە بێخەبەر ئەوئە كە هاكا پەرۆ سەوز
بەسەرەكانی ئیمامی ئۆمەت، پەرۆكانی سەریان بكەنە پەتی سێدارە
بۆمان. تازە لەوئەش خراپتر ئێمە بەردی داکی سۆسیالیستمان! لە سینگی

خۇمان دەدا، كەچى دايكە سۇسيالىستەكە، كۈرەكانى ئىمامى بۇ لە
ناوبردىنى ئىنمە تەيار دەكردا! ئەويش لەبەر ئەۋەى كە دايكى سۇسيالىست
ئەۋانى بە دژى ئىمپىريالىزم دەزانى و بەرۋەندى ئىسلام و سۇسيالىزم لە
دژى ئىنمە لىك گرىدراپوۋ!

ھىندەى پىنەچوۋ كە لەلايەن رېرەۋانى پىنگاى كەربەلاۋە دەرەتائمان لى
بەرتەسك كرايەرە و ھاتوچۇمان بۇ نىۋو شاھەكان پۇژ لە دۋاى پۇژ كەم و
كەمتر دەبۇۋە. گۇرەپان كەۋتەۋە دەستى كۈرەكانى ئىمام و لە ھەق
نەگۈزەرىن، ئەگەر ئىنمە بە لىدوان خەلگەمان دەھىتايە سەر ئەۋ باۋەرە كە
پالتۇ ئەمىرىكىيەكانى بەريان بسوۋتەنن، كۈرەكانى ئىسلامى بىنگەردى
مەمەدى، بە تەنبا فېشەكىكى «ژى سى»ى دوستكراۋى كارگە
بەرەھەمەتەرەكانى ئەۋروپا و ئەمىرىكا، پالتۇكەى بەريانى دەكرە كەنيان.
بە تىپەرېنى پۇژەكان، گۇرەپان لە ئىنمە بەرتەسكتر دەبۇۋە. لەۋ سەردەمەدا
بەدەگمەن ھەلدەكەۋت كە مالىك بى چەك بىت. مەنىش ۋەك زۆرىەى
ھاۋرىكانم چەكىكم ھەۋو و زۆرىش خۇم پىۋە پادەنا، چۈنكە چەكى من
قەنناسەى نىۋە ئۆتوماتىكى دۋورىندارى دوستكراۋى ۋالتى دايكى
سۇسيالىست، يەكەيتى سۇفەت بوۋ! لە راستىدا لام شورەىى بوۋ چەكى
بەرەھەمەتەرەۋى ۋالتى ئىمپىريالىستى ھەلگرم يا لە شان كەم. من خۇم پى
كۈرەك بوۋ كە دۋىيايەك ۋشە و دەستەۋاژەى ۋەك: سۇسيالىزم، كۆمۇنىزم،
ماركسىزم، لىنىنىزم و گەلىكى دىكە دەزام. لە ئاخافتن دا بۇ ھىچ
دانامىنم. دژى خۇۋخەى بورژوازم، ئەۋەى ۋەك من بىرنەكاتەرە لە دەستەى
(ستۋونى پىنچەمە)! لاينەگرى پىكەيتەنى دىكتاتورى پىرۇلتارىام و

یەكسانییەكم دەوێت لە جوړی یەکیەتی سۆڤیت. جا وەرە ئەم چاولیکەرییە بێینە و لە خۆت بایی مەبە و گەزگەز بالا مەکە! لەگەڵ مەشکەژەن مەشکەم دەژەند، لەگەڵ گەورمان، گەورمان. لە تەشی رست و مانگا دۆشینیشدا کەس تایی نەدەکردم. چوار دانە ئارمی بەرابەری ژن و پیاویشم ب هۆمدا هەلواسیبوو، لەگەڵ وینەییکی لە تەنەکە دروستکراوی لێنین. دونیایەکم بۆ خۆم پێکھێنابوو، کە لەگەڵ فیلمە خەیاڵاوییەکانی "هۆلیوود"یش مەزەندە نەدەکرا.

ئێوارەیک لە کۆبوونەوەیک دەگەرادمەو کە بۆ دروستکردنی شانەیەکی خۆماتی گرتبوومان "تووشی یەکیک لە دۆستە نیزیکیەکانم هاتم کە لە شارەو دەگەراییەو. پاش هەواڵپرسی، باسی بارودۆخی شاری کرمانشانی بۆ کردم و گوتی:

- ئەمڕۆ لە کرمانشان چەند کەسیان لە سێدارە دا. چوار کەس لەوانە بە پەڕۆی رەش چاریان بەسترابوو، پاشان بە پارچەییەکی سەوز کە لێی نووسرابوو «الله اکبر»، لە داریان دان و نیزیکیە چوارسەد کەسیکیش لەوئێ کۆبوونەوە و درووشمی مردن بۆ ئەمریکایان دەدا.

پاشان درێژەی بە قسەکانی دا:

- بە راستی ئەو دیمەنە یەكجار زۆر ناپەرەت و خەمباریان کردم، بە تایبەتی کاتیکی کە مەلایەك رايگەیاندا کە ئەوانە دژی شۆرشن و بەلگەشی ئەو بوو کە ئەوانە پالتۆی ئەمریکییان لەبەرکردوو و باسی بەرابەری و یەكسانیان کردوو و درووشمی دژە شۆرشیان داو و ناوی دژەشۆرشیان هەنگرتوو.

- منیش باسی دانیشتنه که ی خۆمان و ئەو ئالوگۆزپانە ی که لە شانە یەکی تەشکیلاتیدا کردبوومان، بۆ کرد. مائاوا ییمان لە یە کتر کرد و هەرکەسە بەرەو مائی خۆمان رۆیشتین.

بە دوا ی ئەو دا هەموو رۆژێک هەوائی سەیر و سەمەرە دەهات که جینگای سەرسورمان بوون. ئەو سەرو بەندە دا کتیب خۆیندەو ه گەلیک باو بوو، چونکە وەرگرتنی زانیاری لەسەر سیستەمەکانی دەسلالت و ئابوری، بە تایبەت دیکتاتۆری کرێکاری و ئابوری سۆسیالیستی جینگای تایبەتیان هەبوو. ئەو کات زیاتر لە پەنجە دانە کتیب هەبوون که زۆریەیان لەسەر شۆرشی کرێکاری و سۆسیالیستی لە ولاتی رۆژھەلاتی ئەوروپا و ئەمریکای لاتین بوون. هەروەها چەند کتیبیکیش لەسەر شۆرشی فەرانسە و چین. زیاتر لە پێنج شەش هەوتوو بوو که خەریک بووم بە خۆیندەو ی کتیبەکانەو و هەر لە مائەو مابوو مەو. ئەو ماو یە دا دایکەم وەرپەز کردبوو. ئەو پیتی دەگۆتم:

- ناخر خۆ ئەتۆ کتیب بۆ ئەو ناخوینیەو تا ببیتە مەلای ئاینیکی نوێ، پاشان ئەگەر هاتوو واش بێ، خۆ ئەم مائە حوجرە ی فەقییان بۆ ئەم ئاینە نوێیە نییە. هەستە هەوایەکی تازه هەلمژ و تەکانیک بە خۆت بەدە. هیندە دانیشتووی و خۆر لێی نەداوی، سپی هەلگەپاوی و بەم پدینە نەتاشراو ت راک وەل قوتابی حوجرە کانت لێهاتوو!

من دەمزانی که دایکەم پەرۆشی منیەتی، بەلام خۆیندەو ی ئەو کتیبانە بۆ من گرینگ بوون. ئەو گرینگبوونە لە دوو بوار دا خۆی دەنواند. یە کەم دەبوایە من تاکتیک، تیزری و ستراتیژی ئەو ولات و شۆرپاشانەم لە

باری پراگتیکی و میژووویه زانیبا. دووه میش، جیاوازی نیوان سیستمه کانی دیکه، که له پوژئاوا دهسه لاتیان هه بوو بناسم. ده توانم بهراشکاوای بلیم که نهو کتیبانه زانیاری منیان له سهر نهووی به دوایدا ده گه پام قووتر کردهوه.

ئێوارهیهك له گهژ دایکم خهریکی ناخواردن بووین. له پڕ پرسپاری نهووی لیکردم که تا کهی دهسهوئ به تهئنی بژیم و بۆ چی له بیی پیکهینانی ژیانیکی هاوبه شدا نیم؟ گورج لیی هاته دهنگ و پیمگوت: - جارئ کاتی نهو نههاتوه و هدرکاتیش بزاتم کات له باره، بی دلایت ناکهم.

به دواي نهوه دا بپیارمدا سهردانی هاوپییهکم بکهه که له زۆریه جهولهکاندا پیکهوه هاوسه فهر بووین و نهویش وهک زۆر له هاوهلانی دیکه چهپ بوو، بهلام ده میک بوو که له بهر زگنیشنه نارههت بوو“ منیش لیی بیخه بهر بووم. لهو سهردانده بۆ لای نهو هاوپییهم دوو مه بهستم هه بوو. له لایه کهوه ناگادارییم له باری لهشساغی نهو بوو. له لایه کی دیکه شهوه دهبا باسی خویندنهووی کتیبه کاتم بۆ بکردایه، چونکه نهو له من به ته مهتر و رادهی زانیاریشی له سهر ولاتانی پوژههلاتی و سۆسیالیستی له من باشت بوو. ههروهها له بیریشم دا وامدانا بوو که باسی به سهرکردنهووی چهند کهس له هاوهلامانی له گهژدا بینمه گۆڕی.

ئێوارئ که تاریک داهات، به نیوکولانه تهنگ و پینچینهکانی دئ دا خزم گه یانده ده رکی مائی شیرزادی هاوپییم. له ده رگای مالم دا و پاش ماوهیه کی کورت، بینگهردی خیزانی ده رگای لیکردمهوه. به دواي چاک و

چۆنیدا چۆپىنە ژوورە. مائەكەيانم وەك ناشى بىن ناشەوان دەھاتە بەر چاۋ. دانىشتىن و پىرسىارى شىرزادى ھاسەرەم لىكرد. بىنگەرد بە لادەمىكەۋە ۋەلامى دامەۋە و گوتى:

- دەستخۇش پايزە برا! ئاۋا ئە ھاۋەلە گىيانى گىيانىيەكەت دەپرسىتەۋە؟ جا ئەو ھەر ھىچ "خۇ ئەۋە من دووگىانم و پىۋىستم بە يارمەتى ھەيە. خۇ ناشكورى نەبىن من نە ئاژەلم ھەيە تاكو شىر و ماستم ھەبىن و مەشكەم بۇ بژىنى. نە مەزراشم ھەيە كە درۋىنە و دەسكەنەم بۇ بكەي. دەبوو جارىك ھاتباي و ھەۋالىكت پىرسىباين.

منىش داۋاي لىبوردنم لىكرد و پىم گوت:

- ئەۋە چەند ھەۋتۈۋىيەكە سەرقالم بە خويندەۋەي ھىندىك كىتەۋە " ھەر بەو بۇنەۋە نەمتۈۋىيە سەردانتان بكم.

بىنگەرد گورج وشەكەي ئە زارم ۋەرگرت و گوتى:

- باش دەزام ، ھەر ئەۋ كىتەبەنە بوون كە قوربان بە سەر شىرزاد دا كرد.

درېژە داۋ گوتى:

- ۋابزائم ھىندەي پىن ناچىن ئەتۈش و ھاۋەلەكانى دىكەيشتان رىنگاي ئەۋ دەگرەنە پىش و بەبى ئەۋەي كەسىك بە جى و پىتان بزانى، ۋەكو ئەۋ بىز دەبن!

من كە قەت چاۋەرۋانى ئەۋ جۆرە ھەلۋىست دەپرىنەي بىنگەرد نەبووم، گەلىك بە خۇدا شكامەۋە، چونكە بە راستى ئەۋ ھەر وەك ناۋەكەي بىنگەرد بوو. بە سەر سورمانەۋە گوتم:

- جا من هیچ پئونه ندیهك له نیتوان كتیښ خویندنه وه و لیدوانه كانی
توډا نابینم و تنیا هه وائی هاوسه ره كه تم پرسى.

بینگهرده به دهم لیدوانه وه جامینك دوى بۆ هیتام كه وهك كاسه هاوسى
بۆیان هیتابوو، پاشان داواى لیښوردنى كړدو گوتى:

دهمبورى كه به بى پشه كى ناوا هه لویستم ده رپړیوه، به لام چارم نییه و
ته نیایی و بینگه سى هدم سهرى لیښتواندووم و هه میښ بیته یواى كړدووم.
به بیستنى نه و قسانه ی بینگهرده هه ستم ده كړد كه نیگه رانییهك له شى
داگرتوه و زور به په روښه، به لام نه مده زانى هوكارى نه و په روښى و
نیگه رانییه له كویوه سهرچاوه ده گرت. لای خوځ وام بیر ده كړدوه كه په ننگه
گرفتى خیتزانیان هه بى.

پاش نه و گله یی و گازندانه پرسم:

- نیستا شیرزاد له كوییه؟ سهردانى دوكتورتان كړدوه بۆ چاره سهرى
زگنیشه كى؟

پاش هیندك پامان گوتى:

- شیرزاد بزر بووه و تنیا نه وهنده ده زانم كه پوى له ناوه دانیان
نه كړدوه.

- ده زانى هوى بزر بوونه كى چیه؟

- به باشى نازانم و لام وایه نه گهر پرگارى بى، خوى به وردى بوى
ده گیتړتیه وه، من هه نه وهنده ده زانم كه بزر بووه و هیچى ديكه.

پاش هیندك پامان و وردبوونه وه له بنه ماى و ته كانی بینگهرده، هاتمه
سهر نه و بړوايه كه په ننگه شیرزاد تووشى گرفتى دهر وونى هاتبى. به

هه‌رحال پاش هیتندی دلدانه‌وی بیگه‌رد، مالتاواایم لیکرد و به‌ره‌و مال گه‌پامه‌وه.

من گه‌لیک په‌شوکابوم و نه‌مده‌زانی چی بکه‌م. به گه‌پانه‌وم بۆ ماله‌ره بیرم له‌وه ده‌کرده‌وه که گرفته‌که له‌گه‌ل دایکم دا بیتمه‌ گۆڤی، به‌لام نه‌مده‌زانی چۆن و له‌ کوپه‌ ده‌ست پێبکه‌م، هیتندی پێ نه‌چوو که دایکم پووی تیکردم و پرسی:

چۆن بوو وا خیرا گه‌پایته‌وه؟

- چووم بۆ سەردانی مائی شیرزاد و بیگه‌رد، به‌لام شیرزاد له‌ مال نه‌بوو بیگه‌ردیش گله‌یی لیکردم که سەردانمان نه‌کرده‌وه، پاشان پێم گوت:

- دایکه‌ گیان! شیرزاد له‌ مال نییه‌ و بیگه‌ردیش ته‌نیا، به‌جگه‌ له‌وه‌ش نه‌و دوو‌گیانی‌شه‌ و له‌وانه‌یه‌ پێویستی به‌ یارمه‌تی هه‌بێ.

هه‌ر به‌و بۆنه‌وه‌ داوام لیکرد نه‌گه‌ر بۆی ده‌کری بجیت بۆ لای و شه‌وانه‌ش له‌ لای بمینیته‌وه. هیچ نه‌بێ نه‌وه‌م ده‌زانی که دایکم زیاتر له‌ چهند سالتیک له‌گه‌ل باجم نه‌ژیابوو و به‌باشی مانای ته‌نیا‌یی هه‌ست پێک‌رد‌بوو. بۆ خۆم ته‌نیا نه‌وه‌نده‌م ده‌زانی که باوک و دایکم له‌ سالی ۱۹۵۱دا ژیا‌نی هاو‌به‌شیان پێک هینابوو. چوار پینج سالی نه‌وه‌ل مندا‌لیان نه‌بووه‌ و پاش نه‌وی که منیش وه‌ک یه‌که‌مین مندا‌لیان چاوم به‌ دنیا پشکووتبوو” ته‌مه‌نم له‌ سالتیک تیپه‌ری نه‌کرده‌وه که باوکم له‌ سیداره‌ درابوو، پاشان دایکم به‌ته‌نی به‌ختیوی ک‌رد‌بووم و پیتی گه‌یان‌د‌بووم. منیش سه‌ره‌پای نه‌وی ته‌مه‌نیکم تیپه‌پاند‌وو و گه‌نجیک‌ی خوینده‌واریش بووم، قه‌تم ئی نه‌پرسیبوو، نه‌شه‌ده‌زانی که باوکم له‌سه‌رچی له‌ سیداره‌ درابوو. له‌و سه‌رده‌مه‌شدا پروپاگه‌نده‌ی ده‌سه‌لاتی شا، هیتندی به‌ هیت

بوو که کار گه‌یشتبوه هه‌بوونی پشتوینی تیمام ره‌زا له پشتی حه‌مه‌ره‌زاشا. هه‌ر به‌و هۆیه‌وه و زۆر هۆکاری دیکه‌ش، پیم باش نه‌بوو که خه‌لکانی دیکه ناگاداری له سیداره درانی بایم بن. له پیوه‌ندی له‌گه‌ل سهردانی دایکم و مانه‌وی له لای بیگه‌رد دوو مه‌به‌ستم هه‌بوون. یه‌که‌م نه‌وه‌ی که به‌لگو بتوانی یارمه‌تی بکا و له ته‌نیایی دا نه‌مینیتته‌وه. دووه‌میش مانه‌وی نه‌و لای بیگه‌رد، ده‌رفه‌تیک بوو تا به‌لگو بتوانی هۆی بزربوونی شیرزادی بۆ ده‌ریکه‌وئ. له‌و کاته‌دا منیش بۆ خۆم دونیایه‌ک پرسیار پوری تیکردبووم، به‌لام وه‌لامیکی روونم بۆیان نه‌بوو. دایکم هیندی که‌لوپه‌لی کۆکرده‌وه، منیش هاوڕه‌تیم کرد تا‌کو ده‌رکی مائی بیگه‌رد و شیرزاد. پاش نه‌وه، تا گه‌رانه‌وی دایکم - که چوار رۆژی خایاند، به‌ خویندنه‌وه‌ی به‌شیک له پاشاوه‌ی کتیبه‌کانه‌وه خه‌ریک بووم. سه‌ر له به‌یانیه‌ک که رۆژیکی هه‌تاوی و بێ گوروتین بوو. فه‌ره‌نجیه‌که‌م خسته سه‌ر شام و به‌ره‌و به‌رانبه‌ری دێ که خۆره‌تاو بوو وه‌ریکه‌وتم. له‌په‌ر دایکم بانگی کرده‌مه‌ داوه. به‌ره‌و لای نه‌و گه‌رانه‌وه و پینکه‌وه چوینه‌وه مال و له ته‌نیشتی دانیشتم. به‌بێ پێشه‌کی چووه‌ نێو ناخی گرفته‌که‌ی بیگه‌رده‌وه و گوئی:

- بیگه‌رد هیندیک له به سه‌رهاتی شیرزادی درکانه‌وه، به‌لام نه‌وه‌شی پینگۆم که گرفته‌که هینده ئالۆزه که بۆ گێرانه‌وه نابێ. منیش گوتم:

- نامه‌وئ به ناخی گرفته‌که‌یان بزایم، چونکه له‌وانه‌یه پیوه‌ندی به ژیا‌نی تایبه‌تی خۆیا‌نه‌وه هه‌بێ. له‌ پاده‌ی یه‌که‌مدا ده‌مه‌وئ بزایم خودی شیرزاد له کوئیه و چی به‌سه‌رهاتوه؟

دایکم له وهلامدا گوتی:

- ینگهرد برادیه کی قوولی پسته و دهیهوئ گرفتى شیرزاد له گهل خوت
بیښته گۆږی.

- زۆرباشه، نیواره ههردوو کمان ینگهوه دهچین بۆ لای.

به دواى نهوهدا به پياسه بهرهوخۆرتاو، وه ږيکهوتم. له ږيدا چهند کهسینکم
تووش بوون که پاش ههوالپرسیی، ههوالی شیرزادیشیان لښیرسیم.
له وهلامدا دههگوت:

- چ زانیارییه کم له سهری نییه، نهوهنده دهزام نهخۆشه.

ئینجا مالتاواسیم لښکردن. پاش وچانیك ږاکشان له بهر خۆږی کهم گوږ و
تین، بهرهو مال گهراومه. له ږینگای گهراپانهوهدا، تووشی پوره گهلاریژ هام.
هیشتا چهند گهزیکی مابوو بگهه لای، ږۆرباشم لښکرد.

وهلامی دامهوه و گوتی:

- ږۆله گیان! تا کهى دهتهوئ به تهنیا بژی. بۆ بیریک به حالى نهو دایکه
له دونیا خیرنه دیوته ناکهیهوه؟ دهزانی ږۆږگاریك بریقهی سههگۆنای له گهل
تیشکی ههتاودا شهږی دهکرد. مرۆڤ دهزی دهکرد لای دانیشی و گوئ له قسه
خۆشهکانی بگړی. نهوهتا ئیتستا وه کۆتیره داری لى هاتوو و به ناشوکړیش
نه بئ کهس ئاوږپکی لى ناداتهوه.

منیش سهههږای نهوه که سوپاسی ههستی دلسۆزیم کرد و گوتم:

سه بهارت به ژيانی هاوبهش، هیشتا زوه و با کاتى خۆی بیت “یوړیک
له حالى خۆم دهکهمهوه. سه بهارت به دایکیشم، نهو بۆ خۆی خاوهن بهریاره
و له لایهن منهوه هیچ چهشنه گرفتییکی له سهه ږینگادا نییه. نهو دهتوانی

له گهل كه سىكى دىكه ژيان پىك بهيتيت و خوى لهو ته نيايه رزگار بكات!

پوره گه لاويز نهو راده ربرينه منى گهلينك به گه نجانه زانى و گوتى:
- كورې باج! راسته خوينده وارى، به لام خو له ولاتى فدره ننگ گه وړه نه بووى و هر له لم كومه له دا پىنگه يشتوى. نوورى چاوه كه! بژ مه گهر بژ خوژ نازانى له لم كومه له دى تيمه دا هر نافرته تيك ميړده كه دى برى، يان بكورژى، گهلينك دژواره جاريكى دىكه ميړد بكاتوه؟ تىستا كه دهر فته مىړد كړدى بژ نيبه، خو به لانيكه موه ده كړى نه تو ژيانى هاوبه ش پىك بىنى و ونه وشيش له كژل نانكردن و ته پ و دوو كهل بيته وه.

نهو به هه لكيشانى هه ناسه يه كى قول مالتاوايى ليكردم و منيش ملى پىنگام بهرو مال گرته پيش. له ماله وه هه ستم كرد كه ژوورى نوو ستنه كه كه كتيبه كانيشى تيدا بو، زور شپرزيه. هه ندنك جووله م وه خو خست و ژووره كه م پاك و خاوين كرده وه. كتيبه كان كه هر دانه يه كيان له جىگايه ك بوون، له سهر جىگاي پيشووى خويان داناوه و پاشان قه زانينك نوم گهرم كرد و خوم شوش. تا هم ورده خوپرهم كرد، خور ناوا بو. دايكم بژ شوى تيواره نيسكاوى ليتابوو. پاش نهوى شيومان خوارد، بهرو مالى بىگهرد وه پى كه وتين.

بىگهرد له گه يشتمان بژ نهوى گهلينك خوشحال بو و تا راده يه ك گه شايه وه و به پىچه وانه دى جارى رابردوو، هيوايه ك به ناوچاوانيه وه ديار بو. وا دهرده كه وت كه قسه كانى دايكم شوينيكى باشى له سهر وړى داناوو. پاش خواردنه وى سهر پيالده يه ك چايى، باسى به سهرهاتى

- به‌لئی، به‌لام نازانم له کوښه.

بینگهره که شهرمی شکابوو گوتی:

- کاکه شوان! تازه شیرزاد جارښکی دیکه وهک خوی لینایه‌تیره و منیش نیگه‌زانی نه‌وم که نه‌توش بڅ خوت گیرۆده‌ی نه‌و دهرده بیی.

من که هیچم به خۆمه‌وه شک نه‌ده‌برد، پرسیم:

- نه‌دی من له‌به‌ر چی گیرۆده‌ی دهردی شیرزاد ده‌م؟

- جارښ پیم خۆش نییه بچمه نیو نه‌و بابه‌تیره و ته‌نیا ده‌لیم که شیرزاد نه‌خۆشه و نه‌خۆشییه‌که‌شی ناناساییه.

- ده‌توانی بلتی چۆن ناناساییه؟

له وه‌لامدا گوتی:

- به‌لئی، زگنیش‌ه‌یه‌کی زۆر دژوار تووشی ببوو که برستی لی بریبوو و رۆژ له دواي رۆژیش خراپ و خراپ‌تر ده‌بوو.

- سه‌ردانی دوکتورتان کردوه؟

- به‌لئی، چووینه لای دوکتورښکی زۆر به نوابانگ له کرماشان، به‌لام دوکتور گوتی دهرمانی نییه.

- بڅ مه‌گه‌ر شیرپه‌نجه‌یه که دهرمانی نه‌بئ؟

- نا نا کاکه شوان، بریا شیرپه‌نجه‌ با.

به بیستنی نه‌و لیدوانانه تا راده‌یه‌ک دلتیا بووم که بینگهره به گرفتگی هاسه‌ره‌که‌ی ده‌زانی، به‌لام نایه‌وئ و یان له پروی هه‌لتایه‌ باسی بکات.

دواين پرسیارم به‌مخوره ناراسته‌ی کرد:

- به شوین و جیگای شیرزاد ده‌زانی؟

نا، نهونده ده‌زغم خوارده‌مەنى وهك ئارد و پۇن، قەيسى تەماتە و مېوې وشكراوې له‌گەل خۆى بردووه و پىگای شاخى دالەهۆى له‌بەر گرتووه. ئىتر له كوئ بى و مابىن يان نه، چ زانىيارىبه‌كى دىكه‌م له‌سەرى نىيه.

من تا دره‌نگانىكى شو له‌وئ دانىشتم، به‌لام داىكم لاى بىنگەرد مايدوه. كه‌گه‌راموه بۆ مالى خۆمان، ته‌واوى نه‌و شوه له‌ بىرى به‌سەرھاتى شىرزاد دا بووم، به‌لام به‌ هيچ ناكامىكى گونجاو نه‌گەيشتم. له‌م پىتوهندىبه‌دا و به‌ سەرغېدان به‌وې كه‌ خۆم خەلكى نه‌و ناوچه‌يه بووم، دەمزانی له‌ دواړۆه‌كانى كۆتايى وەرزی پاييزدا دالەهۆش گەلێك سارده و شىرزاد ناتوانى له‌ هەر كوئ پىي خوشبى بمىنیتته‌وه. هەر بۆيه تا راده‌يه‌كه‌ دەمزانی بۆ به‌ دواډاگه‌رانی شىرزاد پوو له‌ كام قۆلى ناوچه‌كه‌ بكه‌م. هەرچۆر بوو شه‌وگەرم دايه‌ سەر تاكو به‌يانى داىكم هاته‌وه.

پاش خواردنى به‌رچايى، داوام لىكرد كه‌ يارمه‌تيم بكا و تويشوى چەند پۆژىكم بۆ ناماده‌ بكات. نه‌ويش نكۆلى نه‌كرد و بۆ ئىواره‌ى هەمان پۆژ تويشوى بۆ پىچامه‌وه، بوومه‌لىله‌ى ئىوارى كه‌ داهات، چەك له‌ شان و به‌ كۆله‌پشتىبه‌وه له‌گەل داىكم به‌ره‌و مالى بىنگەرد وه‌رئ كه‌وتىن. له‌ پىگادا چەن كه‌سىك تووشمان هاتن و ده‌يانپرسى نه‌وه بۆ كوئ ده‌چى شوان؟ له‌ وه‌لامدا ده‌مگوت ده‌چمه‌ شه‌ونشینی.

گەيشتینه مالى بىنگەرد و داىكم چوه‌ ژووره‌وه. بىنگەرد زۆر خوئلى كرد كه‌ منيش بچمه‌ ژووره‌وه، به‌لام من خۆم داپىچابوو و پىنمخۆش نه‌بوو دانىشم. مائاوايىم لىيانكرد و هىشتا له‌ هەوشه‌كه‌ وه‌دەر نه‌كه‌وتبووم كه‌

بینګهرد هاته پینشم و ههردووک دهستی ګرتم و سهره‌رای نه‌وی دهستی
ده‌ګوشیم، به ګوتیدا چریاندم:

- کاکه شوان! دهستم به داوینت، نه‌ک‌هی سړی شیرزاد لای که‌س
بدرکینیت، چونکه نه‌ګر بیت و خه‌لکانی دیکه به‌م هه‌تکه بزائن، نه‌وه
هه‌تا هه‌تایه په‌له‌یه‌کی نه‌ګبه‌ت ده‌بیتته نازناوی مندالی منداله‌که‌شم.
نه‌و دریژه‌ی دا و ګوتی:

- نه‌ګر هاتوو شیرزاد مابې و چاوت پیتی که‌وت، پیتی بلې که‌من
زږم نه‌ماوه و ها‌کا منالیکم ها‌ورده دونیا. شوانه گیان! لیتی بیرسه چ
ناویک له‌سهر منداله‌که‌دانیم؟.

منیش بۆ نه‌وی وره‌ی پینېده‌م، پینم ګوت:
- دلنیا به که‌ شیرزاد ماوه و له‌وه‌شدا ګوما‌م نییه که‌ پینشیار ده‌کا
من ناویک بۆ منداله‌که‌تان هه‌لېژیرم.

ديسان دلی تاقه‌تی نه‌ګرت و پرسى:
- باشه، تو چ ناویکی بۆ هه‌لده‌بژیری؟
که‌مینک راوه‌ستام و ګوتم:

- نه‌ګر کوپ بیت و بریاریش وابې که‌ من ناوی له‌سهر دانیم، نه‌وه
ناوی ده‌ننېن ستالین. نه‌ګریش کچ بوو، بۆ خو‌ت ناوی بۆ هه‌لېژیره.

نه‌و جاره‌ش دلی تاقه‌تی نه‌ګرت و پرسى:
- جا له‌و هه‌موو ناوه، بۆ پیک ستالینی ناو بې؟
من شانیکم هه‌لته‌کاند و له‌وه‌لامدا ګوتم:

- له بهر نه وهی نهو بوو لمېژی گه وره نیمپریالیسته کانی به خوځدا مائی. نهو بوو که به نازایه تی و لیتزانی خوی تهنگی به نازییه کان و فاشییه کان هه لچنی و به دابه زاندنی یه کسانی و دادپه روه ری، هه ژاران و لیقه و ماوانی کرده خاوه نی سه روه ت و سامان و نازادی و سه ریسه ستی. نازانی چن پښه ریځ بوو! نهو نهو بوو که به ته نیا بریاریک نه لمانی کرده دوو به شه و به دونیای سه لماند که له توانایدایه هه موو نه گوځاوړیک بگوځیښی.

دریژم دا و گوتم:

- ناوی دیکه ش هه ن که دوی گه پانه وه م باسیان له سه ره ده که ین.

لهو قسانه دا بووین که دایکم لیم هاته پیښ و گوته:

- ئیتر به سه شوان، مه گهر ئیمه بڅ خو مان نه هه م ته یمان که مه، تا کو

ته توش هینده ی دیکه ی پی زیاد بکه ی؟

نهو هینده تووړه بوو که له ژیانمدا وا به تووړه پی نه مدیتبوو.

برښکی دیکه ش لیم هاته پیښ گوته:

- چی دیکه نامه وی گویم له لاساییکردنه وه ی ناوی نه م سه رڅ و نهو

پښه ری بیگانه بی. نه م چاکه شوړه مان که به زه ویدا ده کشی و که سیش به

ده شایی لیمان نایکرې، دیاری و به راتی نهو جوړه بیړکه خه یالاویسانه یه

که ئیوه مانان کردووتانه به کوته باری میشتکتان. به لئ، نهو چه ندین ولات

و یه که له وان نه لمانیشی کردووه دوو به شه وه، به لام هه ر نهویش بوو پشتی

ئیمه ی شکاند.

من ئەم ھەتچونەى دايکەم وەك ناسزايەك بە خۆم ھاتە بەرچاۋ، بەلام چونكە رېزىكى تاييەتيم بۆى ھەبوو و رېگاشم لەبەر بوو، چ ھەتۆستىكەم لە خۆ نیشان ئەدا و بە جۆريك توورەيىدە مائىئاۋايىم لىيان کرد و لە ھەوشە و ھەركەتەم.

ھىشتا چەند ھەنگاۋيك دوور نەكەوتبوومەو ھە دايكەم بانگى کردم و پىي گوتەم:

- دەزانم دلم نىشانەوى، بەلام كە گەپايتەو ھىندىك بابەت ھەن كە دەبى پىنكەو باسيان لەسەر بكەين.

ھىندەم گوى بۆ شل نەكرد و رېگاي ھەورازى شاخى زستانەم بەرەو دالەھۆ گرتە پىش.

لە رېگادا بىرم لە دواين قسەكانى دايكەم دەكرەو ھە و لە دلەو دەمگوت: « ئەى دايكى چارەپەش، ئەتۆ كە تەواۋى ژيانە پەرە لە نەھامەتى و قوربەسەرى و تەنيا چەند سالىك زياتر لەگەل بايم نەژياۋى. ئەتۆ كە قەت خۆشيت نەچىشتو ھە تەنيا ھاودەم و ھاۋرپى ژيانە، دەستەملان لەگەل خەم و پەژارە، نەدارىي و چەرمەسەرىي، لاواندەوى لە سىندارەدراۋەكان و بىسەر و شوين كراۋەكان بوو، ئاخىر پىنم نالتي چىت ھەيە تا لە گەپانەو ھەدا بۆم باس بكەي؟! ».

ھىندە توورە بووم كە لىۋەلەرزەم گرت. خەريك بوو چەنگەم لە جى دەرچى. لە خۆم دەپرسى، ئەى ئەگەر دايكەم شتىكى بۆ گوتن ھەيە، ئىتر بۆ تا ئىستا باسى نەكردو ھە. لەو مانگەشەو ھەدا و ساردى ھەواى ئەو پايىزەشەو و لەبەر توورەبوونى خۆم، رېگام لەبەر نەدەچوو ھەورازى

زستانه، ناوی خۆی به‌خۆیه‌وه بوو. یه‌کێک له‌ دژوارترین هه‌ورازه‌کانی ناوچه‌ بوو، بۆ برینی ناچار ده‌بووم هه‌ر چاره‌که‌ کاتژمیڤێک، وچانیڤک بده‌م و بجه‌سینه‌وه‌.

له‌ گه‌ڵ شه‌فه‌قی به‌یانی گه‌یشتمه‌ سه‌ر ئاسۆی شاخی زستانه‌. پشت و په‌لم کرده‌وه‌ و وچانیکی باشم دا. له‌به‌ر جه‌مام بوون لاقه‌کانم گه‌یاپوون و باش به‌ شوینم دا نه‌ده‌هاتن. تاكو هه‌وا به‌ ته‌واوی پووناك بژوه‌، له‌و جینگایه‌ دانیشتم. پاش پووناكپوونه‌وه‌ی هه‌وا، دوورینه‌که‌م ده‌ره‌یتنا و چاریڤکم به‌ سه‌ر شاخه‌کانی کورپکه‌لان، گاوه‌نیا، بلچه‌دۆل و بایکوان دا خشانند و پاش هه‌سانه‌وه‌یه‌کی باش کۆله‌پشته‌که‌م کرده‌وه‌ و چه‌ند کۆل دۆین له‌ گه‌ڵ هه‌ندێک گویز و دوو دانه‌ بژیم خوارد و قومێک ئاویشم به‌ سه‌ردا کرد.

له‌و کاته‌دا خوتوره‌ دای‌گرتبووم و زۆرم بێر له‌ توورپه‌پوونه‌که‌ی دایکم ده‌کرده‌وه‌. ناخر نه‌و ته‌واوی ژیا‌نی خۆی کردبووه‌ قوربانیی پێ گه‌یان‌دنی من. وای بۆ ده‌چووم که‌ ده‌بێ تیغ گه‌یشتبێته‌ ئێسکانی، تاكو به‌و جۆره‌ توورپه‌پیی خۆی ده‌برپه‌ی. راستیه‌که‌ی نه‌وه‌ بوو که‌ به‌ دوا‌ی نه‌و هه‌لوێسته‌ی دایکم دا که‌وتمه‌ بێرکردنه‌وه‌یه‌کی قووله‌وه‌. هه‌ر نه‌وکات ده‌فته‌ری بیه‌وه‌رییه‌که‌م ده‌ره‌یتنا و نه‌و هه‌لچوونه‌ی دایکم یادداشت کرد. هاوکات چاو‌م به‌ پریزه‌ ناوێک له‌ هاو‌پێیانی هاو‌په‌په‌وه‌یه‌که‌م که‌وت که‌ چه‌ند مانگ پێشتر له‌ کۆپوونه‌وه‌یه‌که‌دا له‌ شاری کردی پوژئاوا یادداشت‌م کردبوون. له‌ چارخشان‌دنی‌ک به‌سه‌ر ناوه‌کان‌دا، خا‌لیک به‌ نامۆ هاته‌ به‌رچاو‌م. نه‌ویش ناوه‌زکی ناوه‌کان بوو که‌ زۆربه‌یان عه‌لی، موحه‌مه‌د،

شارام، حوسهين، عهلى نهكبه، نهبويه كر، عوسمان، عهلى پهزا، موخه ممد
 پهزا، نهبولفه زل و هيتړ بون. تهنيا ئيمه چهند كه سيك بووين كه
 ناوه كانمان جياوازي بهرچاويان پيوه ديار بوو كه هه موومان خهلكى
 گوندك بووين. وهك: شوان، شيرزاد، سهيران، جهيران، سهنگر، چنار،
 جوامير، بيستون و... هر له ژير نه و يادداشته دا نووسيم كه له گهړانه وه دا
 سه باره ت بهم ناوانه پرسيار له دا يكم بكم.

كه لويه له كانم له خو بهستنه وه و به سهرغدان بهوى كه شاره زاي گشت
 كون و قوژينه كانى ناوچه كه بووم، بيم لى كرده وه كه نه گهر بيت و شيرزاد
 له بان داله هؤ بى، ناتوانى به بى ناو بژى. له بهر نه وه كه بان داله هؤ،
 چهند كانياويكى زياترى لى نيه و هدهاش سارد ببوو. به باشم زانى كه
 گهړان به دواى شيرزاد دا له سهراوى سياوانه (نه په كانى) و له
 بانگو لوانه وه دهست پى بكم. سهراوى نه په كانى يان سياوانه سهراوى
 پووبارى نه لونه. ثم پووباره له بان داله هؤ وه دهست پى دهكا و ده رژيته
 نيو گوندى گهشتياري و به ناوبانگى "پژاوه" وه. نه مجار به ناوه پراستى
 شارى سهريلى زه هاو دا تينه په پى و به پال قه سري شيريندا و به نيو دلى
 خانه قين دا، پى گاي نه گهړانه وه ده گريته بهر.

ههرا به تهواوى سارد ببوو، بيجگه له ميخوړى دارمازوو، گهلاى دارى
 ليپه واره كان و هريوون. پاش نه وهى بپارمدا له كوتوه دهست پى بكم،
 بهرو شاخى توړشكه و بانبه لالوكان كه له بهشى خوړئاووه زالن به سهر
 سياوانه دا، وه پى كه وتم. بؤ كاتى يازدهى بهر له نيوپرژ گهيشتمه سهر

يەكېڭ لە بەرزايىيەكانى تۆرشكە و لەويە چاويىكم بە شاخەكانى قازان
شكىتن، خوئىنە، شەشدار و سەرمەريس دا خشاند.

گەلېڭ ماندوو بېووم، خەو دايگرتبوم و ونەوزم دەدا. فەرەنجىيەكەم
راخست و لەسەرى پاكشام، پاش كاتژمىرتىك لە قېوقارى دوو قەلەرەشەدا
كە بەسەر سەرمەدا دەفرېن لە خەو هەستام، هەموو لەشم نازار دايگرتبوو.
قاچەكانم بېيەيز و گەرووم وشك بېوو.

لەو كاتەو بە چەند كاتژمىر بەردەوام بە دەورو بەرى خۆمدا بە دوورېن
چاوم بە كون و قوژنەكاندا خشاند، بەلام بېيجگە لە مەل و مۆر هېچ
گيانلەبەرىكى دىكەم بەر چا و نەكەوت.

بەپيارمدا جېڭايەك بۆ حەوانەوئى شەوم هەلېژىرم. لە بەر رووناكايى
خۆرەزەردەى ئىوارى، ژىربەردىكم پەچا و كرد كە لە ئەشكەوت دەچوو. بەرەو
ئەوئ وەرئ كەوتم و هەتا گەيشتمە وئ، گەلېڭ دارى وشكم بۆ ناگرى شەو
كۆكرەو. كەلوپەلەكەم دانا و گەپامەو بە سەر لوتكەكە و تا
بوومەلئەى ئىوارى داهاىت خەرىكى دوورېن تىگرتن بووم، پاشان بەرەو
ئەشكەوتەكە گەپامەو و ناگرىكم كەردەو. هېندىك ئار كە لە جەوئەكەدا
مابوو، لە كترى كرد و لەتەنىشت ناگرەكەم دانا، تا چا دەمى كېشا، هەوا
بەتەواوى تارىك داهاىت، گەلېڭ ماندوو بووم و تىكۆشام بەلكو بنووم،
بەلام سەرەپاى هەولئى زۆر، خەو نەدەچوو چاوام.

بەپيارمدا بۆمە خوارەو بە سەر سەراو، تاكو هەم دەست و چاوم
بشۆم و هەم جەوئەكەش پركەم لە ئار بۆ بەيانى، چەكەكەم هەلگرت و
بەرەو نەپەكانى وەرئ كەوتم.

له سەر ئاوه که دهست و چاوم شوشت و سێ چوار گۆمەل ئاوم خواردوه. بهدوای ئهوهدا جەوههه و مهتاره کهم پر له ئار کردن و بهرهو نهشکهوت گهپامهوه. به گه‌یشتنهوه‌م به وێ ناگره کهم تازه کردوه و له پالێ پاکشام. ههوا گه‌لیک سارد بوو و کهس نه‌یده‌توانی به‌بێ ناگر ئۆقره بگرێ.

هه‌وێندام بۆ نووستن بێ ناگام بوو. به‌شیک ئه‌وه‌ی که نه‌مه‌توانی بنووم، ترس و دل‌ه‌پاوکی بوو، چونکه دزیی و جهرده‌یی، تالان و چه‌پاوکردن له‌و سهرده‌مه‌دا بپوونه پیشه‌ی کهسانی هه‌له‌په‌ره‌ست. پاده‌ی تۆله نه‌ستانده‌وه‌ش هه‌ر کامه و به‌ جوێک پووی له‌ په‌ره‌نه‌ستاندا بوو. بۆ خۆم گومانم له‌وه‌دا نه‌بوو که نه‌گه‌ر دز و جهرده‌ پێم بزانی، بێجگه‌ له‌وه‌ که چه‌کیان ده‌کردم، له‌وانه‌ بوو بشم کوژن. له‌ راستیشدا ناگره‌که ده‌یتوانی نیشانه‌یه‌کی باش بێ تا دز و جهرده‌کان به‌بێ گرفت به‌ شوینه‌که‌م بزانی.

کورد گوته‌نی: کۆسه‌ چوو بۆ ریش، سمیلیشی له‌سه‌ر دانا.

چی ده‌هات خوتوهری زیاتر له‌شمی داده‌گرت و بیرم له‌وه‌ ده‌کرده‌وه‌ که له‌ نه‌شکهوت و ناگره‌که‌ دوور که‌ومه‌وه. هه‌رچی کات تینه‌په‌ری، باری ده‌روونیم خراپتر ده‌بوو و دل‌ه‌پاوکیشم له‌ په‌ره‌سه‌ندن دا بوو. تا‌کو وه‌بیری نه‌وه‌ که‌وتم که نه‌گه‌ر بێتو شیرزاد لهم ده‌قهره‌ بێ، خۆ ناتوانی به‌بێ ناگر شه‌وگار تێ په‌رپێنی، به‌ هه‌ندیک قوول بیکردنه‌وه‌ لهم بۆچوونه‌م، بپارمدا که تا‌کو تویشوی خواردنم پێ ما‌بێ، ده‌بێ به‌ پۆژانه‌ به‌سه‌مه‌وه‌ و به‌ شه‌وانه‌ش به‌سه‌ر شاخه‌ به‌رزه‌کاندا به‌ دوای تروسکه‌ی ناگردا بگه‌رپیم و سه‌رنجی خۆم بده‌مه‌ نه‌و جێگایانه‌ی که نه‌شکهوت و که‌ل و کونیان زیاتره‌. هاوکات له‌گه‌ل بیکردنه‌وه‌کانم دا، چایه‌که‌م ده‌مکرد و چه‌ند پیاله‌یه‌که‌م لێ

خواردهوه، پاشان كه لوپه له كهه له خو بهست و بهرهو سدر شاخی تۆرشكه هه لكشام. گه يشتمه لوتكه ی شاخ و وچانیكم دا و نهختيك هه سامهوه. شهوگار هيندهی نه مابوو، به لام ساردی شهفهق مهودای نه دام تاكو چاوتيك گهرم بكهم. هه ربويه تاكو رۆژ هه لات، له م بهرزایی يهوه بۆ نهو بهرزایی و له م لوتكهوه بۆ نهو لوتكه له هه جووتدا بووم و خهريك بووم به دوورين تينگرتنهوه“ تاكو ههوا به تهواوی پرووناك بۆوه، پاشان له ته نيشته داره قهسقه وه نيك دانيشتم و ناگريگی بى دوو كهه و جوانم كردهوه. كتريه كهه له پهنا دانا و پوختيك چايم بهسته بانى. هه تاويكى گه ليك خوش، به لام بى تين لى دهام. تا دوو چام خواردهوه، له شم گهرم داهاهت. دوورينه كهه هه لگرت و چاوم خشانده سدر شاخه كانى شه شار، قازانشكين، گۆلوان، گه چهوپان، مه خه له خاسه، به رزهوان و كوپكه لانداه.

هيندهی پينه چوو له پر خه و دايجرتم و خهريك بوو دوورينه كهه له دهست به ريستهوه.

به باشم زانى وه نه وزيك بدهم و بهم مه بهسته سهرم له سدر بهرديك دانا و له چاوتروكاندنيكدا، خهوم ليكهوت. كاتيك وه خه بهر هاتم و چاوم له كاژمير كرد، يازده و نيوى پيش نيوهرۆ بوو. هه ستامه سه رپى و به لای نساردا په نجا گه زيك لهو شوينه دووركه و قمهوه، بۆنيكى زۆر خوش سه رنجى پاكيشام. هينديك بهم لار بهر لادا گه پام، تاكو له پر گه يشتمه داره بلچيك كه بنى پر بوو له گۆيژى پينگه ييوو. له ماوه يه كى كورتدا هه ردووك گيرفانه كهه پر كردن له گۆيژ و چهند دانه يه كيش به پرووم له بن داره به پروه كان دۆزيه وه. لای خۆم گوتم بهختيكي باشم هه يه، نه گينا نه م

گژیژ و به پروانه چون توانیویانه له دهست بهراز، ورج، سمۆره، قشقاره،...
 دهبرچن. گه پامهوه بۆ لای که لویه له کان و ناگره کهم هه لکردهوه و چهند
 دانه یه که له به پروانه گام کونکردن و تێم هاریشتن، چونکه ده مزانی نه گهر.
 بێت و به پروا به ساخی له ناگری خهی، ده ته قیته وه و پریشکی ناگر
 جله گانی بهرم ده سووتین و یان ناگر بهر ده بی له لیته وار و له وه رگه کان.
 به دوا ی چهند خوله کی کدا به پروا کان برژان و یه که له دوا ی یه که دهستم به
 خواردنیان کرد. لهو کاته دا که له دونیای به پروا خواردندا بووم، دهنگی
 فرژ کهم وه بهرگۆی کهوت. هیتندێک چارم به ئاسماندا گیترا و دوو فرژ کهی
 شه پر کهرم دیتن که به خیرایی به رهو سنووری قه سری شیرین ده فرین.
 نه وکات وه بیرم هاته وه، نه ی دلێ غافل! خو من رادیۆم پێیه و ناگاشم
 لیتی نییه. گورج رادیۆ کهم ده رهیتنا و خسته سهر رادیۆ تاران که بانگی
 نیوه رۆی بلاو ده کرده وه. رادیۆ کهم داخست و دهستم کرده وه به به پروا خواردن.
 پاش چهند خوله کینک رادیۆ کهم هه لکرده وه. نه مجاره یان باسی نوێژی هه یینی
 و وتاری نه و رۆژهش له سه ر بزوبوونی مه هدی ناخر زه مان بوو. نه و
 مه لایهش که به سه رهاته که ی ده گیترا وه، ده یگوت: «مه هدی بۆ گه پانه وه
 ناماده یه و ته نیا چاره وانی فره مانی خودایه، به لام تیمپریالیست و
 سه هیونیست پێشیان پێگرتوه! نه و ده یگوت که شه وانه خه و نایاته وه و
 گه لێک بێتاقه تی گه پانه وه ی مه هدییه، چونکه به گه پانه وه ی نه و ته وای
 گه نه ده لێیه کان، نایه کسانیه کان، به شه ینه تییه کان، کرده وه نامرۆ ئیه کان
 له نیو ده چن و نارامی و ئۆقره یی بال ده کی شیتته سه ر هه موو ولاتیانی
 ئیسلامیی ». دیسان رادیۆ کهم داخسته وه و که و قه بیی گه لاله ی ئیواری

که چۆن و له کوێوه گه‌پان به دواى شيرزاد دا ده‌ست پيڤه‌کم، چونکه شيرزاديش بۆ من مه‌هديه‌ك بوو كه بزر ببوو، به‌لام به جياوازيه‌كه‌وه. مه‌هدى به‌سته‌زمان به منداڵى له كاتى كايه‌كردندا و له گوندى نه‌وهدم و شارى ئيستاي سامه‌راي ولاى عيراق، كه‌وتبووه چالاوه‌وه و گياني له‌ده‌ست دا‌بوو. له هالئى كه‌دا شيرزاد له ترسى ناشكرا بوونى نه‌خوشيه‌ك كه به خوى ته‌لقين كردبوو، له ته‌مه‌نى ٢٦ سالاندا خوى بزر كردبوو؟! به هيندك بركردنه‌وه و تاوتويكردنى بارودوخى ناوچه‌كه و به‌رزى و نزمى شاخه‌كان، هاتمه‌ سه‌ر نه‌و بره‌ويه كه له لوتكه‌ى شاخى كه‌له‌خانيه‌وه كه زاله به سه‌ر دۆلى گۆلواندا، ده‌ست پيڤه‌كم، پاش هيندك دوورين تينگرتن، به‌ره‌و نه‌و شوينه به‌رزه وه‌پي كه‌وتم. به گه‌يشتم به وي و پاش هه‌سانه‌ويه‌كى كورت و خواردنه‌وى چه‌ند قوم ناو، ده‌ستم كرد به دوورين تينگرتن و، به‌رده‌وام بووم تاكو چاو له قه‌راول چوو. به سه‌ره‌جدان به‌وى كه نه‌مه‌توانى ناگر هه‌ل‌كه‌م، به‌رزترين لوتكه‌ى كه‌له‌خانييم بۆ مه‌انه‌وى شه‌و هه‌لبژارد، نه‌گه‌ر چى ده‌مزانى كه نه‌و شوينه ساردترين جينگا بوو. كه‌لوپه‌له‌كه‌م دانا و ده‌ستم كرد به كۆكردنه‌وى گژوگيا و گه‌لاى وه‌ريو بۆ نه‌وى هه‌م وه‌ك راخه‌ر بۆ نه‌رم بوونى ژيرم كه‌لكى لى وه‌رگرم و هه‌م بۆ گه‌رم راگرتنى له‌شم. تا نه‌و كارانه‌م كرد، بوو به دره‌نگانيك و چاو له كاتژمير كرد له‌سه‌ر هه‌شتى ئيواري بوو. به په‌له راديۆكه‌م ده‌ره‌ينا و هه‌لم كرد. كووته‌ى هه‌وا له‌كان به‌مجۆره ده‌ستى پيڤه‌كرد: «به ناوى خوداى گه‌وره و دلوڤان، نه‌مه‌ژش به برپياري دادگاي شوپشى ئيسلامي، بيست و چوار كه‌س، له شاره‌كاني كرماشان، ئيلام، كرندي رۆژناوا، سه‌رپه‌نتى

زەھاو و قەسرى شىرىن، بە تاوانى دژى خودا و نىردراوى ئەو،
موحەممەدولمستەفا درودى خوداى لەسەر بى، لە سىدارە دراو!

پىش نىوەرژى ئەمەز چەند فەزەكىەكى دەرژىنى بەعسى، سنورى
خاكى ولاتى نىسلامى ئىرانىيان بەزاندور و لەلايەن رۆلە لە
خۆبورەدووەكانى نىسلامى خاوتىنى موحەممەدىيەو لە ئاسمانى ئىرانى
نازىزمان پاونان. ھەرەھا چل و سى كەسى دژە شۆرشىش لە شارەكانى
سەنە، كامياران و سەقز بە دەستى سەربازانى ون ناوى مەھدى و
پاريزەرانى ئىسلام، نىردراونەتە دۆزەخ».

من كە ھەر لە سەرەتاوە بىتاقەت بووم، بە بىستىنى ئەو ھەوالانەش
ھىندەى دىكە كەوتە پەژارەو، نەمدەزانى بىر لە دامەزراندنى يەكسانى و
سىستى دىكتاتۆرى پڕۆلتارىا بكەمەو، يان لە دامەزرانى بىوبەرەى
نىوەدورگەى ەەرەبستانى و ەبەشەبى و گەرانەوەى مەھدى؟! ھەر چەند
تىكۆشام پىوەندىيەك لەنىوان ئەم دوو ئايدولۆژىيە دەستىشان بكەم، بۆم
نەكرا، پاشان گەلەك پەرسىار روويان تىنكردم و وەبىرى ئەو كەوتەو كە
ئەدى داىكەم چىم بۆ دەگىرەتەو و بەرەو چ ديارىكى ناديارم دەبا؟ ئەى
شىرزاى و بىگەرد چى لىبكەم؟ بە تايبەتى كە ئەزموونىكى ئەوتۆيشم
نەبوو و سەختى و دژوارى زەمانەشم نەچىشتبوو، تارادەيەكى زۆرىش ورم
لەدەست دابوو. بەسەر ئەوئەشەو لە خۆم دەپرسى، ئەى ئاخىر گەورپالتىن
و مەشكەژەندن و مانگا دۆشەنەكەمان چى لىدەت؟ بەپاشكاوى بلىم من
بەرگەى ئەو ھەموو تەوژمەم نەدەگرت، ھەر چەند كات تىدەپەرى،
دەرەتانم لى بەرتەسكت دەبۆو. بە دەم سەرماوە كورژىلەم كردبوو و راست

وەك گەلۆنەى خورى دەستى ھەلاجىم لىھاتىبوو. ئەۋەى بىرىم ئى نەدەكردەۋە
 ژيانى تايىبەتى خۆم بوو. جار و بار خشەيەك دەھاتە گويم و سەرىكم
 ھەلدىنا و چاۋىكم لە دەۋرۋەرى خۆم دەكرد. مانگە شەۋىكى پروناك و
 ئاسمانىكى بى ھەۋر بوو. ئەستىزەكان دەدرەۋشانەۋە و منىش بەدەم
 سەرمائە ھەلەكۆزەۋە. بىرپارمدا چىدى پانەكشىم و دەستم كرد بە
 دوورىن تىگرتن. مەبەستم لەر دوورىن ھاۋىشتانە ئەۋە بوو تا بەلگە
 تروسكەى ئاگرم بەرچاۋ بگەۋى، چونكە لەبەر چىرپى لىپەۋارەكانى ئەۋ
 بەندەنە دا، بە رۆژىش ئەستەم بوو دەۋرۋەرى خۆت بىسىنى، چ بگا بە شەۋ.
 ھەربۇيەش دەبا لوتكە و بەرزايىەكانم بۆ چاۋدىرى و دوورىن ھاۋىشت
 ھەلپۇاردبا. بە دۋاى گەلىك دوورىن گىپاندا، جىگاكەم گۆرى بۆ سەر
 لوتكەيەكى دىكە و لەۋى دامەزرام، مانگ بە لادا كەۋتوبو و ورىچە و
 درەۋشانەۋەى ئەستىزەكان ئاسمانىكى رۆمانتىكىيان پىكەپىنابو. چارەكە
 سەعاتىك بە دوورىن ھاۋىشتەۋە خەرىك بووم. بايەك ھەلىكردبوو و
 ھەردەھات و پرووى لە زىادبوون دەكرد و قاچى راستىشم بە ھۆى
 ھەلپۇشكانەۋە تەزىبوو. تەكانىكم بە خۆ دا كە ھەستەم سەر پى، بەلام
 نەمتوانى. بۆيە ناچار بووم بە داگرتنى دەستم لەسەر عەرزەكە بۆ
 ھەستانەۋە كەلگ وەرگرم، كە لە ناكاو كزەيەك لە دەستەۋە ھەستا.
 ۋامدانا دىركى گەۋن يان شتىكى دىكەيە لە دەستم پۆچۈۋە و زۆرم بايەخ
 پىنەدا. ئەۋ جار لە چەكەكەم وەك گالۆك كەلگم وەرگرت و چەند
 ھەنگارپك لەر شوپنە دووركەۋتمەۋە. دەستم مچورپكى پىدا دەھات و بە دەم
 سەرمائەۋە دەلەرزىم، ھىندەى پى نەچۈر كە دەنگى بەرىۋنەۋەى بەردىك

وه گویم كهوت. هه رچه ند تینكۆشام هیچم به رچار نه كهوت، به لām وامدانا كه نهوه گیانله به ريك بووه كه به ردیك له بن پیتی به ربۆتهوه. له گۆلبانگی شه فقه نیزیک ده بووه وه و نازاری دهستم هه رچی ده هات زیاتر ده بوو. ددام به خۆمدا ده گرت و چاوه روانی رووناکیبونه وهی هه وام ده کرد، به لām سه رم له گیژه وه ده هات و دلشیم خاییس ده بوو. له کهم نه زموونی و نه چیشتنی دژواری و سه خله تی سه ر ریگای ژیاندا، قه تم بیر له وه نه ده کردوه كه له وانه یه توشی گرفتیک هاتبم، هینده ی پۆ نه چوو كه هه وا رووناك بۆوه و دهنگی به ربوونه وهی به ردیکی دیکهم وه به ر گوئ كهوت، نیت ر گوما نم نه مابوو كه گیانله به ريك له ده ور به رمدا یه. له وانه شه كه له کیتی یان به راز بن، له کۆتابی وه رزی پاییز دا كه خه لکی کۆچهر کوستانه کان، نه و ناوچانه به جی دیلن“ گیانله به ره کانی وهك: كه له کیتی، به راز، و رچ و... ترسیان نامینی و زیاتر خۆ ده رده خه ن.

هه رچی کات تیده په ری، منیش بۆ هیتزر ده بووم و ده میشم ببوو به په لās و مه لاقم وشك ببوو، بۆ دوا یین جار دوورینه کهم به دهسته له رزه نایه سه ر چارم. به دوا ی كه متر له دوو خوله کدا، چارم به تروسکه ی ناگریکی زۆر کز كهوت، كه له وه به ری دۆلی گۆلوانه وه ده تروسکایه وه. به دیتنی نه و ناگره، كه و تمه تاوتوی کردن و لینکدانه وه له سه ر تروسکه ی ناگره كه. چهند بۆچوونی کهم بۆ هاتن كه دهستم کرد به هه لسه نگاندنیان. به لینکدانه وهی خۆم وام دانا كه یان جه رده و پتگن، یان راوچین، یان کوارکه ربن و شارۆی مازوو، گزگل، به پروو، جاجکه، جه وی یان شتیکی له و بابه تانه بکه ن. هه رچی ده هات باری له شم گرانت ر ده بوو، به لām بریارمدا خۆ

پاږم و دهوږبهري جينگاي تروسکه ناگره که بڅمه ژير چاوه ديږي، چونکه له چندين لاره گرینگ بوو که نهو شوينه له ژير چاوه ديږيم دا بڼ، خو نه گهر هاتبا و جهرده و ږنگر بونايه، نهو دهبا نهو ناوچه يه به جی هيشتبا که کاره کم به نيوه چلی ده مایه وه، نه گهریش نهو شوينه به جی نه هيشتبا، بېگومان به بڼ تارهق له ده ستیان دهر نه ده چوم! نه گهر پاوچی بان يان کوارکهر، نهو ده کرا دهستی يارمه تيان بڼ دريژ بکه م، چونکه حال م باش نه بوو، خو نهو هاتبا و شيرزاد يان هر لي قه و ماړيکی ديکه بووايا، نيتر چ له وه باشتر.

به ږوونا کبونه وهی هوا، تنيا به دهستی چه پ دوورينه کم له سه چاو دانا و به وردی سه رنجم دايه دهوږبهري تروسکه ناگره که، له پر گيانله به ريکم چاو پينکه وت که نيزيکه ی سده گز له خواری شوينی ناگره که وه به ره وسهر هه لده کشا. له بهر نه وهی دهستم ده له رزی، جوړکړنه وهی گيانله به ره کم بڼ سانا نه بوو، به يارمه تی وهرگرتن له ته له داريکی وشک وهک پالپشت بڼ نه وهی دهستم نه له رزی، به جوانی سه رنجم دايه گيانله به ره که و پاش هيتنديک وردبونه وهی زياتر، نه فهریکم بينی که شتيکی رهش و دريژی به کوله وهیه، پاش چند خوله کينک ديسان دريژه به دوورين تينگرتن دا و نه مجاره يان به جوانی ديار بوو که نه فهره که گه يشتوته ناو نه شکوته که و له قه راخ تروسکه ی ناگره که دانېشتوه، بڼ نه وهی دنيايم که که سيکی ديکه ی له گه ل نييه، به باشی دهوږبهريم خسته ژير چاوه ديږي. ده ميکی باش بهو کاره وه خهريک بووم تاکو به تهواری دنيا بووم که تنيا نه فهریکه. نه ودهم که و قه بېری ږيگا چاره يه ک بڼ خوم،

چونکه دهستم به راده يه كى بهرچاو په نه ميبوو بوو و نازار يشى پوړى له زياد بوون ده كرد. گه رادمه بۆ نهو شوينه ي كه پيشت لى دانيشتبووم و له كاتى ده سته گه زدان دا كزه كه له دهستم هه ستابوو، پاش هينديك چاوگيړان، له پر چاوم به دوو پشكيك كهوت كه شه به تاريخى پيم له سهرى دانابوو و به شى سهره وي له شى ترخابوو، به لام قاچه كانى و كلكى ده جولاند، به بى نه وي بتوانى پاش و پيش بكا، به ديتنى له شى ترخاوى دوو پشك، تينگه يستم كه نهو كزه ي كه به تاريخى شهو له دهستم هه ستابوو، نهو دوو پشكه بووه كه پييه وه داوم، تازه كار له وهش تييه ريپوو كه بيههستم بۆ نه وي ژاره كى نه چيته نيو خوين و به له شدا بلاو نه ييته وه.

سهرم قورس ببوو پر شانه وه شم دهات، به ناچار ته نيا ريگا چاره يه كه پيم وابوو ده يتوانى يارمه تيدهرم بى، خو گه ياندن بهو كه سه ي لاي تروسكه ناگر و نه شكه رته كه بوو. درهنگم لى نه كرد و بهرهو نه وي وه پى كه وتم، له ريگادا چهندين جار پرشامه وه، تا نهو راده يه كه به لادا ده هاتم، پرست له لاقه كام برابوو و پيم خو ش بوو بهرهو خوار بيمه وه. نهو له حالتيكدا بوو كه گه يشتبوومه جينگايه كه ده با بهرهو ژوور پريشتبام. لهو ماوه يه دا هه ر چى ناوم پى بوو گشتم خوارد بۆوه، به لام هه ر جاره و پاش چهند خوله كيك ده پرشامه وه، به هه ر چهرمه سهرى يه كه بوو، بۆ نيوه پۆ خوم گه يانده نيزيك شويني ناگره كه. سهر كه وتن بۆ نهو جينگايه حاسته م بوو و هه وينيكي زورم دا سهر كه دم، به لام نه متوانى، چهند جاريك به دهنكي بهرز هاوارم كرد:

- کاکى پادىچى، كاكى كواركهرا! لىم قەوماۋە و پىئوستىم بە يارمەتتە، بەلام پاش چەندىن جار ھاۋاركدن و پارانە، كەس بە ھانامە نەھات، پاش ھىندىك چاۋەروانى، بە ناچارى و بە دەنگى بەرز ھەرەشەم كرد و گوتىم:

- ھوى كابرا! سويند بىن بە چوار قاپى دالەھۆ، نەگەر ئەو ئەشكەوتە دەرە كەۋى، دەتدەمە بەر تەقەى قەناسە.

"چوارقاپى دالەھۆ كە يارسانيەكان و بەشيك لە خەلكى نارچە سويندى پىن دەخۆن بە شاخەكانى دالەھۆ، شاھۆ، بەمۆ و باخەكو دەگوتى."

بە بىستنى ھەرەشەكان و لە ناكادا نەفەرىك لە ئەشكەوت ۋەدەر كەوت و بە دەنگىكى پىچىچى ۋەلامى داۋە:

- ھا بىرام! چىت لە منى چارەپەش و دەرەدەر دەۋى. بۆچى ۋە بەر تەقەم دەدەى، ئەۋە بەس نىيە كەوتومەتە بەر شەقى خودا؟ ئەم ئەشكەوتەشم پىن رەۋا نابىن؟

بە بىستنى دەنگى كابرا، ھاۋارم كرد:

- كاكە گيان، كاتى ئەو قسانە نىيە و من لىم قەوماۋە و پىئوستىم بە يارمەتتە.

زۆرى پىنەچو كە كابرا گەشتە سەرسەرم، ھەر كە چاۋى پىمكەوت، دای لە قاقاي پىكەن و گوتى:

- شوكرم بە ھىز و توانات ئەى خوداى بە ناگا لە خەشى مارومور. خۆ ئەمە شواندەيە. بە گيانى ئەم شوانە ۋەكو چۆن دەزانم چىم بە سەر ھاتوۋە،

ئاواش زانیومه که ئەتۆش گیرۆدەى ئەم دەردە دەبێت. بۆ ئەوەش بزانی
 راست دەکەم، وەسیەتم لە لای بێتگەرد کردوووە که ئەتۆش وەکو من گیرۆدە
 دەبێت، من که لە لایەکەووە هیچم بە خۆمەووە شک نەدەبرد و لە لایەکی
 دیکەشەووە هیژم تێدا نەبوو، پێمگوت:

- ئەوەندەم ناگا لێتە که شیرزادی، بەلام چارم پێشکە وپێشکە دەکا و
 جارێ یارمەتیم پێویستە تاکو سەرکەوینە ژوور بۆ نێو ئەشکەوتەکە.
 ئەوجار بە وردی بۆت دەگیرۆمەووە چیم بەسەر هاتوو. شیرزاد هاتە ژێر بالم
 و بردمییه سەرەو، پاشان گەراوێ دواو و چەك و کەلوپەلەکەمی هێنایە
 سەرەو. بە دانیشتمان، داوای ئاوم کرد، چونکە گەلێکم تینوو بوو. دەست
 بە جێ ئاوی بۆ هێنام و گوتی:

- دەبێ دەست بە ئاوهو بگرین، چونکە ئەو ئاوهی که ئەو کوندایە هی
 لانیکەم چوار تا پێنج پۆژمانە.

من ئەوانە نازانم، ئێستا زۆرهیلاکم و دەبێ ئەک هەر ئار پێدان، بەلکو
 سەرپەرشتیشم بکەى.
 ئەوەلامدا گوتی:

- قورێ دونیام بەسەر، ئەدی کێ سەرپەرشتی خۆم بکا؟

شیرزاد وای دەنواند که قەت یەکترمان نەدیبن. من ورگم بایکردبوو و
 وەك پەشکەى لێهاتبوو و بەتەواوی لە گلۆپلی خستبووم. بە خواردنەوێ
 جامە ئاوهکە، چووبوو نێو دونیایەکی دیکەو و ئێتر نازانم قسەکانی
 شیرزاد چۆن کۆتاییان پێهات. کاتێک وەهۆش هاتەو، بەیانی پۆژی دواى
 بوو. وامدەزانى که لە ئاویان هەلکیشابووم و جلەکانی بەرم هەموو تەپ و

تلیس بېوون. دهستم گه لیک ناوسابوو، به جوړیک که نینز که کانی په نجه کاتم به ناسته دیاربوون و چهند دانه له دوگمهی کراسه که ی بهریشم پرېا بونوه. که چاوم گیترا، شیرزادم لی نه مابوو. نه گهر چی کاتی خوتوره و خدیالکردن نه بوو، به لام به هزاران بیرم بۆ دهاتن و هاوکات زوریشم تینوو بوو. به زگه خشکه خومم له کونده و ناوه که نيزیک کردهوه، به دهستی چهپ درکی کونده ناوه کهم گرت و به ددان گرتیه کهم کردهوه و تیز ناوم خواره وه. له بهر نه وهی ده می کوندهی ناوه کهم بۆ نه ده به ستاوه، نه گه پامه وه سهر جینگاکهی خوم و هدر لهو شوینه ده می کونده کهم داشکانه و سهرم نایه بانی و نووستمه وه. نه بخار که ههستم، زردهی خور به سهر شاخه کانه وه دیار بوو. چاو یکم به ژووری نه شکه و ته که دا گیترا، ده بینم شیرزاد به چه قو که ی خه ریکی دار تاشینه و هدر وهک هیچ رووی نه دابی. هدر که دیتی من ده جوو لیم، به جوړیک له دلنیا بیه وه لینی پرسیم:

- زورت ماوه؟

من که تاقهت و توانای لیدوانم نه بوو، پرسیم:

- له چی و بۆ چی زورم مابی؟

- هدر نه وهی که لیتم پرسى!

من دیسان سهرم نایه وه و که و تهمه بیرى پرسیا ره که ی شیرزاد. مه به ستی له وهی که زورم ماوه چییه؟ لای خوم ده مپرسى بۆ شیرزاد ناوا بیته زه یی بووه؟ هدر لهو بیر کردنه وانه دا بووم که دیسان پرسیا ره که ی دوویات کرده وه:

- له پووت نايه بلتی چیت به سهر هاتووه؟ مه ترسه شوان، منیش وهك تۆم به سهر هاتووه. جیاوازیهك كه ههیه نهوهیه كه نه تۆ مانگی خۆته و منیش جارێ زۆرم ماوه!

ئهو پرسیارانهی شیرزاد بۆ من نائاسایی بوون، پیم گوت:
- کاکه گیان! من لهم پرسیارانهی تۆ سهر ده رهاهیتم، ده توانی باشت تێم بگهیهنی؟

هیئندیک راما و گوتی:

- بێشك ده زانی مه به ستم چیه، به لām خۆتی ئی گیل ده کهی.
من چاوه روانی ئه و جۆره ههلوێستم له شیرزاد نه ده کرد و پیم وابوو ئه و که له من به ته مه تر بوو، ده بوا نه زموونی زیاتری هه بایه. له داخی ئه و ههلوێستانه ی شیرزاد، نازاری دوو پشک پێوه دانم له بیر چووبۆوه. وادیار بوو ئه و هه مو ئا و خواردنه وه ی پۆژی یه که م و ئه و هه موو پرشانه وه یه که به دوا ی یه که دا، تا راده یه که کاریگه ری کارتێکردنی ژاری دوو پشکه که ی که م کرد بۆوه. له و باس و خواسانه دا بووین، که قسه کانی بێگه رد و هه برهاتنه وه که ده یگوت ده ردی شیرزاد بێده رمانه. هه ر ئه و ده م پیم وابوو که ئه و ته ووشی نه خۆشی ده روونی هاتووه، به لām ئیستا که شیرزاد م بینی ئیتر گومانم نه مابوو که ئه و گیرۆده ی نه خۆشی ده روونی بووه و پێیوا یه که منیش وهك تۆم لیقه و ماوه. هیئندیک جوولēm وه خۆ خست و پیم گوت:

- شیرزاد! ده زانی دوو پشک پێیه وه داوم؟ بێجگه له وهش من به دوا ی تۆدا گه یشتو مه ته ئیتره، ئه و به سه رسو پرمانه وه پالی دایه لاهمه وه و پرسی:

- دوپشك؟ ئەي باشە، ئەو بۇ زياتر لە مانگىڭ دەيىڭ كە من لىرەم و دوپشكىش بە دەورمدا نەھاتوۋە؟

- بىرام خۇ لىرە و لەم نەشكەوتە پىيىۋە نەداۋم، بەرلەۋەي بگەمە لاي تۆ، توۋشى ئەم كارەساتە ھاتوۋم، پاشانىش تازە كار لەۋە ترازابو و خۇ نەتۆش ھىچت پى نەدەكرا.

ئەو بە گورجى لىم ھاتە جواب و گوتى:

- كى دەلى ھىچم پى ناكى؟

دەست بەجى ھەستا و كۆلەپشتىيەكەي ھىنايە پىش و پرىسكەيەكى ھەلپىچراۋى دەرھىنا و پاش ئەۋەي كوردىيەۋە، شتەكەي ناۋى كوردە نىۋ جامىلكەيەكى ئاۋ، پاشان ھىندەي بە چىۋە تاشراۋەكەي دەستى شىۋاند، تاكو بە تەۋاۋى تىكەلى ئاۋەكە بو. ئەوجار ھىنايە بەر زارم و گوتى بىخۆرەۋە، بەي ئەۋەي بلى چ ژەقنەمووتىكە.

- جا من نازام ئەمە چىيە و چ قازانچىكى ھەيە، ئەدى چۆنى بۆمەۋە؟

- ئەۋە زراۋى بەراۋە و دژى ژارى مار و دوپشك و جالجالۆكە و ھەموو جۆرە ژارىكى دىكەيە، دەيغۆيەۋە باش، نايغۆيەۋە بە زۆرىش بى دەيكەمە قورگەۋە!

چ رىگاچارەم لە بەردەم نەماۋو، بەتاييەتى لەۋە دىنيا بېۋوم كە ئەو توۋشى نەخۇشى دەرۋونى ھاتوۋە، بىجگە لەۋەش من ھىز و توانام لى پراۋو تاكو ھەلۋىستىك بگرم، دەبا خواردبامەۋە و ئەو كارەشم كورد، ئەۋەندە تال بو كە لەگەل ھىچ مادەيەكى ژاراۋىدا مەزەندە نەدەكرا. پاش خواردنەۋەي ھەستم دەكرد كە ھەر لەنىۋ زار و قورگەۋە بگەرە تاكو نىۋ زگم، بە تىغ لەت لەت

کراوه. هەرچه‌ندەم کرد دەنگم دەرنەدەهات تاكو شتیکی پیتلیم. تەنیا بە دەست ئیشارەتم پێدا که ناوم دەوی، ئەو کات لە هەمان جامیلکەدا که دەرمانەکی تێدا گرتبۆو، چۆرێکی دیکه ناوی پێدام و خواردەوه. ئەوەندە ناگام لە خۆ بوو که گوتی ئەو دەبی بچی ئاو بیئێ، لەبەر ئەوە که من هەموو ئاوه‌که‌م خواردبۆو.

من ڕاکشام و شیرزاد پالتۆ چلکن و دوکە‌لارییه‌که‌ی خۆی پێدادام و ڕۆیشت. چەندە‌ی پیتچووبێ نازانم، بە‌لام کاتی‌ک وەخە‌به‌رها‌تم، دیتم شیرزاد لە ئاوه‌ینان گە‌راوه‌ته‌وه و پارچه‌یه‌کی تە‌ر‌کردووه و خستویه‌تییه‌ سه‌ر دەم و چاوم. پاش ماوه‌یه‌ک هه‌ستم کرد تارا‌ده‌یه‌ک باش بووم و سوپاسم کرد بۆ یارمه‌تییه‌کانی.

- ئیشتیای خواردنت هه‌یه‌ شوان، ده‌توانی شتی‌ک بخۆی؟

- جاری نا، به‌لام پاش ماوه‌یه‌کی دیکه له‌وانه‌یه‌ بتوانم.

له‌ راستیدا ئاوسانی ده‌ستم به‌ را‌ده‌یه‌کی به‌رچاو که‌می کردبوو. بای زگیشم تارا‌ده‌یه‌کی زۆر دام‌ردبوو، به‌لام ئا‌کار و چا‌ولی‌کردنی شیرزاد‌م ئی به‌ نامۆ و سه‌یر ده‌هاته‌ به‌رچاو، ئەو زیاتر چاوی برپی‌بووه‌ زگم و جاروباریش ده‌ستی‌کی به‌ زگی خۆیدا ده‌هینا.

خۆر که‌واتی‌ک راست ببۆو. به‌تی‌په‌رینی کات چاک و چاک‌تر ده‌بوومه‌وه. هینده‌ی پینه‌چوو که هه‌ستم به‌ برسییه‌تی کرد. شیرزاد کۆ‌له‌ پشتیه‌که‌می هینا پت‌شه‌ره‌ که هیندی‌ک گوێز، دۆین، خورما، بژی و کولێ‌ره‌ی تێدا مابوو، له‌ هه‌ر‌کامه‌ هیندی‌کی ده‌ره‌ینا و پیکه‌وه ده‌ستمان

به خواردن كرد. من ئيتړ وهك پېنښوو ههستم به ئيش و نازار نه ده كرد.
نه وى كه دياربوو تاوسانى دهستم بوو له گهڼ باى زگم.

- شوانه! ده زانى نه مشهو كه چووم بؤ تاوهيڼان، گه ليك بوير بووم؟

- هوئى چى بوو؟ مه گهر جارن زؤر ده ترساي؟

- نه مجاره يان قه ناسه كه ي تؤم له گهڼ خؤم بردبوو.

شيرزاد نه يتوانى بېشارتته وه كه به بوونى من له وئى، ههست به
جوړيك متمانده كا، نه و دريژهيدا و گوتى:

- نه گهر ندم چه كه ي پيښايه تا ئيستا به ده يان كه ئى نېچير كردبوو.

- باشتړ كه چه كت پې نه بووه. مه گهر نازانى كه ندم ژينگه يه هى

خؤمانه و هه ر بؤ خؤمانين كه ده بې بېپاريزين؟

ورگى شيرزاد له پاده به دهر زل بېوو. وهخت و بې وهخت له بهر
زگنيشه ده ينالاند و زگى به كراسيكي شوېر داپوشېبوو. هه ر باسى
زگنيشه ي خؤى بؤ ده كردم. منيش پېشنيارم پيكره كه به ورو به كالى
بخوات، چونكه بېستبووم كه به ورو بؤ نه و كه سانه ي كه گرفتى گه ده يان
هده به باشه، هيشتا كاتى نه وه نه هاتبوو تاكو پرسيارى هوئى بزربوونى
خؤى ليكېم. نه و رژه مان برده سهر و شه وېش زؤرباشى بؤ نوو ستين.
به يانى كه له خدو هه ستاين، قاره لتيما ن پيكره وه خوارد. ههستم پيښه كرد
كه شيرزاد ده وئى پرسياريكېم ليكېكا، به لام گوماني هه بوو كه وه لاميك
وهر بگريئ، چونكه له يه كه مين چاوپيكره وتنئى له گهڼ مندا، پيئى و ابوو كه
منيش وهك نه ووم لئى قه و ماوه. نه و كات وركم تا پاده يه كى نه و تؤ باى
كردبوو، كه سئ دانه له دوگمې كراسه كه ي بهرم هه لپچراپوون. پهنكه

لای ئەو جێی پرسیار بووبێ کە چۆن ئەو ماوە کورتەدا ئەو ورگە قەڵەوی
من بە جاریک دامردۆتەوه.

- دیت چۆن پزگارت بوو، زراوی بەرازه ها! خۆ گالتە یی ناکرێ،
زانێتە کە پێشینیان زۆر لێهاتوو بوونە؟ پرووکیان شاد بێ ئەوانە ی ئەم
ئەزموونە چاگانهیان بۆ ئێمە بەجێهێشتوو.

ئەو درێژە ی دا و گوتی:

- بریا دەرمانی زۆر دەردی دیکەش دەدۆزرایەوه.

من کە خوازیاری درێژەدان بە باسە کە بووم، گوتم:

- بێنگومان پۆژیک دادی کە زانست دەتوانی دەرمانی گشت دەردەکان
بدۆزیتەوه، بەلام ئەوه هەم کاتی دەوی و هەم کەرەستە.

بە دواي قسەکانی من دا، شیرزاد بە جاریک بەسەرمددا پرووخوا و گوتی:

- نامەوی جاریکی دیکە گویم ئەو جۆرە وشانە بێ، زانست کامدیه،
زانستی چی؟ ئیتر بەسە و چی دی بە وشە و دروشمی هیچ و پوچەوه خۆت
دەسخەرۆ مەکە. ئەگەر دەتەوی ئاسودە بم، داوات لی دەکەم واز لە زانست
و مانست و ئەم جۆرە باسانە بێنە.

من کە دەزمانی ئەو لە درێژەدان بەو باسە بێزارە، پێم گوت:

- برام ئە ی ئەوه نییه تۆ بۆ خۆت باسی ئەزموونی پێشینیان دەکە ی،
ئە ی ئەوه زانست نییه کە من بەو زراوه بەرازی کە تۆ پیت دام، لە مەرگ
پزگارم بوو؟ ئیتر خۆ زانست شاخ و گوتی نییه، پێم نالینی ئەو
هەلچوونەت لە بەر چیە؟

شیرزاد سەری داخست و هەناسەیکە بە خەستی هەلکێشا، کە
نیشانەکانی لە پادە بە دەری بێ هیوایی بە ژیان بوو. زانیم کە وێنە
هێنانهوه کە بە خەستی کاریگەری تێکردوو، بەلام درێژم نەدا و بەسە کەم
گۆڕی. پرسیم:

- تا کەنگی دەتەوی لێره و بەم حالەوه بمینیتەوه؟

ئەو هیندیک راما و گوتی:

- ئەوەی راستیی نازانم، لەپێشدا پێموابوو کە ئەتۆش بەو دەردی من
گێژدە بووی و دەمویست هەموو شتیکت بۆ بگیرمەوه، بەلام نیستا
تینگەشتووم کە دەردی من گەلێک جیاوازی هەیە لە گەل دەردی خەلکانی
دیكە!

بێ هیوایی شیرزاد من سەیر نەبوو، هەر بۆیە پێم گوت:

- کاکێ خۆم، من هام لەو باوەردا کە چۆن ئەتۆ یارمەتیت دام و لە
مەرگت رزگار کردم، منیش هەر بەو شیوەیە دەتوانم یارمەتیت بدهم.
دەنیاشبە تاكو من زیندووم نەینیبە کانت نادریکێم و بۆ یارمەتی
کردنیش ئەوەی لە دەستم بێ درێخی ناکەم، بیتجگە لەوانەش من بە
ناگاداری دایکم و بێگەردی هاوسەرت ئەم رینگایەم و پێش خۆم داوه، کە
وابێ ئەگەر شتیك هەبێ و لێمی بشاریبەوه، ئەو بە زیانی خۆت تەواو
دەبێ.

شیرزاد پووی تێکردم و گوتی:

- بۆ خۆت دەزانێ کە من نەرخەوا شک نابەم و کەسم نییە بێتجگە لە
بێگەرد. ئەوەی وەک کەس هەمبەرو ئێوە بوون. ئەوەتا ئێوەش پاخەوايەك

قورپان بۇ گرتوومەتەوہ. نکتان ناھۆمید کردم و ھەناسە ساردو
رەغبەتووریش بووم. نە زەوی قوتم دەدا و نە ئاسمان ھەلمدەکیشتی، لە بەیانی
تاكو ئیتواری کارم بۆتە پۆژ و شەو بژاردن. سەرەپای ھەموو ئەو
نەھامەتیانە نازانم چلۆن و بە چ شتوویەك ئەم دەردەم لە کۆل دەبیئتەوہ؟

بۆ ئەوہی باسە کە دەست پێبکا گوتی:

- با بەسەرھاتێکی خۆمت بۆ بگێرەوہ.

- باشە، بەلام با زۆر دوور و درێژ نەبێ.

دوو سال پێش ئیستا لە گەل دوو کەس لە ھاوێلەکانم رینگامان کەوتە
شاری ئیسفەھان. ئیتواری پۆژی پێنجشەموو بوو ژووریکیان لە ھۆتیل
ئیسفەھان بەکرێ گرت، شەو گویمان لە ھاتوھاراری خەلک بوو، بەلام
نەمانزانی چ باسە. بۆ بەیانی کە پۆژی ھەینییە و دەبێ بازار و
شەقامەکانی شار پڕ بوونایە لە خەلک، بەلام ئەوکات بە پێچەوانە بوو.
ئیمەش جلی جوانمان لەبەر کردبوو، کە بەلکو پیاسەییەکی خۆش بکەین و
ھیندیکیش چاو بگێڕین. دیارە بیستبوومان کە ئیسفەھان شوێنیکی
گەشتیاری جوانە و کچی جوانیشیان زۆرە. سەرت نەییەشیتم شوان، لە
ھۆتیل وەدەرکەوتین و ھیشتا سەد گەزێک لەوێ دوور نەکەوتبووینەوہ کە
گەشتینە دەرکی نانەواوییەك. لە دەرکی نانەواوییەكە دوو کەس خەریکی
قورگرتنەوہ بوون. من کە ھەم بالام بەرز بوو و ھەمیش لە ھاوێتییەکانی
دیکەم قۆزتر بووم، لەپێش ئەوانەوہ دەپۆشیتم. ھیشتا دوو ھەنگام مابوو
کە بگەمە لای قور شیلەکان، لەپەڕیدەك لەم لاو یەك لەولارە دوو پاخەوا
قورپان گرتە شانەکانم و چنگە قورپیکیشیان مالتی بەسەرم دا! بۆ

دەربرېښى ناپه‌زايه‌تيم له‌و كارهى نه‌وان، پووم تىكردن و گوتم: شوورېى
ناكهن ناوا پوژى هه‌ينيمان لى تىك ده‌دن و به‌م شىويه‌ قورايمان ده‌كن؟
به‌ گيانى شوان نه‌ونده‌مان لى خۆشبوو كه‌ يه‌كيان هاوارى كرد، هه‌ى
كافر، هه‌ى كافر. له‌ چاوترووكاندينىكدا سه‌دان كه‌س پژانه‌ سه‌رمان و
كوته‌لكويمان كردين!

- ناخر له‌به‌رچى، ناوا به‌بى سوچ و تاوان خوړيشوړ كراين؟
- پاستى نه‌ويه‌ نه‌و كاته‌ ده‌رفه‌تى نه‌وه‌مان نه‌بوو كه‌ پرسى هوكار
بكه‌ين. نه‌وه‌ى له‌ بيم بى جلى ساغمان له‌به‌ر نه‌مايوو. سه‌رى شكاو،
ددانى شكاو، په‌راسوى شكاو، هه‌ر باسى مه‌كه‌، به‌لام پاش نه‌وه‌ى
توانيمان خو كۆكه‌ينه‌وه‌ به‌ لاره‌ لاره‌ و خوار و خيچى گه‌پاينه‌وه‌ بۆ
هوټيله‌كه‌، كاتيك خاوه‌نى هوټيل به‌و حاله‌وه‌ چاوى پيمان كه‌وت، هاته‌
پيش و پرسى: نيوه‌ خه‌لكى كوښ؟ منيش له‌ وه‌لام دا گوتم، خه‌لكى
ده‌ره‌به‌رى كرماشانين و كوردين. ديسان پرسى،

كوردين يان موسولمان؟

- كوردين، به‌لام يه‌كمان موسولمانى سونه‌يه‌ و يه‌كمان يارسانييه‌ و
نه‌وى ديكه‌شمان شيعه‌يه‌.

نه‌ى قورټان به‌سه‌ر، نيوه‌ چ جوړه‌ مرؤټيكن، له‌ كوئى گه‌وره‌ بوون كه‌
هيشتا نازانن نه‌مپو (موحه‌په‌مه‌) و نيوه‌ ناوا به‌ له‌به‌ركردنى جلوه‌رگى
جوان سووكايه‌تى به‌ موقه‌ده‌ساتى تيمه‌ ده‌كن، نه‌ى نه‌مرتان دريژ نه‌بى،
ده‌با به‌ ته‌واوى له‌ نيتويان برده‌بان و له‌ قوپدا خه‌فه‌يان كرده‌بان. وه‌رن ده‌ى،
جلوه‌وارټان كۆكه‌نه‌وه‌ و ليتره‌ وه‌ده‌ركه‌ون. كافرينه‌ى بى نه‌وه‌ل و ناخرى بى

بیروباوږ و هه رزه. شوانه، به ههر جۆړنك بوو ماشينيكی سواريمان به كړئ
گرت و كرماشان بگره هاتين. چاوت پوڅی خهراپ نه يينئ، يهك ههوتووی
تهواو نيمه ننه كيان له له شی گرتين تاكو هينديك هاتينهوه سهره خو. به لئ،
كاكه شوانی دامه زرينه ری يه كسانى و پرؤلئتاريای كړيكاړی، نهويه
كۆمه لگايهك كه پرؤلئتاريكه ی قوړی ۱۴۰۰ سال پيش ئيستا ده شيلئ!

من كه به تهواوی چووبوومه ناخی دهرده دله كانی شيرزاده وه، گوتم:
- نهوه پاستييه كی حاشا هه لنه گره، به لام له نيؤ پرؤلئتاريا دا
(لؤمپه نيش) هه يه كه جياوازن له دهسته ی پرؤلئتاريای راسته قينه.
پاشان پرسيم:

- نهی نهم دهرده ی ئيستا چييه كه ده بئ له كؤلت ببيتوه؟
- برام، من به كوردی په تبي له گه لت ددهويم، نه كا ليتم تينه گه ی؟
مه گهر نه تۆ به چاوی خو ت نابينی كه چنده زگم به رز بۆته وه؟ خو من
نير و بيدوشه م پئ نه وتووی، به قهولی كوردی خو مان ده لئ: «مانگ به
چاو دياره و به قامك ناماژي پئ ده كهن»، راست و په وان و به بئ دوودلئ،
دهردی من له دهرمان نه هاتوه.

له كاتى ليډوانی شيرزاد دا، من زياتر بيرم له ناوسانی دوو پوڅ
پيشتري زگی خو م ده كرده وه كه شيرزاد زؤر سهرغی ددهايه و واشی بير
ده كرده وه كه دهردی ههردووكمان يه كه.

نهو به جۆړنك له تووپه بوون، له پړنك كراسه كی هه لكرد و سهره پای
نهو ی كه زگی پئ نيشاندام، گوتمی:

- ئىتتاش باۋەت نايە كە ئەمە ئاكامى ئەو زانستەيە كە ئەتۇ باسى
لېنە دەكەي و بېراشت پىيەتى؟

زۆر ھېمنانە و لەسەرەخۇ پىرسىم:

- كامە زانست؟ ئەگەر بېيار واپى ھەر كەس ھەرچىيەكى بە سەر بىت
و گوناھى بىخاتە سەر زانست، خۇ ئىتر زانست ماناى نامىتى. پاشانىش لە
پۇژگارى ئەمىردا زۆر كەس پەيدا دەبن كە دەم لە زانست دەدەن، بەبى
ئەۋەى بۋارەكانى جۇراوجۇرى زانست لىك بەدەنەۋە.

ئەو دوگمەى كراسەكەى داخستەۋە و لىتى پىرسىم:

- بېرات بە زانستى پزىشكىي ھەيە؟

- بۇ نە، مەگەر چى روۋى داۋە تاكو لەو پىتەندىيەدا بى بېرا بىم؟

شىرزاد گوتى:

- رەنگە بۆت بگىتمەۋە بېروام پىننەكەى، بەلام بۆت دەگىتمەۋە تاكو
جاريكى دىكە توۋشى ھەلە نەبى و باس لە زانست و مانست ئەو جۆرە
تۈرەھاتە نەكەى!

- باشە، بىرام گۈپرايەلت دەبىم، بەلام ھەر شتىك كە پىسپۇرى بۋارلىك بلى
ناكرى لەسەر زانست ساغ بىكرىتەۋە، چونكە رەنگە پراۋبۇچۈۋى دوكتۇرلىك
سەبارەت بە پىزانىن بە نەخۇشەيەك يان دەرمان و چارەسەرى نەخۇشەك،
ھىچ پىتەندىيە بە زانستەۋە نەبىت و تەنبا پراۋبۇچۈۋى خۇى بى.

شىرزاد لەۋپەرى تۈۋرەيىدا بەمچۆرە دەستىپىكرد:

- كاكە شۋان! ئەو كاتەۋە كە ھارپىيەتى ئىۋەم ھەلپاراد، ھەر لە
سەرەتاۋە توۋشى زگنىشەيەكى خراب ھاتم. پۇژ لە دۋاى پۇژ بارى

تەندروستىم بەرەو خراب و خراپتەر دەچوو. ئەگەر لە بىرت مابىن، دوو مانگ لەمەوبەر كە لە سەفەرەكەى كرماشان ھاتىنەرە، مەن بە تەواوى ژيانم لى تال بېوو. لىت ناسارمەوە ئىمە، واتە مەن و بىنگەرد چەن جارەن سەردانى دوكتۇرمان لە شارەكانى سەرپىل و قەسرى شىرىن كەرد، كە بى ئاكەم بوو. تاكو لە ناوەرەستى مانگى پابردوودا، لەگەل بىنگەرد سەردانى كرماشانمان كەرد. يەكلىك لە دۆستە باشەكەم دوكتۇرىكى چاكى پىنساندىن. ئىمەش بە تاكسى خۇمان گەيانە مەتەبى كاكى دوكتۇر كە خەلكىكى زۆرى لى كۆ بېوونەرە. ھەر كەسە و بە جۆرىك بېروپاى خۇيان لەسەر كاكى دوكتۇر دەرەدەبى. يەك دەيگوت لە ئەمرىكەى خويندووە و پىسپۆرى دەرەوونناسىشە. ئەوئەى دى دەيگوت خويندەنى بالاي لە فەرەنسە تەواو كەردووە. يەكەى دىكە دەيگوت دەلەن لە شەپى جىھانىى دووەمدا لە بەرەكانى شەپى نۆرماندى دا بەشدار بوو و سەربازى مردووى زىندوو كەردۆتەرە! سەرت ئەيەشەنم، ئىمە گەلەك لە چاوەرەوانىدا مەينەرە. ئىش و نازارى زگم بە تەواوى بىتاقەتى كەردبووم و لە گىيانى خۆم وەرەز بېووم. ئەمەتەوانى نۆقرە بگرم و بە نىتو ھۆلەكەدا ھەر لە ھاتووچۆدا بووم. ئەو خەلكە كە لە ژوورى چاوەرەوانى دوكتۇر دا دانىشتبوون، كە دەيانىنى زۆر بىتاقەتم، بانگيان كەردە پىشخەزمەتى كاكى دوكتۇر و مەيان پىنساند. كاكى پىشخەزمەت چەند پىسارىكى لىكەردم. گورج رايگەياند خەلكىنە ئەم نەخۆشە ھالى خراپە و پىخۆلە كۆپرەى تووشى گرفت ھاتووە، ھەر بەم بۆنەرە داوا لەو كەسانەتان دەكەم كە لە نۆرەى پىشەوەدان، يارمەتى ئەم لىقەوماوە بگەن. لەو نىتوەدا كەلۆشەبقە لەسەرىك ھاتە لامەوە و پىسارى كەرد:

- نهړی کاکه گیان! ده توانم پرسپاریکت لی بکه م؟
سهره پای نهووی به دهم نازارهوه ده تلامدوه، گوتم فرموو دوو پرسپاریشم
لیتیکه.

- بهر لهووی بهیته نیو جی بنووی چ ده که ی؟
«پروات هدی که شتیکی تاییه تیم نییه و هدرکه خدوم هات، ده چم
«ده نوم»، پاشان گوتی: «نه گهر بتهوئی له خیری دونیای بهربلاوی به ههشت
بیبهش نه بی، ده بی بهر له نووستنت دوعای کومه یل بخوینی»!
بۆ خۆت ده زانی شوان که خۆهه لقتوتاندن له ژیانی تاییه تی خه لک بۆته
ناکاری پۆژانه ی کۆمه لگای نیمه. به بی نهووی دژکرده ده یه ک نیشان بده م
یان لیی تووږه م، پیم گوت: «خودای تو، جارئ به و هموو دلقراوانی و له
خۆبووردووییه وه که هه یه تی، پۆژگاری لی تان کردووم و ږهنگه به مزوانه
گیانیشم لی بستینی». سهرت نه یه شینم نیمه له قسه کردندا بووین که
دوکتور بانگی کردم ژووری خوی و بیگهردیش له گه لم هاته ژووره وه. نه و
کۆمه لیک پرسپاری لینکردم و منیش وه لامم ده داوه، پاشان پییگوتم که
ده بی تاقیکردنه ووی گمیزم لی بکا. ناودهسته که ی پیشان دام و
قوتولکه یه کی پلاستیکیشی دا به ده ستمده و منیش داوام له بیگهرد
کرد که یارمه تیم بدا.

نیمه پیکه وه چوینه ناوده ستخانه که. بیگهرد ده فره که ی بۆ گرم و
نیوم کرد له گمیز بۆ تاقیکاری و له سوچیکه وه داینا. من به ندوخینه که م
به ست و هاقه دهره وه، به لام بیگهردیش پیویستی به ده سته نار گه یاندن

بوو، پاش ماوه يه ك بڼگه رد هاته دهر و دوكتور پي گوتين كه چاوه پروان بين
تاكو بز وه لامي تايك كړنده بانگمان ده كاته وه ژوروي.
شيرزاد هه ناسه يه كي قوولي هه لكيشا. نينجا دريژوي به باسه كي
دايه وه:

- به لتي، كاك شوان! پاش تيپه پرووني ده ميكي دريژ، كاك دوكتور
بانگي كړدمه وه. چاوه كافي يه ك داچه قانده و تيني پرواني، پاشان
گوتي پانتوله كه ت داكهنه و له سهر نهو قهره ويته پالكو وه. نهو
دهسته وانده كي پلاستيكي كړنده دهستي و پاشان قامكه
ناوه راستينه كي، نهوي كه له هه موويان دريژتره، هه تا بن كرده كز مده و
هيندنيك هه لي سوړاند. شوانه! به سهرت، پيك لهو كاته دا نهو نو كته
كورديهم وه بير هاته وه، كه ده لي: «سه گ قاچي ده شكې، به لام كلكي
ده به ستن». به گياني شوان ههر نهو كات شك هه لگرت، واته به رله وي
نهو هيچ جوابيكم پيبداته وه، ههستم كړد كه لي مقه و ماوه. نهو
دهسته وانده كاني فريدان و دهسته كاني به دهرمانيك شوتن و پاشان ليم
نيزيك بووه و گوتي:

- كاكه گيان! ده زانم هه واليني ناخو شه، به لام وه نهركي سهرشام
ده بي پيت بلتم كه نه نجامي تايك كړنده وه كه پيشان دده به داخوه هه تو
دو گياني!

دو گيان، دو گياني چي! به بيستني هم هه والي په نكيكم هات و
په نكيكم چوو. و امده زاني گورزيك به قورسايي شاخي بيستون به سهرمدا
درا. تف له زارمدا وشك بوو و به جاريك سهدان پرسيار پرويان تي كړدم.

هەردووک پێم لە زەوی بران و نە بەرەو پێش دەستوانی بڕۆم، نە بەرەو
 دواوەش. قورسایەکم بە قەد شاخی مانشت بە سەر شان و پیلەوه هەست
 پێدەکرد. نەستوانی تەنانت پرسیاریکیش ئاراستەیی کاکی دوکتۆر بکەم،
 لە داخندا نەمدەزانی پوو لە چ لایەک کەم. خەریک بوو لە ژووری دوکتۆر
 وەدەرکەوم، کە بانگی کردمە دواوە و بەلگەی تاقیکردنەوهکەیی دا
 بەدەستمەوه. ئەوەندە ناگام لە خۆ بوو کە بە تاکسی گەیشتینە سابونی و
 لەوێشەوه سەرکەوتینە نێو مینی بۆستیک کە بەرەو سەربێتلی زەهاو دەچوو.
 بە گیانی ئەم شوانە نازانم بە زەویدا گەیشتبووینە مال یان بە ئاسماندا.
 من بوورابوومەوه و ناگام لە هیچ شتێکیش نەبوو. کە گەیشتینە مال،
 لەشم سارد و جلەکانی بەرم دەتگوت لە ئاویان هەلکێشابوون. هێز لە
 ئەژنۆمدا نەبوو و بە تەواوی بە چۆکدا هاتبووم. لە سوچیکی مالدەوه
 دانیشتبووم و نەمدەوێرا بچووکترین وشە بە بێنگەرد بلیتم. ئەویش لە
 سووچی ئەو لای ژوورە کە دەستەوئەژنۆ کورژیلەیی کردبوو و جاروباریش
 هەناسەییەکی ئەوتۆ قوولی هەلەدەکێشا، کە سەرەرای وەزعی نالەباری خۆم
 زگم بەو دەسووتا. هەر چەند تێکۆشام بەلکو هۆکاریک بۆ ئەم پیشەهاتە
 بدۆزمەوه، بەلام بیرم بۆ لای چ ئالوگۆڕ یان چارەسەریکی کوتوپر و گونجاو
 نەدەچوو. هێندە خۆم بێدەسەلات دەهاتە بەر چار، کە بێزم لە ژیان
 هەستا بوو. چەند جارێک گەیشتمە سەر ئەو بڕوایە کە بە جۆرێک گیان لە
 خۆم بستیتم، بەلام پاشان بەزەیییم بە منداڵەکەیی زگم دا دەهات! بە گیانی
 ئەو کاک شوانە بۆ چەندین جار لە خۆم دەپرسی ئەو ئەوه هاتوو من

گوناهبار یم، ئیدی ئەم منداڵە بێ زمانە چ گوناهیکێ کردوو، تا بەر
لەوێ بێتە دنیا گیانی لێ بسیندری؟

ئیت بەمۆرە چەند پۆژیکم برده سەر، تاكو پۆژیکیان بانگی بینگەردم
کرد و دوو بە دوو دانیشتن و پێم گوت:

- بینگەرد! بۆ خۆت دەزانی و گویت لە قسەکانی دوکتۆر بوو که چی
پینگوتین و چاکیش دەزانی که چیم بە سەر هاتوو، بەلام چونکه
خۆکوشتنم پێ نەنگە، لە بیری ئەو کارەدا نیم.

- منیش خۆکوشتنم پێ کردەوێدەکی دزیو و نابێ بیریش لەم کارە
بکەیدو.

ئینجا لێی پرسیم:

- دەتەوێ چی بکە و چۆنت لەم دەردە پزگار دەبێ؟

بۆ ئەوێ بێ وەلامم نەهێشتبێتەو، گوتم:

- بپارمداو بەرۆمە جینگایەك بە دوور لە چاوی خەلك و تاكو ئەو

كاتەى هێزم تێدا مابى، بەربەرەكانى لەگەڵ ئەم دیاردە نامۆیە دەکەم.

«شوانە! خۆ هەستم بەو دەکرد که ئەو ئەركە بە قسە هاسانە و بە

کردهو زۆر دژوار، بەلام ئەوێ راستی بێ لە مەرگ نەدەترسام. بە

پێچەوانەو لەو هەراسان بووم که خەلك پێم بزانن. بۆ خۆت دەزانی که ئە

ولاتی ئێمە لیتکه و پیتکه بە خەلكدا لکاندن گەلێك سانایە و گەر بێت

و خەلك بەو بەسەرھاتەى من بزانن، هەتا هەتایە منداڵی

منداڵەکانیشمان پووین نایەتەو ئەنێو خەلكدا سەر هەلبێنن. کورت و

كرمانجی، خەلگی بەو بزانی كه من وام بەسەر هاتوو، وەك پەلەیدەکی
 ڕەش بە نێوچاوانمەو دەمیڤیتەو و وەخت و بێوخت بە ڕوودا دەدریتەو».
 من كه بەباشی گویم بۆ لێدوانەکانی شیرزاد شل کردبوو، دەستبەجێ
 وەبیری پرسیارەکانی ڕۆژەکانی پێشتری شیرزاد کە وەقەو کە بە دیتنی ئەو
 وەرگە هەلەساوی من کە هۆی پێوەدانی دووپشکە بوو و لێی دەپرسیم
 چەندەت ماو، ئەو ئێستا تیگەیشتم کە شیرزاد پێی وابوو کە منیش
 دووگیانم!

بەر لە هەموو شتێك سوپاسم کرد کە ئەم ڕووداوێ گرینگە ئاوا بە
 تاقەتەو بۆ گێڕامەو، پاشان لێمپرسی:

- بێو بۆچۆنت لەسەر ئەم ڕووداوێ چییە و هۆکاری ئەوێ کە تەوشی
 دووگیانبوون هاتوو، بۆ چ دەگێڕیتەو؟
 شیرزاد شانێکی هەلەکاند و گوتی:

- باشتر وایە کە بۆ خۆت بە دواي وەلامی پرسیارە کەتدا بگه‌ڕێی.
 - جا ئەم بەسەر هاتە چ پێوەندییەکی بە بێرکردنەوێ منەو هەیە؟
 - شوانە! بۆ خۆت چاك دەزانی کە پێوەندییەکی بە تۆو هەیە. ئەگەر تۆ
 نەبووایە چما سەگی هار گرتبوومی کە بە دواي سۆسیالیزم، کۆمۆنیزم،
 مارکسیزم، لێنینیزم دا بچم و خۆم لە خوداش دا بڕم؟
 - باشە، باش شیرزاد، مەبەستت لە تیگەڵکردنی ئەم وشانە لەگەڵ
 ئەم گرافتە چییە؟

بە دەنگێکی تارادەیهك تووڕەو وەلامی دامەو:

- با پیت بلیم شوان، پیتوئندی هدی و ئەولاتریش. ئەگەر من لە ئاین وەرنەگەرێبام و نەگەوتبامە دواى ئیوه، بێ شک ئیستا لە بارودۆخى دیکەدا دەژیام.

بە سەر سۆرمانەوه ئەو هەلۆیست دەپرینهى شیرزاد، پرسیم:
- جا ئەگەر وابوایە خۆ ئیستا نیوهى پیاوهکانى دنیا دەبا دووگیان بوایەن، چونکە لانیكەم هەر لەم ولاتە کە خۆمانى تیدا دەژین، بەلانی کەمەوه دوو سێ ملیۆن کەس باوەرى بە هیچ ئایینێک نییه.

شیرزاد سەرغی ئەدایە ئەم پادەپرینهى من و پروی تێکردم و گوتی:
- ئەرى هەر بە راستی، ئەو دایکە قوربەسەرانی ئیمە چۆن بەرگى ئەم هەموو ئیش و ئازارەى کاتى زگپرپوونیا گرتووه؟

- جارى ئەوهیان گەڕی، تاكو ئیستا بیستووته یان دیتووته کە کەسێكى دیکە لە جنسى نێرینه، دووگیان بووبی؟

- نەمدیتووه، بەلام بیستوومه کە کەسێكى خەلکى شارى شاناواى رۆژئاوا (هارونئاوا) کە گوايه پلهى ئوستواری لە ئەرتەشى شادا هەبووه، دووگیان کەوتووه و هۆیهکەشى ئەوه بووه کە لە شازاده موحەممەد، سۆیندى بە درۆى خواردووه!

ئەو دەیهوێست درێژه بە لێدوانەکەى بدا، بەلام لە پر لەرزێک بە لەشیدا هات، رەنگى بە جۆرێک سپی هەلگەرا، دەتگوت بە کفن داپۆشراوه.

شیرزاد بورایهوه. منیش بە بیستنى ئەم بەسەرھاتەى شیرزاد، دوپشک پیتوئەدانى خۆم لە بیر چووبۆوه و بارودۆخى لەشساعى خۆشم وانهبوو

تاكو بتواڻم پشتی بشتلم، پاش ماوه يهك وههوش هاته وه و پاش خواردنه وهی
جاميلكه يهك نار، كه من پيئدا، گوتی:

- ديتت شوانه! نه وه منډاله كه بوو كه جوولاره. به مەرگت چوومه
ليواری گۆر و گه پامه وه!

گيرانه وهی شيرزاد، له سهر به سهرهاتی خوئی دريژهی کيشا و شهوگار
درهنگ ببوو، بۆيه پيشنيارم پيئکرد كه ئيستا ماندووین و باشته به يانی
دريژه به ليدوانه كه مان به دين.

كۆله پشتيه كه م كيشايه ژير سهرم و دهست به جي چوومه خه ويکی
قووله وه. نه وه شهو خه ونم به خومه وه ده دی. له خه ومدا مرده بوم، دايكم
له گهل چهند نافرته يکی ديكه قژی خويانيان دهرنی و بهر ببونه روومه تی
خويان. نه وه به دهنگيکی نووساوه وه، سهرمۆری دهيناره و دهيلواندمه وه و
دهيگوت: "نه ری پۆله كهس لی نه ره نجاهه كه م، پۆله تاقانه يادگاره كه ی
ناوخاسم، چۆن به جاريك ساكۆم رهش و ره نجم بيتهر بوو. كوپي قه زاق نه تو
و هه زارانی ديكه ی وه كو تۆی بی باب كرد، به لام نه م كۆچه ی نه تو كردت،
كه ليك به نيش و نازارته. نه و برينه ی كه به م كۆچه ناوه خته خسته
سهر دتم، كه ليك ناسۆرتر له برينه كانی ديكه يه."

من كه له قوولایی خه ون ديتندا بوم، له پر به دهنگی و يك كه وتنی
پياله يهك له خه و راجله كيم. بينيم شيرزاد خه ريكه له ژير ناگر و ژيله مۆدا
به پكه نانيکی ته ستوری دروست كردوه و پياله يه کی پر له چایی كردوه
و له سهر تاته به ردیکی چووكه ی داناوه. هه ستام و به يانی باشم ليئکرد.
بانگی كرده م پيشه وه و گوتی:

- پەپکە بە گەرمی خۆشە و پاروویەکی لێ بخۆ.
 - دەتوانم کەمێک ئاو بە دەست و چاومدا بکەم؟
 - قەیدی ناکا، خۆ ئەتۆ هەر ئەمڕۆ لێرە دەبی و دەتوانی بە کەیفی
 خۆت کەلێک لە ئاوە کە وەرگری.
 دەستی راستم هێشتا قورس بوو و بگرە نازار و ئاوسانیشی هەر مابوو.
 پاش شوشتنی دەست و چاوم، تەکم دایە پیشەوێ و دەستم کرد بە خواردنی
 پەپکەیی گەرم و درو چاییشم لە گەڵ خواردەوێ.
 پاشان پیشنیاری کرد کە با درێژە بە لێدوانە کەمان بەدەین.
 بۆ وەبیر هێنانەوێ پێم گوت:
 - بایسی ئەو کابرایەت کرد کە لە شازادە موحەممەد سوێندی بە درۆی
 خواردووە و دووگیان ببوو، ئەی تۆ چیت کردووە کە وات بەسەر هاتووە؟
 - راستت دەوێ من سوێندی بە درۆم نەخواردووە، بەلام پێم وابێ لە
 دین وەرگەرێک گەلێک گوناحە کەیی گەرەترە لە سوێندی بە درۆ خواردن.
 بۆیە پێموایە خودا تۆلەیی لێم کردۆتەوێ.
 من ئەو جۆرە بیرکردنەوانەیی شیرزادەم لێ سەیر نەبوون، چونکە مەلاکان
 ژێرخانی دەسلەتە کەیان لەسەر ئەو جۆرە بیرکردنەوانە دامەزراندبوو. واتە
 ئەوان دەبا هێندە ترسی سووتان لە ئاگری دۆزەخیان خستبایە دڵی
 مەرۆکەکانەوێ، کە خۆیان تەنیا بە گیانلەبەرێکی بێ نیرادە زانیان. لە
 هەمانکاتیشدا لام پوون بوو کە هەلەیک لە مەتەبی دوکتۆر لە
 کرماشان پوویداوێ و شیرزادیش لە ترسانە تووشی هەلەیکی گەرەتر
 هاتووە.

پرسیم:

- تا کەنگی دەتەوێ لێره بمێنێوه، یان بە گشتی پلانت بۆ ئەم قۆناغە ناسکە ی زیانت چیه؟

- کاکێ خۆم! بە کورتی پێت دەڵێم کە هەتا کۆ مندالە کە دێنە دنیا لێره دەمێنێوه. ئەو کات ئەگەر بەخت یارمەتیدەرم بێ، دەیدەم بە کەسێک یان بنەمالە یەک کە نەیان ناسم و بێ مندال بن، چونکە لانی کەم ئەو دەزانم کە خەڵکانیکی زۆر هەن کە مندالیان نابێ و بە دوای مندالدا دەگەڕێن.

بە جاریک هەستم کرد کە شیرزاد برۆی تەواری بەوه هەیه کە دوو گیانە!، بەلام لە هەمانکاتدا هەستیکی بەرزێ مرۆڤ خۆشەویستی تیادایە. ئەو تا رادەیهک هەقی بە دەست بوو، چونکە لە لای دوکتۆریکی بە ناویانگ وەلامی تاقیکردنەوی وەرگرتبوو. نەمەوێست چی دیکە درێژە بە باسە کە مان بەهین، بۆیه پێمگوت:

- کاکە گیان! تا کۆ دەستەیه کیش نەهاتوونەتە گەڕان بە دوای خۆمدا، دەبێ هەرچی زووتره خۆم بگهیهنمەوه مان.

شیرزاد داوایکرد کە چەکە کە ی بۆ بەجێ بێلم. منیش ئەم کارەم کرد، پاشان بەلێنم پێدا کە لە داها توێهکی نزیکیدا دەگهیهنمەوه لای.

زۆری نەمابوو بۆ نیوهرۆ، شیرزاد بەجێهێشت و بەرهو مان بوومەوه. زەردە ی خۆر لەسەر شاخەکان مابوو کە گەیشتمەوه بەرزایەکانی بەرانبەری دێی خۆمان. ئەو ماوێهەدا کە بەرپۆه بووم، بیرم لە چەندین لایەنی ژبانی نەو چەند پۆژانە ی دوا بێم کردبوووه. لە دوو پشک پێوه دان، زراوی بەراز

خواردنهوه بگره، تاكو تاتيکارۍ دوکتور و مدهسه لى "دوغيان بوونى شيرزاد" و له سيډاره درانى نازاد يوازانه و زور بابته دى دىكه، نه وهى بيرم لى نه كړد بڼه پيښه دى ريكخواه يى و دامه زړاندنى دىكتاتورى پروليتاريا و په كسانى له لايه ك و بنج د اكو تانى بيړه كى ميراثگران و ناله لگرانى كه لټوړ و كه له پورۍ نيوه دورگه كى عهده بستانى سعودى له لايه كى دىكه وه بوو.

ورده ورده زهرده كى خور له سر شاخه كان په پى، له بهر نه وهى خه لك نه ميبين، پالم به تاشه به رد يكه وه دا و دوور يينه كه م دهر هينا و چاو يكم به دهو روبه رى دى دا خشانده. لانى كه م نه وه م ده زانى كه نابى ته نانه ت كه سيكيش بزاني كه شيرزاد م ديتوه، يان رووبه رووى گرفت يكي وا بڼه وه. پاش دوور يين هاويشتنيكي دوورودريژ و نه و كاته كى كه نيت چاو له قهراول چوو، به نيو باخانى خوارووى دى دا خوم كه يانده ماله وه. كه چوومه ماله وه، دايكم له پال سو به كه دا دهسته و نه ژن و دانىشت بوو. دهستم كړده ملى و نه و يش سى خپى به دهو رمد ا خوار و گوتى:

- به ته ما نه بووم جاريكى دى بتبينمه وه و پيم وابوو جهرده و دز تووشت هاتوون و بڼ به دهسته ينانى چه كه كه كوشتوويانى.

بڼ نه وهى دايكم خو شحال بى، خه به رى زيندو بوونى شيرزاد م پيدا. به دواى نه وه دا دهستم پى نيشاندا و گوتم:

- ده بينى هيشتا ناوساوه، نه وه دوو پشك پييه وه داوه و شيرزاد يش بوو به فرياد په سم.

ئىنجا بۆم گىتپاوه كە ئەو پىتى گوتم زراوى بەراز دۇى ژاى مار و دوپىشكە و پرىسكەيەك كە زراوى وشككراوى بەراى تى دا بووه دەرەيتناوه، تىكەل بە ناوى كرددوه و منىش خواردەمەوه. دايكم دەستى كرت بە لەسەر و پۆپ دانى خۆى، دەستىم گرت و ھىورم كرددوه، پاشان ھەوائى بىنگەردم لى پىرسى. ھەناسەيەكى ساردى ھەلگىشا و گوتى:

– لەو كاتەوى ئەتۆ چووى، تا ئەم ئىوارەيە لە لای بووم. دوتى ئىوارى شامى شىرزادىيان كوشت و مردنى شىرزاد راگەيەندرا. مامۆستا جوامىرەش ھىندىك باسى چاكەى شىرزادى كرد، بىجگە لەوھش، بپيار وايە كە دوو بەيانشى بزنەك، دوو خرت و شەكەنەريكىش سەر بپدرى و بكرى بە خىرات. ئەمەش بۆ خۆى بۆتە نەريتيك كە خاوەن مردوو دەبى خىرات بكا. ئەم نەريتە كۆنە خەرجىكى زۆر گران دەخاتە سەر شانى بنەمالەى كۆچكردوو، كە لە پاستى دا كۆستەكە دەبىتە دوو كۆست، چونكە زۆركەس ھەن كە كەسوكارىيان دەمرىت و بە ھۆى ئەو دابونەريتە كۆنەوه، ھەيىي و نەيىي، دەبى ئەو خىر و خىراتە بكا. ھەرەھا ھىندىك كەس گۆشتى سياوەن ناخۆن و دەبى گۆشتى مەپيان بۆ لىبنەى.

دايكم پىشنيارى كرد كە دەبى راويژىك بكەين، بەلكو پىش بەو خىراتكردنە بگرين. لەسەر ئەوھ ساغ بووينەوه كە پىكەوھ بچين بۆ لای بىنگەرد و بەر لە ھەموو شتىك مزگىتى زىندوو بوونى شىرزادى پى بەدين. پاشانىش مامۆستا جوامىر لەم پرووداوه ئاگادار كەينەوه، ئىمە خۇمان نامادە كرد و بەرەو مالى بىنگەرد وەپى كەوتىن. لە دەرگای مالىمان دا، گورج ھات و دەرگای لىمان كرددوه. لە سەرەتا دا پىتى وابوو كە دايكم

به ته‌نیا به، به‌لام که دیتی منی له‌گه‌لم، ده‌ستی له نه‌ستۆ کردم، ئیمه
 چوینه ژووره‌وه و خیرا هه‌والی زیندوو بوونی شیرزادمان پی راگه‌یاند.
 بێگه‌رد له خۆشییان شاگه‌شکه ببوو، پاشان هه‌والی شیرزادی
 لێپرسیم، منیش دانیام کرد که زۆر باشه و قه‌ولیشم پی داوه به‌م زووانه
 سه‌ردانی بکه‌مه‌وه. پێشمگوت:
 - ته‌گه‌ر به خۆتدا ده‌په‌رمی نه‌وه پێکه‌وه ده‌چین و به چاری خۆشت
 ده‌ییینی.

دایکم پێیگوت:

- رۆله! کچه شیرنه‌که‌م، پێشنیار ده‌که‌م تا دره‌نگ نه‌بووه، خه‌لک
 ناگادار بکه‌ینه‌وه که شیرزاد هه‌والی نارده‌ته‌وه و زیندوو. هه‌واله‌که‌ش وا
 بلاو ده‌که‌ینه‌وه که له کوره‌خانه‌یه‌کی شاری سنه کار ده‌کا و به‌م زووانه‌ش
 ده‌گه‌رپێته‌وه. شوانه‌ش بچی مامۆستا جوامیر ناگادار بکاته‌وه تا‌کو
 پێشگیری له خیراتکردن بکری‌ت و تووشی زیان و زه‌ره‌ری زیاتر نه‌بین.

ئیمه له‌سه‌ر نه‌وه پێشنیاره‌ی دایکم ساغ بووینه‌وه که من پرۆم
 مامۆستا جوامیر ناگادار بکه‌مه‌وه. بۆ نه‌وه مه‌به‌سته‌ش به‌ره‌و مائی نه‌وان
 وه‌پێ که‌وتم. که گه‌یشتمه نه‌وی، له ده‌رگایانم دا. پاش ماوه‌یه‌کی کورت،
 چتازی کچی مامۆستا هاته به‌ر ده‌رگا و پاش هه‌والپرسی، خولقی کردمه
 ماله‌وه، سوپاسم کرد و گوتم:

- کارم به مامۆستایه.

- با‌هم خه‌ریکی دروستکردنی هێشی جووتکردنه، هه‌رئێستا بانگی
 ده‌که‌ینه‌وه و باشتروایه بیتی بۆ ژووری و له‌وی قسه‌ی له‌گه‌ل بکه‌ی.

منیش له گەڤ چنار چوومه ژوردهوی هەرشەکه، له کاتی چوونه
ژوردهوا بۆ لای مامۆستا، چنار پیتی گوتم:

- خۆ ناسلامەتی دوو چاوتان هەیه نێمه مانان نابینی، تەنیاش لەبەر
ئەوه که باهمن مه لایه.

- به پێچه وانهوه، نه من و نه هیچکام له هاوه‌لەگام بۆچوونیکێ
خراپان سه‌بارهت به بنه‌ماله‌ی ئێوه نییه.

کاتێک له پلێکانه‌کانی هەوشه‌که بۆ باله‌خانه سه‌رده‌که‌وتین، چنار
زیاتر لێم نێزیک بووه و لێی پرسیم:

- شوانه! ده‌زانی که‌ژال زۆرجاران که داده‌نیشین و قسان ده‌که‌ین، باست
ده‌کا و واهه‌ست ده‌که‌م که خۆشیده‌ویی!

سوپاسم کرد و گوتم:

- نه‌گەر واش بێ، بۆ خۆم هێشتا هه‌ستم پێنه‌کردوه. لانیکه‌م بۆ خۆم
گویم له وشه‌یه‌کیش له‌لایه‌ن ئەوه‌وه نه‌بووه.

له‌ لێکدانه‌وه‌ی خۆمرا وامدانا که راده‌برپینه‌که‌ی چنار په‌نگه‌ بۆ
ناقیکردنه‌وه‌م بێ.

بۆیه پێمگوت:

- نه‌گەر پۆڤگار ده‌رفه‌تمان بداتی، ئەوه‌دم قسه‌ی زیاتری له‌سه‌ر ده‌که‌ین.

ئەویش به‌ لاده‌میکه‌وه، هیوای سه‌رکه‌وتنی بۆ خواستم و دیسان لێی

پرسیم:

- نه‌من چۆن ده‌بینی؟

- نهگه رچی هاتوچومان نه بووه و پیکه وه قسه مان نه کردووه،
 به وحاله ش لاموايه کچیکی تیگه یشتوی و به چای ریزه وه لیّت ده روانم.
 چنار هیته ده رپینه که ی منی پیتخوش بوو که له خوشییان چای پر
 بوون له فرمیسک، سوپاسی کردم و به نیزیکبوونه وه مان له ژووری
 باله خانه، داده جهیران هاته ده رکی قاپیه که، سلاوم لیّت کرد و پاش نهوی
 سلاوی لیّ سهندمه وه، پرسى نه وه چی قهوماوه؟ هدر ده لیّی مانگ گیراوه!
 پیکه وه چووینه ژووره وه، به لام له شهرمان نه مده زانی چۆن وه لام
 بده مه وه، دانیشتم و سوپاسم کردن.

بوّ نهوی وه لامی گلکویه کانی داده جهیرانم دابیتته وه، خۆم خسته نه و
 په ری دنیاوه و گوتم:

- هه وان هاتووه که شیرزاد له ژياندا ماره و نیستاش هاتووم له گه لّ
 مامۆستای باس بکه م.

له و ماره کورته دا چنار چور جله کانی گۆپی و به جلیکی جوانتره وه
 له و به ری کوره ی ناگره که وه دانیشتم، خه ریک بوون چای ده مکهن،
 نه مه یشتم. هیته ده ی پێ نه چوو که مامۆستا هاته ژووره وه. له به ری
 هه ستام و ئینواره باشم لیّت کرد، پرسى:

- ها کوپی باش، که م دیاری، خیره به م شه وه؟

- بیگومان خیر ده بیت و هاتووم به به ریزتان رابگه یه نم که شیرزاد
 زیندووه.

مامۆستا پروی له داده جهیران کرد و گوتم:

- كوانى چايەك، دۆيەك، پىخۇرىك؟ خۇ لە دەشتى بەرەھۆتى سعودى
گېرتان نە كىردوۋە.

دەستبەجى سۇپاسم كىرد و گوتىم مىن بۇ خۇم نە مەھىشت زەھمەت
بىكىتىش.

مامۇستا ھىندىك پەخنى لىنگىرم، كە بۇچى كە وتوۋمەتە شوئىنى
دەستبەككى وئىل و بەيتە. ئەو پەخنى كانى درىژە دا و پىرسى:

- پىم ناللىن چۇن بە ئىسىم و مىسىم ولات پىزگار دەرگى و خەلگ لە
چەوسانەۋە و بەش مەينەتتى قوتارىان دەبى؟
مىن پەخنى كەم لى قىبول نە كىرد و گوتىم:

- ئەو ھارپىيانە مىن نە وئىل و نە بەيتە، بەلكو مەۋشى باشن كە
دەيانەۋى كۆمەلگا لە فەۋتان لە دەستى ئىمپىريالىزم پىزگار بىكەن.
لەۋانە يە ئىۋە بە جۇرىكى دىكە لىيان تىبگەن، بەلام ئەۋانە كۆمەللىك
گەنجىن كە بە دەيان ئاۋات و ئارەزوۋى باشيان ھەيە.

دادە جەيران كە گەللىك تۈرە دەھاتە بەر چار، پروۋى لە مامۇستا
جوامىر كىرد و پىنى گوت:

- جوامىر! خەلگ ھەقى خۇيانە چۇن بىردەكەنەۋە. ئەتۇش بۇت نىيە
بەو گەنجانە كە نە كارىك، نە كاسىيەك، نە سەرگەرمىيەك شك دەبەن و
نە دەزانن دۈرۈژيان بەرەو كۆى دەچى، بلىنى وئىل و بەيتە.

بەو قسانە مىن دادە جەيران گەز گەز بالام كىرد، بەلام نەمدەۋىست
باسەكە لەو بۈرە دا درىژە پىبىدرى. مامۇستا جوامىر لە جۈابى دادە
جەيراندا گوتى:

- من مەبەستىكى ئەوتۆم نەبوو كە ئەوانە بەيتەن، بەلام ئەوئەشم
پىشباش نىيە كە گەنجان و لاوان تەنيا بە دواى پرۇپاگەندەى ئەم يان ئەر
ئايدۆلۆژيادا سەرلىشىۋانە دروشى بىن نىۋەرۆك بەدن.

هەستەم پىنكرد كە خەرىكە دەپمە ھۆى دروستبۇنى گرفتىك لەنىۋان
مامۇستا و دادە جەيراندا. ھەر بۆيە داوام لە دادە جەيران كە ئىستا
كاتى ئەم باسانە نىيە و لەوانەپە مەبەستى مامۇستاش دىسۆزىى بىن.
مامۇستاش كە زانى بارودۆخەكە خەرىكە بە لاي ئەودا ناشكىتەۋە،
گوتى:

- شوانە بۆ خۆى تىدەگا كە من مەبەستىكى خراپم نىيە.

پاشان لىيى پرسم:

- بىجگە لە ھەۋالى زىندووبۇنى شىرزاد، كارى دىكەت نەبوو؟

بەر لەۋەى من بىتمە جواب، دادە جەيران پىي گوت:

- چۆن كارى نىيە، ھەر ئىستا كەسىك پاسپىرە تاكو بەياني زو جارى

زىندووبۇنى شىرزاد بكىشى و پىشگىرى لە خىراتكردنیش بكرى.

لەو قسانەدا بووين كە مامۇستا گوتى:

- كەۋابى من دەچم بۆ پاسپاردنى كەسىك و شوانەش با لىرە بىن تا

دەگەرپىمەۋە.

مامۇستا جوامىر بە دواى كارى خۇيدا ۋەپى كەۋت و من و دادە

جەيرانىش دەستمان بە قسان كرد. لە درىژەى پرسىار و ۋەلامەكاندا لىم

پرسى:

- بۆ، مەگەر نىۋە نوپژ ناكەن؟

بەر له‌وهی خۆی وه‌لامم ب‌داته‌وه، چنار گوتی:

- دایکم نازانی قیبله‌ش له‌ کۆتیه‌.

- نه‌ی بۆ خۆت چی؟

- من خۆم به‌ شتی‌که‌وه‌ ماندوو ناکه‌م که ه‌یچی ئی تینه‌گه‌م، ب‌یجگه‌

له‌وه‌ش من گه‌لێک ب‌یزارم له‌ لاسایی‌کردنه‌وه‌ی که‌لتووری ب‌یگانان، جا نه‌وه
نایین و ئایینزا ب‌ی، یان نایدۆلۆژیا و ب‌ی‌داهه‌لگوتن ب‌ه‌م و به‌ودا.

به‌ که‌می‌ک تێپ‌امان له‌ و پاده‌برینه‌ی چنار، پرسیم:

- مامۆستا گوشارتان ناخاته‌ سه‌ر تا‌کو وه‌ک خۆی ه‌ه‌لسوکه‌وت ب‌که‌ن؟

داده‌ جه‌یران له‌ وه‌لامدا گوتی:

- ئی‌مه‌ بۆ خۆمان له‌سه‌ر نه‌وه‌ ساقین که‌ ژبیان و دینداری ته‌نیا ترس و

پارانه‌وه‌ نییه‌، ب‌یجگه‌ له‌وه‌ش ئی‌مه‌ له‌و که‌سانه‌ نین که‌ به‌ ه‌موو سازێک
سه‌ما ب‌که‌ین.

زۆری پینه‌چوو که‌ مامۆستاش هاته‌وه‌ و ه‌یندی‌کی دی‌که‌

به‌سه‌روپ‌زینه‌ی (نیسم و میسم و نیسم) دا‌هات.

به‌ دوا‌ی نه‌وه‌دا ه‌ه‌ستم کرد که‌ زۆر دانیش‌تووم، مائنا‌وا‌ییم ل‌ییان کرد

و به‌ره‌و مائ‌ی ب‌ی‌گه‌رد گه‌رامه‌وه‌.

چنار تا‌کو ده‌رکی ه‌ه‌وشه‌ به‌پ‌تی کردم. له‌و مه‌ودایه‌دا دا‌وا‌ی ل‌یک‌کردم

که‌ له‌ دا‌هاتو‌ودا پ‌توه‌ندیی پ‌توه‌ ب‌گرین. منیش به‌ل‌ینم پ‌یدا که‌ نا‌گاداری

ده‌که‌مه‌وه‌، به‌لام نه‌مه‌دزانی مه‌به‌ستی له‌وه‌ی که‌ پ‌توه‌ندی پ‌توه‌ ب‌گرین چی

بوو.

له گهړانده دا بڼه مالى بڼه گهړد، توشى خاله شامار هاتم كه مياوى
 گوند بوو. له ميټر بوو باخ و بيستان پيوستى به ناوداشتن نه مابوو. خاله
 شامار ته واوى ژيانى به ته نيا تپه پر كړد بوو و نه رخه واى له سره گوى زوى
 شك نه ده برد.

پاش هه والپرسى، له گهړ خوم بردم بڼه مالى بڼه گهړد، له لايه ن دايكم و
 بڼه گهړدوه به خيتر هاتن كړا، نيمه دانېشتين و سه روچامان خواره وه و تا
 درهنگانك له وى ماینه وه. من ده با گهړابامده بڼه ماله وه تاكو گه لاله يه كم
 بڼه چونايه تى و به دوا د اچوونى گرفتى شيرزاد دارشتبا.

بڼه گهړد زورى خولق كړد كه شهو له مالىان بڼه نينه وه، به لام
 نه مده توانى، پاشان دايكم پاسپارد كه به يانى بڼه گهړد له گهړ خوى يينى
 بڼه مالى خومان.

تهو شه وه پاش بير كړد نه وه يه كى زور، خوم ساغ كړدوه كه ده بڼه
 چو نيبه تى تهو به سه رهاته ي شيرزاد و چه شنى پرو د اوه كه، به تاييه ت
 سه ردانى لاي دوكتور له كرماشان له گهړ بڼه گهړد بڼه نيمه گورئ. بڼه نه م
 مده سه ته ش وام دانا كه به بڼه پيچ و په نا باب ته كه له گهړ بڼه گهړد د بڼه
 ناروه، چونكه پيم و ابو كه كليلى نه م گري كويړيه لاي نه وه، له گهړ
 گولبانگى به يانيدا به دهنگى جارچى له خه هه ستام كه دهى گوت:

- خه لكينه! مزگينى بڼه له هه موو لايه كتان، شيرزاد زيندوه.
 هه والى ناردوه كه له كوره خانه يه كدا له شارى سنه كار ده كا و به م
 زووانه ش بڼه گهړد ده چي بڼه سه ردانى.

ههوا گه لێك سارد بوو، ههستام ناگرم كردهوه و تيانچه گه وره كهه
 پر كرد له ئاو و له سهرم دانا. زۆری پێنه چوو ئار گهرم بوو و ئاوێكم به
 خۆدا كرد و په دێنم تاشی. پاش ئه وهی قاوه لێتم كرد، كێشێكم هێنا و
 هێشتا چهند لاپه په یه كم نه خویندبووه، كه دایكم و بێگهره هاتنه ژووره وه.
 له بهریان ههستام و به خێر هاتنی بێگهره كرد. دلم وا لیتی ده دا كه تا
 نهوكات شتی وام به خۆمه وه نه دیتبوو. به جارێك ههستم پێكرد كه
 نهركێكی قورسم كهوتۆته سهر شان. گه شبن نه بووم له وهی كه بتوانم به
 ئاكامێك بگهه. له راستیدا له سهر ئهم بۆچوونه م زۆریش به هه له دا
 نه چوو بووم، چونكه من هێشتا گه نهج بووم و نه زمونی دۆزینه وهی پێگا
 چاره یه کی گوخارم بۆ گرفتێكی وا تیدا نه بوو. له لایه کی دیکه شه وه من
 كه سێكی ناسراو یان باوه پ پێكراو نه بووم تاكو خۆم له و جۆره گرفتانه
 ههلقورتێنم. گرفتێ دیکهش له سهر پێگام زۆر بوون بۆ ئه وهی نه توانم
 سهر كهوتن وه دهست بێنم. ئه و هۆیانه ی كه هانی ده دام بۆ به دوا داچوونی
 گرفتێكی ئاوا، له پله ی یه كه مدا هاو پێه تی نیوان من و شیرزاد بوو. له
 پله ی دووه میشدا دلسۆزی و به زهیی هاتنه وه م به بێگهره دا بوو كه زیاتر
 ده گه راپه وه سهر مرۆڤدۆستی و یارمه تێكردن، واته به پێچه وانه ی گه و پ
 مائین و مه شكه ژهندن و... كه زیاتر له بیرێ ئایدۆلۆژی، یه كسانی و
 چینه یه تیه وه سه رچاوه یان ده گرت. ده توانم به دلنیا ییه وه بلیتم كه نه وه
 یه كه مین جارم بوو كه له سهر رووداویكی ئه وتۆ ههست به بهر پر سایه تی
 بكه م. هه ر چهند كاته كان تێپه ر ده بوون، گوشاری ههست به

بەرپرسایه تیسی کردنم پووی له زیادبوون دهکرد. دایکم که تهمه نیتکی له
رهنج و مهینه تیدا به سهر بردبوو، پووی تینکردین و گوتی:

- پۆله! ئیوه ههردووکتان وه کو کچ و کوپی منن. تهنیا جیاوازییه که
له نیتوانتاندا ده بینم ئه وه یه که یه کتان کوپ و نه وی دی کچه. ئیوه سهختی
پۆژگارتان نه دیتوه و نازانن ژیان لهم ولاتانهی که ئیمه مانانی تیدا ده ژین
چهنده سهخته ته. ئیوه هیشتا ده ست و په نجه تان له گه ل کۆسپ و تنگ و
چه له مهکانی سهر پئی ژیان نهرم نه کردوه. ئیستا به بهرزه فری کردن
گرفتهکانی کۆمه لایه تی چاره سهر ناکرین. بۆ گه یشتن به ههر ئامانجیک
گه لاله ی له بار و پشووی درێژ و پشت نه ستور بوون به هیزی خۆی ده وی.
ههر بۆیه به باشی ده زانم که پینکوه هاویری یه کتر بین و بیرنیک له
چاره نووسی شیرزاد بکهینه وه.

ئه و وتانه ی دایکم زۆر گرینگ بوون. ههر بۆیه نه مه ده ویست چ
هه لویستیک ده برپم که ناپوختی پێوه دیار بئ. یه کراست پووم تینکرد و
گوتم:

- ئه وه ی راست بئ ئهم گری کویره که که وتۆته نیتو ژیا نی ئهم دوو
که سه، تهنیا به دهستی بینگهر ده کریته وه.

به بیستنی قسهکانی من، بینگهر ده بئی پیشهکی و لیکدانه وه،
توو ده یی خۆی ده ربپی:

- جا باش نه بوو کهس لیتره نه بوو کاک شوان! خۆ ئه گهر که سینکی
دیکه گوپی لهم وته یه بایه، ئه وه پینی وا ده بوو که من به لایه کم به سهر
شیرزاد هیناوه. جا وه ره خۆلم له دۆی مه کهن، ههر ئه وه مان مابوو.

دایکم ویستی شتیک بلن، که قسه کهم له زاری گرت و گوتم:
 - بینگهرد! نه گهر وا بیر بکه یته وه، خه ریکی هه له یه کی گه وره ده که ی.
 من چ مه به ستیکی خراپم نه بووه و ناشمبن. هدر له دوینن شه ویه بریارم
 داوه به راشکاوی له گه لتا بدویم. به بن پیتج و په نا، شیرزاد چو نیه تی
 گرفت ی خوی بز گیارا مه ته وه. نه وه له حالیکدایه که نه تر نه و راستیه ت
 لیمان شارد و ته وه. هدر بزیه وای به باش ده زانم که یه کراست به چینه ناخی
 بابه ته که وه.

ده مه ویست دریژه به قسه گانم بدهم، که دایکم پیتی گوتم:
 - رۆله! قه زات له خۆم، نه مه نیت نيسم و میسم و سیسم گوتیسم
 نییه. نه مه ش که نیمه دانیش تووین، نه کۆبونه و ی سیاسییه و نه باسی
 دلداریش، تاقانه کهم! له کۆمه لێ نیمه دا نه مجۆره لیدوانانه شوینی خراپ
 له سه ر باری ده روونی مروژ داده نین، چونکه کۆمه لێ نیمه نه ک هدر بز
 خوی گه شه ی نه کردووه، به لکو له هیندیك بواره وه بز پاشه وه ش
 گه را وه ته وه. ده توانم بلیم که زۆر جار نه مجۆره را ده بر پینانه بوونه ته هو ی
 نه یه کی چرانی پیوه ندی بنه ماله بی و کۆمه لێ نیمه ی به ره وه هه ل دیر بردووه.
 خۆ له خۆرا نییه ده لین: «نیتچیر به شوین ده کوژی».

به دوا ی لیدوانه که ی دایکم دا، ههستم پیکرد که به راستی زۆرم ماوه
 تا قال یم. داوا ی لیبوردم له بینگهرد کرد و پینگوت، هیوادارم وه دلی
 نه گری. بینگهرد که چاوی به گریان وه بوو، سه ری هه لپری و دلیدامه وه و
 گوتی:

- كاك شوان! ئەي ئەگەر شىرزاد پاستىيەكانى پىت گوتى، نىتر من چىم ھەيە تاكو پىتى زىاد كەم؟ مەگەر من لە يەكەم چاوپىتكەوتىماندا پىتم نەگوت كە دەردى شىرزاد دەرمانى نىيە. خۇ ئىوە لاي خۇتان لايەنگرى يەكسانىيى و مافى ئافرەتن. ئىدى چۆن بە پەواي دەيىنى كە ھەق بە شىرزاد بەدى و منى ئى بىبەش بىكەي؟

ئەجارەيان داىكم بە جىزىكى دىكە ھاتە وەلام و گوتى:

- بىگەرد! نابى ئەتۆش ھەلەكانى شوان دووپات بىكەيتەو. ئەوۋى كە ئەتۆ باسى دەكەي ھىچ پىنەندىيەكى بە يەكسانى و مافى ئافرەتەو نىيە. لەوانەيە شىرزاد لەسەر گرفت و لەشساغى خۆي بە جۆرىكى دىكە بۆ شوان دووابى، كە جىيارازى بەرچارى لەگەل زانىيارىيەكانى تۆ ھەبى. ھەر بۆيە داوات لىئەكەم كە ھەرچى سەبارەت بەبارى لەشساغى ھاسەرەكەت دەزانى باسى بىكە.

بىگەرد پەوى لە داىكم كرد و گوتى:

- دادە وەنەوش! بە گىانى ئەو تەنيا كۆپەت كە دونيا و دىنتە، ھىچ شىتكتان ئى ناشارمەو. پاستىيەكەي ئەوۋى كە ئەمە ماوۋىيەكە خراپمان ئى قەوماو. من لە ئىوە زىاتر كىتم ھەيە تا سەفرى دىلى ئى بىكەمەو.

ئەو بەجۆرە چوۋە نىو باسى نەخوشىيەي شىرزادەو:

- دادە وەنەوش! ئەتۆش لە جىنگاي داىكى. خۇ ناشكورى نەبى براشم نىيە تاكو شوانەي لە جى دانىم. بۆ خۆت دەزانى كە داىكم بەسەر مەنلەو چوۋ. بايىشم لە بىكەسى و بىدەرى ھەر بە گەغى تەمەنى درىژى بۆ ئىوە بە جىھىشتەو. دادە وەنەوش گىيان! لە پرووت بە دوور بى، ماوۋىيەك بو كە

شیرزاد زگی دیشا. پۆژ له دواى پۆژ بهرەو ئەو لاوە دەچوو. داک و دەرمان
 نەماوە کە تاقي نەکردیبتەرە. نە شەوی شەو بوو، نە پۆژی پۆژ. ژيانى به
 تەواوى لى تال ببوو و پۆژ له دواى پۆژ بارى لەشساغى بەرەو خراپى
 دەچوو. هەرچى دەهات زگی قەلەو و قەلەوتر دەبوو. سەرتان نەيەشێنم،
 تاكو مانگیك لەمەوبەر به هۆى دۆستیكەوه ناو و نیشانی دوکتۆریکیان
 له کرماشان پیداین. پۆژیکیان دوو کەسى وەرپى کەوتین بۆ کرماشان.
 لەوێ به تاکسى خۆمان گەيانده مەتەبى کاکى دوکتۆر. پێموابێ ئەوه
 خراپترین پۆژی ژيانى شیرزاد بوو. خەلکیكى زۆر له ژوورى چاره‌پوانى دا
 دانیشتبوون. کاریان راست بێ، کە دیتیان شیرزاد حالى خراپە و خۆى پێ
 پاناگیرى، به پێشخزمەتى دوکتۆریان گوت کە نۆرەکەى وه پێش ئەوانى
 دى بخرى. خەلکەکە لەوه دەترسان کە لەوانەيە پێخۆلە کوپړى تەقیبى.
 بریا وابوایه و پێخۆلە کوپړى تەقیبا. پاش ماوه‌یه‌ك بانگیان کردینه ژوور
 و دوکتۆر پشکنینىکى باشى بۆ کرد، پاشان تاقیکردنەوه‌ی گمیزی بۆ
 نووسى و دەفریکى پلاستیکی پیداین. شیرزاد هیندە بیتاقت بوو، کە به
 تەنێ نەیتوانى کارى خۆى جێبه‌جێ بکا. من یارمەتیم کرد و به هەر
 جۆرنێك بوو گمیزی کردە نێو دەفرى تاقیکردنەوه‌کە، پاشان دەفرەکەم له
 پەنا کونە‌واجه‌ی دەرگا‌که‌ دانا و ئیتر ئیمە هاتینه‌وه ژوورى چاره‌پوانى و
 دانیشتین، پاش وچانیکی درێژ ماوه، کاکى دوکتۆر بانگی کردینه‌وه بۆ
 ژوورە‌کەى خۆى.

دوکتۆر هیندێك چاوى شیرزادى داچەقاند و پاشان رایکشانده سەر
 قەرەوێله‌یه‌ك. ئینجا له پروی ئێوه دوور بێ، قامکینى هەتا بن به کۆمى

شیرزاد دا کرد و به خهستی هه لیسووړاند. نهم په نجبیتوره له تاو بازار و له شهرمان وهك مار لولی نه خوارد. به دواى نه ودها به لگه په کی دا به دهست شیرزاده وه. به پاستی تیتو بز گنړانه وه نابى و لام دژواره و نازانم چوڼ چوڼى له ژوورى دوکتور هاتینه دهره وه. ناخر له بهختی منى ناخر شه پدا، شیرزاد دهنگی لى برا و ته نیا به لهش زیندوو بوو.

لهو کاته ی دا که بینگه رد مقى کرد، ههستم پیده کرد که چرکه به چرکه پشوى سوار ده بى. راست لهو کاته ی که من و دایکم چاوه پوانى درژده دانی لیدوانه که ی بینگه ردمان ده کرد، له نه کاو بوڼى سوتان ماله که ی داگرت.

دایکم گورج ههستا و گوتى هیچ نییه بهرده وام بن. دواى دهركه وت که سه ماوهره که هینده کولاوه، که ناوه که ی هه لچووه و پرژاوه ته سهر پاخه رکان و بنى ناوردانى سه ماوهره کهش سووتا بوو.

نیمه بیندهنگ بووین تاكو دایکم هاته وه و پیى گوت:

- کچی خوم! نیمه هه موومان مرؤفین و که موکورپیه کانی مرؤفیش زورجاران ویکده چن. هه موو که سیك ده توانى کرده وه یان هه تکیکی له دهست بکه وى، به بى نه وه ی بز خوى خوازیاری بى. کچم! نیمه به خومان ده لئین مرؤف، نهو ناوهش خومان له سهر خومانمان داناره، که نه مه بز خوى پرسىاری له سهره، بیتشك نیمه ش گیانله به ریکین وه گیانله به ره کانی دیکه و هدر وهك کارى چاك ده که یین، کارى خراپیش له دهستان دهقه ومى. مرؤفى تیگه یشتوو ده بى له پروداوه خراب و دلته زینه کان نه زمون وهرگرى. هه شاردانى راستییه کان نه خوشییه کی کومه لایه تییه که به

دریژایی میژوو بارگرانی به سهرشان و پیلمانهوه کردووه. هه ربۆیه شه نه مانتوانیوه به سهر تهنگ و چه له مه کۆمه لایه تییه کان دا زال بێن.

کاتیك ئەم وشانەم له زاری دایکمهوه گوێ لێدهبوو، وه بیڕی هه لسوکه وته کانی پۆژانهی خۆم ده که وتمهوه. لای خۆم ده مگوت «کا که شوان! جارێ زۆرت ماوه شت فێر بێ». دایکم هینده بینگهردی بۆ باوه به خۆبوون هان دا، که به هاسانی بچیتته ناخی ئەو چرکه ساته تال و برست برهوه که پۆژانیتک بوو نازاری ده دا. ئەو به دواي هیندیتک مینگه مینگکردن دا، دریژهی به لێدوانه که ی دا و گوتی:

– به ئێ، داده وه نهوش، کاکی دوکتۆر به لگه یه کی دا به ده ستمانه وه و گوتی: ناتوانم هیچ جزه ده رمانیکی بۆ بنووسم، چونکه ئەمه وه ک نه خووشی ناژمیژدرێ و ده رمان خواردنیش بۆ ئەم مه به سه ته به قازانج نازانم، شیرزاد بێزار ببوو و منیش له دوکتۆرم پرسى، بۆ مه گهر چیه ته ی که ده رمانی ناوی؟ دوکتۆر ملیکی خسته لاره و گوتی ده زانم هه والیکی باش نییه، به لām ده بی پیتان رابگه یه نم، که ئەنجامی تاقیکارییه که ده ری ده خا که شیرزاد دوو گیانه. داده وه نهوش چاوت پۆژی خراپ نه بینى، تا له ژووری دوکتۆر هاتینه ده ر، شیرزاد هیندیتک ناگای له خۆی بوو. ئەوه ی له و کاته دا پیمکرا، گرتنی تاکسییه ک بوو به ره و گهراجی سابوونى. له سابوونیه وه سواری مینی بووس بووین به ره و سه رپێل و له ویشه وه هیندیتک که له پهل و خواره مه نیمان کړی و به ماشینیکی ده ره به ست هاتینه وه مال. له و ماوه کورته دا له گوندی خۆمان، چهند جارێک ویستی خۆی هه لاوه سی، به لām دلێ زۆر نه رم و گه لیکیش به به زه یی بوو. ئەو به

منی ده‌گوت، که نهو بۆ خۆی گونا‌ه‌باره، به‌لام نهی نهو به‌سته‌زمانه
هیتشتا نه‌هاتووته دونیا بۆ ده‌بی بمری. هه‌ر له‌به‌ر نه‌وه بوو که بریاریدا تا
هیتنانه دونیای مندا‌له‌که بجیتته دا‌له‌هۆ و له شاخ بمینیتته‌وه. نیت‌ر له‌و
کاته‌وه تا نیتستا نازانم شوین و هه‌ته‌ری له کویتیه.

له پاستیدا نه‌وانه‌ی بینگه‌رد بۆی گیتراینه‌وه، شیرزاد هه‌ر هه‌مووی بۆ
گیترا‌بو‌مه‌وه و بۆ من شتیکی نوێی تیدا نه‌بوو. به‌ سه‌ره‌خ‌دان به‌وه‌ی که
دایکم هیندیک زه‌ختی خوینێ له‌سه‌ر بوو، هه‌ر وه‌ه‌و‌زی د‌ه‌دا. بۆیه
پیشنیارم پێ کرد تا چا‌و‌یک گه‌رم کات. نه‌و گوتی پیتوست ناکا، چونکه
خه‌ریکه تا را‌ده‌یه‌ک تن بگه‌م که چی روویدا‌وه، پاشان رووی له بینگه‌رد
کرد و پێی گوت: کچم، ده‌بی شتی دیکه‌ش له‌م پیتوه‌ندییه‌دا رووی دا‌بی
که هیتشتا سه‌باره‌ت به‌و هیچ‌ت نه‌گوتووه. بۆ نه‌وه‌ی به‌ ناکامیک بگه‌ین و
چاره‌سه‌ری‌کیش بۆ ئەم نه‌ه‌امه‌تیه‌ بد‌و‌زین‌ه‌وه، هه‌ر چی له‌و پیتوه‌ندییه‌دا
ده‌زانی بیگیت‌ه‌وه.

بینگه‌رد هه‌ر نه‌و جو‌ره‌ی که دانیشتبوو هیندیک سو‌را‌وه و روو به‌ لای
دایکم گوتی:

- شتی دیکه‌ روویدا‌وه، به‌لام نه‌وه چ پیتوه‌ندییه‌کی به‌ سه‌ر خودی
گرفته‌که‌وه نییه.

من نه‌مه‌ده‌یست هیچ بلێم و پێم وابوو که ره‌نگه‌ بینگه‌رد شه‌رمم
لێبکا. پیشنیارم کرد که با بچمه‌ ده‌ره‌وه و بیت‌قه‌تیی‌ه‌ک ده‌رب‌که‌م، به‌لام
بینگه‌رد قه‌بو‌لی نه‌کرد و در‌ی‌ژه‌ی گیترا‌نه‌وه‌که‌ی ده‌ست‌پ‌ن‌کر‌ده‌وه.

- تهنیا شتیك كه نه مگیتراوه تهوه نهوه بوو كه له كاتى وه دركه وتنى شیرزاد له ناوده سته كه، پیم له دفرى گمیتزه كى كهوت و قه لیم كرده وه. هدر نهو كات ههستم پینكرد كه ههتكینكم له دهست كه وتووه. هه ریویه دفره كه م شوش و بۆ خۆم نیوهی دفره كه م له گمیتز كرد و له ویم داناه. به گیانی داده وه نهوش له وه دره بچى، هیچی ديكه شك نابه م كه له دهستی من كه وتبى. نه وه شم له بهر نهوه كرد كه چاكه یه كم دره حهقى شیرزاد كرده بى. نیمه رینگایه كى دوور و دریژمان بریبوو بۆ سهردانى دوكتۆر و تاقیكردنه وه یهك. كوا ره وایه به دهستی خالیى و به بى هیچ وه لāmīك بگه رینه وه بۆ ماله وه. پاشانىش لام وایه گمیتز هدر گمیتزه و جیاوازییه كى نه وتویان تیدا نییه.

نیمه كه گویمان له لیدوانه كانى بینگهرد بوو، ده سته بچى هه ستمان پینكرد كه شتیك روویداوه و بینگهردیش هینده تاوانبار نییه. دایكم پیتی گوت:

- دلت له خۆت دانه مینى و واش مهزانه كه تاوانبارى، چونكه نهوه تاوان نییه و تهنیا هه لیه كه و روویداوه كه نه تهتۆ، نه شیرزاد و نه كاكى دوكتۆریش پیتان نه زانیوه. نه گهر چى كاكى دوكتۆرى به شدارى شه پى نۆرماندى! ده بوا لىكۆلینه وهی زیاترى له سهر نهو تاقىكاریه به بچى هینابا.

هدر له وى دلتیامان كرده وه كه شیرزاد دوو گیان نییه و هه له كهت نه وه یه كه نهتۆ نه دهبا گمیتزی خۆتت له دفره كه كرده با. نهو تاقىكاریه له سهر گمیتزی تۆ كراوه كه بۆ خۆت دوو گیانى. بيشك تاقىكاریه كى

پاسته، به لّام له سهر حیسابی شیرزاد ته وار بووه. نه وه له حالیکدایه که هیچ پتوهندیه کی به شیرزاده وه نییه. پاش نه وهی زانیمان چ پرویداو، من به بې نه وهی له چاوهروانیدا بېنمه وه، چوومه ده رکی مائی گه غیچکی هاوتمه منم که حوسینی نار بوو. بۆ خزی له مال نه بوو، به لّام داوای ناسنامه کهیم له دایکی کرد، که ده سته جی پیدام، پاشان چوومه لای شۆفیری جیب ویلیزه که ی گوند و به دهریه ست به کریم گرت بۆ شاری سهرپنلی زه او. له ریگادا تووشی دوو جیگای پشکنینی پاسدارانی نیسلامی هاتین، که به نیشان دانی ناسنامه ی حوسین، به بې ناروق له دهستیان دهرچووم. بارودۆخی نیمه له و ناوچه یه و ابو که له میژ بوو خرابوینه نیو لیستی دهسته و تاقمه کانی "دژه شۆرشه وه" و ناوه که شم بۆ خزی به ته نیا گرفتیک کی گه و ره بوو. ناویک که دهیتوانی سزای مه رگی به دواوه بې، چونکه شوان ناویکی کوردی پاک و په تی بوو.

به گه یشتنم بۆ نار شار، تووشی هاوړپیه کی دیرینم هاتم که گه لیک سالن پیکه وه له قوتاخانه هاوړپول بووین. پاش چاک و چونی کردن، هاوړپکه م گوتی:

- نه مړه هینییه و ماموستا عهبدوخوسین پاش نوژن کردن، وتاریکی هدی به له سهر نه سحابی که هه ف. پیم باشه پیکه وه برۆین گوئی لیبگرین.
- هاوړپ گیان! من جارئ نه سحابی که فی خومم هدی، که سه د نه سحاب که فی له و چه شنه توژی قاچی ناشکینن.

هاوړپکه مم به جیهیشت و به ره و لای دوکتوریکی ناسراوم وهری که وتم. که گه یشته لای، له نه وه لېن چاوپیکه وتن دا گوتی:

- كاكه گيان، نهو به دواى سهرى خوتدا دهگه پتې؟
من خۆم نهشكاند و پېمگوت، وړهت هه بى برام، مرؤډ پوژىك دېته
دونيا و پوژىكېش ده بى بچى.

نهو هيندىك لىم تووړه بوو و گوتى:
- جا هه لى ئېمه رېك لېره دايه. كاكى برا خۆ نه تو له دهسته ئه
كه سانه نيت كه هېشتا نه هاتبېته دونيا، چاره نوست ديارى كرابى. ئېمه
نابى چاره نووسى خۆمان بسپېرىنه دهست هات و نه هات. ته له فونه كى
هه لگرت تا داواى چاى هېنان له چايخانه بكا.
به لام من پېمگوت:

- كاكه نه به ز! من چا ناخۆمه وه و نه ركېكى به په لىم له بهره و
پېويستم به يارمه تېته.

زۆر به كورتى حال و هه كايه تى شيرزادى بۆ گپړاوه.
- كاك شوان! تا نهو نه خۆشه نه بېنم و عه كسى به تيشكى لى نه گپړى،
يان پشكېنېنكى وردى بۆ نه كه م، ناتوانم له دووړه وړاى خۆمى له سهر
دهرېم، يان دهرمانى بۆ بنورسم.

- نهى چار چييه؟
- بارودوخ لېره كه لىك ئالوزه. هاتنتان بۆ ئېره به ماناى تېداچوونتانه.
من ده توانم دوكتورىكى لىزان و كارامهت پى بناسېم، كه هارپى دېرىن
و جىگاي بړواى خۆمه. نهو جىگاي ژيانى له شارى ئيلامه و به يانيان له
نه خۆخانه دى دهوله تى كار ده كا و پاشنيوه پويانىش له مده بى تاييه تى
خۆى. به نوو سراوه ناتوانم هېچى بۆ بنورسم، به لام ته له فونى بۆ ده كه م و

ناوه کانتانی دده من. دوکتور نه بهز هیندیک دهرمانی هیورکردنه وی پیدام و گوتی:

- پېشنیارت پیده کم که له جیاتی ماشین، به پېیان و له ړنگای شاخه و بگهړیوه بۆ ماله وه.

دهرمانه کانم لیوهرگرت، دوو پېم بون، دووی دیکه شم قهرز کردن و له که له گا ړنگاکه ی پستی شاره وه خۆم دهر بازکرد و بۆ درهنگانیکی شهو گه یستمه و مال. نه مده زانی ماندوویی چیه. پاش حه سانه ویه کی کورت، هیندیک که لویه لی سهره تاییم کۆکردنه وه و خۆم ته یار کرد بۆ پوژی دوا یی. دایکم له مال نه بوو و شهوانه له لای بینگه رد دهنووست. بهیانی زوو به رهو مالی بینگه رد وهری که وتم و له دهرگام دا و له خه و ههستاندن، پاشان چۆنیه تی گه پانه وهی خۆم بۆ گپړانه وه. به بینگه رد م گوت:

- وام دانه و پرۆم به دوا ی شیرزاد دا و بیهینه وه. نه تۆش خۆت سازکه هه م بۆ پېشوازی و هه میش بۆ سه فهریکی تا راده یه ک دوور و نادیار، بئ نه وهی هیچ کهس پیت بزانی.

پاشان هیندیک پېخۆرم هه لگرت و ړنگای زستانه م به رهو داله هۆ گرت بهر. هیشتا دووسه گه زیکم مابوو که له دی وه دهرکه وم، تووشی خوشکه سه یران هاتم که مندالیک کی ته من سئ سالی به کۆله وه بوو. بهیانی باشم لیکرد و له وه لامدا گوتی:

- هه موو کاتیکت باش برا شیرنه کم. نه وه تۆغر به م بهیانییه زوه؟
- گه لیک وهرۆم و دهمه وی سهریک له گوندی یازان هه لخمه و له وانه شه سه ریکیش له گوندی پیران هه لئیم.

منیش لیتمپرسی:

- خۆ شوکور مندالە کەت گەورە بوو، بۆ لێی ناگەرێی بە پیتی خۆی
برواتە پێوه؟

- شوانە گیان! بەر قەبرەیی کە بارکی بە ئارات نەگەیشتووتی تێدا یە،
لە من چارەڕەشتەر لەو سەربساتە نابینیەوه.

منیش کە پێگام لەبەردا بوو، نەمەدەویست راوەستم، چونکە دەمزانێ
کە سەیران دونیایەك دەردە داتی پێیە. ئەو لێمەهاتە پێش و هەردووکی
دەستیگرتە و جار بە جار گوشاری دەدان و گوتی:

- برا نازدارە کەم! ئەم کوڕەم ناتوانێ بۆ تەنیا چرکە یەك لەسەر زەوی
دانیشی. ئەو نازانم بەرد بە سەر قاچیدا بەربۆتەوه یان شتیکی دیکە ی
لێقهوماوه. لە پێڕی ئیوارێوه خوراسی لێبرێوم. نازانم چ قورێك بە سەرمدا
کەم.

- ناوی چییە؟

- لای خۆم ناوی شاهۆیە، بەلام بە ناسنامە ناوی موحمەدە.

ئینجا پرسیم:

- بۆ بە یەكجاری شاهۆ نەبێ؟

- ئەو یان بە دەستی من نییە.

- ئەو بە دەستی کییە؟

- نامەوێ وەرەنگت خەم، چونکە بە سەر پێگاوەیت و ئەوانە یە
نیشوکارە هەبێ، بەلام کە لە سەفەرە کەت گەراپەوه، ئەو کات بۆت
دەگیرمەوه کە ئەم کۆمەڵەی ئێمە بەرو چ هەڵدێرێکەوه دەچێ.

ئەوم بەجىتەيشت و مىلى پىنگام بەرەو بان دالەھز گرتەبەر. ھەورازە كانم ھەر وەك لىژاىى يەك بەدراى يەكدا دەبىرى. بە گەيشتم بۆ سەر لوتكەى زستانە، بىنىم بەفر شاخەكانى داپۆشيوە و ھەواش گەلىك ساردە. نەموىرا دانىشم و شەكەتتەك دەرکەم، چونكە لەشم گەرم داھاتبوو و دەمزانى نەگەر وچانىك بەدم پەنگە تووشى نەخۆشى ىم. درىژەم بە پىگاكەمدا و بۆ تاوێك پاش نيوەرۆ، گەيشتمە نيزىك نەشكەوتەكە. كاتىك ويستم چاوێك بە دەورو بەرى نەشكەوتدا بۆشنىم، ئەو دەم وەبىرم ھاتەو كە دووربىنەكەم لەگەل خۆم نەھىناوە.

بەبى دەنگى خۆم گەياندە بەر نەشكەوت. بىنىم شىرزاد نووستوە. بەبى كرچە، كەلوپەلەكەم دانا و جامىلكەيەكم ئار خواردووە. شەش تا ھەوت تەل چىلكەم بە ئەسپاىى لەسەر ئاگرەكە دانا. ئاگر بلىئسەى لىكەوت و گر و تىنى ئاگرەكە شىرزادى لە خەر كرد. ئەو بە جارێك ھەپەسا، بەلام كە چارى بە من كەوت، ھاتەو سەرخۆ.

ھەوال پرسیم لىكرد و گوتم:

- كوپى باش، دەستوانى چەكەكەت ھەلگرم و بۆم.

شىرزاد ھەستايە سەر پى و دەستى لە ئەستۆ كردم، پاشان گوتى:

- بەسەرى ئەم شوانە بارى دەروونىم ھىندە خراپە، لەوكاتەو

جىتەيشتووم بىجگە لە مردن، بىرم لە ھىچى دىكە نەكردۆتەو.

چايەكى دەمكرد و پىكەوە خواردمانەو و چۆنەتى ئەو سۆ پۆژەى كە

بەجىتەيشتبوو بۆ گىراپمەرە، پاشان منىش چۆنەتى سەردانى دوكتۆر و

وھلامى تاقىكارىيەكەى كرماشانم بۆ گىراو. لە سەرەتاوە برۆاى نەدەكرد

که بینگهرد کارینکی وایکردبئی، به لّام به دواى هیئدیک به لّگه هیئانه ودا،
پیتم سه لّاند که تاكو ئیستا زانست راست و دروستبوونی نه عّوزه دیاردانه ی
نه سه لّاندووه، که نه تۆ له سهر خۆت کردۆته مالّ. به دواى نه ودا چۆنیه تی
پاوئژکاریی خۆم و بینگهردم بۆ گئپراوه که چ گه لّاله یه کمان بۆی هه یه.

کات له دواى کات ههستم ده کرد که وهری شیرزاد لهو ماوه کورته دا
به پله یکی بهرچار بهرز ده بۆره، پاشان دهستمانکرد به خواردنی هیئدیک
خواردنه منی که له گه لّ خۆم هیئابووم، چهند کاتیکمان به قسه کردن و
پرسیار و وه لّام تیپه پرکرد و به ئاوابوونی خۆر، به رهو گوندی خۆمان
داجمین. شیرزاد نهیده توانی له به رهو ژیره کان به باشی بجیته پۆه. نه وهنده ی
پیمان ده پتوا، دوو نه وهنده داده نیشته ی و هیشتا کوله برکینک له شهوگار
مابوو که گه یشتینه وه نیزیک مالّی.

له پینگادا به شیرزاد پراگه یاند که نابئی به هیچ شیویه ک له بینگهرد
تورپه بئی، چونکه نهو دووگیانه و هاكا مندالّی بوو، بیجگه له وهش،
له وانه یه شوینی خراب له سهر له شساعی خۆی و منداله کesh دابئی.
شیرزاد نهو متمانه ی پیدام که نه ک هه ر ئیستا، به لّکو هه تا هه تایه نه وه
به رووی بینگهرد داناداته وه.

که گه یشتینه ده رگای مالّ، له بهر نه وه ی کهس پیمان نه زانئ له
ده رگای هه وشه مان نه دا. من چوومه سهر شانی شیرزاد و له دیواری
هه وشه وه سه رکه وتم. به سهر پاساره که دا چوومه سه ربان و به پلیکانه کاند
هاتمه خوار، ده رگام له شیرزاد کرده وه. زۆر له سه ره خۆ له ده رگای ژووری
نووستنمان دا. دایکم که به شه وانه له لای بینگهرد ده نووست، پرسى:

- کټیځه؟

به نه سپایی وه لاسم دایه وه:

- خو مانین.

هه رکه دهنګی ناسیمه وه ده رګای لیټمان کرده وه و چوینه ژوړه وه. له
پچه پچی نیمه را بڼګه رد له خه وهستا. که چاوی به نیمه کهوت،
باوهشی بڼ شیرزاد کرده وه و نه ملو نه ولای ماچ کرد.
پاش هیټدیک حه سانه وه، من پټشنيارم کرد که ماندوین و
پټویستمان به خه هدیه. گورج جینگامان راخست و له چاوتروکانیکدا
خه ومان لیکهوت.

کاتیک له خه وهستام، زوری نه مابوو بڼ نیوه پږ. هه نه و دم دوو
بابه تم لی بیوونه ختوره. یه که میان، به لټنم به چنار دابوو که پټوهندی
پټو بگرم. دوه میس چاوم به خوشکه سهران بکه وی.
پاش نه وهی بهر کو لیکمان خوارد، له سه نه وه ساخ بوینه وه که ناب
هیچکهس به هاتنه وهی شیرزاد بزانی، چونکه پټشتر امان گه یاندبوو که
له کوره خانه یه کی شاری سنه کار ده کا.

به دهر فتم زانی که له پټشدا چاوم به چنار بکه وی. تم کاره به چهند
هویک هه را ناسان نه بوو، هه بڼیه ده بوو له پټشدا له گه ل دایکم
چوباین بڼ مائی داده جهیران و ماموستا جوامیر، تاگو به بڼه ی
سه ردانوه چناریش بیینم و به دوو و درټی قسم له گه ل کردبا، که
نه مهش به و دم ودهسته نه ده کرا. هه بڼیه پټشنياری سهردان بڼ لای
خوشکه سهرانم خسته به ودهست دایکم. نه ویش په سندی کرد و گوتی:

- پيشنياره كه م پيشاه و با شيرزاد و بينگهرديش به دوو كهسى بن.
لهوانه يه نهوان دهرده دل يان شتيكى تاييه تيبان هه بى، چونكه ده ميكه
لينكدابراون.

من و دايكم دوو به دوو بهروو مالى سهيران وه پى كهوتين، كه
گه يشتينه دهركاي مالتيان، وهكو دهسته گوليك هات به پيرمانه وه، هينده
پروخوش و له سهر دلان و خونه ويست بوو، كه له گيرانه وه نايه، به جارليك
ههستم بهرو ده كرد كه لهوانه يه چاره پروانييه كي له نيمه هه بى. به تاييه تي
كه هينده تهنگ دهست بوون، كه ته نيا به ربه كي ره قيان وه راخه له
ژيردا بوو. دهسته جي ناوي كولاند و چايه كي دهم كرد. كاتيك چايه كاني
هينا، چهند دانه يه كه هه غيري رهي له نيو قهندانيك دا له بهر دهستمان
دانا.

به ره وه ي چايه كان دابني، گوتي:

- داواي ليبور دنتان لينده كه م، باوه پتان بي نهوه زياتر له دوو مانگه نه
شه كر و نه قه ندمان نييه.

من چايه كه م به هه غيره ره قه كه ره خواره وه، به لام دايكم پي
نه خورايه وه. به داواي نهوه دا مندا له كه ي هينا و قاچي پيشان داين كه
گه ليك ناوسابوو، پرسيم:

- به دوكتوران پيشاندا وه؟

- دوكتور ي چي به سه ده قهت بم. دهستكورت ي دهرفه تي سهرداني
دوكتور مان پينادات.

دایکم زهختی خوینی چووبووه سهړئ. داوای ناوی کرد تاکو
دهرمانه‌که‌ی بڼوا. نه‌و له‌و دهرفته‌ته که‌لکی وهرگرت و تاکو سه‌یران ناوی
هیڼا، پښی گوتم: «قاچی نهم منداڼه ته‌شه‌نهی کردووه و ده‌بی سه‌ردانی
دوکتور بکا».

گوتم «بۆ خۆت ده‌زانی من خه‌ریکم به‌ کیتشه‌ی نه‌خویشی شیززاده‌وه.
که‌وابی باشته‌ بۆ خۆت له‌گه‌ڼ سه‌یران دا شاهۆ بیه‌ن بۆ شار و سه‌ردانی
دوکتور بکه‌ن.

سه‌یران ناوی هیڼا و دایکم له‌گه‌ڼ خواردنه‌وه‌ی دهرمانه‌کانی خه‌ری
لینکه‌وت.

خاتوو سه‌یران مه‌وجینکی کوردی و پهن‌گاره‌نگی ده‌ستکاری جۆلای
خۆمالي پيدا دا. نه‌و که‌ ده‌یزانی ئیمه‌ هاتوین تا گوپراه‌لی ده‌رده
دله‌کانی بین، هاته‌ ته‌نیشتمه‌وه و دانیششت. زۆر له‌ سه‌ره‌خۆ ده‌ستی کرد به
گیترانه‌وه‌ی به‌ سه‌ره‌اتی خۆی و ناسنامه‌ی کوپه‌که‌ی که‌ بۆچی دوو ناوه‌یه
به‌جۆره‌ ده‌ستی پینکرد:

- شوانه‌ گیان! که‌س به‌ حالی ئیمه‌ نه‌بی، بۆ خۆت ده‌زانی بارکی
شاهۆی به‌ موحه‌مه‌د کراویان سالی رابردوو له‌ سینداره‌ دا. تاوانی نه‌و نه‌وه
بوو که‌ چووبووه‌ شاری مه‌هاباد و چه‌ند وینه‌یه‌کی پتیه‌رانی حیزبه‌کانی
کوردی " نه‌وانه‌ی بۆ خۆتان پتیا‌ن ده‌لین گۆپالی ئیمپریالیست"، له‌وئ
له‌گه‌ڼ خۆی هیڼابوو. له‌ کاتی له‌ سینداره‌درانی دا و نه‌و کاته‌ی که‌
حوکه‌که‌یان خوینده‌وه، نهم دوو تاوانه‌یان دایه‌ پالی. یه‌که‌م هه‌لگرتنی
وینه‌ی دژی شوپش و دووه‌میش هه‌لگرتنی ناوی دژه‌ شوپش، چونکه‌ له‌و

هاتوچۆکردنەى بۆ شارى مەهاباد، نازناوى ورياي بۆ خۆى هەلپژاردبوو. لهوانەشە بۆ خۆت بزانی، کاتێک شاھۆ لە دايک بوو هێشتا کوپى قەزاق لەسەر دەسلالت بوو. ئەودەم بار بوو کە سەجیلپەکان هەموو گۆندەکان دەگەران و ناسنامەيان دەدا بە منداڵان. هەلبەت ئەوەش لەبەر دلتسۆزى و مرۆڤ خۆشەويستى نەبوو، بەلکە لەبەر ئەوە بوو کە دواى گەورەبوون بىانباتە ئىجبارى و شەريان پێ بکەن، بىجگە لەوەش هێندێک پارەش بە بەرتیل وەرگرتن بۆ خۆيان تەلەکە بکەن. ئەوکات کە سەجیلپە هاتن بۆ ئێرە، جوانەمەرگى مێردم داواى کرد کە ناوى بنرێ شاھۆ، بەلام کابراکە ناسنامەى بۆ نەنووسى و گوتى ناوى ئەم منداڵە دەنيین موحەممەد رەزا و لە دەفتەرى ناوونوسيشدا دەنيووسين. هەرئەوکاتيش خەلکى ئێرە بە مەبەستى ناسنامە وەرگرتن بۆ منداڵەکانيان لە مالى کوپخا کۆ ببوونەو و گوييان لە قسەکانى کابرا بوو. ئێمەش بىارمان داو بوو بىجگە لە شاھۆ، چ ناوێکى دیکەى لەسەر دانەنرێ. ئێستا بەو بۆنەو کە کابراى ناسنامەوان گوتوويەتى ناوى دەنيین موحەممەد رەزا. خەلکى بە موحەممەد بانگى دەکەن و بەبێ ئەوەى بۆ خۆمان پازى بين، ئەم ناوێ بەسەردا بپارە. شوانە گيان! من هەر ئەوکات بە جوانەمەرگى مێردم گوت کە ئەم ناو زۆرەمليە ناوى حەمەدزاشايە و دونياش خراپ بێ، لەسەر ئەم کوپەى دانانيم. ئەوەشم گوت ئەگەر پيويست بێ، ئێرە بەجێ دێلم و کوچ دەکەم بۆ جىگەيەکى دیکە" تەنيا لەبەر ئەوەى ئەم ناو نەبڕێتە سەر منداڵەکەمانەرە. ئێتر ئەوە بوو کە بە خۆشيبەرە پاش سالتیک شا پروخا و ئێمەش وەك زۆرەى خەلک هەناسەيەکى ئاسودەمان هەلکيشا. پاش

پرووځانی شا، کاتیک بارودوخه که هیندیک هیور بډوه، دهر فدت نه بوو
 ناسنامه ی بډ وهریگرین. به دوی ته وهدا سهر بازه کانی خدا ته نیا به
 فیشه کیک هه زاران ناوای میړده که میان له گهل خوی ناشته ژیر گلوه و
 شاهوش بیکهس و هه تیو که وت. شوانه گیان! بریا هدر نه وده منیشیان
 کوشتبا و شاهو یه سیریش که وتبا. تیر به دوی ته و کوسه لکوسه دا، دور
 مانگ له مه و بهر شاهو له گهل خو برد و چوینه نیداره ی سچیلحه وال له
 شاری سهریتل. له وی له ژوری چاوه پروانی دانیشتن، تا کو نوره مان
 گه یشته. پاش چاوه پروانییه کی زور بانگیان کردم ه ژوریکه وه که
 کابرایه کی ریش پانی لیدانیشتبوو. لام وای حاجی قورقوشی نار بوو. من
 زمانی فارسیم نه ده زانی و نیستاش هه نازانم. کوردیکیان بانگه یشته کرد
 که قسه کانمان بډ وهر گیتپته وه، واته له کوردیه وه بډ فارسی و به
 پیچه وانه ش. حاجی له پنگای وهر گیتپته وه پرسى: "بلای بزائم کارت چییه؟".
 منیش گوتم: «هاتوم سچیل بډ نه م کورم وهریگرم». پرسى: «کورى
 کینه؟». گوتم: «هه تیوه و باوکی نه ماوه»، پاشان پرسى: «خوی نه ماوه،
 به لام ناویکی هه بووه؟». گوتم: «به لای، ناوی باوکی وریا بوو، ناسراو به
 وریا نانهوا». پرسى: «خوت چیت ناوه؟». گوتم: «ناوم سهران باپیرییه».
 ته و جار پرسى: «ده ته ویت چ ناویک له سهر مندا له که ت دانیه؟». گوتم:
 «باوکی وه سیه تی کردوه که ناوی بنری شاهو، بډ خوشم هه ته و ناوم
 پیخوشه و هه له بهر نه وه شه که تا نیستا به بډ ناسنامه ماوه ته وه». پرسى:
 «له بهر چی زووتر ناسنامه تان بډ وهر نه گرتوه؟». له وه لامدا گوتم:
 «سچیل نه ده والی هه مه ره زاشا به و ناوه ی که نیمه هه لمان بژارد بوو

ناسنامه‌یان پینه‌دا و ئیمه‌ش که ده‌مانزانی نه‌و، ها له په‌له‌قاژدی پروخاند، هی‌نده گویمان بۆ شل نه‌کردن». کابرای ریشپان به وه‌رگێره‌که‌ی گوت: "پینی بلی کاتی نوێژی نیوه‌پۆیه و من ده‌چم بۆ مزگه‌وت. تا من له نوێژی نیوه‌پۆ ده‌گه‌ریمه‌وه، بنه‌چه‌که‌ی ئەم ناو و بنه‌ماله‌یەم بۆ ده‌ریتن".

ئینجا نه‌و چوو بۆ نوێژکردن و ئیمه‌ش له دیوی چاوه‌روانیدا مایه‌نه‌وه. هیوادارم سه‌رم نه‌ئیشاندبی شوانه! جینگای چاوه‌روانیه‌که ته‌نگ و تورش بوو، شاهۆ چلوفلی ده‌کرد و به‌م لاو به‌و لادا هه‌ڵ ده‌هات. له به‌رانبه‌ر هه‌ژلی چاوه‌روانیدا، ژووریکیان هه‌بوو که شاهۆ خۆی پیدا کرد. هه‌ر نه‌هه‌نده‌م زانی سی تا چل دانه قورپی ویشکی پان پانی له کارتۆنیکی جینگای کولیچه‌دا هینا. ئەم قوربه‌سه‌ره پیتی وابوو که کولیچه‌ی خواردنه. له‌پیشدا قه‌پی له دوو، سی دانه‌یان دابوو و شکاندبوونی، پاشان بۆی ده‌رکه‌وتبوو که خواردنه‌می نییه، نه‌و جار به‌م لاو به‌و لادا هه‌ژلی ده‌دان و خلخلانی پێده‌کردن. زۆری پینه‌چوو که جل شۆڕ له‌به‌رێک هاته پێشم و پیتی گوتم: «ناتوانی ئەم چله‌په‌ر بووه بگری؟ نابینی چۆن هه‌موو به‌رده نوێژکانی شکاندوه و به‌ملاو به‌ولادا هه‌لیان ده‌دا. خۆ کوێر نیت، نه‌وانه به‌رده نوێژن به‌رده نوێژ، نه‌ک که‌ره‌سته‌ی کایه پێکردنی مندالان بۆ به‌رده‌قانی».

منیش هه‌ستم هه‌موو قوربه‌ پان کراوه‌کانم کۆ کردنه‌وه و له کارتۆنه‌که‌م هاویشته‌وه. له‌و قسانه‌دا بووین که حاجی قورقوشم له نوێژکردن گه‌راپه‌وه. پاش چهند خوله‌کێک بانگی کردم هه‌ ژووره‌وه. بۆ خۆی له‌گه‌ڵ وه‌رگێره‌که‌ له‌وێ دانیشتبوون. به‌لگه‌یه‌کی له‌به‌ر ده‌ستدا بوو که

دای به دەست وەرگێرێ کەو و پیتی گوت: «ئەم نووسراوەیە بخوێنەو و پاشان وەرگێرێو سەر زمانی کوردی بۆ سەیران». وەرگێر نووسراوەکەی لێوەرگرت و پاش ئەوێ بۆ خۆی خوێندییەو، پڕوی لە من کرد و گوتی: «موحەممەد چاوەشی کوپی موحەممەد خەلکی درەهەنار و بە ڕەچەڵەک ئێرانی، بەلام ناموسولمان. ناوبرار بە تاوانی دژایەتی لەگەڵ خودا و نێردراوی خودا، لەلایەن دادگای شۆڕشەو لە سێدارە دراو. ئەم دژەشۆڕشە ناوی پیوژی موحەممەدی لەسەر خۆی لابردوو و بە ئارەزووی خۆی ناوەکەی کردوو بە وریا. واتە ناویک کە دژەشۆڕش بۆی هەڵبژاردوو. نابێ هیچ یارمەتییهکیان پێ بکری و ئەمانە لە تاقمێکن کە خاک و ولاتی پیوژی ئێرانیان گلاو کردوو و دەیانەوی پارچە پارچە بکەن!

هێشتا وتەکانی وەرگێر کۆتایی نەهاتبو، پڕوم تێکرد و گوتم: «نووسراوەکە ناتەواوە و فریشتی بە لای راستیدا ناچێ، پێمباشە ئەو بەشەیان کە ئێوە پیتی ناویان و بە سەریدا تێپەریون بۆتان تەواو بکەم». حاجی لە وەرگێرێکەی پرسى: «سەیران چ دەڵێ؟». وەرگێر پیتی گوت: «سەیران دەڵێ کە ئەو نووسراوەیە پڕە لە بوختان و درۆ، بیجگە لەوەش گەلێک ناتەواوە». حاجی بە وەرگێری گوت: «با ئەو بەشە کە ناتەواوە سەیران تەواوی بکا».

منیش گوتم: «ئەوەتان نەنووسیوە کە ئێمە کوردین و خەلکی کوردستان، ئەک ئێرانی، بیجگە لەوەش سەر بە ئایینیکی کۆنی کوردانین، کە گەلێک لە ڕێ و ڕەچەبی عەرەبی جیاوازه. هەر لەبەر ئەوەشە کە نە

فارسی دہزانی و نہ عہرہ بیش. لہوانہش دہرچی، وریا کورد بووہ و نیوہ
ویستان بہ زور بیکن بہ فارس و ہر بہر بیانویہ شہوہ لہ نیوتان برد».

وہر گیتہر مقیکی کرد و قسہکانی منی گیتاؤہ: بڑ حاجی. بہدوی
ہیندیک مل جہرداندا، بڑلہیہ کی لیہات، کہ وایزئم جیتویکی دا بہ
خوی، پاشان لہ رینگای وہر گیتہرہ ناگادار کرامدوہ کہ ناوی شاہز بڑ تہم
مندالہ نایاساییہ و دہبی ناوی بنری موحمہدہ. منیش بہ بیستنی تہو
وتہیہی حاجی، بہ جاریک مچورکینک لہشی داگرتہم.

ریشپان خہریکی نویسنی ناسنامہ کہ بوو، کہ بہ وہر گیتہرہ کم گوت:
«پیتی بلئی با جاری نہینوسی، چونکہ دیسان قسہم بڑ گوتن ہدیہ».

حاجی گوتی: «پیتی بلئی با چی ہدیہ باسی بکا، بہلام لہوہ زیاتر
دہمدریژی نہکا».

گوتہم: «تہگہر ناوی تہم مندالہش بنری موحمہدہ، تہوہ دہیتہ
سیئہمین پشتیان کہ ناویان موحمہدہ». حاجی چاویکی تیق و فاق کرد و
پرسی: «لہبہر چی وا بووہ؟».

گوتہم: «کاتی خوی باپیرہیان لہ شاری کہرکوک بہدونیا ہاتوہ. تہرکات
تہو نارچانہ لہبہر دہست عوسمانییہکاندا بووہ و ہر وک ٹیتستا نار
ہلہبژاردن بہ دہستی خویان نہبووہ و لہلایہن دہسلاتدارانی تہو
سہردہمہوہ، نیوی موحمہدیان لہسہر داناوہ. سہبارہت بہ موحمہدی
دوہمیش، لہ کاتیکدا کہ دایکی بہوہوہ دووگیان بووہ، بابی لہ شہری
داگیرکاری عہرباندا ہر لہ کہرکوک کوژراوہ. بہ بڑنہی خوشہویستی
بارکیہوہ و نہک ہی نارہکہیہوہ، کاتیک تہم لہ دایک بووہ ناوی تہویان

گرتۆتەو، بەلام جوانەمەرگی مێردم ھەزی لە ناوھەکی نەبوو، نازناری
 وریای بۆ خۆی ھەلبژارد، کە بۆ خۆتان کوشتتان. ئێمە پێشتریش لە ڤکی
 ناوی کۆڤی قەزاق دا و ھەرەبی بوونی ناوھەکی، ئەو ناوھەمان تۆڤھەلداو و
 ئێستاش ڤەوا نییە کە ناوی موھەممەدی بەسەر دا داسەپینن».

کاک شوان گیان! لە درێژەدا پێمگوت: «خۆ ئێستا بە ناشوگری نەبی
 نە لەژێر دەسلەتیی عوسمانین و نە ھی ھەرەبانیش. خۆ کۆڤی قەزاقیش
 ڤووخواو و بۆ خۆتان بێ و بکوژن. ئیدی چۆن بە ڤەوای دەزانن ئەم نێو
 ھەرەبیە لەسەر دانین و بۆ سێ پشت ناوی موھەممەد ھەلگەین؟». حاجی
 کە زۆر تووڤە دەھاتە بەر چاو گوتی: «چارەنووسی ئەم منداڵە نابێ وەک
 ھی نێو بێ. ئێستا کە وایە، بۆتان ھەبە ئەم چوار ناو، یەکیان
 ھەلبژێرن. یەکمەم موھەممەد و ئەک موھەممەد ڤەزا، مێھدی، حوسێن یا
 عدلی».

شوانە گیان، ھەر کە زانیم بارودۆخەکی بەرەو خراپی دەچێ، گوتم،
 کەوابێ جارێ ڤادەوہستم و ناسنامەیی بۆ وەرناگرم، بەلکو ڤاسپاردەبەکتان
 سەردانی گوندەکەمان بکا، ھەر بەو جۆرە کە لە دەورانی شادا باو بوو.

بەلێ، شوانە گیان! بە چارشینوہکەم شاھۆم بەستە کوژ و لە ژووری
 حاجی وەدەرکەوتین و قاوہخانەبەک لەو نیزیکە بوو خۆمان پێداکرد. نان و
 پەنیر و چای شیرینمان خوارد و یەک پاکەت کولێچەم بۆ شاھۆ کڤی و
 گەڤاينەوہ بەرەو ماڵەوہ. شوانە گیان! پاستە من خویندەواریم نییە، بەلام
 دەزانم سەر و بنی ئەم دنیا خوار و خە چۆن دامەزراوہ.

هیشتا گپړانه‌وی س‌یران له‌س‌ر چاره‌پ‌شی و به‌س‌ره‌اتی خ‌زی،
خ‌ز‌شه‌ویسته له س‌یداره دراره‌ک‌ی و من‌دال‌ه به‌ز‌ز به م‌رحمه‌د ک‌راوه‌ک‌ی
ته‌واو نه‌ب‌وون، که دایک‌م له خ‌دو ه‌ستا. پاش نه‌وی ناو‌یک‌ی به د‌م و
چا‌ویدا کرد، به‌ب‌ی پ‌اوه‌ستان گ‌وتی:

- س‌یران ه‌سته خ‌ت و‌پ‌څخه. د‌ب‌ی ه‌ر چ‌ی زووتره ن‌م من‌دال‌ه
ب‌گه‌ی‌ه‌نینه دوکت‌ز.

س‌یران خ‌ریک بوو ش‌ت‌یک بل‌ی، که دایک‌م ق‌سه‌ک‌ی پ‌پ‌ړی و پ‌تی
گ‌وت:

- پ‌ی‌ویست نا‌کا نی‌گه‌رانی خ‌رج و ش‌تی وا‌بی.

من‌یش که له د‌نیای خ‌م‌دا ده‌ژ‌یام، له د‌تی خ‌م‌دا ده‌م‌گ‌وت، به
پ‌ستی ه‌یشتا زانیاریه‌ک‌انم له‌س‌ر گ‌رفته ک‌ومه‌ل‌ایه‌تیبه‌کانی ن‌م
ک‌ومه‌ل‌گ‌ایه‌دا، ه‌ینده لا‌وا‌زن که زی‌اتر و‌ک بی‌گانه ده‌چ‌م، چ‌ونکه م‌ن له‌م
نا‌به‌را‌به‌ریبانه هی‌چ‌م نه‌ده‌زانی. نه‌مه‌زانی که ن‌یمه م‌افی نه‌وش‌مان نی‌به
که نا‌وی د‌ل‌خوا‌زی خ‌م‌ان ه‌ل‌ب‌ژ‌یرین، که س‌ره‌ت‌ای‌ت‌یرین م‌افی ه‌ر
م‌ر‌ؤ‌ق‌یکه." نا لی‌ره و‌ب‌یرم ه‌ات‌ره که ب‌و‌چی نا‌وی من‌دال‌ه‌کانی ل‌ای ن‌یمه، له
نا‌وه‌کانی من‌دال‌انی ج‌ینگ‌اک‌انی د‌یکه نا‌چ‌ن".

وا‌لی‌ت‌هات که دایک‌م له‌گ‌ه‌ل س‌یران و من‌دال‌ه‌ک‌ی به‌رهو ک‌رماش‌ان
و‌پ‌یکه‌ون. من‌یش د‌با نی‌وا‌ره‌ی ه‌د‌مان پ‌و‌ژ له‌گ‌ه‌ل بی‌گ‌ه‌رد و ش‌یر‌زاد به‌رهو
شاری نی‌لام و‌پ‌ی که‌وت‌ب‌این. به‌رله‌وی و‌پ‌یکه‌وین، د‌با س‌د‌ری‌کی م‌الی
خ‌م‌انم د‌با، تا‌کو ج‌له‌ک‌انم گ‌و‌ری‌بان.

له پښگای گه پانه وه بڼ مال، تووشی ماموستا جوامیر هاتم که نهویش
بهرو مال ده چۆوه. پاش هه والپرسیی، خوئقی کردم بڼ ماله وه. داوی
لیبوردنم کرد و گوتم:

- نیستا کارم له پیتشه و ناتوانم، به لام به لئین بی له گه پانه وه دا
سەردانت بکه‌م.

مالئاواییم له ماموستا کرد و چوممه مال و جلویه‌رگم گۆزین. له
گه پانه وه بڼ لای مالی بینگه‌رد، چوممه ده‌رکی مالی شوڤیری ماشینی
گونده که مان. وامان دانا که به تاریک داهاتنی هه‌وا، له‌و به‌ری گۆزه‌پانی
دی چاره‌پوانی ده‌بین، پاشان گه پامه وه بڼ مالی بینگه‌رد و سه‌رو
بابۆله‌یه که مان نان و سه‌وزی خوارد و جامیک دۆی ترشی کاسه‌ هاوسیمان
به سه‌ری دا کرد. تاکو شیرزاد و بینگه‌رد خویان ساز کرد تاریک داهات و
منیش چوممه ده‌رگای مالی حوسین و دیسان ناسنامه که یم به نه‌مانه‌ت
لیوه‌رگرت. به گه پانه وه بڼ لای مالی شیرزاد و بینگه‌رد ده‌فریکی چوار
لیتریمان پر له ناو کرد و له‌گه‌ل هیندیک پیخۆر به‌ره‌ولای ماشین وه‌ری
که‌وتین. به گه‌یشتنمان بڼ لای ماشینه که، شوڤیره که پرسیی:

- به‌ره‌و کوئ لیخویم؟

- بینگه‌رد پاوه‌ پۆوه و ژان ده‌یگرئ و په‌نگه‌ مندالی بی. نه‌گه‌ر بۆت
ده‌کرئ به‌انگه‌ینه شاری کرند "کرندی خۆرناوا".

سه‌روملی شیرزادمان وه‌ک هی ئافره‌تان داپیچابوو بڼ نه‌وه شوڤیره که
نه‌یناسیته وه. نیمه سوار بووین و بڼ کاتژمیر هه‌وت و سی خوله‌کی
نیواری گه‌یشتینه شاری کرندی پۆژناوا. کرئی کاکئی شوڤیرمان دا و

سوپاسمان کرد. له مهیدانچهی شار ماشینیکهی دهرهستان بۆ شاری نیلام به کرئ گرت. درهنگانیکی شهو بهو ریځاوبانه پر پینچ و پلوچه دا گه‌یشتینه شاری نیلام و چوینه هوتیلنیک که له ناوه‌راستی شار هه‌لکه‌وتبوو. نهو شهو به ته‌مای به‌یانی نووستین. به‌یانی که هه‌ستاین خۆمان کۆکرده‌وه و تا کاتژمیر دووی پاش نیوه‌پۆ هه‌ر بیرمان له چۆنیه‌تی سه‌ردانی دوکتۆر کرده‌وه. کاتژمیر چاره‌ک له دووی پاش نیوه‌پۆ لایدا بوو، بهو ژماره ته‌له‌فۆنه‌ی که دوکتۆر نه‌به‌ز له سه‌رپیتل پیتی دابووم، ته‌له‌فونم بۆ دوکتۆر زه‌رده‌شت کرد. سه‌ریه‌رشتیاری کلینیکه‌که‌ی دوکتۆر، خۆی ناساند و منیش پیمگوت هاو‌پیتی دوکتۆرم و ده‌مه‌ه‌وی له‌گه‌ڵ خۆی قسان بکه‌م.

زۆری پینه‌چوو که ته‌له‌فۆنی دا به دوکتۆر ومنیش و‌یرای هه‌والپرسی، ناو و نیشانی دوکتۆر نه‌به‌زم له سه‌رپیتلی زه‌هاو پێدا.

دوکتۆر زه‌رده‌شت به بیستنی ناو‌نیشانی دوکتۆر نه‌به‌ز، خۆشحالیی خۆی ده‌رپری و پینی گۆتم کاتژمیر پینچ وه‌رن بۆ لام.

لهو دوو پۆژهی دوا‌بیدا، شیرزاد گه‌شابۆوه و باری ده‌روونی به پینچه‌وانه‌ی باری له‌ش‌ساغی، به‌ره‌و باشی چووبوو. وام هه‌ست پێده‌کرد که بێگه‌رد به وردیی چۆنیه‌تی تاقیکردنه‌وه‌که‌ی کرماشانی بۆ گیترا‌بۆوه و خه‌می دووگیان بوونی به یه‌که‌جاری له‌سه‌ر شیرزاد په‌وانده‌بۆوه. به جۆرنیک که نیتر کاریگه‌ریی نهو گوشاره ده‌روونییه‌ی جارانی له‌سه‌ر نه‌ما‌بوو.

نیمه به تینکرا و له کاتی دیاری کراودا گه‌یشتینه لای دوکتۆر زه‌رده‌شت. نهو زۆر به گه‌رمی به خیر هاتنی کردین، هه‌والی دوکتۆر

نەبەزى پرسى و گەلىك لە ۋاپاردىۋى خۇيانى بۇ گىتاپىنەۋە. باسى ئەۋى
كرد كە يىكەۋە لە زانستگە بوون، پاشان بە شىرزادى گوت: «خۆت پروت
كەۋە و لەسەر ئەۋ قەرەۋىلە پاكش».

ئەۋ پشكىنىيىكى باشى بۇ ئەنجام دا و ھىندىك پرسىارى چۆنىەتى ئىش
و نازارى لىكرد. ئەۋجار دوۋ تاقىكارىي و ۋىنەگرتنى تىشكى بۇ نوۋسى.
تاكو ۋلامى تاقىكارى و ۋىنە تىشكى ھاتەۋە، مەن ھەر لە لاي دوكتۇر
دانىشتبوم. لەۋ ماۋەيەدا دوكتۇر پىي گوتم كە ھەستى بە شتىكى
ناناسايى لە زگى شىرزاد دا كرددۋە، بەلام جارى چاۋەردانى ۋلامى
تاقىكارىيەكان و ۋىنە تىشكىيە كە دەبى.

پاش كاتژمىرىك ۋلامەكان نامادە بوون. چاۋىكى لىكردن و گوتى:
- ۋىنە تىشكىيە كە لىكك لە زگىدا نىشان دەدا كە ۱۳سانتىم درىژايى
و ۱۱ سانتىم پانايى و ۷ سانتىم ئەستورايىيەتى، بەلام جىنگاي مەترسى
نىيە و لە شۋىنىك ھەلكەۋتۋە كە نەشتەرگەرى كردن لە سەرى سانايە.
پاشان يىگەردى بانگ كرده ژوۋر و پىي گوتن:
- شىرزاد دەبى لە نەخۇشخانە بىخەۋى.

گورج نامەيەكى بۇ نوۋسى و بە تاكسى بە پىي كرد بۇ نەخۇشخانە،
بە مەن و يىگەردىشى گوت كە بۇ ئىۋارە ميوانى خۇمانن.
ئىمەش پىمان گوت كە ژوۋرىكمان لە ھوتىل بە كرى گرتۋە و
نامانەۋى بىيىنە ھۆى گىرگرفت بۇ ئىۋە، بەلام ئەۋ قىۋلى نەكرد و بۇ
ئىۋارى لەگەل خۆى بىرىنىيەۋە بۇ مال. ئەۋ شەۋە رىزى باشى لىگرتىن و
كۆمەلىك باسى لىزە و لەۋىشمان كرد.

به يانی زوو ههستاین و پاش خواردنی بهرچایی، له گهڵ دوکتۆر بهرهو نهخۆشخانه وهێ کەوتین. له رینگادا بۆی باس کردین که نهو له گهڵ دوو دوکتۆری دیکه، نهشتهرگهریی بۆ شیرزاد دهکهن. ئیمه گهیشینه نهخۆشخانه و بهر لهوهی شیرزاد بیهنه ژووری نهشتهرگهری، چاومان پیتی کهوت و ورهمان خسته بهری. پاش نهوهی نهویان برده ژووری نهشتهرگهریی، ئیمهش پیاسهیه کمان به نیو شاری ئیلام دا کرد و پاش خواردنی نانی نیوهپۆ، بهر لهوهی بگهڕێینهوه بۆ نهخۆشخانه، سهردانی هۆتیه کهمان کرد. بێگهرد زۆر هیلاک بوو، نهو ناحهقی نهبوو، چونکه له لایه کهوه بۆخۆی دووگیان و له لایه کی دیکه شهوه به تهنگی له شساعی هاوسهره کهیهوه بوو. تاكو نهو چاویکی گهرمکرد و هیندیك حهسایهوه، تهلهفونم بۆ نهخۆشخانه کرد و پرسایری چۆنیهتی حالی شیرزادمان لیکردن. ههواڵێکی خۆشم گوێ لیبوو، نهشتهرگهریه کهی سهرکهوتوو بپوو. کاتژمێر چواری پاش نیوهپۆ چووم بێگهردم ناگادار کردوه که شیرزاد نهشتهرگهریه کی سهرکهوتوو بۆ کراوه.

- به گیانی ئهم شوانهیه! تا به چاری خۆم نهیبینم، بروام نییه، چونکه تا ئیستا گویم ئی نهبووه که شیرپهغه ههروا به ئاسانی دهرمان کرابی.

- جۆری شیرپهغه له گهڵ یه کتر جیاوازییان زۆره بێگهرد. پاشانیش نهو نهشتهرگهریهی که بۆی کراوه، ناگرێ بڵێن ههروا به ئاسانی بووه. ئیستاش خۆت ساز که با سهردانێکی بکهین و له نیزیکهوه چاومان پیتی بکهوئ.

بینگهرد قهناعهتی هیئا و بهره و نهخوشخانه وهپئ کهرتین. له پرسگهی نهخوشخانه خۆمان ناساند و پاشان کیژۆلهیکی لهسەردلان وهپیشمان کهوت و جینگای ههوانهوهی شیرزادی پیشان داین. سوپاسی کیژۆلهمان کرد و چورینه ژوور و له پال قهرهویلهکه دانیشتن. ئافرهتییکی گهلێک پێژدار هاته تهنیشتمان و پیتی گوتین: «باشتر وایه لهگهلێ نهدوین، چونکه تازه وههۆش هاتوهتهوه و لهوانهیه ژۆر ماندوو بێ». ئیمه وچانیکی باش لای دانیشتن، بهلام ئهو تنیا له بهر خۆیهوه قسهی دهکرد و جاروباریش تهکانییکی به خۆی دهدا.

ئهو دهرفته کهلکم وهرگرت و زهنگم بۆ دوکتۆر لێدا. سوپاسی زهحمەت و یارمهتییهکانیم کرد. دوکتۆر پیتی گوتم که شایانی نییه و ئهو دهبن خزمهتی لهوه گههرتر نهخام بدا. ئهو دیسان لێی گیراینهوه که پیتی خۆشه نهمشه و پینکهوه بین و بۆ خۆی دیت و دهمباتهوه بۆ مالهوه.

بهدوای ئهوهدا من و بینگهرد گهپاینهوه بۆ هوتیل. بهرلهوهی ههوا تاریک دابی، دوکتۆر هاته دهرکی هوتیل و ههوالی تیپهپوونی مهترسییهکانی سهڕ ژیاانی شیرزادی بۆ گیراینهوه.

من بینگهردم له چوونم بۆ لای دوکتۆر ناگادار کردهوه، بهلام پینگوت شهو دهگهپیمهوه.

ئهوشهوه تا درهنگانێک لهگهل دوکتۆر، باسی کیشه سیاسی و ئابووری و کۆمهلایهتییهکانمان کرد. دوکتۆر نهیدهویست باسی چهپ و راست بکهین. ئهو پیتی وابوو که ئیمه دهبن لهپیشدا خۆمان پیناسه بکهین، تاکو بتوانین گهلانی دیکه بناسین. ئهو بهبێ پهرده دههوا و دهیگوت:

"داتاشینی تیۆری گەلیك هاسانه، بهلام چهسپاندن و دابهزاندنی نهو تیۆرییه پیویستی به لیژانی و گەشی کۆمهڵ ههیه". من گەلیك "تۆخس" بووم و وینهیه کم له خۆپاگری توودهیهه کان؟! هینایهوه که له کاتی دادگاییکردنیاندا له بهندیخانه کانی ههمهپهزا شا دا له خۆیان نیشانیان دابوو، ئینجا گوتم:

- کاک دوکتۆر! له بیرت نهچی چۆن له بهرانهر کاربه دهستانی ساواک و بێدادگا کانی نهواندا خۆپاگریان کردبوو و دادگایان به چۆک داهینابوو. هیشتا لێدوانه کهم تهواو نهکردبوو که دوکتۆر له کووره دهههچوو و گوتی:

- نهوهی تهتۆ باسی دهکهی نووسراویه و لهگهڵ راستیهکاندا جیاوازیان زۆره. میژوو نهویه که پوویداوه، نهک نهوهی که نووسراوه. به بێشک نهوهش دهزانی که هیچ کەس لهو دونیایه نادزیتهوه که به دژی خۆی شت بنووسێ.

نهو هیندیك زیاتر چوهه نیو قوولایی باسه که و گوتی:

- دهزانی دهسهلاتدارانی تازهپینگهیشتوو چ لهسهه ئیمه دهنووسن؟ نهوه نییه ههموو پۆژیک به دهیان تاوانمان ددهنه پاڵ و ههر بۆخۆشیان میژوومان بۆ دهنووسن. گەلیك ئاساییه که هیچ کەس نه به دژی خۆی و نه به دژی دهسهلاته کهشی شتی خراپ نانووسێ!

تا درهنگانیکی شهو درێژهمان به ئالوگۆپی بپوێکاومان دا. من دهبا هاتبامهوه بۆ هوتیل، چونکه بینگهرد لهوێ به تهنی مابۆوه و لهوانه بوو که دلی بێشێ که به جیم هیشتبوو، بێجگه لهوهش باسه کانی دوکتۆرم به

دل نه بوون، چونکه بۆم دهرکوت که نهو لایه نگرې مهسه له ی نه ته وهییه و
دژی نه وهییه که من پروام پیی بوو. نهو نهیده شاردوه و دهیگوت: «بۆ من
نایدیولژی مانایه کی دیکه ی هدییه، جا نهو نایدولژییه چه پی بی، یان
راستی و نایینی».

درهنگانیکی شو دوکتور منی گدیاندوه هوتیل و له پینگادا پیی
گوتم که بهیانی زوو سهردانی شیرزاد دهکا و نه گهر نالوگوری باشی به
سهردا هاتبی، بۆمان دنووسی که بیبهینه وه. نهو پیی و ابو که شیرزاد
دهکری له شاریکی نیزیکی خۆمان له پاریزگای کرماشان له ژیر
چاوه دیریدا بی، چونکه نهشته رگه ریه کی سهرکوتووی بۆ نه نجام درابوو.
تیخه شهو خۆشیمان له یه کتر کرد و من بۆ ژووری نووستن له هوتیل
وه سهرکوتم.

دهرگای ژووره کم کرده وه و چوومه ژووره وه. هیشتا جله کام له بهر
دهرنه هیتابوو، که له دهرگای ژووره کم درا. دهرگام لیکرده وه، ده بینم
بینگهرده. لیپرسی:

- له بهرچی نه نووستوی؟

- له لایه که وه نیگهرانی درهنگ هاتنه وهی تۆ بووم و له لایه کی
دیکه شهو پیتم و ابو که ده بی شتیک به سهر شیرزاد هاتبی بویه وا درهنگ
گه راویته وه.

من بۆم گتپاوه که دوکتور گوتویه تی نهشته رگه ریه له سهر شیرزاد
سهرکوتوانه نه نجام دراوه و پهنگه بهیانی پاش چاوپیکه وتنی
دوکتوره کان، بهر پیمانکه نه وه بۆ کرماشان. بینگهرد هیوای خواست و ابی،

به لām به گومان بوو که راستم له گهل کردبئ، چونکه درۆکردن لهو جوړه پيشهاتانهدا و له کولتوري نيمهدا تا رادهيه کي زور بار بوو. به تاييهت سهارهت به کاره ساتي مهرگ و تيداچوون.

نهو گه راپهوه ژووري خزي و منيش به دهيان پرسيازي بئ وه لām هوه، چوومه نيو جيگا. گهلينک تیکو شام بنوم، به لām بيکه لک بوو. يه کينک لهو پرسيارانه ي که ميشکمي به خويه وه خهريک کردبوو، نهوه بوو که دوکتور چون له نيمه تيگه يشتبوو. من لām وابوو که نهو يش له خومانه. واته له گهل هيزي چه په و دژي نيمپرياليسته و بهو جوړه دهيه وي خزمهت به ريکخواوي خومان بکا، به لām دهسبه جي ده که وتمه وه يري قسه کاني. نهو ده يگوت: «نيمه ده بئ له پيشدا خومان پيناسه بکه يين تا کو بتوانين نهواني دي بناسين، داتاشيني تيوري گهلينک ناسانه، به لām چه سپاندن و گوغاندي نه م کومه له درا که وتوه ي نيمهدا گهلينک حاسته مه». نهوانم گهلينک لي گرينگ بوون، که ده يگوت: «دهسه لاتدار قه ده دژي خزي شت نانوسئ». بهر له وه ي چاوم بچيته خه، بريارمدا به ههر چه شنيتک بئ له دوکتور تيگه م.

به ياني هه ستام و ناويکم به خومدا کرد، پاشان ييگه ردم بانگ کرد و پيکه وه چووينه خواړه وه و قاوه تيمان کرد و به دواي نه وه دا بهر وه نه خوشخانه وه پئ که وتين. کاتژميړ ده و چاره کي سدر له به ياني بوو. به گه يشتنمان بژ بهر درکي نه خوشخانه، خاتو نيک رپنوييني کردين تا درکي ژووري هوانه وه ي شيرزاد. که چووينه ژووره وه، ده ينين رديني تاشراوه، جلي خاوين و جواني له بهر کراوه، جاميتک شوړباوي له بهر

دهستدایه و په‌یتا په‌یتا به که‌وچکینه‌وه لږی رانیشتوه و یه‌ک به دواى
یه‌گدا هه‌لیدلوشی. که چاوی به نیمه‌ کهوت، دهستی راگرت و به‌یانی
باشی لیکردین.

به‌رله‌وه‌ی بڼگه‌رد بیته زمان، من پښمگوت: «وا دیاره خوشت
را‌بواردوه، هه‌ریزه‌شه نیوه‌ړوت لی بووه‌ته به‌یانی». پښکهنی و گوتی:

— به گیانی شوان هیشتا باوهرم نایه که له‌و مه‌ینه‌ته پژگارم بووین و
لام وایه خه‌ون ده‌بینم. به‌بن حورمه‌تی نه‌بن، دویننن یتوارن ده‌عبایه‌کیان
پیشان دام که به قه‌د گیسکینک ده‌بوو. دوکتوری کیشکی شه‌وانه له‌گه‌ل
چهند نافره‌تینکی سه‌ره‌رشتیار پتیاان گوتم که نه‌وه له زگمدا بووه و
نه‌گه‌ر تا دوو مانگی دیکه مابا، چاره‌سه‌ر نه‌ده‌کرا. شوان خوت و ویمج‌دانت
راست بلن، حه‌قم به‌ده‌ست نه‌بوو که وا هه‌ست بکه‌م که دوو گیان بوومه؟
نیمه له‌و قسانه‌دا بووین که ده‌سته‌یه‌ک دوکتور و سه‌ره‌رشتیار هاتنه
ژووری جینگای حه‌سانه‌وه‌ی شیرزاد و دوکتور زه‌ده‌شتیشیان له‌گه‌ل بوو.
پاش هه‌والپرسی، پشکینینکی باشیان بژ شیرزاد کرد، پاشان دوکتور
زه‌ده‌شت به فارسی پتی گوتین، لای شیرزاد بمیننه‌وه تا‌کو بژ خوم
ده‌گه‌ر نیمه‌وه بژ لاتان. لام سه‌یربوو که دوکتور به فارسی له‌گه‌لمان دووا،
به‌لام ده‌سته‌جی و به‌یرم هاته‌وه که زمانی په‌سمی له ولات و له
داموده‌زگاگانی ده‌وله‌تیدا به فارسییه. هه‌ر له‌به‌ر نه‌وه‌ش بووه که
نه‌یتوانیوه به کوردی له‌گه‌لماندا بدوین. پاش پشکینینی شیرزاد، ده‌سته‌ی
دوکتوره‌کان و ده‌ره‌که‌وتن و نیمه‌ش درپژه‌مان به باسه‌کاهان دا، به‌لام
که‌لینک لام نامز بوو که بڼگه‌رد هیشتا زمانی نه‌بزواندبوو. پرسیم:

- بۆ وا بېدەنگى؟

ئەو كە دەستەۋەستان مابوو، گوتى:

- نازام بلىم چى، ناخر ئىمە دار و نەدارمان دوو بەرە و سى لىفە و چوار بالشت و مەۋجىكە. لىم ناپرسى كى دەبى پارەى ئەم ھەموو ھاتووچۆيە و ئەو ھەموو دەرمانە و ئەو لە ھوتىل خەوتن و ناخواردانە و زۆر شتى دىكە بدات؟ ئىمە كە لە تەۋاى ژيانمان خاۋەنى ھىچ نىن، بە چ ھىۋايە كەۋە دەبى بېچىنەۋە بۆ شارىكى نىزىكى خۆمان. تازە لە ھەموى گرېنگىر ئىۋە لەو دەستە مەۋقانەن كە بە دژى شۆرش ناسراون. بۆ من جىگای گومان نىيە كە دەتان گرن و ھەروەك دەيان و سەدان لارى بىتتاۋانى دىكە پىشتوئىنە كانتان دەكەنە پەتى خىكاندنتان.

بىگەرد ناحەقى نەبۇ، چونكە بە دەيان جار ئەو جۆرە پرووداۋانە پرويانداۋو. ئىمە سەرگەرمى قسە كردن بووين، كە دوكتۆر زەردەشت گەرايەۋە لامان. ئەو كارتۇنىكى چووكەى پر لە دەرمانى پىداين. پىنوئىنى كردىن كە چۆن لە گەل شىرزاد دا ھەلسوكەوت بىكەين. پىتى گوتىن كە ھىۋادارە رۆژىك بىت خۆى لە گەل ئىمە و لە تەنىشتان بىنىتەۋە.

"من كە خۆم بە سوپىر شۆرشگىر دەزانى، ھىشتا لە خەۋى غەفلەت ھەلنەستابوم و نەمدەزانى كە مەبەستى دوكتۆر لەو قسانە چىيە "بەلام بە پرونى بۆم دەر كەۋتبۇ كە كاكى دوكتۆر بە ھەلە لە ئىمە تىگەشتوۋە. بە تىكرا سوپاسمان كرد و ھىۋاى سەربەرزى و سەرفەرازىمان بۆ خواست.

لە كاتى بەجى ھىشتنماندا پىتى راگەياندىن كە ھەموو خەرجى دوكتۆر و دەرمان و نەخۇشخانە لەسەر خۆيەتى و بۆ خۆى ھەموى

جېبه جی کردوون. مالئاوایی لیکردین و نیمه ی به جیپیش. کاتی نانی نیوهرۆ هاتبوو. چیشتیکی شله یان بۆ شیرزاد هیئا و تا بلئی یهک و دوو، چیشته که ی خوارد. نیمه خهریکی خۆناماده کردن بۆ وه درکه وتن له نه خوشخانه بووین، که کورپکی جوانکاره هاته لامان و پاکت نامه یه کی ده مبه سترای پین داین. نامه که مان کرده وه و دیتمان که دوو پارچه قاقه زی تیندایه. له نووسراوه ی یه که مدا هاتبوو که نیمه نه خوشمان پییه و له پینگادا دهست نه هیتنه بهرمان. نووسراوه ی دووم چه کینکی بانکی په نجا هزار تمه نی بوو. نیمه به هدر سینکمان نه مانده زانی به چ زمانیک ده بی سوپاسی دوکتور زهردهشت و دوکتوره کانی دیکه و سهرپه رشتیاره کانی نه خوشخانه بکه یین. بینگهرد به جاریک گه شایه وه و ده یان نافه رینی بۆ کاک دوکتور نارد. له گه ل بینگهرد دا خولیکمان بهر به شدی نه خوشخانه که دا لیدا و سوپاسی هه موولایه کیانمان کرد که زهحه تیان به نیمه وه کیشابوو.

له نیزیکی نهو جینگایه ی نه خوشخانه که ی لیهه لکه وتبوو، بانکی کیش هه بوو. پیکه وه چووینه ژووره وه ی بانک و چه که که مان کرده پاره. پاشان سی به سی، به تاکسی هاتینه گاراجی ئوتوبوس و له ویه به رهو کرماشان سوار بووین. بۆ درهنگانیکی ئیوارئ که ههوا تاریک ببوو، گه یشتینه کرماشان و بۆ شهو چووینه مالی عه لی پهزا، یه کیک له هاوالانی ریکخراوه یی من و شیرزاد. باری له شساعی شیرزاد له راده به دره باش ببوو. نهو پتی وابوو که پتیوست ناکا سهردانی نه خوشخانه بکا و پتی خوشه بۆ به یانی یه که راست به چینه وه بۆ مالی خویان.

له بهر پېداگرتنى من، نيمه دوو شهو له كرماشان ماینه وه. لهو ماوه كورته دا دیداری چهند هاوه لیکى خوم كړد و باسی سازمان و نالوگړه كانى ته شكیلاتیان بډ ده كړدم، كه چوڼ كه وتېوه ژیر پكینی حیزی توده وه. سهرله بهیانی پوژی سییه م كه لوبدل و خواره مهنیه کی زورمان كړی و به تاكسیه کی بیئزی مودیل شیستوچار بهرو لادی وه پئ كه وتین. له ریگادا، له دوو جیگا پشكینه رانی سوبای میهدی پیشیان پینگرتین، كه به پیشاندانی نوسراوهی دوكتور، ناسنامهی حوسین و دیتنی شیرزادی نه خوش، له كولمان ده بونه وه. له یه كیك له ویستگه كانی پشكنین مه لایه كه په پوكه ی سهری سپی بو، هه ركه سه و پاكیكی ده مبه سراوی دایه ده ستمانه وه. له نیو پاكیته كه دا نوسراوه یه كه هه بو كه چوڼیه تی لالانه وه و پارانته وهی دوعای كومه یلی تیدا شیکرابووه. لهو شیکردنه وه یه دا هاتبو كه بهر له وهی بنوی، نه م دوعایه بخوینه وه تاكو له شهری شهیتان به دور بی و له کاتی هسته مدا له بهرچاوی نه یاران ون بی. من كه زووتر نامه كم هه لچرپیو، بوم گپرانه وه كه نوسراوه كه له سهر شتیکی وایه. بیگه رد نه وهی بیست، به شیوه کی چاوه روانه كراو پاكیته كه ی دهستی شیرزادی هه لپروسكاند و له ت له تی كړد و فرپی دایه ژیر پیی. نهو هیئده تووړه بو كه نه ده كرا پرساری لیکه ی. پاش خوله كیك بډ خوی له پړك له شیرزاد هاته جواب و گوتی: - جاریکی دیکه تاقه ت و توانای نه ملا و نه ولا كړدن و دوگیان بوون و نه شته رگه ریی دیکه تم نه ماوه. نهوه پیت ده لیم، نه نیسمو میسم، نه

کومهیل و خومهیل و نه نایه و مایه، - مهبهستی له خومهیل خومهینی
بوو.

ئیمه به هەر جۆر بوو گه‌یشتینه‌وه ناوایی خۆمان. به بیستنی هه‌والی
گه‌رانه‌وه‌ی شیرزاد، پۆل پۆل خه‌لک ده‌هاتنه سهردانی و به‌خێر هاتنه‌وه‌یان
کرد و پاش وچانیك به‌جییان ده‌هیشتن. تا دره‌نگانیکی شه‌و، زۆریه‌ی
خه‌لکی دێ سهردانیان کردین. شیرزاد له‌و حاله‌دا نه‌بوو تا به‌ ده‌م
خه‌لک‌وه هه‌ستابایه سه‌رپ. هه‌ریۆیه به‌ خه‌لک‌که‌که‌مان ده‌گوت که له
کاتی کارکردن له‌ کوره‌خانه‌یه‌کی شاری سنه‌ دا، خشتی سوور کراوه به
سه‌ریدا پروخواه و پشتی زه‌ختی ویکه‌وتوه و زگیشی تووشی گرفت
هاتوه، که له‌ نه‌خۆشخانه‌ی شاری سنه نه‌شته‌رگه‌ریی بۆ کراوه.

ئه‌ده‌م له‌ شاری سنه که له‌لایان پزیمی شا وه و به "سنندج"
ناودێرکرا‌بوو، شه‌پ و پێکه‌دادان له‌و ناوچه و شاه‌کانی دیکه‌ی ده‌وربه‌ری
به‌رده‌وام بوو. شیرزاد باسی بۆ ده‌کردن و ده‌یگوت، بریا به‌ چاوی خۆتان
دیتباتان که چۆن کورده‌کان به‌ ته‌نیا چه‌کینه‌وه تانکه‌کانی سوپای نوێی
ئێرانیان ده‌شکاند. خه‌لکیش ئافه‌رینیان بۆ ده‌ناردن و ده‌ست خۆشییان له
خه‌لکی ئه‌و ده‌قه‌ره ده‌کرد، به‌لام ئه‌و پاده‌ره‌برینه‌ی خه‌لک بۆ من ئاسایی
نه‌بوون، چونکه من خۆم به‌ نوێنه‌ری کرێکاران و زه‌حمه‌تکێشان ده‌زانی و
ئه‌وانی دیکه‌ش به‌ دارده‌ستی ئیمپریالیست (ستون پنجم). هه‌تا
دره‌نگانیکی شه‌و ده‌سته ده‌سته خه‌لک سهردانی شیرزادیان ده‌کرد و
ده‌چوونه‌وه.

کاتی نووستن هاتبوو. منیش شیرزاد و بینگهردم به جیهیشت و
گه پامهوه بۆ مائی خویمان، به لām، بهر له وهی به جییان بیلیم، پینگوتن،
نه گهر هات و پیوستان به یارمه تی من هه بوو، ناگادارم کهنه وه.

له گه پانه وه مدا بۆ لای مالا، نه وه م بۆ ببوه پرسیار که خه لکی دئی به
ورد و درشته وه هاتنه سهردانی شیرزاد، به لām دایکم نه هاتبوو. لای خویم
بیرم ده کرده وه که له وانه یه هیشتا له شار نه گه پاریته وه، چونکه ههر
همان پوژ که نیتم به ره وه شاری نیلام وه پئی که وتین، نه ویش له گهن
سه یران شاهزیان برد بۆ شار به مه بهستی سهردانی دوکتور و چاره سهری
قاچی شاهۆ.

گه یه شتمه ده رکی هه وشه و چه ند جارێک دام له ده رگا، به لām کهس
ده رگای بۆ نه کرده وه. به ناچار له پاساری ماله وه وه سه ربان که وتم. دیسان
کلیم پینه بوو تا کو قایی ماله وه بکه مه وه. نه و جار دلنیام بووم که دایکم
نه گه پاوه ته وه. نوێلێک که له هه وشه که تبوو هی نام و گیرانده لاشیپانی
ده رگا که. له که مته له خوله کینکدا ده رگام له ره سمه برد و چوومه ژووره وه.
پایه خم راخست و تا کو به یانی که خوړ که وانێک راست ببۆوه نووستم.

به یانی که هه ستام وه بیرم هاته وه که قه ول به چنار داوه پیوه ندی له گهن
بگرم. له چاو خشان دینێک به نیو مالا بۆم ده رکه وت که شتومه کی
خواره مه نیسان نه ماوه. بۆ کرینی هیندێک خواره مه ندی و که له پهلێ دیکه،
به ره و دوکانی دئی وه پئی که وتم. له پینگادا تووشی به هار، کیژه چو که کدی
مامۆستا جوامیر هاتم. لیمپرسی:

— بابت له ماله وه یه؟

ئەو پۆڭ باشى لىنكىردىم و لە ۋەلامدا گوتى:

- بەلى، كارتان پىيىبو؟

- دەمدەيى ئەم ئىۋارەيە سەردانتان بىكەم.

بەھار كىچىكى ژىر و وريا بو و تەمدەيى دە تا دوازده سال بو.

لە پاستىدا دەبا مەن بەر لە پىرسىار كۆردن پۆڭباشم لەو كۆردبا، بەلام ئەو

ئەو بوو كە ۋەپىش كەوت و مەن لەو كىيژۆلەۋە شت فېر بووم.

ئەو گوتى:

- ھەر ئىستا دەچمەۋە و دايىكەم ناگادار دەكەمەۋە.

گەيشتمە دوكان و كەلۈپەلەكەم كېيى و بۆ مالىم بىردنەۋە. ھەركامە
لە شتومەكەكەم لە شوئىنى خۇيان دامەزراند. نازام تا چ پادەيەك شېرە
بوون، چونكە ئەو يەكەم جارم بوو كە بەبى ئەۋەي كەس پىم بلى، كارتىكى
لەو چەشەنە بۆ مالىۋە ئەنجام بەم، بىسىم بوو، قەيسى و پۆنىكى باشم بە
پۆنى خۆمالى دروست كۆرد. سەفەكەم بە چوار قەد پاخت و قەيسى و
پۆنەكەم لە گەل جامىك ئاۋ لەسەرى دانا. كاتىك سەرى خوانچەي نانەكەم
لادا، بىنىم ناننى تىدا نىيە. پىگاچارەم تەنيا ئەۋە بوو لە مالى جىۋانىكىمان
داۋاي نان بىكەم. بۆ ئەم مەبەستە لە دەرگاي مالى دادە خاسپەرىم دا كە
دراۋسىنى نىزىكىمان بوون. كۆپى چۈكەيان كە كارۋانى ناۋ بوو، دەرگاي
لىنكىردەۋە. لىمپىرسى:

- كەستان لە مالىۋەيە؟

- بەلى، دايىكەم و كەۋال.

من هیشتا له گهل کاروان دا قسم ده کرد، که داده خاسپه ری هاته
دهره وی هه وشه. پۆژ باشم لیئکرد و له وهلامدا گوتی:

- پۆژ باش باوانه کم، نه وه خیره؟

- به لئی، خیره، دایکم له ماله وه نییه و هاتووم نانتان لی قهرز بکه.

- پۆله گیان نانیس بۆ به قهرزدان ده بی؟ بۆ مه گهر سهروبنی دنیا
ویکها توه؟

پاشان که ژالی بانگ کرد و گوتی:

- وه ره پۆله وه ره، نهی چۆن خۆل له دۆی خۆم نه کم، شوانه هاتوه و
نانی به قهرز ده وئ. نا دهی خیراکه که چه شیرینه کم، له وانه به زۆری برسی
بی.

داده خاسپه ری هیئدیك پاره ستا و پاشان گوتی:

- دهك راستی کارت بی پۆله گیان، خۆ له بیرت بردم خو لقت که مه
ماله وه.

که ژال هاته سووچی بانه که وه و گوتی:

- به شوان بلئی که نانی کۆمان هه یه، به لام هه ویره که هه لهاتوه و
خۆلی ساجه که شم داوه و تا چاره که ساعه تیکی دی نانی گهرم پیده گا.

داده خاسپه ری سویندی لی خواردم، به گیانی که ژال و کاروانم، ناهیللم
به چیته وه، تا کو نانی گهرم پینه گا، بیجگه له وهش ده بی بۆ ئیوارهش له
مالی خۆمان بی. من هیچم پئ نه ده کرا، چونکه نه و تازه به گیانی
منداله کانی سویندی خوارد بوو. پینگوت:

- با به چم ده رگای ماله که قایم بکه، پاشان ده گهریمه وه.

من هاتمه وه ماڻ و بڙ نه وهی سڌگ ڀان پشيله نه چنه ژووره وه، دهر گای
له گيجه ننگه دهر هاتوم هډپه سارده قاپی ماله ڪهڊا. تاڪو من گه پرامه وه
ڪهڙاڻ ناگري ڪرد بڙوه و له چاوه پوانی تينگرتنی ساجه ڪهڊا بوو. دانیشتن
له بهر ناگر گه ليک خوش بوو، چونڪه سهری شاخه کان به فر داييوشيو و
له بناره کانیش ڪپويه کی سارده هډيڪرد بوو.

له گهڙڏاڏهه خاسپهری ته ڪمان دابوهه نيزيڪ ناگره ڪهڊه. جاروبار
دهستان پاده داشته تینی ناگر و ده ڪشاینه وه بڙ دواوه. داده خاسپهری
گه ليک پوودار و به سهرهاتی بڙ گي پرامه وه، به لام ڪهڙاڻ به ته وای بيدهنگ
بوو. نهو ته نیا جاروبار چاوه پر له ڪله ڪانی هډي تينا و سهرغيکی ڪورتی
دهڊايه نيروچاوانم و پاشان خزی خهريڪ ده ڪرده وه به نانگرده وه. داده
خاسپهریش ڪهشکی ڪردبونه ناوه وه و خوشاندبونی. نيسڪ و نۆکی
ڪولاندبوو، باينجانی رهشی وشڪراوی له ناو ڪردبوو. نهو پینی گوتم ڪه
بڙ نيواری چيشتی ڪهشڪ- باينجان ليدهنی. ههروهه داواي ليٽوردنی
ليکرم ڪه بڙ چهند خوله ڪيک به جيتم ڊيٽي و ده گهريته وه بڙ لام.

ڪاروان له لای نيتمه دانیشتبوو ته له داريکی باريکی به دهسته وه بوو
ڪه جاروبار له ناوړه ڪهی وهردهڊا و ده يڪرده دوڪه لان. ڪهڙاڻ پینی گوت:

- ڪاروان گيان! ده توانی بچی بریک له داره هنجيه ڪراوه کان بهايوڙيته
نيو ڪوره ڪه و ناگره ڪه هډلکهي، با ماله ڪه گهرم دابي؟

ڪاروانی ميڙمندال گورج راپهڙی و چوهه سهره وه بڙ هډلکردنی ڪوهی
ناگره ڪه. منیش ڪه له ليڊوان له گهڙڏاڏهه ڪچان گه ليک ڪهم پوو و شهرمن

بووم، ههروا بهبێ دهنگی لهتهنیششت کهژاڵ دانیشتبووم. کهژاڵ نانێکی
گهرمی که به جوانی برژاندبووی، لهسهر چیهۆلکه که دانا و گوتی:
- وا بزایم له ڤووت ههژنایه هیچ بلیی، بهلام خۆ دهتوانی ڤارووێه له
نانه گهرمه بخۆی.

سوڤاسم کرد و گوتم:
- با دهتوانم نانیش بخۆم و قسهش بکهه، بهلام نازایم لهسهر چی قسه
بکهه.

ئهو ڤووی تییکردم و گوتی:
- لام سهیره که نازانی لهسهر چی قسه بکهی. به لانی کهمهوه
دهتوانی لهسهر گهوپمالین، مهشکهژهندن، تهشی رستن، ههویر و نانکردن.
به قوربان! گهلیک لهوانه ههه باسیان بکهی، بهلام لهوانهیه
پێدانهشکییتهوه.

کهژاڵ درێژهی داو لیتی پرسیم:
- کاتی ئهوه نههاتوه خۆت فیری ههویر و نانکردنیش بکهی؟ هه
هیچ نهبێ بهشی خواردنی خۆت.

به سههرجهدان بهوهی که من تیکهلاوییهکی ئهوتۆم لهگهڵ کهژاڵ نهبوو،
ئهو پرسیارهی ئهوم وهک تانه و تهشهر ههست پێکرد که دهیدا به ڤوومهوه.
داده خاسپهری که بهروه لای ئێمه دههات، گوتی لهو پرسیار و
تهشهرانهی کهژاڵ بوو که بهروهڤووی منی کردهوه. ئهو هاته پێشهوه و
گوتی:

- کهژاڵ! چۆن دلت دێ ئاوا به ڤووی شواندا بهچیهوه، ڤۆله گیان.

كه ژال هاته جواب و گوتى:

- دايه گيان! نهوه بهروداچونهوه نيبه. نهى نهوه نيبه بۆ خويان پۆل
پۆل و دهسته دهسته دهچون مال به مال دهگهړان و گهړيان دهمالى و
مهشكهيان دهژند. نهگهر شوانه نانكردنيس فيرې، زياترېش سهرېهخو
دهبى و دهرېش دهكوى كه نهوه ههلسوكهوتانه تهنيا پوالهتى نين و
هيڼدېك راستييان تېدايه. خو هدر هيچ نهبى با خوئ فيرى نانكردنيس
بكا.

منېش لهو پهرى بى دهسهلاخيدا گوتم:

- كه ژال راست دهكا و هيشتا زوړ شت ماون كه من دهبى فيريان بم و
نهوه پرسياره كې ژالېش بۆ من گه لېك ناسايه.

بهلام نهمه خو مانين، من دلخوشى خومم دهدايهوه، نهگينا
پادهربرينه كې كه ژالم لى گه لېك پى قورس و گران بوون.

نيمه پېنكهوه چووينه ژووره وه و له دهوړى كوره كه خپر بېووينه وه.
نهگه رچى ناني نيوه پړيه شم نه خواردبوو، بهلام نهوهى ناوى برسپيه تى بى.
له بېرم نه مابوو. راستى نهوه بوو كه ليدوان و پرسپاره كانى كه ژالم وهك تير
و تانه دههاته بهرچاو. وايزاتم لهم پتوهنديبه دا به ههلهش تى
نهگه يشتبووم، چونكه راسته نيمه جبران بووين، بهلام تاكو نهوه ئيتوارانه له
سلار و ههواپرسى نه بى، پتوهنديبه كې نهوتومان لهگهډ كه ژال پېنكهوه
نه بوو. تهنيا چنار له مالى خويان پى گوتم: «كه كه ژال خوشى دهوى».
كه دياره نهوېش يه كلاينه بوو، بېنجهگه لهوېش من بۆ دريژوى خوړندن له
مال بربابووم و لهگهډ كه ژالېش تهنيا هاوينان و نهوېش بۆ ماوهيه كې

کورت یه کترمان دهیښی، که نهویش له چوارچټوې ههوالپرسییه کی
کورت ټینه دهپهړی.

سفره داخرا و پټکهوه شامان خوارد. دهست خوښمان له داده خاسپهړی
کرد بۆ لیڼانی نهو چټشته خوښی. پاش تاویک له پر وهیږم هاتهوه که
دهبڼ سهردانی مالی ماموستا جوامیر و داده جهیران بکه. که لیک
سوپاسی داده خاسپهړی و که ژال و کاروانم کرد.

له کاتی مالتاوايیکردندا، داده خاسپهړی پټی گوتم:

- ږۆله گیان! هه موو کاتیک مالی نیمه له ږووت تاواله یه و نابڼ
ناموږی بکه. کوږی خو! من قهده به هه تیوی گه وره بوونی توږم له بیر
ناچئ. بوخوت نازانی که نهو دایکه ږهغیښه ورت به چ قوږه سهریه که
نه توږی پټکه یاندوه. کوږه که! هیوادرم ږئ و ږهچهی بابت له بیر نه کهی.

له کاتی ودهر که و تنم له مالیان، که ژال گوته:

- هیوادرم قسه کانی منت لی گران نه بووږئ، چونکه من مهبه سټیکی
تاییه تیم هه بوو لهو قسانهم و پټمخوښه له داهاتودا و له م پټوهندیه دا
لیدوانیکمان هه بڼ. بۆ نه م مهبه ستهش دهتوانین له مالی خزمان دانیشین
و هه له نیستاوه ناگادار به که نه ودهم ته نیا من نیم و که سی دیکه شم
له گهل ده بڼ.

من سوپاسی دووبارم لینکردن و بهرو مالی ماموستا وږئ که وتم،
ته گهرچی ده مزانی نهو سهردانم به بڼ هاوړتیه تی دایکم، له وانه بوو
گرفت خو لټین بڼ، به گه یشتنم بهوږی له دهرگای هدوشه که یانم دا. داده

جەيران دەرگای لىنکردمەو و بە چار پىنكەوتنم گەلىك گەشايدەو. منىش
ئىوارە باشم لىنکرد و ئەوئىش ولامى دامەو و گوتى:

- پۆلە گيان دەرنگ هاتى. ئىمە چاوەروانت بووين و پىمان وا بوو كە
لە بىرت چوو. جوامىز، شامارى نارد بە دواتدا، بەلام پاش مەوئىدەك
هاتەو و گوتى كە چرا لە مەلەكەتان نەگراو و دەرگای مەلەكەشتان لە
يەك ترازاو.

منىش داواى لىبوردنم لىنکردن و گوتم:

- هەلە لە من بوو كە بە بەهارم نەگوتبوو كە پاش خوانى ئىوارى
سەردانتان دەكم. لە پىئەندىيى لەگەل دەرگای مەلەكەش، بەلئى، راستە و
دايكم لە مال ئىيە و منىش كلىلم پى نەبوو. هەر بۆيە دەرگای مەلەكەم
لە گىجەنگە دەرەيتناو.

كە چووينە ژوورەو، مامۆستا هەستا سەر پى و بە خىرەهاتنى كردم،
پاشان گلەيى لىنکردم كە ئەوانم بە برسى پاگرتوو و دەرنگ هاتووم.

داواى لىبوردنم لىيان كرد لەبەر ئەوئى لە چاوەروانىدا
هيشتبوومەو. دەستبەجئ سفرە پاخرا و چيشتهكەي لەسەر دانرا، پاشان
هەر كەسە و بۆ خۆي چيشتى لە قاپى خۆي كرد. ئەمن تاوئىك لە مەوئىدە
چيشتى كەشك باينجانم لە مالى دادە خاسپەرى خواردبوو، جىنگاي
خواردنى دىم نەمابوو، بەلام دەورىيەكم لەپىش خۆم دانا و وردە وردە
لەگەلىان دەخوارد، پاش خواردنى شام و خواردنەوئى چا، مامۆستا دەستى
بە گىرپانەوئى پرووداو مەئوويەكان كرد. لە سەفەوئىدەكانەو لە ئىران
دەستى پىنکرد و داگىركارى عەرەبەكان و ئىمپراتورىيى عوسمانىيەكانى

سەرۆزىر كىرد، پاشان چوۋە سەر دەسەلاتدارىيەتى دەۋلەتەكانى ئىنگىلىس و
 فىرانسە و كۆلۈننىيەكانىيان و سىياسەتى داڭىركارى ئىۋانى ئەم
 پىئەندىيەدا دايە بەر ھېرش. بە دىۋى ئەۋانەدا چوۋە سەر شۆرشى فىرانسە
 و ئاۋرىكىشى لە شۆرشى ئۆكتۇبرى ۱۹۱۷ى يەكەيتى سۆڧىت دايەۋە.
 ھىندىك چوۋە سەر و پىزىرى شەپى يەكەم و دوۋەمى جىھانىي دا و ئەۋجار
 ھاتە سەر رەزاشا و كۆرەكى و يەك دەۋلەت يەك نەتەۋى ئىرانى دايە بەر
 ھېرشىكى توند و ئەۋجار گەنجان و لاۋانى دايە بەر پەخنى توند و بە
 شۆينكەۋتوۋى ئەم دەسەلات و ئەر ئايدىۋلۇڧىيى لە قەلەمدان.

من كە لە گەل بەشى ناخرى لىدوانەكانى مامۇستادا كە سەبارەت بە
 گەنجان و لاۋاندا بو، نەبووم و گوتم:

- گەنجان و لاۋان لە گەل پوۋناكېيان ئەركىكى گەۋرەيان لەسەر شانە.
 ئەۋىش ئەۋەيە كە دەبى دەۋلەتىكى سۆسىالىستى دامەزىنن و يەكسانىش
 بۆ سەر جەم دانىشتوۋانى ۋلات دابىن بىكەن. بە جۆرىك كە ھەموو پىكەۋە
 كار بىكەن و ھەمووش پىكەۋە بىيخۆن.

مامۇستا سەرىكى لەقاند و گوتى:

- كۆرى خۆم! ئەۋەى ئەتۆ باسى دەكەى كاتىك دىتە دى كە خەلك ئەۋە
 تىبىگەن و ئەۋ كاتىش ۋلات دەبى ھىندە لە بارى ئابورى، كۆمەلەيەتى،
 كولتورى و پامىارىيەۋە گەشەى كىردى، كە كۆمەل بۆ خۆيان خاۋازىارى
 ئەۋ سىستەمە بن و لە گەل ھەلومەرجى ژيانىاندا بىگۇنچى، بىجىگە
 لەۋانەش، ئىمە ھەر ئىستا ئەۋ جۆرە سىستەمانەمان لە زۆر لە ۋلاتان
 ھەيە، بەلام دانىشتوۋانى ئەۋ ۋلاتانە دەنالىنن بەدەست گەلىك

گیوگرفتهوه که نهو جوړه گیوگرفتانه له میږه له ولاتانی سهرمایه داری
تاراده یه کی بهرچاو چاره سهر کراون.

من لیدوانه کهم له ماموستا بری و لیمپرسی:

- جا نه گهر وایه که ئیوه د فهرموون و به تاییه تی باسی گه شه ی
کۆمه لایه تیت هاوړده ناراو، ئیتر بۆچی خۆتان وهک ماموستای ئایینی
به رده وامن و کاریکی وا ناکهن تاکو خه لک بینه خاوهن که سایه تی خویان؟
ماموستا له جوابدا گوتی:

- کاکي خۆم راسته مه لایه تی بۆته پیسه، به لām هیچ داهاتیکی بۆ من
تیدا نییه و هه رگیزیش خه لکم به لاریدا نه بر دوه. قه تیش خه لکم بۆ
توندوتیژی هان نه داوه و له بیی نه وهش نیم خه لک فریو بدهم، پیتم باشه
نه وهش بزانی که من هه لگری بیروباوه ریکم که نه مرۆ یان به یانی بۆت
پوون ده بیته وه. کاکه شوان! ده زانم ته تو ئیستاش له گه ل دهسته یه که له
گه نجه کانی هاوړیتدا، هه لگری بیروباوه ریکن که زۆر دژایه تی له گه ل بیر و
بۆچوونی ئیمه مانان دا هه یه. هه لبه ت لیتره مه به ستم نه مه لایه تییه و نه
دین و ئاین، به لکو بابته تی کیشی نه ته وه یه که که ئیوه نه گ هه ر ناویکی
لی نابه ن، به لکو دژایه تی شی ده که ن.

من قسه کهم له زاری ماموستا گرت و گوتم:

- نه وه یان گومانی تیدا نییه که ئیمه دژایه تی بیر و بۆچوونی کۆن و
دواکه وتوو و ناسیونالیسمی بهرچاوته نگ ده که یین، به لām نه که به و مانایه
که ئیمه دژی که سایه تی ئیوه بین.

وا دەرکەوت کە مامۆستا لە ڤادەرپرینه کانی من دڵگیر نەببوو. ئەو
گوتی:

- کۆرم! پێمخۆشە کە ئێوە لاسای ئەم یان ئەو ئایدیۆلۆژییە نەکەنەوه
و فریوی ڤرۆپاگەندەیی بێ ئێوەرۆک و دوور لە چاوەڕوانی بێگانه نەخۆن.
ئەگەر بۆ جاریکیش بوو پێشنیارتان پێدەکەم کە هیندیک بە خۆتاندا
بچنەوه و بیر لەوه بکەنەوه کە ئێوە کێن، خەلکی کۆین و سەر بە چ
نەتەوهیەکن و نیشتمانان کوێیە. مامۆستا خەریک بوو لە کورە دەرچی
و گوتی، پێم نالێی بۆ لەم دێیە وێرانەیی خۆمان گۆیت لە چوار نێوی
وەک عەلی و عومەر و حوسێن و مێهەدی و ئەبوبەکر نابێ؟ برای باهم، قەد
پۆژیک لە پۆژان بیرت لەوه کردووەتەوه بۆ نارت شوانە یە و هۆی هەتیو
بوونت هەر لە مندالییەوه چی بوو؟ برۆ تەواوی شارەکانی تاران،
نیسەفەهان، کاشان، قوم بگەڕێ و بزانه بۆ جاریکیش بوو و دەتوانی گۆیت
لە ناره‌کانی وەک: شیرزاد، وریا، کاروان، جوامیر، سەیران، جەیران،
بێگەرد، سامال، کەژال و بەختیار بێ.

ئەم ڤرسیارانەیی مامۆستا وە بیری لێدوانەکانی چەند پۆژی ڤاڤردووی
خوشکە سەیران و دوکتۆر زەردەشت لە ئیلامی دەخستەوه، بەلام
هەرکامە و بە جۆریک. مامۆستا کە هیندیک بیتاقەت دەهاتە بەرچاو،
ڤووی لە خێزانەکەیی کرد و گوتی:

- ئەوه من و ئەوهش ئێوه. بەو کاکە شوانە بلێن کە هەتا ئێستاشی
نەگەل بێ، تەنیا بۆ جاریکیش هەستتان بەوه کردووه کە بە جۆریک لە
جۆره‌کان زەختم خستبێتە سەرتان کە هەلسوکەوتی وەکو من بکەن.

چنار که تا نهوډهم به ته‌واوی بیده‌نگ مابوو گوتی:
- پیتماوبی شوان بۆ خۆی هه‌ست به‌وه ده‌کا که نه‌تۆ له‌و جوړه مروّفانه
نیت.

داده جه‌یران له‌وه‌ش زیاتر چوو‌ه پیتش و گوتی:
- نه‌مه بیست و شه‌ش سا‌له که نیتمه ژیا‌نی هاوبه‌شمان پینک هیناوه،
هه‌تا نیت‌شاش جوامیر بۆ جارن‌کیش بێ، دل‌ی نه‌په‌نجاندووم، که‌چه کاغمان بۆ
خو‌یان سه‌ربه‌ستن له‌ هه‌لبژاردندا. جوامیر سووتاوی ده‌ردیکی دیکه‌یه که
نیتو که‌نجان خو‌تانی له‌ قه‌ره ناده‌ن و بگه‌ره به‌ گومانیشه‌وه هه‌لسوکه‌وتی
له‌ گه‌ل ده‌که‌ن. هیوادارم پۆژنیک بیت که هه‌ر هه‌مرومان به‌ زمانیک بدو‌ین
و بۆ یه‌ک مه‌به‌ستیش بێ.

به‌دوا‌ی لیدوانه‌که‌ی داده جه‌یران دا، مامۆستا بۆ خۆی وه‌پیتشم که‌وت
و له‌ ده‌روا‌نجه‌ی ما‌له‌وه چووینه خوار بۆ گه‌وپی نا‌ژه‌له‌کان. نه‌وجار ده‌رگای
کادی‌نه‌که‌ی کرده‌وه و له‌ قه‌راخ پاستی کادی‌نه‌وه جله‌شه‌یه‌کی هه‌لدا‌یه‌وه
که‌ به‌ بزمار کو‌ترابوو به‌ دیواره‌که‌دا. له‌ ژیری نه‌و جله‌شه‌یه‌ و له‌ ناوه‌پاستی
دیواره‌که‌دا ده‌رگایه‌کی کرده‌وه و نیتمه‌ی برده ژوو‌ریکه‌وه که‌ پپ بوو له
کتی‌ب. به‌ چاو‌خشان‌دنیک به‌ نیتو کتی‌به‌کاندا بۆم ده‌رکه‌وت که‌ زیاتر له
په‌نجا دانه‌یان کتی‌بی کوردی بوون. "بۆ منی سو‌پر شو‌پشگیت‌ر و له‌ چه‌پ
چه‌پ‌تر، که‌ ته‌نیا وشه‌ی دژی نیم‌پریالیست فیت‌ر ببووم و له‌ مانا‌که‌شی
تینه‌ده‌گه‌یشتم، نه‌م هه‌لو‌یست و ئا‌کارانه‌ی مامۆستا چاو‌ه‌روانه‌ کراو بوو".
پاش نه‌وه‌ی چاو‌یکمان به‌ نیتو کتی‌به‌کاندا خشاندا، ها‌تینه‌وه سه‌ری بۆ

ژووری دانیشن و سهر و چایه کی تازه ده مکر اومان خواره ده، ماموستا به
دهم پیکه نینه وه پیتی گوتم:

- کورپی باوکم! تیتستا ده توانی تیم گه یه نی کن نۆکری پینگانه یه؟
چنار گوتی:

- بابیه ئیترواش نا، شوانه هیشتا گه یه و هه لگری گه لیک هیوا و
ناواته، بتهوی دلی مرۆفیک به ده ست بیتی و پریگای راستی پیشان بهی،
نابی بهو شیوه یه له گه لئ بدوی.

من له وه هه لویسته ی چنار سهرم سورما. هیندیک وه خو که وتم و گوتم:
- به پیچه وانه وه، نامۆژگاری و لیدوانه کانی ماموستا کۆمه لیک
راستیان تیدایه و بیجگه له وانه ش، ماموستا وه ک باوکی منه و من نه ک
ههر دلگیر نايم، به لکو گه لیکیش دلشادم بهو جۆره پیوه ندیه
کۆمه لایه تیه وه که له بنه ماله ی به ریزتاندا ره چار ده کری.

وادیار بوو تیبینییه که ی چنار کاریگه ری له سهر ماموستا جوامیر
هه بوو، ههر بۆیه بهم جۆره دلی دامه وه:

- رۆله چنار، کچی خۆم! شوانه کورپیکی خوینده واره و ده بی له قازانج
و زیانی خۆی و نه ته وه که ی تیده گا، بیجگه له وه ش که سیک دهم له
سیاسه ت بدا و بیه ری ئالوگۆر له کۆمه لدا پیکبیتی، ده بی پشوو درێژ و
له سه ره خو بیت و بهر له هه موو شتیک نه و ئالوگۆره له خۆیدا پیکبیتی.

شه وگار به خیرایی تیده په ری، به لام لای من ههر وه ک ئیوارئ بوو. هۆی
یه که م و بهر له هه موو شتیک، فیربوونی نه و شته نوئیانه بوو که من چ
ئاگادارییه کم له سه ربان نه بوو. هۆی دووه میش، چنار پیتی گوتبووم که

پتوهندی پتو بگرم، بهلام تا نهوکات هیچی دهرنه پریبوو. له لیکدانه وی خومدا وام دانابوو که چنار دهبه وی بیته نهدام له ریڅخواری خوماندا، که له بهر وی دژو نیمپریالیستیدا بووین، بهلام بیروا دهربرینه کانی بنه ماله وی ماموستا ههنگری بیروباوه ریک بوون، که لای من بیگانه بوو، بۆ نه وی خوم نه شکاندن و تیگه یشتووی خوشم نیشان دابن، پرسم:

- ئیوه چۆن فیری خویندنه وه و نویسینی کوردی بوون؟

به هار کچی چوکه وی ماموستا و داده جهران، بهر له هه موویان وهلامی دامه وه و گوتی:

- کاک شوان! فیربوونی خویندن و نویسینی کوردی گه لیک ساکاره. به پیچه وانه وی زمانه کانی فارسی و عهره بی و تورکی، له کوردی دا هه رچی به زمانت دابن دهنوسری. نه وه هه موو وشه بیگه لک و خوار و ژور کردنه ی پئ ناوی. ئیسه ده توانین فیرت بکه یین. نه وه به شهش به ئیسه نه کری، باجم یارمه تیمان ده کا.

ماموستا گهز گهز بالای ده کرد که به هار کیژۆله یه کی ده تا دوازه سالانه ناوا وهلامی پرسیاره کی منی دایه وه. داده جهران که له ولای کووه ی ناگره که وه دانیشتبوو گوتی:

- راست و په وان وایه. جوامیر بۆ خوی چنار و به هاری فیری خویندن و نویسینی کوردی کردوه. نه گهر کاکه شوانیش بیه وی فیر بی، نه وه جوامیر ده توانی یارمه تیتان بدا.

دوو دانگ له شهوگار تی په ریبوو. کاتی نه وه هاتبوو مائناواییان لیبکه م، سوپاسیانم کرد و گوتم:

- کاتی نووستن هاتوو و من به جيتان ديلم.

کاتیک خەریکی خۆکۆکردنەوه بۆ بەره و مال چوونەوه بووم، مامۆستا پیتی گۆتم:

- با پیکهوه پلانیك دانیتین تاكو بتوانی دوو پۆژ له هەوتودا سەردانی تێره بکەى به مەبەستی فیروونی نووسین و خویندنی کوردی.

منیش سەرەرای ئەوەی سوپاسم لێکرد، بەلێنم پێدا پێوەندیی پێوه بگرمەوه، بەلام له بیرم چوو بوو هۆی هەشاردانى کتێبه‌کانى خۆی لێبپرسم.

هەر ئەو شەهەش هەستم پێدەکرد که تراویلکەیه‌کی نوێ به پوومدا کراوەتەوه، بەلام له‌بەر " تۆخسى" و دەمار گرژی و چۆنیەتى بیرکردنەوه‌کانم ناماده نه‌بووم به خائیکى وەرچەرخان له ژيانى دانیم. "هەروەك چۆن گەڵەیه‌ك به‌ر چاوت بگرێ و دارستانیکى به‌ربلاو نه‌بینیت".

به‌يانى که له‌خه‌و هەستم، تازه‌وه‌بیرم هاتەوه که قەيسى و پۆنه‌که‌ی دوینى ئیوارى له‌سەر سفره‌که‌ ماوه‌تەوه. ئەوجار وه‌ خۆ هاتمه‌وه که دیسان نانیشم بۆ قاوه‌لتى نییه.

ئەبجاریان کراوە‌تر له‌ دەرگای مالى داده‌ خاسپه‌ریم داوه. کاروان گورج هات و دەرگای هەوشه‌ی لێکردمه‌وه. به‌بێ ئەوه‌ی وشه‌یه‌ك به‌ زارمدا بێ، گوتی:

- ده‌زانم کارت چیه‌. دوینى ئیوارى له‌ بیرت چوو بوو نان له‌گه‌ڵ خۆت هه‌نگری.

داده خاسپه‌ری خه‌ریك بوو جلی مانگای ده‌کرد، پرووی تین‌کردم و گوتی:
- وهره ژووره‌وه و له کاتیکی باش دا هاتووی.

من پیموابوو که نه‌و پتویستی به یارمه‌تییه، به‌لام له هه‌له‌دا بووم،
پاشان بانگی کرده که ژال که قابله‌مه فافۆنه‌که‌ی بۆ بینن. تا که ژال چوو
قابله‌مه‌ی بۆ بینن بۆی گیت‌پامه‌وه که:

- نهم مانگایه نه‌مشه‌و زاوه و ژه‌کی زۆری له‌گواندایه، تا‌کو من
مانگا‌که ده‌دۆشم، له‌گه‌ل کاروان و که ژال بچنه ژووره‌وه.

من نه‌مه‌زانی چۆنی پیتلیم که نامه‌وئ چیدیکه زه‌مه‌تیان بده‌م. له
پڕ که ژال هاته جواب و گوتی:

- دایکه! شوان بۆ مانگا دۆشین نازایه. نه‌ی بۆ ڕینگای پیناده‌ی نه‌و
کاره‌ بکا؟

داده خاسپه‌ری نه‌و جۆره‌ را ده‌رپینه‌ی که ژالی پئ نانا‌سایي بوو و
بیشک هه‌قیشی بوو، چونکه نه‌و ته‌مه‌نیکی له‌گه‌ل چه‌وسانه‌وه و
نایه‌کسانیدا تپه‌ر‌کرد‌بوو. هه‌ر بۆیه‌ پرووی له‌ که ژال کرد و پینی گوت:

- کچم، نیوه‌ گه‌نجن و ده‌توانن هه‌ر‌چۆنی‌کتان پئ خوشبی پیکه‌وه‌ بدوین
و گالته‌ به‌ یه‌‌کتر بکه‌ن، به‌لام من پیم خوش نییه‌ له‌ مائی خۆمان گویم
له‌و جۆره‌ تانه‌ و ته‌شه‌رانه‌ بئ.

وا هه‌ستم ده‌کرد که که ژال به‌و جۆره‌ هه‌لو‌یستانه‌ دوو مه‌به‌ستی
هه‌بئ، چونکه‌ ئیواره‌ی شه‌وی را‌برد‌وو و له‌ کاتی نان‌کردندا نهم‌ بابته‌ی به‌
جۆریکی دیکه‌ ده‌رپ‌یبوو. مه‌به‌ستی یه‌‌که‌می تاقی‌کرنه‌وه‌ی من بوو تا‌کو
بۆی ده‌ر‌که‌وئ تا چ را‌ده‌یه‌ك پروام به‌و بیرو‌باره‌ هه‌بوو که سه‌‌باره‌ت به‌

یه کسانى و مافى ئافره تان پروپاگه ندهم بۆ ده کردن. دوه مېش، ههستم
پتده کرد که که ژال چاره پوانییه کی لیم هه بۆ و تاقیم بکاته وه تا کو بزانی
تا چ پاده یه ک دلفراوان، هیمن و له سه ره خۆم. هه لته به چاولیکردنه کانی
پا دیار بوو که دلداریش تیکه له له گه ل هه ل سوکه وته کانی، بۆ مه بهستی
یه که می تا پاده یه کی زۆر چاکی بۆ چووبوو، چونکه نه گهر من بروام به
پروپاگهنده کانی خۆم هه بایه، نه وه له ماله وه ئارد و خوئ و هه ویرترش و
هه موو شتیک هه بوون و ده متوانی بۆ خۆم له ماله وه ناغم دروستکردبا و
نه چووبامه نان قهرزکردن. که وابی نه وه له من ژیرتر بوو و به وه ی زانیبوو
که نه وه هه ل سوکه وته ی ئیمه سه بارهت به نایه کسانیی نیوان پیاو و
ئافرهت، بیجگه له پروپاگهنده و خۆنیشاندا ن هه یچی دیکه ی به دوا وه
نه بوو، نه ویش له پاده ی خۆه لکیشان و دروشم دا. بۆ مه بهستی
هیمنا یه تی و له سه ره خۆ بوون، نه مده ویست خۆ تووره نیشان بدهم و بۆ
دلداریش نه مده توانیی خۆمی لیبه ده م، چونکه نه مده زانی چ دوا پۆژ و
داهاتوویه ک چاره پوانمه.

تا کو ئیمه چوینه ژووره وه و دانیشتن، که ژال کووره ی ناگه که ی
خۆشکرد، هینده ی پینه چوو که داده خاسپه ری قابله مه یه کی پر له ژه کی
هینا، پاشان له سه ر کووره که ی دانا و له ماوه یه کی کورتدا بوو به فرۆ.
ئیمه به تیکرا ده ستمان کرد به خواردن و قاوه لتمان کرد.
من ده با هاتبامه وه مائی خۆمان، به لام به ره وه ی که بگه پیمه وه،
که ژال بانگی کرده م سوچیکه وه و پیتی گوتم:

- ئەم بەيانىيە لە سەرکانى، چنارم دى و پىنى گوتم كە ئەوشەو تاكو كەلەشپەر هاتۆتە بال، لە مالىيان بووى. جا دويتىن ئىتورائى بۆ لە مالىيە ئىمە دانەنىشتى؟ ئەوان بنەمالەيەكى ناسراون و ئىمە وانين؟ يان چنار لە من جوانتر و كەين و بەينىنگتان پىنگەو هەيد؟

هەستم پىندەكرد كە كەژال خراپ لەمە تىنگەيشتووە، پىتشىيارم پىنگرد كە لەم پىنەندىيەدا پىنگەو دەدوین و پىتويست ناكە بەخىلىي بەكەي، كەژال قبوولئى كرد و منيش بەرەو مال گەپامەو. من بەسەر بارودۆخىتكدا كەوتبووم كە نەمەدەزانى بىر لە چى بەكەمەو. لە نەهاتنەوئى دايكم، لە شىرژاد و بىنگەرد، لە كوشت و برى گەنجان و لاوان بە دەستى نوینەرانی خودا لەسەر گۆي زەوى. ئەوئى بەبىرمدا نەدەهات، بىرگەردنەو لە دايكى سۆسيالىسم و ئەو يەكسانىيە بوو كە خولقاندبووى!

بە گەيشتنەوئى بۆ مالىەو، لەنىو كىتەكاندا، يەكەك لە كورته چىزۆكەكانى مامۆستاي چىزۆكنووس و بەناوبانگى كورد، عەلى نەشرەفى دەرويشيانم هەلبژارد، تاكو بىخوينمەو و بەو هۆيەو بۆ ساتىكىش بى خۆم لە خەم دوور خەمەو. چەند لاپەرەي سەرەتا باش چوومە پىش، بەلام بەبى ئەوئى ناگام لەخۆ بى كە نىوەرۆ داهاتووە، ئەوئەندى دىكەش بە خەمەكانم زىاد ببوون. هاتە دەروە تا هەوايەكى تازه هەلژم “بينىم ماشىنىك لە بەرانبەرى ناوايى بەرەو خوار دى. يەكسەر وەبىرى دايكم كەوتەو. هیندەي پىنەچوو، كە دايكم بە كۆلىك كەلوپەلەو بەرەو مال دەهات. گورج چووم بەرەو پىرەو و بە خىرەهاتنەوئى كرد. كەلوپەلەكانم لىوەرگرت و وەپىشى كەوتم. ئەو بۆي گىتپامەو كە قاچى شاھۆ، بىجگە

له‌وه‌ی که ته‌شه‌نه‌ی کردبوو، له‌ دوو جینگاشه‌وه‌ درزی دابوو و ده‌با له‌ نه‌خوشخانه‌ خه‌وتبا.

منیش-بۆم گیراوه‌ که شیرزاد تووشی چ به‌لایه‌ک ببوو و چۆنی ته‌و به‌لایه‌ له‌ کۆژ بۆته‌وه‌. باسی سەردانی خۆم سەبارەت به‌ مائی داده‌ خاسپه‌ری و مامۆستا جوامیر و داده‌ جه‌یران بۆ کرد. له‌ کۆتایشدا باسی له‌ گینجه‌نگ ده‌ره‌یتانی ده‌رگای مائی خۆمانم بۆ کرد، پاشان گوتم:

- له‌و کاته‌وه‌ی له‌ نیلام گه‌راوینه‌ته‌وه‌ ناگام له‌ شیرزاد و بیگه‌رد نییه‌. ته‌گه‌ر زۆر ماندوو نییت، ته‌م ئیواره‌یه‌ سەردانیکیان ده‌که‌ین.

ه‌ینده‌ی پیننه‌چوو که ته‌قه‌ له‌ ده‌رگای حه‌وشه‌که‌مان هات. چوومه‌ ده‌ر. دیتم داده‌ خاسپه‌ری‌یه‌ و جامیکی پر له‌ فرۆی به‌ ده‌سته‌وه‌یه‌. پۆژباشم لینگه‌رد و سه‌ره‌رای نه‌وه‌ی خولقم کرد، هه‌وائی هاتنه‌وه‌ی دایکمه‌ پێدا. دایکم که گویی له‌ ده‌نگمان بوو، گورج هاته‌ ده‌رو به‌ خه‌یره‌هاتنی داده‌ خاسپه‌ری کرد.

ته‌وان دانیشتن و ده‌ستیان کرد به‌ گله‌یی و گازنده‌ له‌ نه‌هامه‌تیه‌کانی پۆژگار و ده‌یانگوت: «چه‌رخ‌ی گه‌ردوون به‌ چه‌واشه‌ ده‌گه‌رئ و گه‌لێک بی به‌زه‌یه‌»، دایکم باسی گه‌رانه‌وه‌ی شیرزادی کرد و گوته‌ی:

- ده‌مانه‌وئ ته‌م ئیواره‌یه‌ سەردانی شیرزاد و بیگه‌رد بکه‌ین. داده‌ خاسپه‌ریش پیتشیا‌ری کرد که ته‌و پیتی خۆشه‌ پینکه‌وه‌ به‌جینه‌ سەردانیان.

پاش دوو کاتژمیر ته‌و گه‌راپه‌وه‌ بۆ مائی خۆیان و دایکیشم کارتۆنێک کولێچه‌ برغی پێدا، که له‌ کرماشان ه‌ینابوو. به‌ دوا‌ی نه‌وه‌دا ه‌ینده‌ی پێ نه‌چوو که که‌ژال به‌ ده‌سته‌واره‌یه‌ک نانی گه‌رمه‌وه‌ هاته‌ به‌ر ده‌رکه‌. من

خەریکی دروستکردنەوی دەرگای مالهەو بووم که بق خۆم له گینجەنگم
دەهینابوو. ئەو لیتی پرسیم:

- ئەو دەستی دارتاشیشت هەیه؟

- نە، بە پینچەوانەو، بەلام ئەو شوینەدەستی خۆمە که خرام کردوو و
دەبی چاکیشی کەمەو!

دایکم نانەکی لێژەرگرت و سوپاسی کردن، دەمزانێ که کەژال
پرسیاری دیکەم لێ دەکا. هەر بەو بۆنەو دەستم له تەق و تۆقی دەرگا
چاککردن هەلگرت، بێجگە لەوێش کەژال دلی ناسک بوو و لەوانەبوو
نەگەر ئاوڕم لێنەداباو، بە جۆریکی دیکە لیم تیگەیشتبە. ئەو لیم هاتە
پێش و پرسى:

- ئەتۆش دەچیت بۆ مالی شیرزاد و بێگەرد؟

- بەلێ، وامان داناو که منیش لەگەڵم. ئەگەر پێت خۆشبی دەتوانی
تۆش لەگەڵمان بێ.

بێگومان هەستم پێدەکرد که کەژال مەبەستی دیکەى هەبوو، بەلام
من نەمەوێرا خۆمى لێبەدم. لە لایەکەو کەوتبوومە نێو قەیرانیکی
فکری و لە لایەکی دیکەشەو تینکۆشانی سیاسى پێى نابوو قۆناغیکەو،
که بە هۆى سەرپۆیی مەلاکان، پۆژ لە دواى پۆژ بەرتەسکتر و دژوارتر
دەبوو، بێجگە لەوانەش سەبارەت بە من، چناریش هەر مەبەستیکی وەک
کەژالی هەبوو. تیگەیشتنى کۆمەلایەتیم نیزى نەدەدام دلی هیچکامیان
بشکێنم و نەشم دەویست دۆستایەتیمان بەو قۆناغەدا تێپەڕی که تەمەنى
گەنجیم و دلم دەویست، بێجگە لەوێش پێویستم بە بیر کردنەو و

لینکدانه‌وی قول هه‌بوو، تا‌کو بریاریکی نه‌وتۆ له‌سه‌ر ژيانی دوا‌پۆژم بده‌م. ده‌مزانى له‌و هه‌لومه‌رجه‌دا پێكه‌يتنانى ژيانى هاوبه‌ش ده‌يتوانى بپيژمه‌. هه‌ژى دابرا‌م له‌ ژۆر شت كه‌ تازه‌ خه‌ريك بوو ده‌چومه‌ ناخيانه‌وه‌. هه‌رچه‌ند چا‌ولێكردن و هه‌لسوكه‌وته‌كانى كه‌ژا‌ل ئاماژه‌يان به‌ نه‌وين و خۆشه‌ويستى نه‌و به‌رانبه‌ر به‌ من ده‌كرد، به‌لام من ته‌نيا بۆ جارێكيش وام نيشان نه‌دا كه‌ خوا‌زيارى ويسته‌كانى ده‌روونى پر‌كو‌لتى نه‌وم. نه‌هه‌شم ده‌زانياى كه‌ دلشكاندن ده‌يتوانى كارساتى ناله‌بارى لێبكه‌ويته‌وه‌ و ببپيژمه‌ هه‌ژى دلپه‌قى لايه‌ك به‌ دژى لايه‌كه‌ى دي‌كه‌ و ناسه‌وارى خراپى ده‌روونيش له‌سه‌ر هه‌ردووك لى‌ دابنێ. بۆ خۆم بریارم دا‌بوو كه‌ هه‌لسوكه‌وت و پي‌وه‌نديم له‌گه‌ڵ كه‌ژا‌ل و چنار ها‌ورپيانه‌ بێ و كارێكى وا نه‌كه‌م كه‌ جيا‌وازيان له‌ني‌وان دانيم. هه‌رچه‌ند كه‌ژا‌ل هه‌ولیدا چا‌و له‌ ني‌وچا‌وانى بكه‌م، به‌لام ته‌وا‌نيم خۆم بپا‌ريزم و نه‌كه‌ومه‌ داوى نه‌و چا‌وتپي‌رپي‌نانه‌ى كه‌ به‌رديشى ده‌توانده‌وه‌، چ بگاته‌ دلێ گه‌نجيك.

كه‌ژا‌ل ئيمه‌ى به‌جيه‌يشت و من و دا‌يكم تير و پرمان له‌ فرژيه‌كه‌ خوارد و تا‌كو ده‌رگا‌كه‌م چاك كرده‌وه‌، خۆر ئا‌وا بوو. ئيمه‌ خۆمان گورج كرده‌وه‌ و چو‌ينه‌ ده‌رگا‌ى مالى دا‌ده‌ خاسپه‌رى تا‌كو پي‌كه‌وه‌ بچين بۆ مالى شي‌رزاد و بپي‌گه‌رد. نه‌وانيش هه‌ر سي‌كيان وا‌ته‌ دا‌ده‌ خاسپه‌رى. كه‌ژا‌ل و كاروان ئاماده‌ بوون و پي‌كه‌وه‌ وه‌رێ كه‌وتين. كۆلانه‌كان گه‌لێك به‌رته‌سك بوون و هه‌واش سارد و كرپۆه‌ى ده‌كرد. هه‌ره‌كان لووتيان نابوه‌ زه‌وى و گژه‌ى باى سه‌ر به‌نده‌نه‌كان مزگي‌تى به‌فربا‌رين و پۆژانى سه‌ختى زستانى ده‌دا. ئيمه‌ كه‌ به‌ رپي‌گادا ده‌چووین و كۆلانه‌كانيش ته‌نگ بوون و هه‌واش

تاریک بوو. به بیانوی نهووی که نه کهوئ، که ژال دوو جاران چمکی پالتوکه می گرت و بهرو لای خوئی پای کیشام، به لام چونکه له نییه تی تیگه یشتبووم، هینده سه رنجم نه دایه و خوم لی گیل کرد.

نیمه گه یشتینه مالی بینگهرد و شیرزاد. به خیرهاتن و هه والپرسی دهستیپیکرد. باری له شساعی شیرزاد گه لیک باشر ببوو. هه لده ستا و ده گه را و بگره پیالده چایه کانیشی له بهر ده ست میوانه گانی داده نا. تا دره نگانیکی شهو گه پمان لیدا و شیرزاد کوورهی گه په که مانی نهو نهو دی دیکه گهرم کرد بوو. بینگهرد گله ییه کی ناراسته ی من کرد که له و کاته وه هاتووینه ته وه، نهو یه که مین جاره سه ردانم کردوون. منیش داوای لی بووردنم لینکردن و گوتم:

- نیوه حه قی خو تانه گله ییم لینکه ن، به لام منیش هیندیک نیش و کارم بووه که ده با جیه جیم کرد بان.

باسی زور شتمان کرد و هاتینه سه ر ژنه یان و میرد کردن. داده خاسپه ری گو تی:

- کاتیک منیان دا به میرد، ته مه نم حه فده سال بوو. جوانم له بیره کچینکی دراوستمان هه بوو که ناوی به یان بوو. کاتیک دایان به میرد، دوو بزن و مه ریک و مانگایه ک شیرباییه که ی بوو. پارپنده یه ک و ماینیکیش کرا به پشت نه ختی. من و هه یاسی بابی، که ژال و کاروان، زیاتر له چارده سال پیکه وه نه ژیا یین. که ژال سیژده سالان بوو و کاروانیش تازه له دایک ببوو، که هه یاسیان برده نیجباریی و نیتر نه گه رایه وه. نهو نه سالی ره به قه نیمه

له چاوهروانی وهلامینکین سهبارت به چاره‌نووسی هدیاس؟! به‌لام مه‌خابن
تا ئیستاش چ ئاگادارییه کمان له چاره‌نووسی نهو نییه.

دایکم به لێزانیی خۆی گورج بابه‌ته‌که‌ی گۆڤی و گوتی:

- له ولایتیک که نابهرابه‌ری و مله‌وپی بۆته کولتور و داب و نه‌ریته
کۆنه‌کانی کۆمه‌لایه‌تیش پێوه‌ری هه‌موو هه‌لسوکه‌وته‌کانی پۆژانه‌ن، چۆن
ده‌کرێ چاوه‌روانی یه‌کسانیی و ئاکاری باش بیت؟

منیش وه‌جواب هاتم و گوتم:

- لهم قۆناغه‌دا که گۆڤه‌پان بۆ به‌ریه‌ره‌کانی به‌ دژی نه‌و چه‌وسانه‌وه و
نابه‌رانبه‌ریانده‌دا له‌ باره‌، ده‌سته‌وه‌ئۆ دانیشتن و چاوه‌پێی هات و نه‌هات
بوون هه‌له‌یه‌کی گه‌وره‌یه‌.

داده‌ خاسپه‌ری لێمه‌اته‌ جواب:

- پۆله‌ گیان! پێشینیان گوتویه‌نه‌: "به‌ردێک نه‌توانی تلی ده‌ی، ده‌بی
پالێ پێوه‌ده‌ی!"

دایکم له‌ وه‌لامی داده‌ خاسپه‌ری دا و زۆر به‌ خێرایێ گوتی:

- نه‌هه‌وێ به‌به‌تانه‌ کۆن بوونه‌ و بایه‌خیان نه‌ماوه‌. زۆر له‌ گه‌لانی پووی
نهم‌ گه‌ردوونه‌ هه‌ن که‌ به‌ سه‌دان ساڵه‌ خۆیان له‌ ده‌ست چه‌وسانه‌وه‌ی
نه‌ته‌وه‌یی و ژێرده‌ستی ڕزگار کردووه‌. ئیستا دونیا له‌ زۆر بوارد، چ له‌
باری نه‌ته‌وه‌یی و کۆمه‌لایه‌تی بێ یان ئابووری و پامیاریه‌وه‌ گه‌شه‌ی
کردووه‌. ئیستا سه‌رده‌میکه‌ که‌ نه‌گه‌ر به‌ردێک نه‌توانی تلی ده‌ی، ده‌توانی
به‌ که‌ره‌سته‌ی پێشکه‌وتوو بیته‌قینیه‌ته‌وه‌ و له‌سه‌ر ڕینگای خۆتی لابه‌ریی.

به بیستنی نهم قسانه‌ی دایکم ناره‌قه‌یه‌ک هدموو له‌شی داگرتم، پیم سهر بوو که نهو ناخافتن له‌سهر باب‌ه‌تیک ده‌کا که کاری مرؤفیککی ساکار و رهنج به‌خه‌سارچووی وه‌ک دایکم نه‌بوو. شه‌وگارمان شق کردبوو و کاتی نوستن هاتبوو. مائناواییمان لینکردن و به‌ره و مائی خومان گه‌پاینه‌وه. دایکم له‌داده‌خاسپه‌ری گیترا‌بۆوه که سبه‌ی شه‌و میوانی نیمه‌بن. نه‌ویش قبولی کردبوو. نه‌و شه‌وه‌شمان رۆژ کرده‌وه و سه‌رله‌به‌یانی نه‌و رۆژه‌هیندیک کهل و کونی پاسار و سه‌ریانه‌کانیشم چاککردن، چونکه له‌سهر شاخه‌کان به‌فر که‌په‌لورانی ده‌کرد و به‌ره به‌ره ده‌رمائی لیده‌گرتین. تاکو من نه‌و کارانه‌م نه‌بجام دان، دایکیشم نیومائی خاوین کرده‌وه و پۆشه‌نه‌کانی ته‌کاندن.

پاش نه‌وه‌ی ئاوێکم به‌خۆدا کرد، چوممه‌لای مام له‌تیف که ههم دوکانی هه‌بوو ههم قه‌سابی ده‌کرد. دوو کیلو گوشتم لینکپی و هینامه‌وه. نیمه‌وامان دانا که بۆ ئیوارئ پلاو و گوشت بخوین. بوومه‌لینه‌ی ئیوارئ پاش تاقه‌تکردنی ناژه‌له‌کانیان، داده‌خاسپه‌ری و مندا‌له‌کانی هاتن بۆ مائمان، پاش به‌خیر‌هاتنکردنیان له‌ده‌وری یه‌ک کۆبووینه‌وه، به‌دوای چهند خوله‌کی‌کدا که‌ژال لی‌پرسیم:

- ده‌توانم چاوێک له‌کتیبه‌کانت بکه‌م؟

- فەرموو، کتیب بۆ چا‌ولێکردن و خویندنه‌وه‌یه، نه‌ک بۆ هه‌لگرتن له‌

ویتیندا.

ئەو دەستى پىڭگود و زياتر لە نيوە کاتژمىرلىك ئەو كىتەبى ھەلگرت و ئەوى دىكەى دادەنا. من كە زۆرىەى ئەو پۆژە خەرىك بېوم بە پىنە و پەپۆگرتنى پاسار و بانى مائەو، ھىندىك ماندوو بووم و پىمگوت:
 - ھەرچەندە پىتخۆشە چاربان لىبىكە و بە دلى خۆت چەند دانەيە كيان بۆ خويندەو ھەلپۆرە.

ئەو لە كۆتايدا تەنيا كىتەبىكى ھەلگرت كە سالى رابردوو لە شارۆچكەى رېژاو دەستم كەوتبوو. ئەو كىتەبە كوردى بوو و ئەو سەردەمەدا ژمارەيەكى زۆر لە كوردستانىانى دانىشتوى شارۆچكەى رېژاو كە خەلكى باشورى كوردستان و ئەندامى پارتى ديمۆكراتى كوردستان بوون، لەو شارۆچكەيە دەژيان. كەژال چارىكى بە كىتەبە كەدا خشانە و پرسى:
 - ئەم كىتەبەت خويندەو تەو؟

- نەخىر، چونكە من ناتوانم كوردى بخوينەو.
 - ئەگەر توانىبات ئەم كىتەبەت خويندەبایەو بەبى گومان ئىستا بە جۆرىكى دىكە لەسەر كۆمەلگای خۆمان بىرت دەكردەو.
 پاشان پىمگوت:

- ئىستا كاتى باسكردن لەسەر ئەم يان ئەو كىتەب نىيە و ئەگەر دەرفەتمان بۆ پەخسا، ئەوكات ناخافتنى لەسەر دەكەين.
 ئىمە ھىشتا قسەكانمان تەواو نەببوو، دايكم لەپ بانگى كردىن كە شىو نامادەيە. لە دەورى سفرە كۆبووینەو و دەستمان بە خواردن كرد. لە كاتى ناخواردندا پىشنيارەكەى مامۆستا جوامىرم وەبىرھاتەو كە دەبا پلانلىك بۆ خويندن و نووسىن بە زمانى كوردى دانىن.

به دهره فتم زانی نهو پرسیاره بجهمه بهر دهست كهژال و پای نهوی
لهسه وهرگرم. لیتمرسی:

- له كوی و چۆن كوردی فیر بووی؟

- باشت رایه دایکم وهلامی نهو پرسیارهت بداتهوه، چونكه بۆ خۆم باشم
وهبیرنایهتهوه.

داده خاسپهری كه گویی لیتمان بوو، پرووی تیکردم و بهمجۆره وهلامی
دامهوه:

- رۆژه، كوره شیرینه كه! بابی هه یاس مام حه مدۆ، كه ده بیته باپهری
كهژال و كاروان، مرۆڤێكی نازا و بلیمهت بوو، بیجگه له كوردی، تورکی
و عه ره بیی و فارسیشی زانیوه. نهو قوپه سه ری و ده ره ده ری زۆری به
سهر هاتبوو و له تهسل دا خه لکی شاری ماردین، له باكووری كوردستان
بوو، پاش پرووخانی ده ولته تی عوسمانی له شه ری یه كه می جیهانیدا،
له لایه ن كه مال ته تا توركه وه هه موو بنه ماله كه یان قه کران و ته فروتونا
بوونه. نه و ده م حه مدۆ بۆ خۆی به ته نی ده رچوو و په ریوه ی باشووری
كوردستان بوو و هه رله ویش ژیا نی هاو به ش پێك دتی كه هه یاس ده بیته
یه كه م و دوا یی مندا لیان. له گه ل سه ره لدان ی شه ری جیهانیی دوو م و له
كۆتاییه كانی نهو شه ره دا و دامه زانی كۆماری كوردستان، خۆی
گه یاندۆته شاری مه هاباد. به پرووخانی كۆماری كوردستان، خاله حه مدۆ
ل لایه ن قوله چۆم خه كانی حه مه ره زاشا وه ده گری ت و بۆ سه رو شوین
ده كری، دیسان هه یاس له گه ل دایك ی په ریوه ی باشووری كوردستان ده بنه وه
و له شاری سوله یمانی ده گری سینه وه. نهو هه ر له وئ ده چیه ته قۆتا بجان ه و

فیری خویندن و نووسینی کوردی دهبن، پاشان که گهوره دهبن بۆ بژیتیوی
ژیانی خۆی و دایکی دهچیتته شاری خانهقین و لهوی دهبیتته کۆلکیش.

کاتیک داده خاسپهری بهسهرهاتی بنهمالهی هه یاس و هه مدۆی
ده گێپرایهوه، چاوم له دایکم بوو که چۆن فرمیتسك وهك دانهی مرواری به
گۆنایدا دهتکیتته سهر داوینه کهی.

داده خاسپهری درێژهی دا:

- هه یاس به شهوانه له سنووری شاری خانهقینهوه به کۆل پارچهی
دههینایه شاری قهسری شیرین و لهو هاتووچۆ و ئهمدیو ئهودیوکردنه دا،
له گهڵ کاکهم واته برای گهوره که ئه ویش کۆلکیش بوو، دهبنه دهسته برا.
ئهوان هینده برایهتییان خۆش بوو که وایلیتهات زۆرجاران له مائی ئیمه
دهمایهوه. ئهو له ههوت ئاسمانان ئهستیره بهکی- وهك که سوکار- شك
نه دهبرد و دایکیشی له خانهقین کۆچی دواپی کرد. ههر کات بارودۆخی
سنور گرژ دهبوو، ئهوان له مائی خۆمان دهمانهوه. هه یاس وهکو کوپی
مائی خۆمانی لیها تیبوو. تا کو پۆژیکیان کاکم پێشنیاری ژیاپی هاوبهشی
له گهڵ ئهو خیر لهخۆنه دیوه پێکردم، منیش که خاوهن بپیار نه بووم،
ببندلی کاکم نه کرد و مێردم پێکرد. پاش سالتیک که ژال بوو به یه که مین
به ری ئیمه. ههر که که ژال هاته گپوگال کردن، له بهیاپی تا ئیوارێ له
قهلاندۆشی ده کرد و به دیت و بالۆرهی بۆ دهگوت. ئهوکات لای زۆر کهس
شورهی بوو که کچ بهچیتته قۆتابخانه و خویندهواری فیڕ بۆ. هه یاس زۆر
دژی ئهو داب و نه ریته کۆنانه پاده وهستا و ههر له شەش سالانیهوه که ژالی
برده قوتابخانه، به داخهوه له بهر دهستکورتی و زۆر هۆی دیکه که ژال

نەیتوانی درێژه به خوێندنی بالا بڤا. سەبارەت بە زمانی کوردیش، هەياس بە دزییه و هەر له مالهه بۆ خۆی که ژانی فێری خوێندن و نووسینی کوردی کرد. ئیستاش له سایه ی سه ری ئهم میژهر به سه ر و تازه به دهسلات گه یشتوانه دا، ناهه رت وهك مرۆڤی پله نزم ده ژمیژدی و نه وه ی نرخ بێ، بۆ دانانی. هەياس به رده وام بوو له فێرکردنی که ژانی بۆ خوێندن و نووسین به زمانی کوردی تا کو بوو به ١٣ سالن، که نه و ساله سالی له دایکبونی کاروانیشه. سالیك پاشتر به ره شبگی هەياسیان برده سه ربازی که هه تا کو ئیستا چ شوین و هه ته ریکمان لیی نییه.

گێڕانه وه ی به سه رهاتی هەياس میژدی بیسه روشوین کراوی داده خاسه ری بۆ منی دژه ئیمریالیست که هه موو ته نگ و چه له مه کانی کۆمه لایه تی، پامیاری و نابووریم له بازنه ی نا یه کسانی چینه یه تییه وه ده دی، به سانایی تاوتوێ نه ده کران. لای من گه لیک گرینگ بوو که له کونه واجه ی به رته سکی ئیدیولوژی پیکخواه یی خۆمه وه پروانه کهنده و کۆسپه کانی به رده م کۆمه لگادا، هه ر به و هۆیه شه وه بوو که دامه زانندنی دیکتاتۆری پرۆلتاریم به ته نیا پیگای پزگاریی گهلانی بن ده ست ده زانی و دۆزی نه ته وه ییم به ته وای له بیر کردبوو. هه لبه ت تا پاده یه کیش هه قم به ده ست بوو، به لام نه له به ر نه وه ی که به سه رهاتی هەياس و ده یان هەياسی بێ سه ر و شوێنکراوه ی دیم قبول نه بێ، به لکو له به ر دوو هۆکار، که لای من وهك نوێخوازیی ناسرابوون. یه که م پروپاگهنده ی به هیزی پیکخواه کانی چه پ به پشتیوانیی دایکی شۆسیالیست، که ده زگای هه واکگری (ک. گ. ب.) هه لیده سوواندن. دووهم زالبوونی هه ژمونی چینه یه تی به سه ر هه سته

نەتەوايەتیدا. ئەم تەوژمە هیندە بە هیز بوو کە جیاپیرانی دیکە بە چووکەترین ھەلۆیست گرتن لەسەر بابەتی نەتەوایی، بە بەکرێگیار (ستون پنجم) دەژمیتردران. بە تایبەتی بۆ گەنجان کە ناگادارییەکی ئەوتزیان لەسەر چەمکەکانی نەتەوایی و نیشتمانیی نەبوو، من بە تەواوی چووبومە ناخی نەھامەتییەکانی دادە خاسپەری و چۆنیەتی ژیاڤیانە، ییخەبەر لەوێ کە بنەمالەکی خۆشم یەگێک لەو قوربانیانە بوو.

بەو شەوێ دەبوو جارێ چوارەم کە ناراستەوخۆ ڕووبەرۆوی پرسیارێک دەبوومدە کە پێوەندی بە کێشە نەتەواییە دەبوو، بەلام بەو حالەش بریاردان کاریکی ناسان نەبوو، بەتایبەت ئەو ھەموو پڕوپاگەندە هیزە چەپەکان کە بەدژی رێکخراوەکانی کوردی دەکران. کاروان کە لە لای منەو دانیشتبوو خەونووچکە دەیبردەو.

کەژاڵ جینگای بۆ راخست و ئەو نووست. دایکم و دادە خاسپەری کە چارەنووسیکی وەک یەکیان ھەبوو، بنەمای باسی چارەڕەشی و چەرمەسەری خۆیانان دامەزراند. بە دەرفەتم زانی باسی پێشنیارەکی مامۆستا جوامێر لەمەر خوێندن و نووسین بە زمانی کوردی، لەگەڵ کەژاڵ یێنمە گۆژی. ھەرکە دەستم پێکرد، کەژاڵ لێدوانەکی پساندم و گوتی:

- چنار ھەمووی بۆ گێتارۆمەتەو و پێویست ناکا باسیان بکە، ئەوێ لای من گرینگ بێ ئەوێ کە ئەتۆ چ پلانێکت بۆ دواڕۆژ و فێربوونت ھەیە؟

له راستیدا بۆم نه‌ده‌کرا وه‌لامینکی باشی پینه‌ده‌مه‌وه، چونکه بۆم ده‌رکه‌وت که پتوهندیه‌کی گهرم و گوڤ له نیوان که‌ژال و چناردا هه‌یه. وا هه‌ستم ده‌کرد که ئەم پرسیاره‌ی که‌ژال که‌لینک پرسیارى دیکه‌ی به‌ دوا‌دا بێ. پتنگوت:

- بۆ نه‌وه‌ی خۆ فێری خویندن و نووسینی کوردی بکه‌م، بپیارم داوه وه‌دوا‌ی که‌وم، به‌لام سه‌باره‌ت به‌ پلانی دوا‌پۆژم چ که‌لا‌ته‌یه‌کی دیار‌یکراوم نییه. ئەمه‌ش به‌و مانایه‌ نییه که خۆم بسپیژمه‌ ده‌ست قه‌زا و قه‌ده‌ر. هۆیه‌که‌شی نه‌وه‌یه که نازانم دوا‌پۆژی ئەم کۆمه‌لگایه‌ به‌ره و چ هه‌نێ ده‌چێ.

ئه‌و هه‌ندێک بینه‌نگ راوه‌ستا و پرسیاره‌که‌ی به‌مجۆره‌ دووپات کرده‌وه:

- که‌ واته‌ نه‌تۆ له‌ بیرى ژيانى تايه‌ته‌ی خۆتا نیت؟

- نامه‌وێ ته‌رکی دونه‌یا بکه‌م، به‌لام تا نه‌گه‌مه‌ سه‌ر نه‌و بپوا‌یه‌ی که‌ بزانم چ دوا‌پۆژیکم له‌ پێشه‌، نه‌وه‌ی بیرى لێ نه‌که‌مه‌وه‌ ژيانى تايه‌ته‌ی خۆمه‌.

لای خۆم وام دانا که به‌و وه‌لامه‌ به‌ پرسیاره‌که‌ی که‌ژال، ئەوم دله‌یا کردبێ که‌ من به‌ ته‌مه‌ی چنار نیم و هه‌یج شتیکی تايه‌ته‌یشمان له‌نیواندا نییه. سه‌ره‌پای نه‌وه‌ش پێشموا‌بوو که‌ ده‌بێ نه‌وه‌ وه‌لامینک بووبێ بۆ که‌ژال، که‌ چیدیکه‌ نه‌و جۆره‌ پرسیارانه‌م لینه‌کاته‌وه‌، هه‌ربۆیه‌ نیت هه‌یج پرسیاریکی له‌و پتوهندیه‌دا لینه‌کرده‌وه‌. ئەو پێشنیاری پێکردم ته‌گه‌ر هات و خویندنم لای مامۆستا جوامیر ده‌ست پێکرد، ناگاداری که‌مه‌وه‌. پرسیم:

- کاریکی تاییه تیت هه یه لهو پێوه ندیه دا؟

- منیش ده مهوێ رێزمانی کوردی فێرم، چونکه گه ئێک جیاوازی هه یه له نێوان قسه کردن، تاکو خویندن و نووسین و زانینی رێزمان دا. شهوگار نیوه ببوو، داده خاسپه ری کاروانی له خه و کرد و نهوان هه رسیکیان چوونه وه بوو مائی خۆیان. ئیمهش تاکو به یانی لیتی خهوتین. بۆ به یانی بریارمدا به گوێره ی دره فته و توانا بۆ خویندنی زمانی کوردی، ئیواران بچمه لای مامۆستا جوامیژ.

بۆ ئهم مه به سه ته سه ری مائیام دا، به لام که سیان له مال نه بوو. نووسراوه یه کم نووسی و به کیلی ده رگا که یاندا هه لئماسی. لهو نووسراوه یه دا بۆم نووسیوو که پینمخۆشه خویندن به کوردی ده ست پێبکه م و ساغ بوومه ته وه که ئیواران به خزمه تتان بگه م و زه حمه تتان ده م. له کۆتاییدا نووسیووم که له سه ر کات و ورده کارییه کانی دیکه يش ده توانین پیکه وه قسه ی له سه ر بکه یین.

له گه رانه وه دا له لای مائی خۆمان تووشی کاروان هاتم. پیم گوت:

- به که ژال بلی ده مهوێ چاوم پیتی بکهوێ.

کاروان وه ک ته شیله بۆی ده رچوو. هینده ی پیننه چوو که که ژال هاته ده رکی ده وشه. پاش هه والپرسی پیمگوت:

- ده مهوێ هه ر چی خیراته ر ده ست به خویندن بکه م و بۆ ئهم مه به سه تهش نووسراوه یه کم بۆ مامۆستا جوامیژ داناوه که په نگه به م زووانه ناگادارم بکاته وه.

که ژال له وه لامدا گوتی:

- من له سەر ئەو سەغەم کە کوردی پتر بخوینم، بەلام پرسیارێک دیتە
گۆڕەو.

- چ پرسیارێک؟

- لەوانە یە کە مامۆستا لە بەرابەر ئەو ئەرکەدا چارەپوانییەکی هەبێ
و ئێمەش باری ئابووریمان زۆر شپۆزە یە.
- لەو پێوەندییەدا بۆ خۆم باسی ئەگەڵ دەکەم.

بە فەربارین دەستی پێکردبوو و دەشت و دەفر بەفر دایبۆشیبوو. گەرمەو
مال و کورە ی ناگرە کەم هەڵکرد. هێندە ی پێنەچوو کە خالە شامار کە
ناویدی ناواییە کەمان بوو، هاتە مالهو. دانیش و پالی دا بە
پشتییە کەو. سیفاریکی هەڵپنچاو دوو سێ بینگ پەیتا پەیتای هەلمژی.
و چانێکی دا و ئەبجاریان بە بێپسانەو چەندین بینگی دیکە ی لێدا کە
سیفاریکە ی لە نیو تێپەراند. دوکەڵ لە نیو ماله کەدا پەنگی خواردەو.
پرسیم:

- خالە شامار سیفاریکە لە دەستت دەرنای، بۆ ئاوا بە پەلە ی؟

- ئینجا مەگەر من ژیا م هە یە تا لە مردن بترسم، شەست سائە وەک
شامار دەژیم. شاماریک کە هەست و نیستی ناوە کە ی و پێمەرە کە یە تی.
ئەو تا ئەمڕۆ پاش سائیک رینگام کە و تە شار، کە چی دەبێ ناوە کە شەم
بگۆرم.

- بۆچی و لە بەرچی دەبێ ناوت بگۆری؟

هەناسە یە کە قوولی هەلکێشا و گوتی:

- به گیانی نەم کاکە شوانە، ئەوەی تۆسقالێک پیتی "ش" بە ناوەکەیدەوێ، دەبێ ناوی خۆی بگۆڕێ، هەر ئەمرۆ عەلی پاشا، شاوەلی، شاوەیس و شاکەرەمیان گرتن. ئەوان لە سەریان کراوە لە ماوەی دوو هەوتودا ناوەکانیان بگۆڕن. جا مەگەر منیش شامارم ناو نییە؟

- ھۆکاری چییە؟

- دەلێن ئەبجۆرە ناوانە لە خۆشەویستی شای پروخاودا ھەلبژێردراون و دەبێ نەمێنن.

- دەی چارە چییە مام شامار؟

- من ھاتووم رای تۆ وەرگرم و بزائم چ ناویک ھەلبژێرم.

- ئەگەر لە من دەپرسی، پێم باشە کە ناوەکەت وەک خۆی بمییتەوێ.

- ناخەر دەترسم ناوی من ببییتە ھۆی گیروگرفت بۆ خەلکی دیکە.

- ئەوە ناوی تۆیە و چ پێوەندیەکی بە خەلکی دیکەوێ نییە.

خالە شامار خۆی لێ تۆرە کردم و گوتی:

- ئەتۆ لە لای خۆتەوێ خۆیندەواری، دەرە ترەقە لەو قوتابخانەیە

کەوتبا کە ئێوە تییدا فیڕی خویندن کراون. ناخەر ئێوە فیڕی چ جۆرە

خویندنێک کراون کە ھیشتا نازانن لە ولاتی پال دەستی ئێمە (تورکیا)

خەلک بە کوردی بدوین سزا دەدرێن و بیتجگە لە سزای زیندان دەبێ پارەش

وێک جەرمە بدن. باشە، ئەگەر ئەوە ھات و خەلک لە نیو کوچە و کۆلانان

بانگی منیان کرد، یان ناویان بردم و گوتیان چۆنی شامار و لەسەر ئەوە

گیران، یان سزا دران، ئەودەم کێ لێی بەرپرسە؟

من هیچ وهلامیځم بڼی نه‌بوو و نه‌مده‌توانی له‌وه‌ش تیښگم که له تورکیا نه‌ر کرده‌وانه باون، چونکه تورکیا به ولاتیځی پینشکه‌وتور داده‌نرا. هیچ نه‌بڼ لای ولاتانی نه‌ورویایی و نه‌مریکییی‌کان وا ده‌هاته پیناسه‌کردن که ولاتیځی لاتیځه و دیموکراسیځی تیدا جیځیځر بووه؟

له‌وکاته‌دا که من و خاله شامار پینکه‌وه قسه‌مان ده‌کرد، دایکم به‌ته‌پ و تلیسی وه‌ژورر که‌وت. وا دیار بوو که به‌فریارینه‌که قورسه و نه‌ویش که له‌سهره‌خو ده‌چیتته‌ پړیوه، ناوا به‌خه‌ستی ته‌پ بووه. تا‌کو دایکم سپااله‌کانی به‌ری گۆږی، ناوم کولاند و چایه‌کم دهم‌کرد. سهر و پیااله‌م بڼ تی‌کردن و خواردیانه‌وه. دایکم خولقی خاله شاماری کرد که لامان بمینیتته‌وه، به‌لام نه‌و گوتی:

- به‌ر له به‌فریارین بانگلانی بانه‌که‌ی باش نه‌دواوه و دلنیا‌یه که تیستا ماله‌که‌ی دل‌وپه ده‌کا.

ههر چند کاته‌کان تیده‌په‌رین، به‌و پاده‌یه‌ش خه‌میځ به‌خه‌مه‌کانی من زیاد ده‌بوون. نه‌و شه‌وه‌شمان به‌کولینک له‌په‌ژاره‌وه تیپه‌ر کرد و بڼ به‌یانیش هه‌روه‌ک زۆریه‌ی به‌یانییی‌کانی دیکه ملمان وه‌به‌ر نان و چای شیرینه‌وه نا. پاش به‌رچایی، به‌ره‌و گۆږه‌پانی دی وهری که‌وتم. خه‌لکینکی زۆر له‌وی کڅ ببوونه‌وه. یه‌ک ده‌یگوت زستانییکی باشه و نه‌م به‌فره‌ش نیشانه‌ی سالتیځی خو‌شه. نه‌ویدی ده‌یگوت زستانی سه‌خت، به‌هاری پر تاو و خو‌شی به‌دواوه‌یه. رای گشتی نه‌وه بوو که نه‌مسال نایسته وشکه‌سالتی، پاشان بوو به‌باسی ده‌وله‌تی تازه وه‌سه‌رکاره‌اتوو. یه‌ک ده‌یگوت لیله‌قمان ده‌ردپنن. یه‌ک ده‌یگوت وامان لیده‌که‌ن با به‌ده‌واری شری نه‌کردبی. له‌ولاهه‌ چند

میرمنڊالٽیک شهر به فریان ده کرد و گلزله به فریان فری ددها بز یه کتر.
له نیو گهرمه ی قسه کردنی نیمه دا، مام نه سؤر زؤر به تووره ییه وه
گالزکه که ی کوتا به دووقه دی سپی چناریکدا که پالی پیوه دابوو.
همه مووان به جاریک بیده نگ بوون و نه ویش که نه دیده توانی له نیو به فره که
دا بچیته ریوه، گوتی:

- نیت به سه فروفیشال، گهلنیک شووره ییه بز نیوه که له تواناتا ندا
هده وه هیژی به ر خودانتان تیدایه، به لام به شتان هدر بۆته نه قالی و
فروفیشال و جه فهنگی سدر کۆلاتان.

زوری پینه چور که خه لک بلاوه یان لینکرد. کاتی شیوی نیوه ریۆ هاتبوو.
چورمه ته نیشتم مام نه سؤروه و لیم گیتراوه که بچین بز مالی خۆمان. نه و
به چاکی منی نه دهناسی، هدر بۆیه لیی پرسیم:

- کوری کییت؟

- کوری وه نه وش.

- وه نه وش ناوخاس یان وه نه وش به اختیار؟

- وه نه وش ناوخاس.

- ئای، کویرایی چاوه کانه بز ناوخاس. دهک دونیا سهر و بنت بییته

یهک وا نه وهنده بییته زه بییت.

- نهی وه نه وش چۆنه؟

- باشه و ده توانی بیینی.

- پرسیارم لیکردوه، به لām وه لāmینکی وای نه داومه ته وه. واپزام به و
ماله شق و شره وه که دونه کون و قوینی داپوشیه، ناکری نای
گوزهرانی له سر دابنن. وام دانه له کوتایی نه مانگدا سهرانی
بکه م، به لکو له سر ژیانی خوی بزم بدوی.

نیمه له باسکردنی چند و چونی ژیانی مام نه سۆردا بووین، که له
دهرگای حوشه که مان درا. چومه دهر، دهبنم ماموستا جوامیره. ئیواره
باشم لیکرد و خولقم کرده ماله وه. نهویش هوالی دایکمی پرسی و گوتی:
- ئیستا کاتی نه وه نییه. نوسراوه که تم خوینده وه و پیی خوشحالم که
ناوا شیلگی بی له سر راپه راندنی نه رکی پۆژانه ش.

به دوای نه وه دای پیی راگه یاندم که نامادهیه هه مو ئیواره یه ک، له نیتوان
کاتژمیر شه ش تاکو هه شت، بۆ فیروونی خویندن و نوسین به کوردی
یارمه تیم بکا.

بۆ نه وهی به یه کجاری دلتیا م، پرسیم:
- که سی دیکه ش هه یه که دهیه وهی کوردیه که ی باشر بکا، رات
سه بارت به وه چیه؟

- من چ گرفتیک له و پتوهندیه ده نابینم و شانازی پیوه ده که م که
بتوانم خزمه تی گه بجان و لاوانی ولاته که م بکه م.
ماموستا گه راپه وه بۆ مالی خویان و منیش یه کراست که ژالم ناگدار
کرده وه. هه ردووکمان بریارماندا که له سبه ی ئیواره ده ست به خویندنی
زمانی کوردی بکه یین.

بۆ به یانی چوومه دوکان و نهو که لویه لانهی که بۆ خویندن و نووسین پیوست بوون کرپین و ئیواری هه مان رۆژ کاتژمێر چارەک بۆ شهش، به رهو مائی مامۆستا وه پێ کهوتین. به کۆڵانه کاندای که ده چووین، له گهڵ جۆره چاولێکردنیکی خه لکی دێ به رهو پوو ده بووین. پیمابوو که خه لک را ههستیان ده کرد که پێوه ندیه کی شاراو هه مان له نیوان دا بێ.

گه یشتینه مائی مامۆستا و له گهڵ پێشوازی گهرمی نه نداهمانی بنه ماله یان به رهو پوو بووینه وه. مائی داده جهیران و مامۆستا جوامیر گه لێک کراوه و له سه ر دلان بوون. ئیمه له گهڵ مامۆستا چووینه نهو ژووره ی که چنار و به هاری لێ ده نوستن. مامۆستا پێی گوته ی که له ماوه ی دوو مانگدا فێری کوردی ده بین. نهو گوته ی:

- راسته، ئیمه کوردین و که سیش به دۆی خۆی نالێ ترشه، به لām پاراوترین و ده وله مه ندترین زمانان هه یه که مرۆ ده وتانی به بێ گرفت فێری بێ. هه لبه ت له بیرتان نه چی که کاتێک ده لیم ده وله مه ندترین، به ر مانایه نییه که وشه ی زۆرمان هه بێ، یان به هاوتای زمانی ئینگلیسی دانیتین. ده وله مه ندیی زمانی کوردی ه ی بوونی چوار زاراوه ی گهره ی کوردیه، که زمانی کوردی کردۆته دونیای شێعر و هه لبه ست، لاوک و ههیران، هۆره و هۆزان و وهک گول و گوئزاریکی بێ هاوتا خۆی ده نویتن. نهو درێژه ی داو گوته ی:

- نهوه ی له کاتی لێدوان دا به زارت دا دێ، ده نووسری و وشه ی بێکه لک له کوردی دا زۆر که م ده بین، بۆ وینه له کوردیدا پیوست به بوونی چه ند وشه ی "ز" ناکا که له فارسیدا ده بنه هۆی گرفت. وهک: (ز،

چ، ژ، ڈ، یان (ت، گ) یان (س، پ، ص) و ھیت، کہ پئیویست ناکا ھەر
تەمەز لەسەر ھەموویان بدوین.

ئەو دەستی کرد بە شیکردنەوێ پیتەکان و دابەشکردنیان بە پیتی
دەنگدار و بێدەنگدا (بزوین و نەبزوین).

لەسەر چۆنیەتی بەکارھێنانی زمانی کوردی چ لە کاتی نووسین و چ
لە خوێندنەوەدا، بۆی شیکردینەوە کە ھەر وشەیک کە بە زاردا دێت
دەنوسرێ و دەنگەکەشی ھەرەك خۆیەتی، بەبێ ئەوێ ئالوگۆڕێکی
نەوتۆیان بەسەردا بێ.

بەدوای ئەو ئیوارانە دا، ئیمە بەبێ پسانەوێ تاکو چوار ھەوتوو بەردەوام
بووین لە خوێندن. بەفەربارین ھەرای دەکرد و کۆلانەکانیش پەر بوون لە
بەفر و خەلکیش پێ خۆشحال بوون دەیانگوت ئەمسال ئا و زۆر دەبێ.
ھەوتووێ پینجەم دەستمان کرد بە نووسینی ھەلسوکەوتەکانی پۆژانەمان.
لە ھەوتووێ شەشەم دا ھەرکەسە و کتییێکی پێدا، کە دەبوو
بماخوێندباوە و لێکدانەوێ خۆمان لەسەر نووسیب. بۆ ئەم مەبەستەش
ھەوتووێک مۆلەتمان ھەبوو. کتییێک کە بەر من کەوتبوو لەسەر
روداوێکانی ناخوێنۆخری شەری یەکەمی جیھانیی و دەسلاتی
عوسمانیەکان و ھاتنە سەرکاری کەمالیستەکان، پەیمانەکانی سیوور و
لۆزان لە سالەکانی ١٩٢٠ و ١٩٢٣ بوو.

پاش خوێندنەوێ کتیبەکە، بەو ئاکامە گەیشتم کە پەیمانی سیقەر
تەنیا لەسەر کاغەز ماوەتەوێ. لە پەیمانی لۆزانیش خەتێکی ڕەش بە سەر
پەیمانی سیقەر دا و بەلێنەکانی زلھێژەکانیش لەسەر دروستبوونی

ولایتی کوردان دهنه بلقی سهرناو. به مجۆره له پێکهوتی ۵ ی ژۆنهنی سائی ۱۹۲۶ ی زایینی دا (۱۶ ی جۆزهردانی سائی ۱۳۰۵ ی ههتاوی)، کوردستان که تاكو پێش شهڕ تهنیا له نیوان دور ولاتدا دابهش ببوو، بهبێ ویستی خهڵکه که ی و به پیلانی ولاتانی زلهیژ، کراوه به چوار بهش.

له ههوتوی ههوتهم دا لیکدانهوهی خۆمان له سهز کتێبهکان نووسی و دامانهوه به مامۆستا و بهردهوامیش بووین له خویندن دا. لهو ماوهیه دا که من و کهژال ده ماخویند، له نیو گونده که مانددا ببوو به چلوچاو که شوان و کهژال وه لفانهیان ئی هاتوه. نهوه له حالیکدا بوو که ئیمه بیتجگه له هاوپییهتی چ پێوهندییهکی دیکه مان نهبوو. کهژال و چناریش دهسته خوشکی یه کتر بوون و هیئنده دۆستایهتیان گهرم بوو، که هیچ شتیکیان له یه کتر نه دهشاردهوه و منیش هیچ جیاوازیهکم له نیوانیان دا دانه نهنا. به واتایهکی دیکه من له گهل ههردوکیان هاوپی بووم.

لهو ماوهیه دا ههوتوی جارێک سهردانی شیرزاد و بیتجهرم ده کرد. بیتجهرم منداڵێکی ببوو که ناویان نابوو ههژین. شیرزادیش باری لهش ساغی به تهواوی چاک ببوو. زستانیکی سهخت بوو، به فربارین و کپێوهی سارد بهردهوام بوو. من مام نه سۆرم له بیرچوو بوو که دهبا سهردانم کردبا. پۆژیکیان که له مائی مامۆستا خهریکی خویندن بووین، پیتشیارم به چنار و کهژال کرد تا پێکهوه سهردانی مام نه سۆر بکهین. نهوان قبوڵیان کرد و وامان دانا که پاش نیوه پۆی پۆژی پیتجشهمه هیندیک که له پهل و خوارهدمهنی بۆ بههین و بچین بۆ لای. لهو لاشهوه له ههوتوی کۆتایی خویندن دا بووین. ئیمه (من و کهژال و چنار) ده مانتوانی به کوردی

بنووسين و بخوينينهوه. تهنيا چاوه‌پروانى ماموستا بووين تاكو دواين برپار بدات. له ئيتواري پوژى سيشه‌مه‌دا كه ماموستا له‌گه‌لمان دانىشت، به‌مجۆره راي خۆى له سه‌رمان ده‌ربرى:

- پر به‌دل پيرزىبايتان ليدە‌كه‌م. ده‌توانم به‌ دلنياييە‌وه پيتان بليتم كه ئيتوه قوتايياني زۆر سه‌ركه‌وتوون. چارم له نووسراوه‌كانتان كرده‌وه و شانازيتان پتوه ده‌كه‌م. هيوادارم كه له برده‌سه‌رى زانيارى كۆمه‌لايه‌تیی و پامياريتان شيلگيرتر بن و هزر و بیری نه‌ته‌ویی بکه‌نه بنه‌ماي تيكۆشان و چالاكییە‌كاني دواپوژتان. ئه‌وه‌ی ته‌ركی من بێ سه‌بارهت به‌ ئيتوه و له‌ بق فيربوونتان بۆ خويندن و نووسين به‌ زمانى زگماکی، به‌ جيم گهياندوه. ماوه‌ته‌وه پيتان بليتم سه‌ركه‌وتنتان له‌ هه‌موو بواره‌كاني ژياندا ئاواتمه‌. ئيمه‌ش به‌ تيكرا سوپاسی زه‌حمه‌ت و ماندوو‌بوونی ماموستا و داده‌ جه‌پراغان كرد.

من و كه‌ژال ده‌ستمان كرد به‌ چه‌پ و خه‌ريك بووين سه‌بارهت به‌ حه‌ق و زه‌حمه‌تی ماموستا پاوژمان ده‌كرد، كه له‌ پر ماموستا پووی تينكردين و گوتی:

- نامه‌وی سه‌بارهت به‌وه‌ی كه‌ باسی ده‌كه‌ن گويم له‌ ته‌نيا يە‌ك وشه‌ش بێ. ئيتوه‌ش وه‌ك چنار و به‌هارن بۆ من و چاوه‌پروانی هيج پاداشتيكيش نه‌ له‌ ئيتوه و نه‌ له‌ كه‌سيكی ديكه‌ نيم.

له‌ كو‌تاييدا هه‌ركه‌سه‌ و كتيبيكي به‌ ديارى پيتاين. ئيمه‌ نه‌مانده‌زانی چۆن و به‌ چ شي‌وه‌يه‌ك وه‌لامی نه‌و هه‌موو چاكه‌ی نه‌و بنه‌ماله‌يه‌ به‌دينه‌وه. له‌و ماوه‌يه‌دا، به‌هار، كچی چووكه‌ی ماموستا

ههستیکی تاییه تی سەبارەت بە من هەبوو. هەموو ئیوارەیک وشەیک
بە کوردی دەنوسی و دەیدامی. ئەو دەیگوت:

- بیخوینەوه و مانا فارسیە کەیم پێ بلێ. منیش زۆر جارێ ئەمەزانێ
و، ئەویش پێم پێدەکەنی، کە لە گەڵ پەختی چنار بەرەوپەروو دەبۆه.

بۆ دواپێ پۆژ، بە بەهاری گوت:

- ئێستا کاتی ئەوە هاتووە تۆلەت لێبکەمەوه.

- ئا دەی.

- دەتوانی هاوتای وشە لێهەوار کە کوردییە، مانا فارسییە کەیم پێ

بلێی؟

ئەو هێندێک خۆی بەمەلاو بەو لا دا سووڕاند و گوتی:

- بە فارسی دەبیته جەنگەل، بەلام لە بیرت نەچێ کە وشە

دارستانی کوردییە و دەتوانی کەلکی لێهەرگری.

پاشان ئێمە مائەناوایمان لێکردن و هەر کەسە و بەرەو مائی خۆمان

گەڕاینەوه.

دەنگۆی پێوەندی نێوان من و کەژال و چنار بە پادەیک لەنێو ئاوابی

دا دەنگی دابۆه تا وای لێهات کە لە هەر کوێ تووشی خەلک دەهاتم

پێڕزایان لێدەکردم و دەیانگوت:

- هیوادارین بە یەکیکیان تێر بخۆی، کاکێ مافخواز.

گەلێک تێکۆشام بیسەلێتم کە خەلک بە هەلە تێگەشتوون و ئەو

پێوەندیەدا هیچ کەین و بەینیکی نەهێنی و شاراوێ لە گۆڕیدا نییە، بەلام

کێ برۆی دەکرد؟ بگرە لەوێش نالەبارتر، هاوڕێکانی خۆم دەیانگوت:

- باش كهوتووېته قۆرخى دهژ و نازانى له گەڤن كاميان پابویری. زۆر چاكه، واتلیهاتوه به شهوانه له سەر پشستی چنار شهوگار تیده په پرنی و به رۆژانهش له سەر زگی كهژال. وا نانت له رۆن كهوتوه كه نازانى كامه پاروو هه لگړی!

ئوهی راستی بڼ گه لیک نیگه رانی نهم چلوچاوه بووم. بۆ خۆم هاته سەر ئه و بڕوايه كه ده بڼ بابه ته كه له گەڤن چنار و كه ژال بێنمه گۆرئ. سەرله به یانی رۆژی پینجشه مه له ده رگای مائی داده خاسپه ریم داو هه وائی كه ژالم پرسى. كه ژال هاته ده ركی هه وشه و پاش هه و الپرسی، پیمگوت:

- چنار ناگادار كه وه تاكو پیکه وه بچین بۆ لای مام نه سۆر. ئه و به لینی دا كه چنار ناگادار بكاته وه، پاشان لینی پرسیم:

- زانیوته خه لکی دئ چیمان پیده لئین؟

- نه گهر سه باره ت به نیوانی من و ئیوه بڼ، به لئ.

- رات چیه؟

- له کۆمه لئ ئیمه دا زۆر جار مرۆڤ ده بیته قوربانى داب و نه ریته کۆنه کان. هه ر یوه نامه وئ خۆم به و جوړه ده نگزیانه وه ماندوو بکه م و زاری خه لکیش به من نابه ستئ و خه لک چۆنیان پینخۆشه با وابلئین.

- ئه ی بۆخۆت چۆن له سەر نهم بابه ته بیرده که یه وه، كه ژال؟

- من له میژه گویم له و لیتکه و پیتکه هه لپه ستاننه بووه و هه ر به پای خه یالیشمدا نایه.

- ئه ی هه لئو یستی داده خاسپه رى چۆنه؟

- دایکم دهلت زور کهس له بینکاری نازانن چی بکهن و کاریان بوته
لیتکه و پیتکه ههلبهستن بهم و نهودا و بهجورهش تنیا خویان لومه
دهکن، بیجگه لهوش نهو پتویه نهسه نهخوشتیکه که ریشهی له
دواکهوتویی کومه لایهتی دایه و هندیکیش له بهخیلیان هم دهنگویانه
بلاو دهکنهوه.

به دواي نهودا هاتهوه بهرهو مال و هیندیک خوم خهريک کرد به
نووسراوه و بلاو کراوه کانی ریکخراوهیی خومهوه، پاشان هیندیک پهتاهم بۆ
نیوه رۆ کولاند.

زۆری پینه چوو که دایکم هاتهوه و پیکهوه ناتمان خوارد. نهویش بهش
به حالی خوی چهند پرسیاری سهبارهت به چلوچاوی نیو ناوایی، لیکردم و
گوتم:

- دلتیا به هیچ کاریک بهبی ناگاداریت ناکهم، بهتاییهت سهبارهت به
پیکهینانی ژیانی هاوبهش.

تۆف و کپویه کی سارد له گهژ دهه کردنی بهفر، دیمه نیکی چۆلی
دابوه گۆره پانی دئ و به دهگهمن که سینکم دهدی هاتوچۆ بکا. به
مه بهستی کپینی هیندیک شتوومهک بهرهو دووکانی نیو دئ وه پئ که وتم و
نهو شتانهی که پیویست بوون کپمن و هینامنهوه. خهريکی تاوتویکردن و
دامه زرانندی که لویه له کان بووم، که که ژال و چنار پیکهوه وه ژور که وتن.
سئ کهسی بهرهو لای مام نهسۆر رچهی به فرمان شکاند و دامان له
دهرگای ماله کهی که به تنه کهی پۆن دروستکرا بوو. مام نهسۆر دهنگی
ههلبپی و گوتهی:

- توانای ههستانم نییه. دەرگا ئاوالتهیه و هه رکهس هدی وه ره ژووره وه.
 ئیمه چووینه ژووره وه و له سه ر به ره شر و خو ئینه که ی دانیش تین و پاش
 هه والپرسی، هه رکهسه و خۆمان پێ ناساند.
 (که ژال، کچی خاسپه ری و هه یاسی بیسه ر و شوینکراو. چنار کچی
 جهیران و مامۆستا جوامیتر. شوان کوپی وه نه وش و ناوخاسی له سیداره
 دراو.)

مام نه سۆر گه لێک خو شحال بوو له و به سه رکردنه وه یه و گو تی:
 - ئاده ی ئازا که ن چاییه ک دهم که ن.
 ئیمه به تیگرا گوتمان چا ناخۆینه وه.
 - ئیوه ناخۆنه وه، به لام من ده خۆمه وه.
 چنار هه ستا و کتییبه که ی پر کرد له ئار و له سه ر کووره که ی دانا.
 هینده دۆرنج و دو که ل له سه ر که له یه له کانی مام نه سۆر نیشتبوو، که
 ده ستت بۆ هه ر چی ده برد، وه کو چاله خه لوز تۆزی لی هه لده ستا. ئار هاته
 کو ل و پوختی ک چاییم به سه ته بانی. چایی ده می کیشا و سی چوار پیاله م
 له سه ری به ک بۆ مام نه سۆر تیگردد.

ئه و جار یکی دی که به خیره اتنی کردین و گو تی:
 - ئه وه دوو پۆژه که هیچم پێ ناخوړی و له په له یۆ که وتووم.
 که ژال گورج هه ستا و ته راویکی له دۆین بۆ لینا. مام نه سۆر دوو
 جامی له سه ری به ک و به گه زگوب خوارد وه. ئه و هیندی ک وزی وه به ره اته وه و
 ئه و جار پرسیی:
 - مامۆستا جوامیتر چۆنه؟

چنار سوپاسی کرد و گوتی:

– له بهر ساردی ههوا هیچی پێ ناکرێ و جاروباریش خه‌ریکه به نیله و هیش دروستکردنه‌وه و خۆی ته‌یار ده‌کا بۆ گشت‌کالتی وهرزی به‌هار.

منیش (شوان)، داوای لی‌بووردنم لێ‌کرد که دره‌نگ سه‌ردانم کردوه. واده‌رده‌که‌وت که مام نه‌سۆر له گیانی خۆی ئاسی بوو. گه‌لێک له خه‌لکی ناوایی به‌گشتی و له لاهه‌کان به تاییه‌تی به‌گله‌یی بوو. ئه‌و گه‌زنده و سکا‌لاکانی خۆی له‌سه‌ر ژیا‌نی خۆی و کۆمه‌لگا به‌م‌جۆره بۆ گیراینه‌وه.

«من له دایک بوی سالی ۱۹۰۵م و ئیستاش ۷۶ سالم ته‌مه‌نه. دایکم خه‌لکی شاری ده‌ل‌دب و بایشم خه‌لکی قامیشلییه. هیشتا ته‌مه‌نم یازده سالن بوو، که دایکم حال بردی و ته‌مه‌نی درێژی بۆ ئی‌نوه به‌جیه‌ه‌شت. سالتیک له‌مردنی دایکم تینه‌په‌ریبوو، که بام له لایان عوسمانیه‌که‌نه‌وه بێ سه‌روشین کرا، که ئیستاش که‌س نازانی چی به‌سه‌رهات. مائی پورم منیان برده لای خۆیان و له‌وێ کرام به‌به‌رخه‌وان. چهند سالتیک به‌نانه زگی به‌رخه‌وانیم کرد. له‌نۆژه سالتیدا تووشی نه‌خۆشی سیل هاتم و پوریشم هه‌ر ئه‌و سالتی کۆچی داوایی کرد. له‌و سه‌رده‌مه نه‌خۆشی سیل خراپ‌ترین نه‌خۆشی بوو. هه‌ر به‌و هۆیه‌وه که‌س منی وه‌خ‌زیه‌وه نه‌ده‌گرت. ئه‌وکات سنووری ده‌ست‌کرد له‌نی‌وان به‌شه‌کانی ولاتی حاشا لێ‌کراوی کوردان دا وه‌ک ئیستا نه‌بوو. خه‌لک ده‌یان‌توانی ها‌تو‌چ‌زی که‌سو‌کاریان له‌م دیو بۆ ئه‌ودیو بکه‌ن. تا‌کو له‌ سالی ۱۹۲۵ له‌گه‌ڵ ده‌سته‌یه‌ک کاروانچی به‌ره‌و شاری موس‌ل وه‌پێ که‌وتم. وهرزی به‌هار بوو منیش باری له‌ش‌سا‌غیم به‌ده‌ست نه‌خۆشی سیله‌وه زۆر خراپ بوو. ئی‌واره وه‌ختی‌کی گه‌یش‌تینه‌سه‌ر

چۆم و ئاوتىك كە دەبا لىنى پەربايىنەۋە. كاروانچىيەكان ھەر ھەموويان مەلەيان دەزانى و لە ماۋەيەكى كورتدا لە ئاۋ پەرىنەۋە. مەلەم نەدەزانى و يىجگە لەۋەش بە ھۆى نەخۆشىيەۋە گەلىك كز و لاۋاز بووم. ھەر چەند نەخۆش بووم و ھىچ ھىۋايە كىشىم بە چاكبۈنەۋە نەبوو، بەلام ژيان لام خۆش بوو. سوورسۈرۈش دەمزانى كە ئەگەر لە ئاۋەكە بەدەم، بە جارىك ھەلم دەپىچى و ۋەك گۆلۆ بەن ۋەبەرخۆيم دەدا. سەرەپاى ئەۋەش بپارمدا بەدەم لە ئاۋەكە. بە مەبەستى پەرىنەۋە مەلم پىتەنا و تاكو ئاۋ ئاۋكىمى گرت. ھەر كە گەيشتمە قوۋلايى ئاۋەكە، نە دەمتوانى بەرەو پىش بپۆم نە بەرەو دوا. چاۋم لەملاۋتەۋلاي خۆم كرد دىتم ھەموو ەرزەكە لەگەلما دەسۈپتەۋە. ئەپرىك دا ئەۋەندەم زانى كە ئاۋ ھەلى گرتەم و پاىپىچام بەرەو لىژى. ھاۋارم كرد ئاۋ بردەمى و ئەۋەندەم ئاگا لە خۆ بوو كە ئاۋەكە چەندىن جاران سەرمەقولاتانى پىكردەم. پاش ئەو سەرمەقولاتانە چىم بە سەر ھاتى، ئاگام لە ھىچ نەبوۋە. كاتىك ۋەھۆش ھاتمەۋە، دەبىنم بە دەمەۋە پاكشاۋم و پەيتا پەيتا دەست بە پشت و زگمدا دى و ھەر ئاۋ ھەلدەپىژمەۋە. خەلىكى زۆر لە دەورم كۆ ببۈنەۋە. لەنىۋ ھەموۋاندا تەنيا يەكىك لە كاروانچىيەكام دەناسىۋە. كاروانچىيەكە ھاتە لامەۋە و پىتى گۆتم:

- خەمت نەبى، لە مردن پزگارت بوۋە و مەن دەبى بچەم، ئەگىنا لە كاروان بە جىدەمىنم. ئەتۆش لىرە مەنەۋە تاكو لەو لاۋە دەگەپتەۋە و دىم بۆلات.

نەو خەلکەي کە لەوئى بوون، گویدریژێکیان هێنا و منیان لی سوارکرد. کە گەیشتیە خواری دئی، لەوئى پێیان گوتم کە دەبئى بێەنە مالى ناغا.

کە گەیشتیە مالى ناغا، بەکێک لە مزیورەکانى ناغا هاتە پێش و پرسىارى چۆنیەتى رووداوەکەي لێکردم، کە خەلکە کە بۆیان گێراوە، پاشان منى برده ژوورێک و برێک جلو بەرگی وشکی بۆ هێنام و لە بەرم کردن. چیشتیان بۆ هێنام، بەلام هیچم پێنەخورا. جیگایان بۆ راخستم و لێفەیهکیان بە سەرمدا دا. لە چاوپێکدانانێکدا نەمزانی شەو یان پوژ. شەو درەنگانێک لە تینوان وەخە بەرھاتم، بەلام نەمەزانی کونەلان و ناوەکە لە کوێیە. هێندێک پالم داوە و بیرم لە چۆنیەتى پوژى رابردوو دەکردووە، کە کاکى مزیور، کە ئەویش لەو ژوورەي لای من نووستبوو هەستا و پرسى:

- برسىتە؟

- نە، بەلام تینومە.

- دەک مالت نەشێوئ. ئەتۆ هەر ئەم ئیوارە بەشى شەشانگت ناو

هەللوشیو و هیشتاش تینوتە!؟

هەستا و جامێک دۆی بۆ هێنام، کە بە راستى تاسەم دەکرد. ئێمە نووستینەو و بەیانى کە پوژ هەلھات منیان برد بۆ لای ناغا. ناغا پرسىارى چۆنایەتى ژيانى خۆم و بنەمالەمانى لێکردم و منیش هەرچیم بەباش زانى، بۆم گێراوە، پاشان پێى گوتم کە دەتوانم لە مالى نەوان بێنەو تاکو کاروانچییەکان لە شارى موسل دەگەرێنەو.

ئىتر پۇژۇ دەھاتىن و پۇژۇ دەچوون تاكو وائىلئىھات من وردە وردە لەگەل
كرىكار و ووزىر و خزمەتكارەكانى مالى ئاغا ئاشنا بووم. پۇژۇيكىيان
يەككىلە ئەسپەكانى ئاغام زىن دەكرد، كە بۇ خۇي چاوى پىمەو بوو.
بانگى كردهم و گوتى:

- ئەگەر پىت خۇشە دەتوانى لە مالى ئىمە بىئىيەو و بەسەر ئەسپ
و ئىستەكان رابگەيت.

مىنىش كە لە ھەوت ئاسمان ئەستىرەيەكم شك نەدەبرد، گوتم:

- بەلى، ھەر چۆنىك ئىوہ بقدرموون من ئامادەي خزمەتم.

بىجگە لەوہش دۆستايەتییەكى باشم لەگەل يەككىلە نۆكەرەكانى
ئاغا پىك ھىتابوو و ھىندە متمانەم پىدەكرد كە باسى نەخۇشییەكەي
خۇمم بۇ كرد.

- ئامان سەد ئامان نەسۆر، ئەمەي بۇ منت گىپراو، قەد بۇ كەسى
دىكەي نەگىرپىيەو، چونكە ئەگەر بزائن نەخۇشییەكى وات ھەيە، لىرەت
وہدەر دەنن.

- دەزانم، بەلام چارم چىيە؟

- لوقمانىك (دوكتۆرى گىيى، يان سروشتى) دەناسم كە لەوانەيە
يارمەتيت بكا.

پۇژۇيكىيان سەر لە بەيانی زوو ئەو كرىكارەي مالى ئاغا كە ناوى شالى
بوو و پىكەرە ھاوپى بووين، ھات و لەگەل خۇي بردمى بۇ مالى كاكى
لوقمان. ئەو تا چاوى لە نىچاوانم كرد، بەبى ئەوہي من ھىچ بلىم، گوتى:
- تۆتووشى نەخۇشى سىل ھاتووى.

پاش هينديك پرسيار و وهلام، چوو درمانيكي بۆ هينام و گوتى:
 - نهمه حموت درمانيه و له ريشه و تويكه و گزگيا و گهلای دار
 دروستكراوه. بۆ تاقىكرده وهش بۆ، ده بۆ ئىستا نهختىكى لى بۆ. منيش
 هينديكم لىنايه سهر زمانم، ژارى ماريم بهلاوه وهك نوكل بوو.
 "له و كاتهى مام نه سۆر نه وهى گىپراوه، وه بىرى دوو پشك پتوه دانى خۆم و
 خواردنى زراوى بهرازه كه كه و قهوه كه شىرزاد له نه شكه و ته كه پىندام".
 سهرتان نهيه شىنم، من له ماوهى مانگىكدا كه له و درمانيه دهخوارد،
 ئالوگۆرپىكى باشم به سهردا هات. پاش مانگىك و ته واوبوونى درمانيه كه،
 بۆ جارى دووهم چووينه وه لای لوقمان و ديسان درماني تازه دروستكراوى
 پىندام.

له وه به دواوه پۆژ له دواى پۆژ چاك و چاكتر ده بوومه وه. له و ماوه يه دا
 كه من له مالى ناغا بووم، هيچ هه والىك له كاروانچيه كان نه هات.
 وادياربوو كه كاروانچى هاتبوون و مالى ناغا پىيان گوتبوون كه لىره
 ده مينىته وه. هه رچى كات تىده پهرى بارى له شساغيم باشت ده بوو و پۆژ
 له دواى پۆژيش خۆشه ويستتر ده بووم. تاكو وايليهات ناغا له گهل خۆى
 ده بىردم بۆ راو، بۆ سهردان له ناغاكانى دىكه و له داوهت و
 داوهتكارىه كان، بىجگه له وانهش به شه وانه فىرى خویندن و نووسىنيان
 كردم. له سهرىك زياتر له دوو سال له مالى ناغا مامه وه و كارم بۆ
 ده كردن. جل و پىلاو، خواردن و نوستن و هه موو خه رجم له سهر مالى
 ناغا بوو، راسته هيچ دراوىكم له لايان مالى ناغاوه پت نه ده درا و به
 نانه زگى كارم ده كرد، بهلام نه و ماله يارمه تىيه كى شىاويان پىكردم، كه

هەم لە دەست نەخۆشی مەرگ هیئەری سیل پزگەرم بوو، هەمیش فێری خوێندن و نووسینی کوردی بووم. لەوانەش گرینگتر تێکەڵ بە درنیای سیاسەت و ئاشنا بوون بە چارەنووسی نەتەوێە، کە ببووە پارسەنگی تەرازوو بۆ فەرەنسییەکان و ئینگلیسییەکان، چونکە مەگەر بە دەگمەن شوو باسی دەولەتی عوسمانی، کۆلۆنیەکانی ئینگلیس و فەرانسە و چارەپەشی کورد نەکرابا.

ئێمە، هەرسێکمان وا چوو بوینە ناخی لێدوانەکی مام نەسۆرە، کە بگرە خۆشمان لەبەر چوو بوو. ئەو هەر چەند خولە گێک جارێ هەناسە یەکی بە کۆلی هەڵدەکێشا کە بەردی دەتواندەو.

داوای چایەکی کرد و منیش لە چایە کۆنەکەم بۆ داگرد و خواردییەو. ئێمە وا چوو بوینە نیو بەسەرھاتی مام نەسۆرە، کە هەروات دەزانی سواری پاپۆڕیکی گەورەین بەسەر شەپۆلی زەریاو، کە لە تاریکایی شەودا بەرەو ئامانجیکی نادیار دەچێتە پێش. مام نەسۆر لە درێژدا گوتی:

- پاش دوو ساڵ مانەو لە مائی ئاغا، بێیارمدا ئەوێ بەجێ بێلم و بە دزی مائی ئاغاوە و لەوێشەو قۆناغ بە قۆناغ گەیشتمە هەولێر و پێگای ناوچەی بارزانم گرتە بەر، چونکە هەموو شەوێک لە مائی ئاغا باسی بارزانیان دەکرد و ئاغا بۆ خۆی دەیگوت ئەو ناوچە بەرھەڵەستکاریی بەدژی دەولەتانی تورکان و عێراقی تازە دروستکراو بە هیژە. بەگەیشتم بۆ ئەو ناوچەیە خۆم ناساندە شوپش و بەسەرھاتی خۆم بۆ گێژانەو. پێشوازییەکی چاکم لێکرا و پێیان گوتم کە ئێرە ولاتی خۆتە و کەشیش لە هەنات خاوەن مال نییە. ئێتر لەوێ تێکەڵ بە کاروانی پێشمەرگە بووم و

شەرىش بەردەوام بوو تاكو تاخر و ئۆخرى شەرى دوو مى جىهانىي و
 پىكھاتنى كۆماری كوردستان بە سەرۆك كۆماری قازى محمدەد. ئەو دەم
 منىش وەك كوردىك لەگەڵ زۆر كەسى دىكەدا خۇمان گەيانە مەھاباد و
 لەلايان پىشەوا و خەلكى ئەو شارەو بە گەرمى پىشوازيان لىكرا. ئەو مى
 ناوى ژيان بى، ئەو يەك سالىە بوو كە خۇمان دەسەلايمان بەسەر بەشىك لە
 ولائەكەماندا ھەبوو. ئىستاش بە دواى ئەو ھەموو كۆسەلكۆسەدا چۆن
 گەشتوومەتە ئىرە، بۆ خۆى بەسەرھاتىكى دوور و درىژە كە لە گىرپانەو
 نايە. ئەو تا بۆ خۇتان دەبينن كە ئىستا بە كاسە ھاسىيى دەر و جىرانان
 دەژىم و خاوەن ھىچ سامانىك نىم و لە ولائى خۆم وەك پەنابەرم. ئىو كە
 ئىستا لام دانىشتوون، جىي خۆيەتى سەبارەت بە دوو بابەت كە پىتوەندى
 راستەوخۆى بە ژيانى ئىو و كۆمەلى خۇمانەو ھەيە بۆتان بدویم.
 يەكەميان ئەو يە كە ئىو نابى چىدى بىنە داردەستى ھىچ تاقم و
 رىكخراوىكى خۇمالىي و دەرەكى. جا ئەوانە چەپ بن يان راست، ھىچ
 جىاوازيبەكيان لەنىواندا نىبە، چونكە ئەوان بە چەپ و بە راستیانەو، بە
 دواى قازانچ و بەرژەوندیى خۆیانەو و ھەر كاتىكىش ھەست بەكن
 بەرژەوندیەكانيان لە مەترسىدايە، پشت لە ھەموو پىتوەندىي و
 دۆستايەتيەك دەكەن. مادام ئەوان بەدواى بەرژەوندىي ئابوورى و
 نەتەويى خۆيان و داسەپاندى دەسەلائی پاواغوازانی خۆیانەو، بۆ
 ئىمەش رەوايە كە دۆست و نەيارى خۇمان باش پىتناسە بەكەين.
 رووداوەكانى ئەم سەدەيە بە ئىمە سەلماندو كە چىدى نەبىنە پارسەنگى
 ئالوگۆرەكانى ھەرىمى و بەرژەوندیەكاني زلھىژەكان. واتە چىدىكە

خۇتاتان ماندوو مەكەن بە دانى دروشى بى نىۋەپۇك بە بەژن و بالايى نەم و ئەودا، بەلكو تەنيا بۆ بەرژەۋەندى گەلى خۇتاتان تىپكۆشن. بۆيە ئەمەتان پىدەلەيم، چونكە دەزائم زۆربەى لاۋەكانى ئىنەمى كورد، گىرژەۋەى ئايىنىكى نوۋى ھاتون، كە چ جىاۋازىيەكى لەگەل ئايىنەكانى دەستكرد و داسەپاۋى كولتورى يىگانە نىيە. ئىۋە دەبى لەۋە ئاگادار بن كە بەرزەفپىي و دانانى ئاراتەكان لە جىگاي راستىيەكانى نىۋ جەرگەى كۆمەل، دوو شتى بە تەۋاۋى لىك جىاۋازن. ئىۋە ۋەك جىلى گەنج، ئەركى گرینگتان لەسەر شانە و نابى بە ھەلۋىستى ھەلنەسەنگىندراۋ و لەگەل راستىدا نەگۇنچاۋدا، خۇتاتان بىخەنە " ھەچەلەكەۋە " كە بە درىژايى مېژوۋدا تاكلەك و پلانى داگىركەران بوۋە، بۆ لەنىۋەردنى گەل و ۋلاتى ئىنەم. ئەۋەتان بۆ مېژوۋ پى دەلەيم تاكو بەباشى بىرى لىكەنەۋە و شەرمەزارى دۋارۋى گەلەكەتان نەبن، بىنجەگە لەۋانەش، گەنج و لاۋى ئىنەم بەرەر پروۋى ھەرەشەيەكى گەلەك مەترسىدار بوۋنەتەۋە. ئەۋەش ئەۋەيە كە ئەياران بە فىلن و بە پلانى دارپىژاۋ و پروپاگەندەى خەيالاۋى، كولتور و كەلەپورى ئىنەميان خستۆتە ژىر تەۋژمى داگىركەرانەى خۇيانەۋە. بابەتى دوۋەم كە دەمەۋى باسى بىكەم ئەۋەيە كە گەل و ۋلاتى ئىنەم پروبەپروۋى دەستىۋەردانىكى بىبەزەيىانە بۆتەۋە. لە لايەكەۋە ۋلاتەكەمان دابەشكراۋە بە سەرچۋار ۋلاتدا كە ئەمە بۆ خۇى نەھامەتتەيەكە، كە بە سەر ھىچ نەتەۋەيەكى دىكەدا نەھاتوۋە. يان ئەگەرىش ۋىنەيەكى دىكەى ئارا ھەبى، مەن زانىيارىيەكم لەسەريان نىيە. لە لايەكى دىكەۋە دىن، ئايىن و ئايىنزاكان بوۋنەتە ھۆى داېران و لىكچىچرانى بنەما كولتورى و كەلەپورى و

نەتەوہیہ کانی گەلی ئیمە، بێجگە لەوانەش خۆبەزێزانی و بیری تەسکی ناوچەییەش، لەگەڵ دواکەوتوویی کۆمەڵایەتی بۆنەتە ھەوێنی لێکداپراڤانی زیاترمان. ئەوەشتان بۆیە پێدەئێم تاکو بێجگە لە ھێز و توانای خۆتان، چاوەڕوانی یارمەتیی لە ئەم ولات و ئەو دەولەت نەکەن، تاکو پێگاچارەتان بۆ دەستنیشان بکەن. پروداوە مێژووییەکان سەبارەت بە ھەلسۆکەوتی دەولەتانی داگیرکەر لەگەڵ نەتەوہ کانی بێدەست دا ئەوەیان سەلماندووە کە، بەرژووەندییەکانی ئابووری، بێدەستیی و دەولەتی، سیاسیی و لەشکری بۆ مانەوە لە دەسلالتدا، لە سەرەوێ ھەموو بەرژووەندییەکانی دیکەوہیە. واتە ئەو ولاتانەی کە بۆ خۆیان ھۆی ئەم داپرداڤ و لێک داچراندی ولاتی ئیمەن، نابێ چاوەڕوانیی چاکە و پێکەوہ ژیاڤی ھاوچەرخیان لێبکەن. دواڤین وتەیشم بەو تەواو دەکەم و دەئێم: دڵسۆزترین کەس بۆ خۆتان، ھەر خۆتانن و بەس.

ئیمە ھەر سیڤمان وا بە تاسەوہ گویمان لە مام نەسۆر گرتبوو کە دەتگوت ھێشتا تاوێکە لای دانیشتبووین. شەر بەسەردا ھاتبوو. ئیمە سوپاسی مام نەسۆرمان کرد و بەرەو مائ گەڕاینەوہ. لە پێگادا راوێژی ئەوہمان کرد کە لە داھاتوویەکی نێزیکدا بە سێ کەسی سەردانی بکەین و مائەکە بۆ خاویڤ بکەینەوہ. ئەگەری ئەوہشان ھێنایە گۆڤ، گەر بێت و بۆمان بلوێ، ئەو بەسەرھاتە مام نەسۆر بنوسینەوہ.

لەپێشدا چنارمان بردە دەرکی مائی خۆیان و پاشان من و کەژالیش ھەر کەسە و بۆ مائی خۆمان گەڕاینەوہ.

کاتیک گه‌یشتمه‌وه ده‌رکی ماښ، وامده‌زانی له گه‌ردوونیکه‌وه هاتوومه‌توه، که گه‌لێک له‌گه‌ڼ سروشتی ژبانی رابردووم ناتهبایه. هه‌ر له به‌سه‌رهاتی سه‌یران و می‌رمنداڼه‌که‌یه‌وه بگه‌ر، تاکو داده‌خاسپه‌ری و منداڼه‌کانی، هه‌لۆیست و هه‌لۆکه‌وته‌کانی بنه‌مالدی مامۆستا جوامیتر، دوکتۆر زه‌رده‌شت له‌ شاری نیلام و دوکتۆر نه‌به‌ز له‌ شاری سه‌ریټلی زه‌هار و به‌م دوایه‌ش مام نه‌سۆر، هه‌ر هه‌موویان بی‌بونه‌هه‌ویتی بیرک‌دنه‌ویه‌ک، که پێشتر لی‌یان بی‌گانه‌بووم. بی‌گومان له‌وه‌ تینگه‌یشتبووم که‌ خاوه‌نی نه‌ته‌ویه‌کم که‌ له‌ سه‌ره‌تاییترین مافه‌کانی خۆی بی‌به‌ش بوو، به‌لام به‌و حاله‌ش نه‌مه‌و‌یست ده‌ست له‌ بی‌گانه‌په‌رستی هه‌لگرم. دل‌ه‌راوکه‌ دایگرتبووم و له‌ دوو‌پ‌تیانیکدا گیم کردبوو که‌ بریاردان هه‌روا سانا نه‌بوو. پیم شوه‌یی بوو که‌ ده‌ست له‌ به‌رزه‌ف‌ری و پێداهه‌لگوتن به‌ دایکی سۆسیالیست دا! هه‌لگرم. پیم وابوو که‌ به‌ جارێک ده‌که‌ومه‌ پیزی "سیخوره‌کانه‌وه" و هه‌موو رابردوی خۆم به‌ جارێک ده‌شۆمه‌وه. له‌ لایه‌کی دیکه‌یشه‌وه‌ هاوه‌ڼ و هاو‌پ‌تی زۆرم بوون که‌ نه‌مه‌ده‌توانی به‌ ټینکجاری ده‌ستیان لی‌ته‌لگرم، به‌لام له‌ هه‌موویان گرینگ‌تر پر‌وپاگه‌نده‌ی ده‌سه‌لاتدارانی مله‌و‌ر بوو که‌ به‌ پلان و به‌رنامه‌ی له‌پێشدا دا‌پ‌ێژراو، له‌ لایه‌که‌وه‌ بیر و ه‌زری بی‌گانه‌په‌رستی له‌ می‌شکی ټی‌مه‌دا چاندبوو، له‌ لایه‌کی دیکه‌شه‌وه‌ ناساندنی ماف‌خوازی و سه‌روه‌ری خوازی نه‌ته‌ویه‌ی وه‌ک خه‌یانه‌ت و خۆفرۆشی پێ‌ن‌اسه‌ ده‌کردن.

له‌و ماوه‌یه‌دا شێرزاد به‌ ته‌واوی له‌ بیر چوو‌بوو. بۆ به‌یانی سه‌ردانی بی‌گه‌رد و شێرزاد کرد. نه‌وان ژبانی ئاساییان ده‌ست پێ‌کرد بۆوه.

شیرزاد پیتی گوتم که دهیهوئی دهست له دروشمدان هه لنگرئ و خه ریکی بزگی بی. به تاییه تی نهو پارهیهی که دوکتور زه دهشت له نیلام پیدان، دهیتوانی دهستمایهیه کی باش بی بز کاسبی کردن. باسه کامان له گه ل شیرزاد دا له هیندیک هه والپرسی و جهفهنگی دۆستانه تینه پهری. بئگه ردیش خوی خه ریک کردبوو به منداله که یه وه و جاروباریش لیی ده پرسیم:

- کاک شوان نهم منداله له من دهچئ یان له شیرزاد؟

- جارئ زووه و هیشتا دهرنه که وتوو که له کامه تان دهچئ.

له مائی شیرزاد که گه رامه وه، دایکم ناوی گهرم کردبوو که خوی بشوا. پاش ماوهیه ک هات بز لام و له تهنیشتم دانیشتم. ده مزانیی پرسیاریکی پیتی و دهیهوئی ناراستهم بکا، بهر له وهی نهو پرسیار بکا گوتم:

- پۆژگاری به شیکی زۆر له خه لکی ئیمه ره شه، به لام چاره ی به شیکیان هینده ره شه که له گیرانه وه نایه.

- وه کو کی؟

- مام نه سۆر، خالۆ شامار میراوی گوند، داده خاسپهری، سهیران و

تۆش و زۆری دیکه.

"هه لبه ت له هینانه گۆری نهم بابه ته مبه ستیکی تاییه تیم هه بوو. نه وهش نه وه بوو که به لکو به جۆریک له گه ل دایکم بدویم و وای تیگه بیتم که نیتر ته نیایی به سه و به لکو پیتی خۆش بی له گه ل خالۆ شامار دا دهستیان بگه ینمه یه ک. بئگومان نه مده وئرا هه روا به بی س و دوو له سه ر

ئەو بابەتە باسى لە گەڭ بکەم و تېبىنى و پىنئۆئىيەکانى پورە گەلارېژم لە پىئوئەندى لە گەڭ قەيرانى کۆمەلایەتى نىئو کۆمەلگای خۆماڤم لەبىر بو".

- بەئى، ئەو ە راستە کورم. دەستەيەك لە دەستەيەكى دىكە چارەپەشتەن، بەلام ئەو ەش ئەتۆ دەيزانى هېشتا مەشتىكە لە خەروار.

بۆ ئەو ەى پرسیارى دىكەم لىئەکا، گوتم:

- دایكە گيان! ئاوەكەت گەرم بوو ە دەكوئى.

ئەو ەستا و ئاوەكەى شىلەتېن کرد بۆ خوشوشتن و سىپال شورەن. منىش خۆم خەرىك کرد بە خوئىندەئەو ەى هیندېك نووسراو ەى رابردووە. تا ئەو جەلەکانى شوشە، منىش چایەكم دەمکرد. پىكەو ە چایمان خواردو ە و ئەو نىئوانەدا پىشنىارى کرد كە ئىئوارى سەردانى دادە خاسپەرى بکەين. منىش پىشنىارهكەم بەباش زانى، بەلام پىمگوت:

- پىمخۆشە ئەو ەى باس لە شوکردن و ژغواستن و ئەو جۆرە بابەتەنە نەكەى.

بە داھاتنى بۆئىلى ئىئوارى، بۆ مالى دادە خاسپەرى وەرپى كەوتىن. بە گەيشتەمان بەو ەى، ئەوان گەلېك كەيف خۆش ەاتنە بەرچاو. دایكەم و دادەخاسپەرى ديسان سەرى گلەيى و گازندەى خۆيان دامەزراند. گلەيى لە دەست خودا، ئىمامەكان، بېبەزەي پۆژگار، زۆردارى و ملھوپرى دەسەلاتداران...

من و كەژال و كاروانىش كىتېب و نووسراو ەکانى ەداسى باوكىيانمان لىك دەدا. ئە يەكېك لەو نووسراوانەدا كە لە شارى خانەقېن نووسىبوو، ەداس بەجۆرە لە گەردوون و ژيان بە گلەيى بو:

«کریکارنکی کۆلکیشم. بۆ تیرکردنی زگم بیست تۆپ پارچه هەڵدەگرم و بە شەوانە لە بەرزاییەکانی ناخداخەوێ کە زالە بە سەر شاری قەسری شیریندا، تێدەپەرم. نێمە ناتوانین بە پۆژانە ئەم مەودایە بپۆین و ناچارین بە شەوانە ئەم کارە بکەین. لە هەردووک دیوی سنووردا، ژاندارم و شورتە لە بۆسەماندا دانیشتون. نازانین لە کۆی و کەنگی و بەر دەستپێژی شورتەیی عێراقی و ژاندارمەیی ئێرانی دەدرێن و دەکوژرێن، یان بریندار دەبین و بەدیل دەگیرێن. تا ئێستا تووشی دەیان پووداوی دلتەزین هاتووین. هەر دوو شەو لەمەو بەر بوو کە سێ کەس لە کۆلکیشەکان بە ناوەکانی داود، شاکل و وەیسک کوژران. نێمە بۆ ئەوێ لە مەرگ پزگارمان بێ، کۆلەکاغانان فری دان. من سوورسوور لێم پوونە کە لەم پێگایەدا تێدا دەچم، بەلام ئەم کارەش نەکەم بە چی بژیم».

لە کۆتایی نووسراوەکەدا هاتبوو کە «من و هەزارانی دیکەیی وەک مەنیش، لە دایک بوونمان سەرەتای مەرگیکی پێ لە مەینەت و پڕۆکێنەرە. هەربۆیەشە تاكو لە ژياندا بێ نە ئەو سنوورە دەستکردەم قەبوڵە و نە خۆشم بە هاوولانی داگیرکەران دەزانم».

ئەو نووسراوەیە کاریگەرێیەکی زۆری تێکردم و لە کاتی خوێندنەوەیدا بوغز گەرووی گرتبووم. کاتیەک سەرم هەلپیی، دیتم کاروان نووستوو. گوتم:

- ئەو کەنگی کاتی نووستنە.

کەژان لە وەلامدا گوتی:

- منداڻيک که به نازی دايک و بابی وڻيو نهبي، کومه لگا چ

چاوه پوانيه کی دهبي ليی ههبي؟!

ههستم کرد که که ژال ولاميکی دهر و ناسانهی پیدامه ره. له لایه که ره که یغم پیده کرد که که ژال بیریکی وا بهرز و تیروانینیکی وا کومه ناسانهی سهارهت بهو پرسه هه بوو. له لایه کی دیکه وه به داخووم که رهنگه دواړوژی کاروانیش هدر وه هی بابی بی. نه و جار به ته وای چوومه ناخی نووسراوه که وه و بوم دهر که وت که هه یاس له خورا بیسه ر و شوین نه کراوه، به لکو له بهر دژایه تی له گهل زورداریی و سهره ری دا له نیویان بر دووه. دایکم و داده خاسپه ری چووبونه نیو کاتی جحیلی خزیان و قسه یان له بهر و بووم چینه وهی چیاکانی داله ه د کرد: وه گزگل و مازو، قه سقه وه و بهر و چینه وه، کواری پیرچک و سیره وه، گه ز و شکه دروست کردن... هتد. نه وان به گیرانه وهی بیره وریه کانیان دنیایه کی پازه ویان له سروشتی جوان و بهر هه مه کانی نه و ناوچانه، وه تابلویه کی به نرخ ده دایه ناساندن. که ژالیش وه من سهره پای گوینگرتن له وان، جاروبار سهری هه ل دینا و چاوکی ده بریه نیو چاوانم، به لام نه وهی ههستی دل داری بی له مندا نه ده بزوا و خوتوره دایگر تبووم. خه م و خه فته و بیر کرد نه وه له هه له کانی رابردوم، تووشی بوچوونیکی کرد بووم که ههستم به شهرمه زاری ده کرد، به لام سهره پای نه وانهش ده هاتمه سهر نه و پروایه که تیستاش درهنگ نه بووه.

له که ژالم پرسى:

- نه م نووسراوه یی باوکتت پیشت خویندو ته وه؟

- بەلەن، بېجگە لەۋەي كە خوئندومەتەۋە، كاتىك كە لە ژياندا بو
چۆنەتە ژيان و بە سەرھاتى خۆيشى بۇ گىراۋىنەتەۋە.
ديسان پىسىم:

- ھەستت چى بو سەبارەت بەر بە سەرھاتانە؟
- ئەو كات ۋەك مىرمەندالەك تەنبا گوتىم دەگرت و پىدەكەنىم.
پىمابو كە چىزەك بۇ دەگىرپىتەۋە، چونكە نەمەدەتوانى بىر لەو كارەساتانە
بەكەمەۋە كە ئىستا رىكا و رىك بەر بىنگى بە خۇشان گرتوۋە. ئىستا بە
ئىسك و پىست ھەست بە پىمافى، نايەكسانىيى و زەبر و زەنگە دەكەم كە
ئىمەي لە سەرەتايىترىن مافەكانى مرۇفايەتتىي بىبەشكردوۋە. نامەۋى
ژيانىكى ۋەك ژيانى داىك و باىم ھەبى.

من كە گوئىستى لىدوانەكانى كەۋال بوم، پىمابو جارى زو بو
بچىنە نىو بابەتى رامبارىيەۋە، چونكە پىم و ابو بەمچۆرە دەرەتان لە خۇم
بەرتەسك دەكەمەۋە.

بۇ خۇم پىۋىستەم بە خوئندەۋەي كىتپى مېژوۋىي لەسەر رابردوۋى
كۆمەللى خۇمان ھەبوو. بۆيە پىشنىارم كرد كە با ھەرچى زووترە سەردانى
مام ناسۆر بەكەينەۋە و ھىندىك كەلۈپەل و جل و پىللاۋى بۇ بىرپىن.

كەۋال گوتى، پىمخۆشە و لە بەيانى زووتر نىيە ئەم كارە بەكەين، بەلام
دەبى بەيانى چنار ناگادار بەكەينەۋە. ئەو ھەستا و لە دوو دەورىدا ھەغىرى
ۋەشكراۋى لەگەل گوتىز ھىنا كە بەدەم قسەكردنەۋە دەماغۋارد. ئىمە تا
دەرەنگانىكى شەو دانىشتىن و لە كۆتايىدا وامان دانا كە كەۋال بەيانى
لەسەر كانىيى و ئارى دى چنارىش ناگادار بىكاتەۋە.

ئەو شەۋە تا بەدىئى بېم لە دەرىدەرى و كۆپرەدەرىيەكانى ژيانى
ھەدىاس كەردەۋە. ھەلەت نەگەر بىكرى ئاۋى ژيانى لەسەر دابىنى. بۆ
بەدىئى چاۋەروانى ۋەلامى كەۋال مامەۋە. ھەتا خۇرناۋا بو، چ ھەۋالىكى
لەندەبو. دايەم بانگى كەردم و پىتى گوتم:

- ھىندىك خوارەدەنىمان ۋەك، نىسك و نۆك، ماش و لەپە، پەتاتە و
ئاۋتەماتە، قەيسى و خورما، پىۋاز و رۆن ئەۋاۋ بوۋە.

- خۆ ئىمە ئەو خوارەدەنىمانە نەبى شتى دىكە ناخۆين، پىم ناۋىتى
چىمان ھەيە؟

بەبى ئەۋى چاۋەروانى ۋەلام بىم، گورج بەرەۋە دوكان ۋەپى كەۋتم. لەبەر
ئەۋە پارەمان كەم بو، ھىندىك لەو شتومەكانەم بە قەرز لاي خالە
لەتيفى دوكاندار ھەلگرتن. ھىشتا لە دوكانەكە ۋەدەر نەكەرتەبوم،
سەيران كە دەستى شاھۆى بە دەستەۋە بو ھاتنە ژۋورى دوكانەۋە. پاش
چاك و چۆنى لەگەلەن، ھەۋالپىرسى لە خالە لەتيف كەرد و پىتى گوت:
- ھاتووم بۆ كېرىنى ھىندىك شتومەكى خوارەدەنى، ۋەك شەكر و
پەتاتە و نىسك و نۆك.

خالە لەتيف دەفتەرەكەى ھىنا پىش و پاش ئەۋى چاۋىكى پىدا
خشانە. پىتى گوت:

- ئەۋە شەش مانگە كەلپەلت بە قەرز بىردۋە و تا ئىستاش
قەرزەكانت نەداۋەتەۋە. دەبى بلىم بە داخەۋە تاكو ئەو قەرزەنە نەدەيەۋە،
ئاتاۋم شتى دىكەت بە قەرز پىتەدەم، چۈنكە مەنىش كاسبى دەكەم و

ئەگەر بېرىار وابى كەلۈپەلەكان بىدەمە قەرز و ھىچ دراۋىكىشم نەدرىتى،
 ئەوكات دەبى دەركاى دوكانەكە داخەم و بىرۈمە سۈالكردن.
 لەو كاتەشدا شاھۆ ھەردووك پىتى كىرەبۇرە ئىنگە كەوشىكەرە و نوقل و
 كولپچەى دەوىست. منىش لە مام لەتلفى دوكاندارم پرسى:
 - دەكرى لەسەر ھىسابى من ئەبجارىيان كەلۈپەل و خواردەمەنىت
 لىۋەرگىن؟

- بەسەرچا، بەلام منىش دەبى پارەم ھەبى تاكو بتوانم كەلۈپەل و
 خواردەمەنى بۇ نىۋ دوكانەكە بىكرىم.

سۈپاسى مام لەتلفىم كىرد و بە سەيرانم گوت:
 - بزانە چىتان پىۋىستە بۇ خۇتان ھەلگىن. ئەو سۈپاسى من و
 دوكاندارى كىرد و خەرىك بوو بە ۋەرگىرتى شتومەكەكانەرە و منىش
 گەپامەۋە بەرەو مال.

كاتىك ھاتمەۋە مال، چۆنىيەتى گىرتى سەيرانم بۇ داىكم گىراۋە.
 - بە ۋاز گىت نەبى رۆلە نەم ھىشتۈۋە لەو چەند رۆژەدا كە شاھۆمان
 بىردە دوكتۇر، تەنبا قەرانىكىش خەرج بكا. ئىستاش ئەۋى ھەمبى دوو
 خىخال و ملوانكىكە كە كاتى خۇى برا خىر لەخۇ نەدىۋەكانم بۇيان كىيوم
 و تا ئىستاش ئەۋانەم ۋەك يادگار ھەلگىرتۈۋن. ئەۋەتان، بەيانى بىئانە
 بىانفرۆشە و ھەم قەرزەكانى خۇمان و ھەم ھى سەيرانى ئىبەدە.
 ھەرچەندىشى دەمىنئىتەۋە با بىنئىتەۋە بۇ داھاتور. ھەركاتىكىش
 بەرۈبۈمى بەھار و ھارىن و باخ و بىسان پىنگا، ئەۋەدەم گۈزەرائمان بىرىك
 چاكتىر دەبىتەۋە.

- پيشنياريڻكى باشه، بهلام ئىستا تەنيا خېخالتىڭيان دەفرۆشين و قەرزەكانى پىدەدەينەوه.

لە چاوهروانى ھەوالى كەژال و چناردا مابووم، بهلام شو داھات و ھىچ ھەوالىڭيان نەبوو. بۆ بەيانى چوومە دەرگى مالى دادە خاسپەرى و ھەوالى كەژال پەرسى. ئەو بە جۆرتك لە ناھومىدى كە بە نىوچاوانىەو ديار بوو گوتى:

- كەژال لە دوينى پاش نيوەپۆو نووستوو و نايەوى لەگەن كەس بدوى.

- ھۆكارەكانى چىن؟

- بە تەواى نازام، تەنيا ئەو نەبى كە دوينى كاكم لىرە بوو و كەژالى كىشايە لى و بە سرتە چەند شىڭى پىڭوت.

دەستبەجى وەبىرى ئەو كەوتم كە رەنگە ئەو ھاتوچۆيە ئىمەيان پى نالەبار بى، يان دەنگۆ پىوئەندى نىوان ئەمن و كەژالى بىستى و لىيان بە گران ھاتى.

- دەتوانم بىبينم؟

- پۆلە! كەژال بۆ خۆى گەورەيە و ھەر بۆ خۆشى خاوەن بېيارە. بۆ بزائە كاكم چى پىڭوتوو و دلى بەدو. راستە كاكم براى گەورەمە، بەلام مەن نامەوى ئەو چارەنووسى كەژال ديارى بكا.

بە بىستنى ئەو قسانەى دادە خاسپەرى، چوومە ژورور بۆ لای كەژال و گۆشەى لىفە كەم لەسەر دەموچاوى ھەلدايەو. پاش پۆژباش، پەرسىم:

- كويت دىشى؟

لەنێو جینگاکە راست برۆه و گوتی:

- نەخۆش نیم و هیچ کوێم نایەش.

داوای لیبوردنی کرد کە ئاگاداری نەکردۆمەتەرە سەبارەت بە
سەردانمان بۆ لای مام نەسۆر.

بێ ئەوەی پرسیاری دیکەى ئاراستە بکەم، گوتی:

- نامەوێ بژیم و لە ژبان لەنێو ئەم کۆمەڵگایەدا بێزارم.

کەژاڵ هێندە توورە بوو کە نەیدەزانى چۆن پقى خۆى دەربڕی. منیش
هێندىك دەستم بە سەر شان و ملیدا هینا و پرچەکانیم لەسەر پرومەتى
لى دان. ئەو جار پێمگوت:

- هەر چەند هیشتا نازام هۆى نیگەرانی و بێزارى کەت چىيە، بەلام
دەنیات دەکەم کە هەر چى لە دەستم بێ، درىغى ناکەم لە بۆ یارمەتى
پێکردنت.

ئەو هەستا و دەست و پروى شوشتن، پاشان پێى گوتم:

- لەو برۆایەدا نیم کە گرتەکە هەروا بە سووک و ناسان کۆتایی پێ
بێ. کۆمەڵگای ئێمە تووشى نەخۆشییەکی کوشندەیه، کە شێرپەنجە
بەلایەرە وەک هەوا و پەتایە.

- ئەم گرتەى کە هاتۆتە پێش و بەرۆکی گرتوی، هیچ پێوەندییەکی
بە هاتووچووی من بۆ مالى ئێوە هەیه؟

- نە هیچ جۆرە پێوەندیی بە ئێوە هەیه و نە بە کەسیکی دیکەشەو.
پاش نیوهرۆی دوینی، خالەم هات بۆ ئێره. ئەو بەبێ یەك و دوو پێى گوتم:
کە دەبێ میگرد بکەم بە کورەکەى خۆى، واتە کوپى خالەم. لە کۆتاییدا بە

هه‌ره‌شه‌وه پیتی گوتم: هه‌رچیت له مێشکدایه له ئیستاره فریتی ده‌ ده‌روه.

بری هی خاکی و بشمینی هی شیرکۆی.

- هه‌لۆیستی دایکت چۆن بوو؟

- دایکم بۆ خۆی قوربانیی نه‌ه‌جۆزه‌ داب و نه‌ریته‌ کۆنه‌یه‌ و نه‌وه‌

بروایه‌دا نیم که‌ پازیی بێ.

- نه‌ی چار چییه‌؟

نه‌وه‌یێندیک ماتبوو و گوتی:

- خۆ کوشتم لێ گه‌لێک نه‌نگه‌ و نامه‌وێ بێر له‌و کاره‌ بکه‌مه‌وه‌.

پاستت ده‌وێ، من پتووستیم به‌ یارمه‌تی هه‌یه‌ و ده‌رفه‌ته‌کانیش گه‌لێک

به‌رته‌سکن “بۆ نه‌وه‌ی له‌سه‌ر دواپۆژی خۆم بریار بده‌م. بۆ خۆت چاک ده‌زانی

که‌ ئێمه‌ له‌ ته‌نیا جارێک زیاتر ناژین و منیش نامه‌وێ نه‌وه‌ جاره‌ش که‌

هه‌یه‌ که‌سانی دیکه‌ بریاری ژیا‌م بۆ بده‌ن.

من پشت‌گرم له‌ بۆچونه‌کانی که‌ژال کرد و گوتم:

- نه‌وه‌ راسته‌ و ئێمه‌ ده‌بێ ئالوگۆڕ له‌م کۆمه‌له‌دا پێک بینین، نه‌گینا

بۆخۆشمان ده‌بینه‌ قوربانی داب و نه‌ریته‌ دواکه‌وتوه‌کانی ته‌م کۆمه‌لگایه‌،

که‌ سه‌رچاوه‌که‌ی ده‌گه‌ڕێته‌وه‌ بۆ دواکه‌وتویی کۆمه‌لایه‌تی و زه‌ه‌روژه‌نگی

مله‌وپان.

من سه‌ره‌پای نه‌وه‌ی که‌ دلدانه‌وه‌ی که‌ژالم ده‌کرد، بۆخۆشم قه‌لای دێم

گیرابوو. نه‌ک له‌به‌ر نه‌وه‌ی بترسم که‌ به‌ گۆژی دواکه‌وتویی و کۆنه‌په‌رستیدا

بچمه‌وه‌، به‌ل‌کو له‌به‌ر نه‌وه‌ که‌ ده‌مزانیی ته‌گه‌ر کچێک به‌ پێچه‌وانه‌ی

خواستی مام و خال و برا و باب و بگه‌ر تابه‌فه‌ و عه‌شیره‌تیش بچوونیه‌وه‌،

به نرخیکی گران بۆی تهواو دهیئت. به دهیان جار بیستبووم که کچ ناموس و شهرفی بنه ماله و که سوکاریه تی. هدر نهوه بۆ خۆی بهس بوو که دهستی پیاو ئاراله بۆ بۆ توندوتیژی و له نیوبردنی فیزیکی ئافرهت، پاشان پرسیم:

- ههلوێستی کوپه خالت له م پتوه ندیده دا چیه؟

که ژال هه ناسه یه کی هه لکیشا و گوتی:

- ئیمه وهك برا و خوشکین پێکه وه. نهو خوینده وه وه و له وه ناچێ خالم

تهویشی ئاگادار کردیته وه.

- که وابێ بۆ خۆت له گه ل کوپی خالت گرفته که بینه گۆپی. به مجۆره

ده کری نهو ببیته به شیک له لایه نی کیشه که و بۆ خۆی به ره هه لستی خالت

ببیته وه.

که ژال نهو پێشنیاره ی منی لی گه لیک په سه ند بوو. وام هه ست

پێده کرد که بهو پێشنیاره هیوایه کی زیاترم به که ژال به خشیبی. له درێژه

دا پێگوت:

- نه گهر له سه ر به ئینی خۆت ماوی، چنار ئاگادار بکه وه تا کو

سه ردانی مام نه سۆر بکه یین.

- له سه ر هه لوێستی خۆم سوورم و هه ر به یانی چنار ده بینم.

- سوپاس شوان، پێمخۆشه له مه ولا زیاتر پێکه وه دانیشین و ئالوگۆپی

بیروپا بکه یین.

منیش سوپاسم کرد و به لټنیم پټدا که بیدلټی نه کهم. کاتیک ویستم
بهرو مالټ بگه پټمهوه، داده خاسپه ری هاته پټشم و گد لټیک خوشحالیی
دهو پری که دلټدانه وی که ژالټم کرد بوو.

- شایانی نییه و من به نهرکی سهرشانی خومی ده زانم به پټی توانا
یارمه تی نهو که سانه بدهم که پټویستیان به یارمه تی هدی.
که هاتمهوه مالټ، دایکم یهک دانه له خرخاله کانی خوی که له
پریسکه یه که وه پټچا بووه، پټی دام و گوتی:

- نهم خرخاله خوی له چوار مسقالټ ددها، به لام نازانم چه ندی دهکا.
بیبه پرسیاری نرخی بکه، بیفروشه و قهرزه کانی لیبدهوه.

خرخالټ لیټهرگرت و بهرو لای مام له تیفی دوکاندار وه پټی که وتم. به
گه یستم به وی و پاش هیټند لټیک راوهستان، خرخاله کهم دهره یټنا و گوتم:

- کاکي خوم نه تو هاتو چوی شار ده که ی، ده توانی نهم خرخاله بفروشی
و قهرزه که ی خوتی لیټه لگری و ماباقیشی پټم به دیته وه؟ چاویکی لیټکرد
و گوتی:

- به چند ده یفروشی؟

- پازده هزار تمه ن.

- چند مسقاله؟

- نهم کټشاور، به لام دایکم ده لټی چوار مسقاله.

- من ده بیبه مه شار و لای زیر فروش نرخی دهر دټیم. ههر چه نده نرخیان

له سر دانا، بق خوم پاره ی ددهم.

منیش په زامه ندیم نیشاندا و بهرو ماڼ گه ږامه وه. له پنگادا تروشی
 خاله شمار هام. نهو کولنک گلہی لینکردم و گوتی:
 - چہند پوژہ نه خو شم و لیتان نه پرسیمه تہ وه.
 - گلہیہ کانت به سہرچاوم، به لام به راستی تاگدار نہ بووم و بیجگہ
 لہوش دہرفہ تم بۆ نہ پەخساوه.
 نهو گورج لیمہاتہ جواب و گوئی:
 - نہ برام! وانیہ. تیمہ گہر ہدکات خہ لک پیوستیان پیمان بن،
 نہوکات لیمان دہ پرسنہ وه.
 - تیمستا خو شوکور باشتی و نہم تیوارہیہ میوانی خومان بہ.
 سوپاسی کردم و گوتی:
 - با وا بن.
 ہاتمہ وه ماڼ و دایکم تاگدار کردہ وه. نهو شینوی حہلیمی بۆ تیواری
 لینابوو، بیجگہ لہوش خورما و کونجی و گویزی پیکہ وه له ہدہ ونگدا
 کوتابوو.
 بۆ تیواری خاله شمار ہات بۆ مالمان. نهو له پشتہ وهی کووری
 ناگرہ کہ دانیشت و گوتی:
 - چہند پوژتیکہ ناسازم و تہنیا ساردم بووہ، به لام چہند خولہ کیٹک پیش
 تیمستا لہرزیش دایگرتووم.
 نهو دوو چاکت و کوٹیک و پالتویہ کیشی له بہر کردبوو، بہو حالہش
 لہرز دایگرتبوو. دایکم پییگوت:
 - ہہندیٹک لہو جلانہی بہرت دہرہینہ تاکو لہشت ناسودہ تربی!

- و نه وش! خیرت ده گاتې نه گهر مه وجینکی کورډیم به کولدا دهی،
چونکه سهرما خدریکه پرستم لیده بږی.

- له وانه یه تات هېږی، واته پلهی گهرمای له شت له سهرهه بږی و
ناکړی له وه زیاتر خوت گهرم راگری، چونکه پرنکه تووشی کاره ساتی
چاوه پرواننه کړاو بیته وه.

نه و ناماده نه بوو نه وه قبول بکا و گوتی:

- مه وجینکم پیدادهن.

من نه مهیشت. نه و هیندیک له سهختی و کړیوهی نه و زستانه دوا و
گوتی:

- سالتینکی پر بهر و بارانمان هه بوو و بیشک نارې پروباره کان باشر له
سالی رابردو دهې.

هه رچی دهات له رزی خاله شامار پرووی له زیاد بوون ده کرد. نه و جار
گوتی:

- لیفه یه کم پیدادهن.

من به قسم نه کرد و پیښگوت:

- جاري په له مه که.

هه ستام ته شتی کم هیئا و پریم کرد له نارې سارد. نه و جار دوو گومدل
خویم تیکرد و به باشی خوښه کم له ناوکه دا تونده وه. ټینجا به شیک له
جلوبه رگه کانی به ریم دهر هیئا و هه ردووک قاچ و دهستیم نایه ناوکه وه.
زیاتر له چاره کینک نه مهیشت دهست و قاچی له نارو و خوښه که دهر
بیښی. سهرای نه وهش په یتا په یتا به پارچه یه کی تهر دهر چاویم فینک

ده كړوده. به دواى نه وده دا بېره بېره لهرزى خالنه شامار پرووى له كه م بوون ده كړد. هه تاكو واى ليهاه بڅ خوى رايگه ياند كه نيت سرماى نيه و نيشتيلى له خواردنه. خاويليه كم هينا و دهست و پيتم وشك كړدنه و يارمه تيم كړد تا له سهر جينگا كه پالى داوه به پشتيه كه وه.

سفره مان راخست و بڅنى خوڅى هه ليمار نيو ماله كدى داگرتبوو. خالو شامار به جاريك گرهى ليكهوت كه وا ههست ده كرا كه قهت نه خوڅ نه بووه. تا درهنگانيك دانيشتين و گه پمان ددها. به دواى نه وده دا دايكم خورما و كوڅيه كدى هينا و نه ويشمان كړده شه وچره، پاشان نه و كه وته جووله جوول بڅ چوونه وه و به دايكمى گوت:

- نه مسال بڅ خوى يارمه تى ددها و كيلگه كدى بڅ ده كاته بينستانيكى باش كه پر بڅ له هه موو چه شنه سه وزه يه ك.

دايكيشم هيوای دهربرى كه له شيساغ بڅ. له هه مانكاتيشدا من گه ليك خوڅ كه يف بووم له وه كه رهنكه نه و يارمه تيه دى خالنه شامار ببيتته هوى نه وه دايكم جوړه پيوه ندييه كى له گهل دامه زرينى، كه به لكو له و ته نيايه بيتنه دهر.

نه و چوړه و نيمه ش هينديك له سهر نه هامه تى و چاره رېشى خالنه شامار دواين. بڅ به يانى كه هه ستاين، هه تاويكى گهرم و خوڅ بوو. سه هوئى سهر پاسار و بانه كان تو ابوونه وه و ناخه واکان كه و تېوونه خوړه. بڅ نه وه دى ماله كان دلوپه نه كهن، پرېكى باش بانگلانى سهر مال و ديوار و پاساره كانم دان. زورى پيننه چوو كه له پر دايكم بانگى كړدم و گوتى:

- شوانه! كه ژال كارى پيته.

دەستبەجى چۈمە خوار و خولقم كرد كه يېتە مالدە، بەلام ئەو
گوتى:

- ئىستا كاتى ئەو نىيە و دايدەنن بۇ كاتىكى دىكە. ئەم بەيانىيە
چنارم يىنى. چنار پىشنىارى كرد كه ھەركات ئىمە نامادە بىن ئەو ھىچ
نەكۆلىيەكى نىيە بۇ سەردانى مام نەسۇر.
پاشان پىنى گوتم:

- ئەمىز لەگەن داىكم دەچىن بۇ مالى شاسوارى خالم و برىارم داو
لەگەن شىركۆزى خالزام، بابەتەكە يىنمە گۆرئى، بەلام نازام چۆن و لە
كۆيۈ دەست پىنكەم؟
بە ھەندىك بىر كۆرەنە گوتم:

- باشتى رايە بۇ خۆت لەپىشدا ھەلاجى و تاوتۇزى قسەكانت بىكەى.
دواى ئەو ھەش مەن پىم باشە بەر لە ھەموو شىك پىسارى ئەو ھى لىيىكەى
كە نايە بۇ خۆزى ئاگادارە كە بابى دەيەوئى ژنى بۇ بخوازى. ئەرجار لەوانەيە
لە ۋەلامدانەو ھى شىركۆزدا بەشىك لە چۆنىيەتى گىرەتەكەت بۇ دەرەكەوئى،
بىجىگە لەو ھەش بەو ۋەسقى كە ئەتۆ لە شىركۆزى دەكەى، لەو بىروايەدام كە
رەنگە شىركۆز ئاگادارى ئەم داواكارىيەى خالت نەبى، چۈنكە ئەگەر
ھاتباو شىركۆز ئاگادارى ئەم داواكارىيەى خالت بوايە، دەبا خۆزى بە خاۋەنى
تۆ زانىبا و تائىستا نىشانى دابا كە خۆشى دەۋى. سەرەپاى ئەوانەش
ئەگەر خۆزى بە خاۋەنى تۆ زانىبا، دەبا ھەلوپىستىكى سەبارەت بەو
دەنگۆيانەى كە لىرە لەسەر ئىمە لە ئارادايە، دەرپىيا.

كهڙاڻ گهلينك كهيفى پينهاٽ و سوياسى كردم بڙ ٿو ريتونيناهه. ٺه
 گهرايهوه بڙ مائي خويان و منيش دريڙهم دا بهبانگلانى بانهكان.
 کاتزمير يازدهى پيش نيوهڙو بوو كه ماشينى دي له شار گهرايهوه.
 ههستم ده يازده دانه پتاتهم کرده ژير ڙيله موى نيو کووه که. پاش
 چند خولک دهرم هينان که جوان برڙابون.
 دايکم خهريکى نانکردن بوو. بانگم کرد:
 - دايکه گيان پتاتهم برڙاندوه و له گهل نانى گهرم بهچيڙه.
 نانينگم ههنگرت و بهشيك له پتاتهم برڙيوه گانم خسته دهفريکهوه و
 خهريک بووم به تويکول گرتنهويهانوه، که له پر دايکم گوتى:
 - شوانه، بهياني زوو کهڙاڻ جاميک پر له کهوهى تازهى بڙ هيناوين.
 واپزانم مهشکهيان ژهنبوو، چونکه کهوهى تازه له مهشکه داکرابوو.
 له دلى خومهوه گوتم «نانى نيوهڙومان شاهانهيه. نانى گهرم و کهوهى
 تازه له گهل پتاتهمى برڙاو. تهنيا جاميک دوى مهشکهى دۆکه ليني
 کهمه».

پاش نانى نيوهڙو، بهرو لای مام له تيفى دوکاندار وهږى کهوتم. ٺه
 بارهکانى له ماشين داگرتبوو و له دوکانيتى دامه زرانديبون و له سهر
 کورسيهک دانيشتوو و چای ده خوارهوه. پڙوباشم ليکرو و ٺه ویش خولقي
 چا خواردهوى 'کردم. پيالهيکه چاپيم ليوهرگرت و خواردهوه، پاشان
 خرخاله کهى بهو جوړه که له پريسکه کهدا بوو ويداوه و گوتى:
 - کاکه شوان! به داخوه خرخاله که تهنيا پرويهکى تهسکى زيږه و
 نهوه و پينج له سهدي مسه، بيتجگه له وهش بردوومه ته لای چندين

زېږينگه و هدره موويان وايان پينگوتووم که له پينجسه دمهن زياتر ناهيتي. نه گهر به و نرخه ده فروشي، نه و ده تده سي، نه گينا ده تواني بيه به يته وه.

منيش سوپاسم کرد و گوتم:

- ده بي له دايکم بيرسم.

خرخاله و هرگرت و بهرو مال هاتمه وه. دايکم ده ستي له نانکردن خالي ببوو. چونه تي خرخاله کم بؤ گيپراوه. نه و گوتم:

- بروام نييه که نه و خرخاله به ده ل بي، چونکه به لاني کم هي سي سال له مه و بهرو و نه و کاته زېږينگه ره کان فرت و فيلي که مريان ده زاني، به لام زېږينگه ري نه م سهرده مه ي تيستا فرت و فيليان زوره و کلاو له سهر خه لک داده نين. جاري ليښگه پي با بؤخوم بچه شار ده يفروشم.

بؤ نيواره ي نه و پوره شيرزاد و بنگه رد ميوانمان بوون. نيمه باسي زور شتمان کرد، له کوبوونه وه کامان، له گه ورمالين، له ناگرتي به رداني پالتوي نه مريکي کابري کريکار له سهر پيلي زه هاو، له دوو پشک پيوه داني من و گه ليک باسي ديکه. له سهر يه ک شه ويکي خوشمان برده سهر. بنگه رد پوي به مندا هه لته ده هات و زياتر پنده کني و قسه ي نه ده کرد. هه لته ت من ده زماني که پتکه نينه کاني پيوه نديان به دوو گيان بوونه کي شيرزاد و تاقیکاريه کي خوي و شيرزاده وه هه بوو. نيمه تا دره نگانيکي شو له هدر گيپريک چه پکيکمان ده بري. دره نگانيکي شو نه وان چوونه وه و نيمه ش نووستين.

بۆ به یانی دایکم خۆی ساز کرد بۆ چوونه شار و خرپاله کەمی له گهڵ
خۆی برد. منیش خەریکی ئالوگۆڕ له خۆمدا بووم و پرهینانی خۆم بۆ
خویندن و نووسین به کوردی.

خۆڕ له زەردەیی ئیوارەدا بوو، که له پەر درا له دەرگای مائمان. کاروان
کۆپی داده خاسپەری بوو. به هەناسه بڕکه گوتی:

- دایکم ناردووومی به دواتا، تا کو پیتی بۆ مائی ئیمه.

منیش پشت و پەلم توند کردەوه و چووم بۆ مائیان. پاش به خێرهاتن
کران، دەستمان کرد به قسه کردن له سەر سەردانه گەیان بۆ مائی شاسواری
برا گەورەیی. کە ژاڵ پیتی گۆتم:

- له سەر بابەتی پێوه نەیدار به خۆمەوه، پێمخۆشه دوو به دوو قسه
بکهین.

داده خاسپەری گوتی:

- شوانه! پاواخوازیی کاکم ئیمه ی گێژده کردوه. نهو نهك هەر
کچه کان بگره کۆره کانی ش ناچار دهکا به سازی نهو سه ما بکهن.
که ژاڵ لێدوانه کەمی له داده خاسپەری بری و گوتی:

- دایکه من بۆ خۆم نهو بابەته له گهڵ شوان باس دهکەم و دلنیاشت
دهکەم نه گەر بیهه لۆمه ی ولات، ناچه ژیر باری داوا زۆره ملییه کانی
خالم.

من لای خۆم بیرم لهوه ده کردهوه که له کاتی سەردانی داده خاسپەری و
که ژاڵ دا بۆ مائی شاسوار، که ژاڵ نهیتوانیوه له سەر خۆی و گرفتێک که

بۆی ھاتبوو پېش، پرسىار لہ شیرکۆ بکا. لہو باسانەدا بووین کە کاروان بانگی کردم و گوتی:

- دادە وەنەوش لہ شارھاتەوہ.

من ھەستام کە بچمە دەمیەوہ، بەلام دادە خاسپەری نەبیھت و گوتی:

- وەنەوش لہ رینگاوہ ھاتووہ و ئیستا ماندووہ. ئیوہ دانیشن و من بۆ خۆم دەچم و دەبیھنمەوہ بۆ ئیترە.

دەست خۆشیم لہ کەژال کرد لہ بۆ جامە کەرەکەى دوینى کە وەك کاسەھاوسى بۆی ھینابووین و نەوہشم پینگوت کە حەزم لہ دۆى تازە و دۆکەلین کردووہ.

ئەو دەستبەجى چوو جامىك دۆى لہ مەشکە داکرد و بۆى ھاورد. بەدەم دۆ خواردنەوہ، چاویکم برپە پروومەتى کەژال کە گەلنک کز و پەرۆش ھاتە بەرچاوم. دۆیە کەم خواردەوہ و پىتم گوت:

- حەز دەکەم لہ سەرەخۆ بى و ھەلۆیستت سەبارەت بە خالت ھەلۆیستى کچىكى تىگەیشتوو و خویندەوار بى، چونکە ئەو تەنیا خالت نییە ئەو دەسلەتەى ھەيە و دەيەوى بە زەبر و زەنگ ويستەکانى خۆى بەسەر تۆدا بەسەپىنتى. ئەو داب و نەربتە کۆن و دواکەرتوانەى کۆمەلایەتى کە بە میرات وەبەرمان براون و دەرەتانیان لہ نافرەتان وگەنجان لہم کۆمەلگایە دا برپوہ، دەبى سەرچاوەکى وشک بکړئ!

زۆرى يېتەچۈر كە دايىكم لەگەل دادە خاسپەرى ھاتنە ژۈرۈدە. نەر دانىشت و دەستبەجى پارچەيەكى ھەلپىتچراي دا بە دەستى مەنەر و گوتى:

- نەمگوت! دەيىنى، چۆن فېلېبازى و كالاو لەسەر نانى خەلك بۆتە پىشەي پۇژانەي بەشىكى زۆر لە مۇقەكان؟ ئەوئەتا ئەمپۇ سەردانى چوار دوكانى زىر فرۆشىم كەردووە كە ھەركامەيان نرخیگيان لە سەرخپالە كە دادەنا. تاكو ناخەكەي فرۆشتم بە بىست و يەك ھەزار تەن. ئەو لەشىنەكەي كەردووە و دوو پاكەت كولېچە برىجى و ھىندىك خواردەمەنى دىكەي تىدا بوو، دەرپەتەن.

كەژال كەشەفنىكى ھىتا و دايىكم لە ھەركامەيان ھىندىكى تىكرد. بە دەم كولېچە و شىرىنى خواردنەرە باسى ئەوئەي دەكرد كە ھارە و بۆرەي بلىنگۆي مزگەوت كەپى كەردووە. ئەو گوتى:

- ھەركەسە و بۆ خۆي پوفى پىدا دەكا و كەس لە كەس تىناگا و رەكەبەرىيەكى سەير و سەمەرە لەنىوان مزگەوتى شىعەكان و سوننەكان دا بەردەوامە. مەن بە دەرفەتم زانى قەرزى كاكي دوكاندار بەدەمەو. لە ھەمانكاتدا ۋەبىرى كەژال ھىنايەو كە سەردانى مام نەسۇرمان لەبىر نەچى. ئەوام بەجى ھىشت و بەرەو لای كاكي دوكاندار ۋەپى كەوتم. لەوئ قەرزەكانى خۇمان و سەيرام داو و بەرەو مال گەرامەو. بىتاقەت بووم و نەمدەزانى چىبەكم. لە كورە بىر كەردنەوئەكدا ۋەبىر ھاتەرە كە سەيران لە پادە بەدەر دەستكورتە و مادام ھىندىك پارەمان بەدەستەوئە با سەردانىكى بكم. لەم پىئەندىەدا نەمدەويست كەسىكى دىكە پىتمەزنى.

هزیه کەشی ئەوه بوو کە ئەوانە بوو ئیتکە و پیتکە ی دیکەشیان بۆ دروست کردبام.

تاریک کە داھات بەرەو لای مالتیان وەرپێ کەوتم بە گەیشتم بەوی ئە درکی مالتیانم دا. سەیران دەرگای لیکردمەوه و بەرلەوهی هەوالپرسی بکا، گوتی:

- خێر و بێرتان پێدا بباری، ئێوە نەبوایان دەبا ئەوه چەند پۆژە سەری بێ شامان نابایەوه و قاچی شاھۆش چاک بۆتەوه و هەلبەز و دابەزەکانی جارانێ بۆ گەپاوتەوه.

ئەوجار داوی لیبوردنی کرد و گوتی:

- ئەبەر کێ و کچی و تەنیاپی هەر ئێوارێ دەنوین و شەو و پۆژمان هەروەک یەکە.

ئەو بەبێ پراوەستان گلەیی و گازندەکانی دەست پینکرد و گوتی:

- کاکە شوان! بەو گۆرپی ناوخاسی بابتی تێدایە، هەموو کاتەکان لای من هەروەک شەو. پێمخۆشە هەر شەو بیت و پۆژ بە چاوە نیینم. ئێستاش نامەوێ خەم و کەسەری خۆم بەسەر کەسدا هەلپێژم. لام وایە ئەوه بەخت و چارە ی پەشی خۆمە کە ئە پۆژی ئەوێتی وا نووسراوه.

من کە باوەڕم بە چارەنووس نەبوو و لەو جۆرە بیرکردنەوانەش گەلیک بێزار بووم، بەگشتی نەمەدەویست گویم ئەو ناخافتانە بێ کە ئە بنەپەتدا بەرەمی بێدەسەلاتی و باوەڕ بەخۆنەبوون. پێمگوت:

- نه چاره‌نووسی تۆ و نه هی هیچ کەسی دیکەیش نه نووسراو و نه
لەپیتش دا دیاریکراوه. دەبێ پروات بە خۆت هەبێ و ئافروت بوونت نابێ
بییته هۆی ئەوه که دەست له هەموو ژیان بشۆی.

گەلێک دلدانەوهی سەیرانم کرد و هاندا، که بەلکو ژیانیکێ نوێ
دەست پێبکا، بەلام ئەو دەیگوت هەیهات، چ خێریکم لەوهی پابردوو دیوه،
تا له داهاتودا ببینم.

پاستی ئەوه بوو که من نەمەتوانی ئەو باره قورسەدی سەرشارنی
سەیران گەم بکەمەوه. ئەوهی لهو کاتەدا پینم دەکرا ئەوه بوو که له پاره‌ی
خەرخالە که هیندیکی بۆ به جێ بیتلم. هەزار تەنم پێدا و گوتم:

- هەموو ئەو قەرزانه‌ی مام لەتییی دوکاندار که لات بوون دراونه‌ته‌وه
و پینویست ناکا پەرۆشیان بی.

پاشان مالتاواویم لێکردن و گەڕامەوه بەره‌و مالم. به گە‌یشتنه‌وه‌م به
مال، چوومه بیرکردنه‌وه‌یه‌کی قوول‌ه‌وه. خۆم دلم به حالی خۆم دەسووتا و
ده‌مگوت: ئە‌ی دل‌ه‌ی خافل! ئیستا دەزانم که له‌م کۆمه‌لگه‌یه‌ی ئیমে‌دا زۆر
کەس به پیری له‌دایک ده‌بن. ئە‌وه ئیستایه که له‌ دەردی مام نه‌سۆر و
میلیونه‌ها مام نه‌سۆری به جوانه‌مه‌رگی له‌ دایک بوو تینه‌ده‌گم، به‌لام له
هه‌مانکاتدا و‌هم به‌ خۆ دهبه‌خشی و ده‌مگوت: ته‌واوی ژیان خه‌باته،
خه‌بات له‌گه‌ڵ نه‌داری و هه‌ژاری بۆ ژیانیکێ باشتر، له‌گه‌ڵ داب و
نهریته کۆنه‌کان، له‌گه‌ڵ چه‌وسینه‌ران و داگیرکاری، له‌گه‌ڵ سه‌رما و
گه‌رما، له‌گه‌ڵ بێ‌به‌زیی ب‌رونی د‌ونیای پرله‌ ته‌نگ وچه‌له‌مه‌ی ئە‌م
سه‌رده‌مه‌و... هتد.

لەر بیرکرده وانه دا بووم که دایکم له مالتی داده خاسپه ری گه پایه وه.
ئه وه هه ر به دانیشتنی دامیه بهر گازنده و پرسى:

- نه وه چیت به سه ر هات؟ ئیمه هه تا ئیستاش چاره پێی گه پانه وه ت
بووین. ئه وه که ی خو و خده ی مرۆفیکه که خۆی به تیگه یشتوو بزانی و
دۆستانی خۆی له چاره پوانیدا بیتلته وه. نازانی که ژال چه نده ی ده شت
ومالتی کردوه به دواتا؟.

من که زانیم کاریکی باشم نه کردوه، داوا ی لیبوردنم کرد و گوتم:
- سه ردانی سه یرانم کرد و له داخی نه هاهمه تی ئه ودا هه موو شتیکم له
بیر چوو بوو.

دیسان داوام لیکرد، که به لکو بتوانی له داهاتوودا زیاتر سه ردانی
سه یران بکا.

سه رله به یانی پۆژی داوی داده خاسپه ری قابله مه یه ک پر له که ره و
دۆی بۆهیتانین. منیش داوا ی لیبوردنم لی کرد سه باره ت به شه وی پابردوو.
ئه ویش پێی گوتم:

- که ژال ده یه وی بهر له نیوه پۆ چاوی پیت بکه وی. دره نگیم نه کرد و به
بیستنی قسه کانی داده خاسپه ری، یه کراست چووم بۆ لای. ئه ویش به ش به
حالی خۆی گله یی شه وی پابردوی لیکردم و پرسى:

- بۆ پشتگویت خستووم، له حالیکدا ئیستا له هه موو کاتیک
پێویستی زیاترم به یارمه تیت هه یه.

ولامیکی گونجاوم بۆ پرسیار و گله یه کی پینه بوو و بیده نگه م کرد.
ئه وه درێژه ی داو گوته ی:

- ئەم بەيانييە باسى سەردانى مام نەسۆرم لەگەڵ چنار کردووە و ئەو نامادەیه کە بۆ سبەینێ سەردانی بکەین.

ئەو پۆژەشمان تێپەر کرد و شەویشم بە چاوەپوانی بەيانييەوه پۆژ کردووە. بۆ بەيانی چۆمە لای مام لەتيف، دوو کیلو گۆشت، سێ کیلو برینج، چارەکیك قەيسی، قوتوویەك پۆن، پالتۆیەکی کۆن، کراسیک، جووتیک پینلوم، دووجوت گۆزەویم کرپن و ھاتمەو بە ماز.

بە ھاتنی چنار و کەژال، سێ بە سێ کەلوپەلە کائمان ھەنگرت و لیفەییەك و نەوگیکیشمان لە مالتی خۆمان ھەنگرت و بەرەو لای مام نەسۆر داچماین.

کاتیک گەشتینە وێ، پیمانگوت:

- دەمانەوێ مالتە کە بۆ خاوین کەینەو. بەبێ پارەستان تیکەوتین و ھەرچی جل و جەواپ و کەلوپەلی کۆن و بێ کەلکی ھەبوون فریمان دانە دەروە، پاشان دەر و دیوار و قوژبنی مالتە کەمان خاوین کردووە. ئەوجار لە تەنە کە یە کدا ناومان بۆ گەرم کرد. تاکو من و چنار یارمەتی ھەمماکردنی مام نەسۆرمان دا و جلە نوێکانمان کردە بەری، کەژالیش پلاوگۆشتیکی لینا و بۆ نیوەرۆ پینکەو نائمان خوارد. ھیندە پێ نەچور کە مام نەسۆر گوتی:

- ھەست دەکەم لەشم سووک بوو و دەمەوێ و نەوژیک بەدەم.

کەژال جیگایەکی بۆ راخست و ئەو نووست. ئێمە ھەرکەسە و لەسەر بابەتیک کە پتوھندی بە ژیانی مام نەسۆرەو بوو، لێدوانمان دەکرد، پاشان لەسەر ئەو ساغ بووینەو کە لەمچۆرە سەردانانە بۆ لای ئەو کەسانە کە

لَئِيَّان قەدەمەو بەردەوام بێن. ئەوجار کەژاڵ ھاتە سەر گەشتە کە ی خۆی
لە گەژ خاڵی و ھەرکەسە و بە جۆریک پراو بۆ چوونی خۆمانمان لە سەری
دەربەری. کەژاڵ و چنار پێیانوابوو کە دەبێ ھەموو پێوەندییەک لە گەژ
مائی شاسوار بپسێنن، بەلام من گوتم:

- ئەو پێگاچارە نییە، چونکە دەمزانێ نەدواندن و پەراویزخستنی نەک
ھەر پێگا چارە ی گەشتە کە نین، بەلکە ئاکامی خراپیشی بۆ ھەردوولایەن
بەدواوە دەبێ. ھەربۆیە پێشنیارم کرد کە لە گەژ خاڵە شاسوار، قسە
بکەین. کەژاڵ و چنار نامادە نەبوون کە پێکەوێ لە گەژێ دابنیشین. من
پێشنیارم کرد کە لە پێشدا لە گەژ شیرکۆی کۆپی دانیشم و پاشان کە پای
ئەوم وەرگرت، بچم بۆ لای شاسواریش. بۆ ئەم مەبەستە بە کەژاڵم گوت:

- لە شیرکۆی کۆرە خاڵت بگێرەو بە بیت بۆ تێرە و ئەویش بە ئێنی دا
کە ئەم بابەتە لە گەژ دایکی باس بکا و منیش لە ئاکامی ئاگادار
بکاتەو. بەجۆرە تا مام نەسۆر لە خەو ھەستا، ئێمە بەردەوام بووین لە
بیروبا گۆڕینەو، پاشان کە مام نەسۆر لە خەو ھەستا، مائاواایمان
لێکرد و پێمانگوت: لە داھاتوودا سەردانی زیاتری دەکەین. لە
پادەربەرینەکانی مام نەسۆر وادەردەکەوت کە پۆشانییەک بە پوویدا
کراوەتەو. گەلێک بە ھەستەو بەرپێی کردین و ھیوای خواست کە زیاتر بە
خۆماندا بچینەو و نەتەوێ خۆمان لەبەر نەکەین. لە کاتی گەڕانەو بەرەو
ماڵ، تروشی مامۆستا جوامێر ھاتین کە پێمەرەیکێ بە دەستەو بوو.
پۆژباشمان لێکرد و پرسیمان:

- خێرە؟

- خيتر دهبى، بفره كان ورده ورده، تواونه تهره و ده مهوى جوگه لى پشته
باخه كه چاك كه مهوه كه رنوو تيكي داوه. ماموستا جوامير گه ليك بهر
دوستايه تى و هاوپرتى كردنه ي ئيمه كه يف خوش بو و هانى داين بو
بهرده وامى زياتر.

ئيمهش هيواي تهمهن دريژيمان بو خواست. له ويوه چنار بهرهر لاي
مالي خويان له ئيمه دابرا و ئيمهش مائناوايمان ليكرد. من و كهژال
له سهر نهوه ساغ بووينهوه كه هدر نهم بهيانى يه بنيريته دواي شيركوذا
تاكو بيت بو مالي ميمكى و له سهر تهنه گه ژهيك كه بزيان هاتبووه پيش،
قسهى له گهل بكهين.

بو بهيانى رۆژى دوايى هيشتا قاوه لتييم نه كردبوو، كه كاروان هات به
دوامدا و پتي گوتم كه له مالي خويان كاربان پيمه.

گورج خوم سازكرد و خوم گه يانده نهوى كه له گهل هه والپرسى و
چاكوچونيه كى گهرم وگورپ شيركو بهرهر ورو بوومهوه. پاش هه والپرسى و
به خيرهاتن، دهستان كرد به گلەي كردن له يه كتر، شيركو پيني گوتم:

- ده يانگوت گه ليك چالاكى، به لام ده ميكه له چهند جىگايهك گوتيم

لينبوه كه ده لين بات داوه تهره، نه كا بير و باوه رت سست بووبى؟

- نه گهر مه به سست له سستبوونى بيروباوه، دروشمدان و به بهژن و
بالاي نهم يان نهو سيستمى بيگانه دا هه لگوتن بى، نهوه بوچونده كه ت
پاسته و ئالوگورپيكي بنه رپتيم به سهردا هاتوه، چونكه گه يشتومه ته
سهر نهو برپاويه كه مرؤف دهبى له پيشدا مافه كانى خوى بزاني، ئينجا
ده توانى باس له مافى خه لكانى ديكه و مافناسى بكا.

شیرکۆ دەستیکرده ئیدوان لەسەر ولاتانی کوبا. نیکاراگوا، پۆمانی،
 یەمەن و ویتنام. من نەمەشت درێژە بدا و پێمگوت:
 - بۆی بەپێژ! ئەتۆ دەبینی هاوولاتییهکانی خۆت خەریکن لە برسان
 دەمرن، کە چی باسی ولاتانیکم بۆ دەکەیت کە بە هەزاران کیلومەتر لە
 ئێمە دوورن. ئەو جۆرە هەست و بیرکردنەوەی تۆ، لە پێوەندی لەگەڵ مەرۆڤ
 دەستیدا، خۆی لە خۆیدا خالێکی بەهێزە، بەلام ناکرێ بێنە بنەمای
 لێکدانەوە لەسەر شێوەی دەسلەتداری و مافخوایی و نازادی لە ولاتانە.
 کوانی ئەو بە بەژن و بالا هەلگوتنانە دەبنە پزگاریی خوایی. ئێمە بۆ
 خۆمان هەموو مافەکانمان پێشیلکراوە و هەر پۆژەی دەیان هاوولاتییمان
 لەلایان داگیرکەرەکانەوە لە سێدارە دەدرێن، تەنیا لەبەر ئەوەی کە ئێمەش
 دەمانەوێ وەک مەرۆڤ بژین.

لە وەلامی ئەم قسەنە مندا ئەو گوتی:
 - تائێستا ئەم دیتبۆ کە مەرۆڤ بەو جۆرە و لە ماوەی چەند مانگێکدا
 ١٨٠ گەرا وەرگەڕێ و پشت لە بیروباوەری خۆی بکا.
 نەمەدووست باسی نایدۆلۆژی بێتە هۆی ناکۆکی لەنیوانمان، هەربۆیە
 پێم گوت «بە پێچەوانەوە، من ١٨٠ گەرا بام نەداوەتەو و بۆ هیچ
 لایەکیش وەرنەسوورام. بەلکو ئالوگۆڕم بەسەردا هاتووە دەمەوێ لەمەولا
 بە بەژن و بالای گەل و ولاتی خۆمدا هەلبێتم».

دریژم دا و گۆتم:

- ئەو بادانەو و وەرچەرخانانە گەڕێ و کاریکی تایبەتیم پێتە. بۆ ئەم
 مەبەستەش باوەڕم پێتە“ چونکە ئاگاداری چۆنیەتی بیرکردنەوەم و دەزانم

دژی ئەو داب و نەریته کۆنانە ی کە سائەهای سائە کۆمەڵی ئیمە بە دەستیپەرە دەنالیئین.

- ئەگەر مەبەستت ئەو دەنگۆیانە بێ کە سەبارەت بە ئەتۆ و کەژاڵ لە ئارادایە، جینگای هیچ چەشنە نینگەرانییەك نییە و بەلکو بە دژی ئەو جۆرە دەنگۆ سازکردن و ئاكارە دواکەوتوووانەش لە هەر کوێ و بۆ هەرکەسینکیش بێ پادەوەستم. کەژاڵ سەرپەستە بۆ خۆی بریار بدا و زۆریشم پێباشە کە تۆی هەلبژاردووە.

منیش سەرەرای ئەوێ سوپاسم لێکرد گوتم:

- باسە کە چ پێوەندییەکی بە دەنگۆی نیوان ئیمەو نییە و راست سەبارەت بە خۆتە.

- چ باسێك و چ پێوەندییەك؟

- دوینێ و پێرێ شاسواری بابت لەسەر کەژاڵی کردووە و پێی راگەیاندرۆوە کە بمرێ هی خاکە و بمینێ هی تۆیە.

شیرکو بە سەر سوپمانەووە پرسى:

- کام داوا، لیت تیناگەم مەبەستت لە داواى بام چییە؟

دەستبەجێ تینگەیشتم کە شیرکۆش ئاگاداری بریارەکانی شاسوار لە

پێوەندی لەگەڵ ژن بۆهیتانی دا نییە. بۆیە لیم پرسى:

- ئاكا ئاگادار نەبى كە شاسوار دەیهوێ دەستی ژنت بۆ بگرێ؟

- شوانە، زۆریەى خەلكى گوندی خۆمان، بام و شیوەی بیرکردنەو و

خۆ و خەدی ئەو دەزانن، من بەرپرسی هیچ ئاكار و کردەوێەکی بام نیم، تەواو و بپاوە.

- به لām من نازām. ته نیا که ژال بۆ گێرآمته وه که شاسوار ده یه وی
له سهر دهستی خۆی که ژالت لی ماره بکا.
شیرکۆ دهستی کرده گالته و گوتی:

- بام له ناوه که ی را دیاره که چهنده ده توانین چاوه پروانی پشوو درێژی و
لیبوردنی لیبکهین. به تایبه تی که ئیستا ره شبگیره و هدرکهس وشه ی
"شا" به پیش یان پاشی ناوه که یه وه بی ده یانگرن، به لām بامیان نه گرتوه
هیچ، پیشیان گوتوه که پتویست ناکا ناوه که ی بگۆزی، چونکه شاسوار،
یانی سواری سه رپشتی شا بوون! به دوای نه وه دا که نه وه یان پیگوتوه،
هینده ی دیکه شیرکه بووه و جوابی کهس ناداته وه. ههروهک له پیش دا
ناماژم پی کرد، که ژال بۆ خۆی له هه لپژاردن و هه لپژیران دا سه رهسته
و له م پتوه ندیه شدا نه وه ی به من جیبه جی بکری، ناماده م یارمه تی بکه م.
سه باره ت به بام، لام وایه ئالوگۆزی به سه ردا نایه و نا کری پروه شی
پی بکهین، چونکه نه گه ر بیت و به و کهین و بهینه ی خۆمان بزانی، په نگه
نه وده م ناکامی خراپی لیبکه ویتته وه.

به دوای نه وه دا، به شیرکۆمان گوت:

- پیمان خۆشه پتوه ندی زیاترمان پی بکه وه هه بی.

شیرکۆ به ئینی دا به رده وام بی و ئیمه ش سوپاسمان کرد.

نانی نیوه رۆمان پی بکه وه له مائی داده خاسپه ری خوارد و پاشان شیرکۆ
مالئارایی له ئیمه کرد. من ئیتر به ته وای دلتیا بووم که شیرکۆ شیلگیره
له سهر هه لویستی خۆی سه باره ت به که ژال و نایه وی ژیا نی هاو به شی
له گه ل پیک بینی. بۆیه پتشیارم به که ژال کرد که بابه ته که له گه ل

مامۆستا جوامیتر باس بکهین، به لکې بتوانی خاله شاسوار له هه لویسته
پاشگهز بکاتهوه. که ژال پېشنیاره کهی په سه ند کرد و گوتی:

- مامۆستا خاوه نی گه لیک نه زموونی به نرخه و له وانه یه بتوانی
چاره سهری کیشه که بکا.

ئیمه له سهر نه وه ساخ بوینه وه که بۆ ئیواری سهردانی مامۆستا
جوامیتر بکهین. بۆ ئەم مه بهسته کاروانمان نارد بۆ مالیان تاکو ناگاداریان
بکاتهوه.

له کاتی مالئاوایی کردن له مالی داده خاسپه ری، وه بیرم هاته وه که
به ئینم به خاله شامار دابوو زیاتر لئی بیرسمه وه، به تاییه تیش که نه خوش
بوو. که هاته وه یه کراست چووم بۆ لای خاله شامار. زیاتر له شهش تا
حدوت جاران له ده رگای ماله کهیم دا، به لام ده رگام لی نه کراوه. لای خۆم
گوتم که به هار و سالی نوئ پئی لیهه لچنیوین و هه واش ورده ورده گهرم
داهاتوو و په نگه خه ریکی چاک کردنه وی جوگهی ناوه کان بیت و ناماده یان
بکا بۆ ناوداشتن. گه رآمده وه بۆ مال و باسی دانیشتنه کهی خۆم و که ژال و
شیرکۆم بۆ دایکم گێراوه. نه ویش نه هینای و نه بردی و گوتی:

- نه گهر من شاسوار بناسم، نه وه هینده که لله رهق و لاکیشه، که مافی
نافرته و سه ره به ستهی نافرته لای وهک گێره ی گایه و بیجگه له قسه ی
خۆی، گوئیسی کهس نابێ.

- جا چاره چییه؟

- چاره نه وه یه نه گهر واز نه هینن، ده بی که لێن بکری.

پاش تاوێک بیر کردنه وه گوتم:

- من دژی نەم کەلین کردن و زەبر و زەنگەم، چۆن دەکړئ بۆ خۆم
 پېشنیاری کەلین کردنی کەسێک بکەم و لە هەمانکاتیشدا خۆم بە
 لایەنگری مافی مرۆڤ بەگشتی و مافی ئافەرتان بە تاییه‌تی بزانم؟
 دایکم بزەیه‌کی کرد و گوتی:

- مەبەستم لە کەلینکردن خۆ زەبروزەنگ نییه‌. شاسوار وا چەسپاوه بە
 هیندیک داب و نەریتی کۆنەوه کە قاچی لە بەرەوی ژێری شۆپتر بووه. ئەو
 هەموو هەلسوکه‌وتیکی کۆمەلایه‌تی له‌ چوارچێوه‌ی بیرکردنەوه‌ی تەسکی
 خۆیدا دەبینی. بێشک ئەگەر بیه‌وئ تەنیا ئەسپی خۆی تار بدا، بێجگە لە
 کەلینکردنی، پێگا چاره‌یه‌کی دیکەم پێ شک نایه‌.

هەرکە گویم لەو لێدوانه‌ی دایکم بوو، خەریک بوو لە خۆ بایی م. بە
 جوریک هەستم دەکرد کە خەریکم دەبە مرۆڤێک کە گۆرپانکاریم لە خۆمدا
 پێک هێناوه و لە هیندیک بوادا وا گەشەم کردووه کە دەتوانم چاکه‌ و
 خراپه‌ له‌ یه‌ک جوئ کەمه‌وه، پاشان پووم لە دایکم کرد و گوتم:

- بێیار وایه‌ من و کەژاڵ نەم ئێواره‌یه‌ سەردانی مامۆستا جوامیر
 بکەین. دەتوانی هاوڕێیه‌تیمان بکە و ئەویش لە گەڵ دادە جەیران باسی
 رابردووی خۆتان بکەن. خۆ هیچ نەبێ نەختیک وەرەزیت دەشکێ. بە
 داهاونی لێله‌ی ئێوارێ کەژاڵ هات و ئێمه‌ پێکەوه بەره‌و مائی مامۆستا
 وەرپێ کەوتین. بە گەشتنمان بە دەرکی مالیان، دادە جەیران بەره‌و پیرمان
 هات. دوو سێ جار لەسەر یه‌ک بەخێرهاتنی کردین، من و کەژاڵ گەلێک
 سوپاسی مامۆستامان کرد بۆ ئەو هەموو یارمه‌تییه‌ی له‌ بۆ فێربوونی
 کوردی پێی کردبووین. چنار خەریک بوو بە چایی لێنانەوه‌ و من به‌

دەرفەتم زانی باسی گرتی کەژال و شیرکۆ بۆ مامۆستا بکەم. هەموو شتیکم بۆ گێتپاوه. مامۆستا گوتی:

- ئەو بەشە ی که پێوەندی بە شاسوارەو هەیه دەبێ بە تێبینییەو هەلسوکەوتی لەگەڵ بکەین، چونکە شاسوار لە پادە بەدەر دەمارگرۆ و خۆیستە و لەم دواییانەش دا بۆرە پێوەندییەکی بە دامودەزگاگانی تازه دامەزرای مەلاکانەو گرتووه.

کەژال سوپاسی کرد و مامۆستاش کەژالی بە تەواوی دلتیا کردەو که لە بەیانی زووتر نییه ئەو تەنگژەیه لەگەڵ شاسوار دینیتە گۆڕی. کاتی مالتاوی کردن هاتبوو، بەلام دایکم و دادە جەیران وا چووبوونە نیو دونیای خۆیانەو که ناگیان لە دەورووبەری خۆیان نەمابوو. نیتە تاکو درەنگانیک دانیشتن و کاتی نووستن هاتبوو، بۆیه پێمگوت:

- باشتر وایە درەدە دلەکانتان هەلگرن بۆ جاریکی دیکە و نیتە کاتی مالتاوی هاتووه.

لام وایە ئەو شەو یەکیک لە شەو خۆشەکانی ژیاانی پاش تەنیاپی دایکم بووبی. لە گەپانەویدا، لەپێشدا چووبە دەرکی مالتی کەژال، بەلام هەرچەند لە دەرگای مالتاندا کەس هەنەستا دەرگامان لێنکاتەو. دایکم گوتی:

- جا کەژالیش وەک کچی خۆمە و با لە مالتی خۆمان بنوی تا بەیانی. نیتە هاتینە مالت و جێگامان بۆ نووستن پراخستن. دایکم و کەژال لە ژووریک و منیش لە ژووری خۆم. تازه خەو چووبووه چاوم، که دەستیک

ئىنڧەكەي لەسەر لادام و لە خەوى كردم. ويستم شتېك بلىم ، بەلام ئەو
نەيەشت بە چەدە گوتى مەترسە كەژالم:

- شوانە، لەبەر دوو ھۆ نەمتوانىو بئوم. يەكەم زگم زۆر دىشى و
دووەمىش پرخەپرخی دادە وەنەوش ھەراسانى كردوم.

لە ھەق دەرەچىن كە من بۆ خۆم چەند سالىك بوو بە پرخەي داىكم پا
ھاتبوم رەمزانى كە نووستن لە نىزىكى ئەو ھەر وا ئاسان نىيە. بە
تايبەت ئەو كاتانەي كە زەختى دەچوو ھەر.

پىمگوت:

- نەگەر پىت خۆشە پاخەرەكانت يىنە ئىرە با جىگا گوپكى بکەين.
ئەو قېۋلى نەكرد و گوتى جىگاگەم دىنە ئىرە و پىويست ناكا ئەتۆش
ئىرە بەجى بىلى، چونكە دلنىام كە ئەتۆش ناتوانى لەو ژوورە و لە پەنا
ئەو پرخە پرخەدا خەوت لى بکەوى.

ھەستم كرد كە داىكم لە بىرى چووە دەرمانى زەخت ھىنانەخوارە، كەي
بجوات. ھەستام لە خەوم كرد و سەرەپاي ئەوې دەرمانەكانم پىدا، لە جىگا
گۆپىنى كەژالمىش ئاگادارم كەدەو.

ھاتمەو سەرجىنگاي خۆم و بە كەژالم گوت:

- ئەو جارى ئە كۆل پرخەي داىكم بوويەو. چۆنى لەگەن ئىش و
نازاري زگت؟

لە وەلامدا گوتى:

- قەت زگ ئىشەي وام تەوش نەبوو و جار لەگەن جارىش نازاري زياتر
دەيىتەو.

بەدو جۆرەى كە كەژاڭ باسى دەكرد، ئازاراكەى جىڭگەى مەترسى بو،
بەلام نە دوكتۇر لەوئى بو نە دەرمان، منىش ھىچم پىئەدەكرا. پاش
خولەكىك داواى ئاوى لىكردم، ھەستام و گورج بۆم ھىئا. بە داواى
خواردنەوئى دوو سى قوم ئاودا، لىئى پىرسىم:

- دەتوانى ھىندىك نىوشام بىشلى؟

منىش بە گەلىك شەرمەو گۆم:

- بىگومان دەتوام، بەلام نەزموونى نە كارەم نىيە.

- ئەوئەيان گىرفت نىيە و پۇژىك دادى كە دەبى پىشت شىلاننىش فىر بى.

لەسەرخۇ ھەستام و دەستمكرد بە شىلاننى شان و مىلى. نەو لە كاتى
نووستن دا سەلتە و زوونەكەى لەبەر داكەندبوو و تەنیا كراسىكى لەبەردا
بوو. بۆ چەند خولەكىك شان و پىلىم شىلاو ھەرچى دەھات لەشى گەرمتر
دادەھات.

- دەستت نەرزى، بۆ دەلىئى نازام؟ ئەى ئەگەر زانىبات چۆنت دەشىلام؟

نەو جار داواى لىكردم كە ھىندىك سەرشان و بالى بىشلىم. منىش زۆر
لە سەرەخۇ ھەر لەسەر شانەكانى تاكو دەگاتە ئانىشكەكانى، بە وردى
دەمشىلان. پاش چەند خولەكىكى دىكە گۆتى:

- وازام بە پىئە ماندو دەبى و باشت وايە دانىشى و بىشلى.

منىش دانىشتەم و بەدانىشتەو ھىندىكى دىكە شان و مىلىم شىلا و

پاشان لىمپرسى:

- پىت وانىيە بەست بى؟

لە وەلامدا گۆتى:

ئىستا خەرىكە لەشم گەرم دادىت و واش ھەست دەكەم كە دەبى ناوكم
كەوتى. دەزانی ناوكمە يىتییەو جى؟

- نا، نازام نىوك يىنمەو جى و ھەر باوەپىشم بە ناوكمەوتن نىيە،
بەلام داىكم ەستای نىوكە ھىنانەو ەيە.

- پىم خۆش نىيە داىكت لە خەو بکەين، چونكە ئەو نەخۆشە، با بەم
شەو نەخەينە زەھمت و خەو ھەر ھەمىشى نەكەين.

كەژال درېژەى دا و گوتى:

- بۆخۆم پىت دەلیم چۆن بکەى تاكو ناوكم يىتەو سەر جى!

پاكشا و گوتى:

- پىويست ناکا شەرم بکەى.

لەو پەرى خاوى و دلپاكىي خۆم ھىشتا لە مەبەستەكەى نەگەشتبووم
، بىرىشم نەكردبۆو كە خەرىكە دەكەومە داويكەو كە خوازىارى نىم.
گەلێك لە سەرەخۆ دەستى راستى گرتم و بە ئەسپايى لە بانى
كراسەكەيەو نايە سەر نىوك و زگى، پاشان دەستى چەپى گرتم و پايكىشا
بۆ سەر ئەو دەستەكەم. مەن بە جارێك ھەستم كرد كە خەرىكە دەكەومە
سەر كەدەو ەيەكى نەخوازراو و نەمەزانیى چۆن خۆ لەو تەنگەژەيە پزگار
بکەم. ئە لایەكەو نەمەويست دۆستايەتیمان لەو بوارەدا بچیتە پىش. لە
لایەكى دىكەو ئەو ميوانى ئىنە بوو و ئىنە جىگای بڕواى يەكتر بووين،
بىجگە لەوانەش مەن كەوتبوومە نىو قەيرانىكى فكريەو و تازە خەرىك
بوو خۆم بناسمەو. دەمەويست قەرەبووى ھەلەكانى پابردووم بکەمەو و

به مجۆره بيمه ههنگرى بيهوابه پێك كه دوور بێ له دهمارگرۆى و بێگانه
پهرستى.

پاش چەند چركه يەك گوتى:

- كراسه كەى بهرم زبهر و پێگريشه له بهر دهستت.

كراسه كەى تاكو سهرسينگى ههلمائى و نهوجار دهستى خسته سهر
ناوكى به بې كراس. چركه به دوای چركه دا بارى دهروونى دهگۆزا و
به دهستينكى دهستى چه پى به سهر ناوك و زگيا دهخشانده، به دهسته كەى
ديكه شى دهستى راستمى گرت و سهره پاي نهوى دهنگوشى، گوتى:

- پيمخۆشه ئهم دهستت له سهر دلم بێ.

دهستى بردهم بۆ سهر دلتى و واى به سهر دلتى دا دهخشانده، كه جاروبار به
حاستهم گۆشه يەكى دهستم دهخشايه سهر مه مەكى. من وهكو په سيك كه
چه قۆى بۆ سهر برين له بهر چار تيز بكهن، ههنا سه م به حاستهم دههاته دهرو
و خۆم كوش و مات كردبوو. تهواوى نازاى له شم بيهوه ئاو. له رز به
جۆرێك دا يگرتبووم وهك نهوى له سهرماى ژير په نجا پلهى دهشتى سيبى
گيرم كردبى. له بارودۆخێكدا بووم كه وامدهزانى هيپنۆتيزم كراوم، بهلام
بهو حالهش ده مزانى چ دهگوزەرى. له چركه يەك دا چەند جار پهنگم دهگۆزا.
تهواوى له شم موچوپكى پێدا دههات و جۆره ترسيكيش دا يگرتبووم و
دهروونيشم نازارى ده دام. له شهرم دا ددانم به جهرگم دا دنا. ويستم پيتى
بليتم كه له وانه يە ناوكى هاتييتته وه سهر جيگای خۆى، بهلام بهر له وهى بيمه
زمان، دهستى گرتم و راست له سهر مه مەكى دانا. له چاوتروكانێكدا
ههستم كرد بهرقى چوار سه د فۆلت گرتى. ههنا سه كام سوار بوون و بۆ

خوله كيتك نه مزانی خهون ده بینم یان به رهو پووی پاستیه كم. لام وابی كه
 پرووداوه كه لای نهو سروشتی بوو، چونكه به دواى چهند چركه یه كدا
 هه ناسه كانی تا ده هات خیراتر و ده نگیشی به رزتر ده بوو. منیش وام هه ست
 پی ده كرد كه له به رزایی چواره زار گه زییه وه به پهره شوت خۆم
 بهرداوه ته وه، به لام پهره شوته كم له كار كه وتوه و ناكریتته وه. پاش كه متر له
 خوله كيتك، وا هه ناسه كانی سوار بوون، كه ژماره نه ده كران. به دواى نه وده دا
 له گل و پل كهوت و دهسته كانی بهردام. واده ده كهوت كه ناوکی
 هاتیته وه سهر جینگای خۆی. نه م پرووداوه لای من سروشتی نه بوو. نهك
 له بهر نه وهی كه ههزم له دلداریی و خوشگوزهرانی نه بووبی“ بهلكو له بهر
 قهیرانیکی هزری بوو كه هه موو بواره كانی ژیاغی گرتبۆوه، بیجگه له وهش
 من پیشتیش مه بهسته كانی كه ژالم ده زانی و له وهش ناگادار بووم كه منی
 خوشده وئ. منیش نهوم خوشده ویست و لهو بواره دا به باشی لیی
 تیگه یشتبووم، به لام گرفته كانی سهر ریگای ژیان هینده زۆر بوون كه له
 بیی ژیاغی تاییه تیدا نه بووم. لای خۆم ده مگوت: هه ر دوینی بوو كه
 خرخاله كهی دایكم فروشاربوو بۆ دانه وهی قهرز و كړینی پیخوری پۆژانه.
 سه رجه می نهو تهنگ و چه له مانه وا کاریگه ری تیكرده بووم كه وه كو داری
 خۆركه لیدرام لیتهاتبوو.

كاتیتك ههستم پيكرده كه كه ژال به نیوه ناكامیتك گه یشتوه،
 پیمگوت:

- لام وایه ناوكت هاتوه ته وه سهر جینگای خۆی و باشتره هه ندیتك
 بجه سییه وه.

به خه يالتي خۆم وام دانابوو كه له وانه يه كدژال سوپاسم بكا، كه به
نيوه و ناتهارا ناوكي گيرايه وه. ئهو ههستا سه رپيتي و داوتنه كه ي دادايه
خواري، پاشان وەك نه وه ي توپه بئي، پيتي گوتم:

- ههروهك دهزاني خوئين له ده ماره كانتدا ناسوپي و ههست ده كه م كه
هيچ خۆشه ويستيه كت به رانبهر به من نيه؟

خۆم خسته نه و په رپي بئي خه به ريه وه و پيم گوت:
- راسته، بۆ خۆم تا ئيستنا ناوكم نه كه وتووه، به لām له زۆر كه سي
ديكهم بيهستوه كه تازاريكي له راده به دهر و پرست بري ههيه.
دهستبه جي دلیم داوه و پيم گوت:

- هيوادارم به هه له ليم تينه گهي. برپا بكه نهك ههر خۆشتمده وي و
ريژم بۆت ههيه، به لكو به مروڤيكي تينگه يشتوو و سه ربه ستت ده زانم و
نه وه شم لي پوونه كه مروڤيكي خوينا گهرم و دلسوزي، بينجگه له وانه ش
خۆشه ويستي من بۆ تۆ له دله وهيه.

نه و جار به گهرمي له ناميتزي گرتم و سه رمي له سه ر سينگي دانا. بۆ
ماوه ي زياتر له چاره كيتك وا له ناميتزي گرتبووم كه ده متواني هه موو
ليندانه گاني دلي ببژيژيم. وام ده زاني له گه ردوونيكي ديكه دا پياسم ده كرد
كه بينجگه له ئيمه بوونه وه ري ديكه ي تيدا ناڤي، به لām به بيشك نهك
ته نيا له بهر نه وه ي كه له ناميتزي جوانه كچيكي خوينا شيرين و به ژن و بالا
جواندا بووم، به لكو له بهر نه وه ي كه دلي مروڤيكم رازي كردبوو، بئي
نه وه ي هيچ چاوه رپوانيه يكي خۆشگوزه راني و كه يفكرديم ليتي بووبئي. نه وه له
حاليكدا بوو كه خۆشگوزه راني و كه يفكردن له ته مه ني گه نيه تيدا

گەلەك سۈرۈشتىيە و منىش ۈك گەنجىك دەبا خۇشم رابواردبا. لاي خۇم بىم
دەكرەۋە كە مۇڭدەكان ھەمىرويان ۈك يەك بىرناكەنەرە و نابى دلى خۇم
لە جىنى دلى كەۋال و يان ھىچ كەسى دى دانىم. دلى كەۋال بەر جۆرە پازى
دەبوو كە بۇ خۇى خەزى دەكرە، بەلام دلى من بە شىۋەيەكى دىكە.

يىجگە لەۋى كە پاشماۋى شەۋە كە چۆن تىپەر بوو، بە كەۋال گوت:
- ئىمە دەبى رىگا چارەيەك بۇ گىرتىك كە خالە شاساوت دروستى
كردوۋە بدۆزىنەۋە. راستە ئەتۇ مۇڭىكى سەربەست و خۇپندەۋارى و زۆر
داب و نەرىتى كۆنت لى دواكەۋتوۋانەيە، بەلام نابى لە بىرت بچى كە
كۆمەللى ئىمە لە سايەى سەرى ئەم تازە بە دەسەلات گەيشتوۋانە دا،
بەرەۋ سەدەكانى نىۋەرەاست و بگرە ئەۋلاترىش دەگەرپىتەۋە.

كەۋال لەو جۆرە قولۇ بىر كەرنەۋى من لەسەر دلدارى و گىرتى لاۋان،
تىپىنى خۇى ھەبوو. ئەو دىگوت مۇڭىك كە گەيشتىتە تەمەنى
ياساىى و بىەۋى بە وىستى خۇى خۇش رابوئىرى، بۇى ھەيە بەر جۆرەى كە
بۇ خۇى پىنى خۇشە ھەلبرىرى.

درىۋەى دا و گوتى:

- دلدارىكرەن بەشىكى زۆر گرینگە لە ژيانى مۇڭدەكان و ئەگەر
ئىمە بە گەنجى دلدارى نەكەين، كە تەمەنمان چوۋە سەر ئىتر دلدارى و
خۇشەۋىستى ماناى نامىنى. من لە شتىك دەدوئىم كە شوئىنى راستەخۇى
لەسەربارى دەروۋنى گەنجان و لاۋان ھەيە. بىتشك ئەۋەش دەزانى كە نەرىتى
بىر كەرنەۋەيە كە كۆمەللى ئىمەى بەرەۋ ھەلدىر و نايەكسانى بىردوۋە. راستە
ئەمەى كە من لەسەرى دوۋام لەگەن ئەۋەى كە ئەتۇ لە مىشكت دايە

جياوازيان هديه، به لّام من له كاتى دلداريدا دلدارى ده كه م و له كاتى
سياسه تكدردنيشدا سياسهت. شوانه، زانيوته كه يه كيك له گرفته
بنه رتيه كاني گهلى تيمه له دريژايي ميژور دا نه وه بووه كه تيمه
سياسهت و دلداريمان وهك دوو بابته ي به ته راوى ليك جياواز، له سدرتيكى
ته رازوو داناوه و چونيته ي بيركدنه وهى خوشمان لهو سدرى ته رازووه كه. به
داخوه هدر بؤ خوشمان ده بينه پارسه نكه كاني هاوتا كردنيان. واته هدرچي
به دلتمان نه بووه، نه مان لي كردووه و به گژيدا چوينه ته وه. هدر بؤيه شه
دوژمن به كه لكوه رگرتن لهو لاوازيانه، دهرفته ي ناژاوه نانه وهى بؤ
ره خساوه و توانوييه تى ليكمان دوورخاته وه، بيچگه له وهش نيستاشي
له گه ل بى، بارى ده رووناسي تيمه گه ليك كزه و لاوازي به رچاوى پيوه
دياره. هدر بؤيه له به رانبه ر پروداوه كان و له تاوتويي كردنى تامانجه دوور و
ستراتيجه كاندا ده سته وه ستان ده مينينه وه.

هه ستم پيكره كه نه وه له بنه رته دا راسته، به لّام گومانيشم له وه دا
نه بووه كه ناراسته وخؤ رووى له منيشه و بي شك حقيقي بووه. نه مده ويست
كه نه واهه ست پى بكا كه له مهبه سته كه ي تينه گه يشتووم، هدر بؤيه
گوتم:

- هيوادارم به خراپ ليتم تينه گه ي و واش نه زاني كه خو شم له
رابطاردن نايه.

نه و گه ليك تيگوشا به جوړيك به ليئنييه كم لي وهرگرئ، يان لاني كه م
رازيه بكا به جوړيك پيوه ندى كه من هيشتا بيم لي نه كرده بؤوه.

- هیشتا کاتی به لَین دان نه هاتووِه و بۆم پوون کرده وِه و دلنِیام کرده وِه.
که به جوانی ههست به ویسته کانی دهروونی ده کهم.
پاشان کشامه وِه سهرجیگا که ی خۆم و پاکشامه وِه.
که ژال شه و قی چرا که ی له پاده به ده ر کز کرد بوو. نه و ههستا و هاته لای
منه وِه و پرسی:

° - تۆ بِلَینی داده وه نه وش گویی لیمن نه بوویی؟
- نه، دایکم به هوئی له سهر بوونی زهختی خوینده وِه، خهوی قورسه و
پیمن وانیه گویی لیمن بوویی.
پاشان داوای لیبور دنی لیکردم و گوتی:
- نه مشه و نه مهیشته بنوی و له وانه شه لیمن دلگیر بوویی، به لام بابزانی
خۆشه ویستی له و شتانه ناپرسیته وِه.

سوپاسم کرد و گوتم:
- هیوادارم که تاسهر خۆشه ویستی یه کتر یین.
به ره به ره پۆژ بۆ وِه و هه ر که سه و پاخه ری خۆمان کۆ کرده وِه.
که مینک دارم هینا و کوورده ناگره کهم هه لکرد. کتریه کهم خسته سهر
کوورده که و له خشه خشی ئیمه را، دایکیشم له خه و ههستا. به یانی باشی
لیکردین و داوای لیبور دنیشی له که ژال کرد که بۆته هۆی نه نووستنی
شه و ی.

ناو کوئی و چاییمان به سته بان قوریه که و قاوه لئیمان کرد. که ژال به
په له بوو ده با چووباه، چونکه داده خاسپه ری ناگاداری نه هاتنه و ه ی شه و ی
نه بوو.

وهېم هاتوه که دېا سهردانی خاله شامار بکه. که ژال چوره و منیش
 تا گهرم داهاتنی تار و بان له مال دانیشتم، پاشان بهرو لای خاله شامار
 وهړئ کهوتم. چهندين جاران له درگای مالم دا، بهلام وا دیاربوو که له
 مال نه بوو. دیسان گه پامه وه و له وهرزیدا نه مده زانی چی بکه. تازه نیر
 له هاولاتی چهپم دابرابووم و جیگای پروایان نه مابووم. پهنک بن نهوان
 پروبه پرو پشیان نه گوتبام، بهلام گومانم له ودا نه بوو که خرابووم نیر
 لیسته ی "سیخوړه کانه وه"! له و بیرانه دا بووم که ده بن خو له و تهریکی و
 سهرلیشتیاو یه دربار بکه، بهلام پیویستم به یارمه تی بوو. من دېا بهر
 له هه موو شتیک له گهل دایکم دانیشتبام و چونیته تی له سیداره درانی
 بابی بز پروون کرده بامه وه، چونکه له کاتی به دوا داجوونی شیرزاد دا لیم
 تووړه ببوو و پیی گوتبوو که له گه پانه ورم دا، ده بن هیندیک بابتم له گهل
 دا بیتته گورئ، بیجگه له وهش نه مده زانی که که ژال و چنار پیته نندیه کی
 ریکخواه بیان له گهل لایه نیک هیه یان نا. نه مانه و گهلنک بیر دیکه،
 میشکیان به خویانه وه ماندوو کردبوو. هر له و بیرانه دا بووم که له
 نه کاو درا له درکی هه وشه که مان. به پای پته چیوم درگام کرده وه،
 ده بینم شیرکزیه. پوژباشم لیکرد و یه راست هاتینه ژووره وه. پوژیکي
 خوش بوو وه پوژیکي به هاری. نهو گیکم هینا و له سهریان راخست.
 دایکم هات و به خیر هاتنی شیرکزی کرد و لمان دانیشتم. شیرکو هیندی
 باسی بابی خوی (شاسوار) ی کرد و له هه لسوکه و ته کانی گهلنک بیتار
 بوو. نهو گوتی:

- شاسوار خۇي ھەلدەقورتىنىتە نىۋو ژيانى خەلك و منىش شەرم دەكەم لەۋەي كە بايەم بەو شىۋەيە خۇي دەنۋىنى.

دايىكم پىي گوت:

- پۇلە، پىيويست ناكە خۇت بەو جۇرە ھەلسوكەوت كىردەنى بابتەۋە ماندوو بىكەي. ھەرچەند شاسوار تۇخس و يەك گەرەيە، بەلام لەو بۋارەدا تارادەيەك يىتاۋانە. بەر لە ھەموو شىتەك دەبى ئەۋە بزانى كە ئەۋ نەخۋىندەۋارە، يىجگە لەۋەش ئەۋە ئەۋ سىستە دەسلەتدار و كۆمەلگا دۋاكەۋتۋەيە، كە گۆرەپانى بۇ خۇ ھەلقورتاندىن لە ژيانى تايىدەتى خەلكانى دىكە پەخساندۋە. گرینگ ئەۋەيە كە نىۋە ۋەك شاسوار نەبن. ئەۋە نىۋە كچان و كورپانى گەنجىن كە دەتۋانن تىيىكۇشەن بۇ پىيىكەيننانى ئالگوگۇرپى كۆمەلەيەتى، بە جۇرەك كە شىۋى سەردەم بى. كورپى خۇم! منىش پۇژگارەك لەسەر ئەۋ بىروايە بووم كە نەجۇرە گىيانلەبەرەنى ۋەك شاسوار دەبا كەلەن كرابان، بەلام بە كەلەنكىردى ئەۋەش دەردەك لە دەردەكانى لە ئەژمار نەھاتوومان چارەسەر نابىن. دايىكم ھىشتا قسەكانى تەۋاۋ نەكردبوو، كەژال بە قابىلەمەيەك و دەسەۋارەك نانەۋە ھاتە سەرۋە. - ھەر ئىستە مەشكەمان ژەندۋە و كەرە و دۇي تازەم لەگەل نانى ھەلاتەي گەرم بۇ ھىتاۋن.

قابىلەمەكەي دا بە دەستى دايىكمەۋە و بۇ خۇي لامان دانىشت. دايىكم دۋو جامىلكەي ھىتا و ھەر كەسە و كەمىكان دۇ خۋاردەۋە. بە تىيىكرا سۋپاسى كەژالمان كىرد و دەست خۇشىمان پىيگوت. دايىكم ئىمەي بە

جیھیشْت بۆ ئەوێ خواردنیک بۆ نیوہ پۆ لی بنی، چونکہ یە کەمین جار بوو
کە شیرکۆ بیتە مالتان.

کە ژالیش بە دواى دایکدا بە جینی هیشتین. شیرکۆ بەبێ پێشەکی
دەستی بە گلەیی کردن لە ھاوہلانی ریکخواو کرد و گوتی:

- دوینى لە شاری کردن دانیشتنیکمان ھەبوو. زۆر لە ھاوہلان
ھێرشیان دە کردە سەر تۆ. دەیانگوت کە ئەو ئیتەر لە ئیمە نییە. ئەوان بە
منیشیان گوت کە نابێ هیچ پێوەندییەکت پێوەبگرم.

- کاک شان، دەکرێ بلیتی ھۆی ئەم ھەلویستەى ھاوڕێیان لە چییەوہ
سەرچاوہ دەگرێ؟

- ھیچ بە خۆمەوہ شک نابەم و کاریکیشم نەکردووە کە دژ بە کەسێک
بێ. ھەر وەک جاری پێشتریش پێم گوتی، ئیستاش لیت ناشارمەوہ، من
دەمێکە بڕوام بە دانى دروشمی بێ نیوہ پۆک، بەم ولات ئەو سیستم ئەو
رێبەردا نەماوہ. خەریکی بە خۆداچوونەوہم و لە رێیازیک بیر دەکەمەوہ کە
بەر لە ھەموو شتیک رزگاری لە بئەستى و چەوسانەوہى خۆمانى نامانج
بێ. ئەوہش بێ باکم کە لیتکە و پیتکەم بۆ دروست بکەن و تاوانم بەدەنە
پال، شۆرشگێرپوون چ پێوەندییەکی بە لایەنگری کردن لە سۆسیالیسم و
ھەلبژاردنی ئایدۆلۆژییەوہ نییە و مەژۆ دەکرێ شۆرشگێر بێ، بەبێ ئەوہى
مارکسیست بێ یان کۆمۆنیست.

لە کۆتاییدا گوتم:

- لە بەشیک لە ولاتانی ئەوروپایی و سەرمایەداریدا گۆڕانکاری
بەرچاو کراوہ، کە لە زۆر بواردا بە قازانجی کرێکاران و ھەژاراندا

شکاره‌توه، به‌لام ته‌وه به‌ر مانایه نییه که هه‌موو ناماغه‌کانی هه‌ژاران و
 که‌م داهاته‌کان به‌ دی هاتبن. به‌تاییه‌تی له‌ بوا‌ری سیاسی، کۆمه‌لایه‌تی،
 رۆشن‌بیری و نازادی دا، گه‌شه‌کردنه‌که به‌ ناشکرا دیاره، به‌لام نه‌م‌جۆره
 گه‌شه‌کردنانه له‌ ولاتانی سۆسیالیستی یان نین و یان نه‌گه‌ریش هه‌بێ،
 وه‌لام‌ده‌وه‌ی ویستی دانیش‌توانی نه‌و ولاتانه نییه. بۆ وێنه هینانه‌وه‌ش
 پینویست به‌ به‌لگه له‌سه‌ر کرداره‌کانی ئەم یان نه‌و ولات و ده‌سه‌لاتی
 ده‌ره‌کی نا‌کا و ده‌توانین هه‌ر نه‌و به‌شداربوونه‌ی خۆت له‌و کۆبوونه‌وه‌ی
 دوینیتان و چۆنییه‌تی هه‌ل‌ئویسته‌کانی هارپیکانت بکه‌ینه به‌لگه‌یه‌کی
 حاشا هه‌ل‌نه‌گر. نه‌وه نییه من وه‌ک مرۆڤێک نامه‌وێ درۆشم به‌ به‌ژن و بالای
 ئەم سه‌ر‌کرده و نه‌و سیستم دا بلێم. چۆن ده‌سته‌به‌جێ ده‌بمه به‌‌کرێ‌گیراوی
 بیت‌گانه و ده‌یان بوختام بۆ هه‌ل‌ ده‌به‌ستن! کاتێک مرۆڤ نازاد نه‌بێ که‌ بۆ
 خۆی ژیا‌نی هه‌ل‌بژێری، که‌ سه‌ره‌تایه‌ترین مافی هه‌ر مرۆڤێکه، ئه‌تر چ
 جیا‌وازیه‌ک ده‌میت‌ئێ له‌نیوان ئایینی کۆن و سونه‌تی، له‌گه‌ل ئەم ئایینه
 نوێیه‌دا که‌ له‌ مل‌ملاتی و پین‌ش‌پ‌ر‌ک‌ئ دایه بۆ دروست‌کردنی پین‌غه‌مبه‌ری‌کی
 هاو‌چه‌رخ؟! بیت‌جگه له‌وانه‌ش من بۆ خۆم ده‌مه‌وێ خوا‌ه‌نی بیر و هزری
 نه‌ته‌وه‌یی خۆم بم و که‌سانێکی دیکه‌ خه‌ت و نیشام بۆ نه‌ک‌یشن و ناشه‌وێ
 بیه‌م پاش‌کۆی هیچ که‌س و لایه‌نێکی دیکه‌.

شێر‌ک‌ز لێ‌دوانه‌که‌ی لێ‌ پساندم و گو‌تی:

- لێ‌ت تینگه‌یشتم شوان. من ده‌میکه له‌وه تینگه‌یشتبووم که‌ ئه‌وه
 له‌گه‌ل‌ هاوه‌ل‌اندا نه‌ماون. د‌ل‌نیا به‌ که‌ نه‌مه چه‌ندین جاره له‌ جه‌ر‌گه‌ی
 دانیش‌تنه‌کافان دا تووشی گرفت ده‌بین و برپاره‌کان به‌‌گ‌شتی له‌سه‌روه‌

دەدرتەن و ئىمە ھىچ بەشدارىنكىمان لەو بىر ياردانانەدا نىيە، يىنجگە لەو ەش ئالۆزى ەممو رىزەكانى رىكخراوى داگرتو ە و ئىمە بەگشتى لەو بارودۆخە ەزەزىن. لەوانەش دەرىچى، پىشم خۆشە نەگەر ئىو ەلانىكتان بۆ داھاتو ەدە، مەنىش لە دەستەى خۆتان بۆمىرن.

ھىشتا شىركۆ قسەكانى تەوار نەكردبو، كە كەژال ھاتەو بۆ لامان و گوتى:

- دايكم پايسپاردوم كە ئاگادارتان كەمەرە كە بۆ ئىوارى ميوانى خۆمانن.

ئىمەش سوپاسمان لىكرد و ەزەمەندىيمان نىشاندا. لە دلى خۆمدا نەمەزەزانى چۆن خۆشخالى خۆم سەبارەت بەو ەلۆستەى شىركۆ دەرىپم. وادەردەكەوت بە پىچەوانەى شىرزاد، شىركۆ مەزۆقتىكى گەلىك لەسەرەخۆيە و بە خۆراىى لەسەر ەەر پىشھات و ەوداوتىك ەلناچى. بەدواى تەو ەدا مەن ھىندىك لەسەر كوئىرەو ەرى مام نەسۆر و سەيران و خالە شامار، بۆ شىركۆ دوام، پاشان چۆنەتى فىربوونى خۆم بۆ خۆندەن و نووسىن بە كوردى و پىئەندىم لەگەل كەژال و چنار بۆ گىتپاىەو.

ئىمە ھىشتا و ەدەكارىيەكانى لىكدانەو ە و پاوژكارىيەكەمان كۆتايى نەھاتبو، كە دايكم بانگى كردىن:

- شىركۆ! شوانە! وەرن، چىشت پى گەيوە، نىسم و مىسمەكان لە دەستان دەرنانچن، بەلام چىشتەكە سارد دەبىتەو.

ئىمەش ھەستايىن و چووين بە دەنگىيەۋە. پەتاتەي كۆلىو و كوتراو
لەگەل پىواز و پۆنى سوور كراۋە و دۆي تازە لە مەشكە داكرائ، بوو بە
پىخۆرى نىۋەپۆمان. پاش نەۋەي ناغان خوارد، شىركۆ گوتى:

- كاريكى تاييەتيم پىتە، بەلام شەرم دەكەم لە ھىنانە گۆرى.

دەستبەجى بىم چو بۆ لاي كەۋال. پىم وابو كە رەنگە كارەكەي لەو
پىۋەندىە دابى و يان ھىچ نەبى شاسوار گوشارى خستىتە سەر بۆ نەۋەي
شىركۆ بە چۆكدا بىتت و كاريكى زۆرە مىلى پىبكا، كە بە پىچەۋانەي
رېستى خۆي بى. بۆيە پىم گوت، دەتوانى بەدلىيايەۋە پىشتم پى بېستى
و پىويست ناكە لە ھىچ پادەرپرېنىك لەگەل مىندا شەرم، يان سىل بىكەي.

- لەۋە دلىيام كاك شوان كە بە ھانامەۋە دىي، بەلام لەۋە دەترسم كە
شاسوار بە بۆنەي مەۋە كىشەتان بۆ ساز بكا.

- كاكە شىركۆ، ئىمە تەۋاۋى ژيانغان پرە لە كىشە، با كىشەيەكى
دىكەيشى پى زياد بى. گرېنگ نەۋەيە كە بە پرويەكى ئاۋالەۋە لەگەل
گىرە و كىشەكان بەرەۋوپو بىينەۋە.

شىركۆ بە جۆرىك كە نىشانەي بى ھىۋايى پىۋە ديار بوو گوتى:

- شاسوار لە مال ۋەدەرى ناوم و سويندىشى خواردوۋە كە بۆم نىيە
جاريكى دىكە سەر بەر مائەدا بىكەم. بۆ خۆت دەزانى بام لە دەمارگرژى
و دواكەۋتوۋىيە دا ھاۋتاي نىيە. لەۋەش دەترسم بەلەيك بە سەر فرمىسكى
خوشكم بىنى.

- خوشكت بۆ؟

- خوشک دوو ساڻ له من چووکه تره و بیست و دوو سالیه تی. بهیڼ
 نه وی بز خوی ناگادار بی، به میږدی داوه به کابرایه کی دهوله مند که
 دوو خیزانی دیکه ی هدی، نیمه له مالی خالم پی گه یوین و نه مه چند
 سالیکه به بز نه ی دهرس خویندنه وه به مان هیشتوه نهم کاره سر بگری.
 خالم که مالیان له کرماشان بو و نیمه ی به خینو کردوه. به داخه وه نه و
 کوچی دواپی کردوه و فرمیسکیش له زانکو وده رنراوه و گه راوه ته وه بز
 مالی بام. له و لاشه وه نهم تازه به دهسلات گه یشته وانه پالپشتی بی
 نه ملاو نه ولای دواکه و تووی و دهمارگرژین. به کورتی گۆرپان بز هه لبه ز
 و دابه ز و چوار نالکردنی بام وا په خساوه، که بیته و سهیر بکه.

له و په پی په روشی دا پروم له شیرکو کرد و پیم گوت:

- مالی نیمه هی خوتانه. بز خوت ده زانی که نیمه جیگا و پینگامان
 بز چوار که سی دیکه ش هدی. نیوه ده توانن به ناره زوی خوتان لیږه
 هه لسوکه وت بکه. هه له نیستا زووتر نییه داده خاسپه ری ده نیږین
 هه موو که لویه له کانت بیڼی بز نیږه. سه بارت به خوشکیش، باشر وایه
 دریژه به خویندنه که ی بدا.

- شوانه، ده بی بز خوت بزانی که فرمیسک له لایه ن به پړیوه به ری
 زانستگاه، که راسته وخو له لایه ن شیوه مه لایه که وه به پړیوه ده چن، به
 تاوانی نه وی که سر به دژه شوږشه و ناموسولمان، وده رنراوه؟! خو نه و
 بیچاره یه له خوشیان نه هاتوته وه. پروام پی بکه له و کاته وه گه راوه ته وه،
 ساتیکی لی وک سالیکی تی ده په پی.

لای خۆم گوتم بێبەزەیی بوونیش دەبا سنوورێکی هەبایە. بەدوای ئەو
گلەیی و گەزەندەدا، دوو بە دوو بەرەو لای خالە شامار وەرێ کەوتین تاکو
هەوائێکی بپرسین.

ئێمە زیاتر لە پێنج خۆلەك لەوێ ڕاوەستاین و لە دەرگامان دا، بەلام
نە کەسمان دیت و نە دەرگاشمان ئێ کرایەوه.
بە شیركۆم گوت:

- ئەواندەیه خالە شامار شتیکی بەسەر هاتبێ، چونکە ئەوه چەند
جاریکە دیمە ئێره و لە دەرگا دەدەم، بەلام هیچکات لە مالێ نەبووه.
ئێمە گەڕاینهوه بەرەومال و دایکەم ناگادار کردەوه کە ئەوه چەند
جاریکە دەچمە سەردانی خالە شامار، بەلام دەرگاکی داخراوه، پاشان
گێژۆدە بوونی شیركۆ و فرمیسکەم بە دەست شاسوارەوه بۆ گێژاوه. ئەویش
وەك خو و خەدی دایمی خۆی، گوتی:

- خۆ سەری ئاسمان بە پووش نەگێراوه. با فرمیسک و شیركۆش بێنە
ئێره و ببنە کچ و کوڕی من.
شیركۆ سوپاسی کرد و گوتی:

- ئێوه پێژتان هەیه و لە جێی دایکمانی.

بەدوای ئەوەدا تاکو خۆره چەرخە ئێوارێ خۆمان خەریک کرد بە
هیندیک بەلگە و نووسراوەی کۆنەوه و بەشێکیان کە چی دیکە کەلکیان
نەمابوو سووتاندن. بۆ ئێوارێ بە تێکرا وەرێ کەوتین بۆ مانی دادە
خاسپەری. ئێوارەیهکی خوش بوو. هەركەسە و سوچینکی لە گەرفتی خۆی

گێڕایهوه. بهرلهوهی شام جووێ، كهژاڵ پێشنیاری كرد كه بنێڕین به دواى چنار و فرمیسك دا.

ئێمه ههموومان به پێشنیاریكى چاكمان زانى و پێمان خوش بوو. كهژاڵ ناماده بوو بچێ بهدواى فرمیسك دا. كێ كێی زۆرمان كرد، بهلام كهس ناماده نهبوو بچێ به دواى فرمیسك دا. ههمووان پێیان وابوو كه شاسوار وهبهر شەقامان دهدا. داده خاسپهری پێشنیاری كرد با تیروپشك بگرینهوه و ناوی ههركهس دههچوو، بچێ فرمیسك بیتێ. كاروان بۆ ئهم كار به منداڵ زانراو نهدهكرا بهشداری تیروپشك بێ. شیركۆ ئهم ناوانه ی لهسهر چوار پارچه كاغهز نووسی. وهنهوش، خاسپهری، شوان، شیركۆ. كاغهزهكان ملۆچه کران و کاروانمان بانگ کرد تاكو دانهیهکیان ههلبژێرێ. ئه هاته پێشهوه و هیندیكى كاغهزه ملۆچه کراوهکانی نهملاو نهولا پێکردن، پاشان دانهیهکیانی ههلگرت و دای به دهستی شیركۆوه. ئهویش کردیهوه و گوتی:

- برا ناوی كاك شوان دههچوو.

من خۆم گورج کردهوه و بهروه مائی شاسوار وهپێ كهوتم. ههرا هیشتا تاریك دانههاتبوو، بهلام هاتووچۆی نێو كۆلانهكان كهمی كرد بوو. خهلك مهپ و مالاتهكانیان بهسهر دهكرد و دهركای گهوپى ئاژهكانیان پشكۆل دهكرد. پاش چهن خولهكێك گهیشتمه دهركی مالیان و ئه دهركایانم دا. داده گهرشه، دایكى فرمیسك و شیركۆ هات و دهركای لێ كردمهوه. ئێواره باشم لێکرد و ئهویش گهلیك به پێزهوه وهلامی دامهوه. ئهو خاتوونێكى گهلیك لهسهر دڵان و لهسهرهخۆ بوو. له دایكىم پرسییهوه و گوتی:

- بۆلە گيان، لە مېژە دەمەوئ سەردانی وەنەوش بکەم، بەلام دەرفەتم
بۆ نەپەخساوە.

منیش سوپاسم کرد و پاشان هەوائی فرمیتسکم لێپرسی.

- فرمیتسک لە مائەوێه، بەلام ناساگە.

بانگی فرمیتسکی کرد و پیتی گوت:

- شوانە هاتوو و کاری پیتە.

زۆری پێ نەچوو کە فرمیتسک بە پەوتینکی زۆر شارستانیانه، بەلام
شلەژاو و تینکچوو، هاتە دەر و هەوالپرسی لێکردم و پاشان پرسی:
- نەركینکی تایبەتیتان هەبوو؟

- نەركینکی تایبەتیم نییه، بەلام ئەمەڕۆ شیرکۆ لە مائی نێمە بوو.
وارپێک کەوتووین کە ئەمشەو ئەمن، شیرکۆ، چنار و دایکم لە مائی دادە
خاسپەری کۆ بێنەو. پێشنیار کراوە ئەتۆش لەگەڵمان بێ. جا ئەگەر
دەتوانی، ئەوێ من چاوەڕوانت دەم تا کۆ خۆت ساز دەکە.
فرمیتسک ڕووی لە دادە گەرشی کرد و خەریک بوو شتێک بڵێ، کە دادە
گەرشی پیتی گوت:

- بۆ چاوە لە من دەکە؟ بۆ خۆت دەتوانی بڕیار بەدە. بۆ خۆت
هەلبژێرە و چۆنت پێخۆشە ناوا بکە. مەگەر نازانی چۆن و بە چ شتێهێک
شیرکۆ لە مائە وەدرنا. خۆ ئەتۆ لە شیرکۆ زیاتر نیت. ئەگەر چاوەڕوانی
چەپۆکەسەری زیاتر بە دەست شاسوار بەرکەوئ، ئەوێ دانیشە و خدمت
نەبێ. ئەگەریش ناتەوئ شاسوار داخی شیرکۆش بە سەر تۆدا بڕژین، ئەوێ
بۆ خۆت بڕیار بەدە.

فرمیتسک که توسقالیک وره ی تیدا بهدی نهده کرا، پوری له من کرد و
گوتی:

- چاوهروانم به، تا جله کانم ده گۆږم.

داده گهرشه گه شایه وه و گوتی:

- دهک به خیر بیی پۆله گیان. هیوادارم سهرت بهرز و له نیو سهراندا
دیار بی، ههروهک نهو باوکه کهس لی نه پهنجا و بوهرت. بابت حازر بوو
سهری بچیتته بان دار، بهلام ناماده نه بوو بچیتته ژیریاری زۆردارییه وه.

زۆری پی نه چوو که فرمیتسک به نیوه شیرزیی هاته دهر و نیمه
پیکه وه هاتینه وه بۆ مالتی داده خاسپهری. به پینگادا که ده چوین،
فرمیتسک گه لیک پرسپاری ناراسته کردم، که زۆربه یانم وهلام داوه بیتجگه
له یه کیکیان. نهو پرسى:

- خۆشه ویسترین شت یان کهس که له سووچی دلت دا جیی خۆی
کردیته وه، چیه یان کییه؟

پرسپاره کهم ناناسایی و بی وهخت هاته بهر چاو، چونکه نیمه پیشتر
تیکه لاوییه کی وامان نه بوو. سهره پای نه وهش بۆ دهبا ریک نهو پرسپاره ی له
من کردبا؟ ههلبهت من وهلامم بۆ نهو پرسپاره هه بوو، بهلام لام وابوو که
له وانه یه فرمیتسک لهو وهلامه به جوړیکی دیکه تن گه شتبا، چونکه وام
ده زانی نهو تیکه لاوی له گه ل سیاست دا نه بی. بۆیه ده لیم وهلامم بۆ
هه بوو، چونکه لهو چهند مانگانده ی رابردودا، ههستی نه ته وه ییم وه کو
گوله هه لاله له پشکووتن دا بوو، بیتجگه له وهش، له وه تینگه یشتبووم که

خاوهنى ولاتىكى پارچه پارچه كراوم، كه له سەر نه خشه نه ده بينرا، به لام به
مليونه ها حه شيمه تي له سەر ده ژيا. له وه لامى پرسياره كى دا گوتم:

- نيمه هيشتا يه كتمان به باشى نه ناسيوه تاكو وه لامىكى ريكو پيكت
بده مده، بيتجگه له وهش رهنگه نه وه هسته ي كه من سه بارهت به
خوشه ويستى شتيك يان كه سيك هه مه، لاي تو جوړىكى ديكه بى، به لام
به دلنيايه وه له داهاتوويه كى نيزيكد، نه گهر بى خوشم راسته وخو
وه لامى پرسياره كهت نه ده مده، له راده ربرين و كرداره كاغدا، وه لامى نه
پرسيارهت ده ست ده كه وي.

له كاتى پى رويشتنمان دا و له بهر ته سكايى و كه م دهره تانى
كولانه كان، نه مانده توانى دوو به دوو به پال يه كتردا بچين. هر به و نه وه
هيندى جار نه وه ده كه وته پيش و هيندى جاريش من. نه و كاتانه ي كه نه
ده كه وته پيش، له دواوه سه رغبيكى تاييه تيم ده دا يه به ژن و بالاي.

فرميسك لهش و لاريكى جوان و به له غجه ي هه بوو. لام وايه له ته واوى
ژيانم دا كچى وا جوان و به له غجه و لارم نه ديوو. گه ليك زه ختم له خوم
كرد، به لكو ناسايى خوم بنوښم، به لام به كرده وه ناسان نه بوو. فرميسك
دوو جاران له وه وه پاش و پيش كه وتنه دا لاي ده كرده وه و چاوپكى
پي داده خشاندم، كه وه تيشكى ليژر، كاري تى ده كردم. دوو جاران هاته
سەر نه وه باوه ره پرسيارىكى ناراسته بكه م، به لام زور زو پاشگه ز
ده بو مده. نه و پاشگه ز بو نه وه چهندين هويان هه بوو، بيتجگه له
هويانه ي كه ته واوى بىرمى به خويه وه خهريك كرده بوو، به لښم به كه ژان
دابوو كه له بى ناكمه. به گه يشتنه وه مان به مال، ده بينين كه كه ژان و

چنار له گهڼ شترکوډا، هدرکامه و چه پکتيکیان له گيړنک دهېږي. هډواپرسی و گله یی کردن دهستی پیکرد و هدرکسه و به جوړنک گله یی خوځيانان ناراسته ی په کتر ده کرد و پاكانه شيان بز هه بوو. زوری پښ نه چوو که که ژال به نیشاره ی بروی منی بانگ کرده لای خزی. پیم و ابو که ده یوئ له سهر فرمیسک بدوئ، به لام له هه لدها بووم. نو پښی گوتم:

- شاسوارم له مائی ماموستا جوامیر دیوه و زذر توره هاتوته بهر چاوم.

- په ننگی ماموستا له سهر داوای خوځمان بانگی کردېږي. ههر هیچ نه بښ بز به یانی هډواپکمان دهستگیر ده بښ که شاسوار به لیتنکی به ماموستا داوه یان نا.

من سفره کهم راخست و کهوچک و چه تال و قاپ و دهریه کاتم دانا. ههستم پیکرد که فرمیسک به جوړنک نهو بانگه یشتنه ی منی له لایان که ژاله وه، پښ نامو بوو. ناځمان خوارد و پاشان ره جاری جاران بنه مای ناخافتنمان دهست پیکرده وه. نیمه زیاتر له کاترمیړنک له سهر چه ندین لایه، به تاییهت گرفته کانی سهر ریگای ژیانی سهردهم دوواین، به لام فرمیسک بیجگه له گوینگرتن و جاروباریش به لئ گوتن، ته نیا وشه یه که له زاری نه هاته دهر. نیمه تا راده یه که هاوتمه من بووین و له دنیای خوځماندا دهسوپاينه وه، به لام دلئ خافل، دایکم و داده خاسپه ریمان به ته وای له بیر کردبوون. من له هه مووان زیاتر ده دوام و حال و گوزهرانی مام نه سوژ و خاله شامارم، وه نمونده ی نه هامه تی و چاره رشی بز هیئانه وه. هیشتا

وته کاتم تهواو نه بپوون، که له پړيکدا ليدوانه کهم له لايه ن فرمي سکهره ئي
پر درا. نو که توره و زوير دهاته بهر چار، پني گوتم:

- شوان! نيت به سيه تي. نامه وي گوي له مجوره ليدوانانه بگرم، چونکه
پيشتر يش چند جاري کم بيستبوو که گويا نه تو تهواوي کاتي خوتت
تهر خان کردوه بز دا کوکي و پالپشتيکردن له مافي نافر هتان، به لام نيستا
ده زانم که راستيان گوتوه که ده لين: دهنگي ده هول له دور خوشه، نه گور
نه تو له گه له تواني دیکي وه خوت ده تانه وي دا کوکي له مافي
نيمه مانان بکن، باشر و ابو که وينه يه کيشت له نافر هتان هيناباوه و
لانيکه م له هردوو په گهزي نير و مي بوايه ن. دا کوکيکردن له مافي
نافر هتان نابي ته نيا له چوار چيو وي ناخافتن و دروشدان دا بيني ته وه و ده بي
به کرده وه ش به مليندر ئ.

هاوکات له گه له راده ربريني فرمي سک دا و سهره راي نه وي که گويم له
ناخافته کاني ده گرت، له سهر سوړمانيکي سه يريشدا په نگم خوار د بووه.
له دلي خومدا گوتم کاکه شوان با بزاني که مان له و هوار گه نه ماوه.
به و ناخافته وي فرمي سک گهز گهز بالام ده کرد، هر چند پوي په خنه کاني
به ر له همدو که سينک له من بوو که باسي مام نه سوړ و خاله شامارم
کرد که هردو و کيان له په گهزي نير بوون. نه و جار گه يشته نه و قه ناعه ته
که باوکی شاسواريش له گوړ بيتته وه، ناتواني فرمي سک به چوکدا بيني و
به بي خواستي خوي برپاري دواړو بې بدا. من بيته ننگم کرد، چونکه
په خنه کاني به جي بوون. به کورتي تف له زارمدا وشک ببوو، که ژال و
چنار يش دهسته وه ستان ما بوون. دايکم و داده خاسپه ري نه يانده ويست خو

ههلقورتیننه نیر باسهکانی ئیمهوه. شیرکۆ که خهریکی گوێز خواردن بوو، پاش خواردنی کاکله گوێزێک که به دهستهوه بوو، رووی له فرمیسک کرد و پیتی گوت:

- فرمیسک! حهیفهت کرد بهو شتویه هیرشت کرده سهر شوان، چونکه پیتوایی به ههله له شوان تینگهیشتوو. ئهوه دههیکه شوان دهستی له دروشمان بهم و بهو دا ههنگرتوه. خۆ له خۆپایی نهگوتراوه که مرۆڤ دهبی بگاته بگاری، نهوجار قاجی ههلکا.

فرمیسک لێی هاته جواب و گوتی:

- من رهخنه له شوان گرتوه. نهو پیتووستی به پالپشتیکردن نییه و بۆ خۆی زمانی ههیه و دهتوانی وهلام بداتهوه، پاش ئهوهش ئیمه دهبی فیری رهخنهگرتن و رهخنهقبول کردن بین. دلقراوانی و لهخوبوردویی، ئیمه بهوهو لوتکهی ریزگرتن له بیوپرای جیاواز دهبا، بهلام تا کهنگی دهبی پیاوان خاوهنی ههموو چهشنه بریارێک بن. جا چ نهو بریاره به قازانجی تاک و کۆمهله بی، یان به پینچهوانه. من وهک کچیک له خۆمهوه دهستم پیکردوه و باکیشم لهوه نییه کێ چیم پیدهئێ. کۆمهلهی ئیمه به درێژایی میژوو پر بووه له شاسوار و شاسوارهکان، بهلام ئهم شاسوارانه دهبی لهسواریکردن دابهزینرێن و گوێرایهلی خواستی نیوهی کۆمهله بن.

چنار بۆ پالپشتی له بۆچونهکانی فرمیسک بهمجۆره پای خۆی دهبرێ:

- کۆمهلهی ئیمه ههراسانه به دهست کولتور و کهلهپوری بێگانهوه. بۆ نهوهی لهژێر تهوژمی ئهم باره قورسه بێینه دهڕێ، پیتووسته کۆمهلهیک له مرۆڤهکان بێنه سووتهمهنی ئهم ئهرکه. بێگومان ئهم سووتهمهنیهش

دەبى ئىمە بىن و نابى دەستەوئەژنۆ دانىشىن و چاوپروان بىن تاكو
شاسوارەكان ئەم نەركەمان بۆ بەجى بگەيەنن.

واديار بوو گۆرەپان بە تەوارى بە دەست فرمىسكەو بوو، چونكە
چنارىش بە پشتىوانى لە پادەرپرپىنەكەى نەو هاتبووە جواب. من بۆ خۆم
مەلاقم وشك ببوو و ھەر زمانم بە دەورى كەلاو و زارمدا دەسپاندا.
چاوپروان بووم كە كەژال شتەك بلى، بەلام يان نەيدەويست يان ھىچى بۆ
گوتن پى نەبوو.

دايكم لە بىرى چووبوو دەرمانەكەى لەگەڵ خۆى يىنى. داواى لىبوردنى
لە فرمىسك كرد كە لىدوانەكەمان دەپسىنى. پرووى لە لای من كرد و
گوتى:

- شوانە، دەتوانى پرۆى دەرمانەكانم بۆ يىنى؟

بەر لەوى من وەلامى بەدەمەو، كەژال گوتى من دەچم دەيانھىنم.
دايكم شاويىرى بۆ كەژال كرد كە دەرمانەكانى لە كوئى دانان، پاشان
پرووى لە فرمىسك كرد و لىنى پرسى:

- كچە شىرپىنەكەم! من ھەر لە سەرەتاو تا ئىستا گويم شل كردوو بە
ناخافتنەكانتان. وەك خۆم شانازيت پىو دەكەم بۆ نەو ھەلۆبىستە
جوامىرانەت و ھىوادارم وىنەى وەك تۆمان زۆربى، بەلام پىمخۆشە
پرسىارىكت ناراستە بكەم!

- پۆلە گيان، كچى خۆم! چ پلان و گەلاڤەيەكت بۆ بەدەياتنى ئەم
ناماچە پىززانە ھەيە؟ بە واتايەكى دىكە، چۆن دەتوانىن ئالوگۆرپىكى

بنه‌ره‌تی له کۆمه‌لدا پێکێنین تاكو بوانین بگه‌ینه‌ پرزگاری نه‌ته‌وه‌یی و
یه‌کسانی و مافی وه‌ك یه‌ك؟

وام هه‌ستپێکرد که فرمیسک به‌ره‌و پووی پرسیارێکی دژوار بۆته‌وه‌ و
له‌وانه‌یه‌ وه‌لامێکی گونجاو که بتوانی گشت لایه‌نه‌کانی کیشه‌ی
کۆمه‌لگای ئێمه‌ له‌ باری نه‌ته‌وه‌یی، کۆمه‌لایه‌تی، پامیاری، کولتوری و
ئابوورییه‌وه‌ بگریته‌وه‌، پێ نه‌بی.

فرمیسک له‌ وه‌لامدا گوتی:

- گه‌لێک ئاساییه‌ که ئێمه‌ لاوان و گه‌نجان باری پۆشنییری خۆمان
به‌هێژ بکه‌ین. بیروباوه‌ری پێشکه‌وتووخوازانه‌ ره‌چاو بکه‌ین. چاره‌نووسی
خۆمان نه‌ده‌ینه‌ ده‌ست نه‌وانه‌ی که ته‌م پۆژه‌ تال و پڕ له‌ مه‌ینه‌ته‌یان بۆ به
ده‌ستکه‌وت هێناوین. نه‌ره‌ش ده‌زانم که به‌ گولێک به‌هار نایه‌، به‌لام نه‌گه‌ر
ئێمه‌ هه‌موومان پێکه‌وه‌ ده‌ست به‌دینه‌ ده‌ستی یه‌کتر، ده‌توانین له‌ چله‌ی
زستانیش دا به‌هاریکی پڕ له‌ گول دروست بکه‌ین! خۆ ته‌و خه‌لکه‌
پێشکه‌وتووانه‌ی سه‌رگۆی زه‌ویی، پێشکه‌وتنیاان له‌ زگی دایکیان له‌گه‌ڵ
خۆ نه‌هێناوه‌.

دایکم سوپاسی فرمیسکی کرد و پێی گوت:

- له‌وه‌ی که ده‌بی گۆرپانکاری بکړی پاسا و هه‌لناگرێ، به‌لام وا
تیده‌گه‌م که وه‌لامێکی نه‌وتۆ و به‌رفراوانم وه‌رنه‌گرته‌وه‌ تا پێی پازیم.

منیش به‌ دوو هۆ به‌ ده‌رفه‌تم زانی که له‌م پێوه‌ندییه‌دا
پوونکردنه‌وه‌یه‌ك بده‌م. یه‌که‌م، له‌به‌ر نه‌وه‌ی که فرمیسک وا هه‌ست نه‌کا
که له‌ لێدوان و وه‌لامه‌که‌یدا لاواز بووه‌. دووه‌م، دایکیشم پێی وانه‌بی که

فرمیټسك به ده مارگرژی و دژایه تی له گهل په گه زی نیرینه دا ویستویه تی به گژ کیشه کومه لایه تییه کاندای بچیته وه.

بؤ نو مده ستانه گوتم:

- دپاره نه وانه دی که فرمیټسك باسی کردن، گهلای خوی بزیان هدی که له وانه یه له کاتی وه لاندانه وه کاندای وهیری نه هاتبیته وه. نه وانه دی من ټینگه یشتبم مده ستی فرمیټسك نه وه بوو که سهرتای هدر کیشه یه که، چ کومه لایه تی بئی یان هدر کیشه یه کی دیکه، بنه مایه کی هدی که به داخوه به شی هدره زوریان هوئی نابوری و رامیاریان هدی. مده ستی سهره کی فرمیټسك نه ویه که ده بئی سیستمی ده سلاتداریی له بنچینه دا بگوردری، نابوری ولات به شیویه کی دادپه روه رانه به سهر هاولاتیان دابهش بکریټ و یاسا ده بئی سهرور بئی و ههموان له به رانه بر یاسادا ملکه چ بن. یه کسانى له نیوان په گه زی نیر و میډا، چ له بواری خیزانداری و سامان و مالدا و چ له هلبژاردن و هلبژیرداندای و هم له کار و موچه دا، ده بئی له یاسای گشتی ولاندا، ده سته بهر بکریټ.

له ر کاته دا که له پتوهندی له گهل پرسپاره که دیایکم که ناراسته ی فرمیټسكى کردبوو ده دواين، که ژال درمانه گانی دایکمی هیټا و له گهل لیوانیک نار دانی به ده سته وه، به لام که س نه په رپه نیو لیډوانه کانم تاکو دواين و ته کانم پیښکه ش کردن. فرمیټسك که له پاده به دهر خوښحال ده هاته به رچاو، به گهرمی سوپاسی کردم و گوتی:

- نه وى شوان باسی کردن راست بیروباوه یی منن، به لام به شیکى گرینگیم له بیرچوو که باسیان بکه م. دپاره نه گهر ههمو نه وانه ش که

شوانه له سهريان ناخافت جی به جی بکړین، به لām کیشدی نده وهی چاره سهر ندری، هوله کاتمان هروک رابردو به نه زوکی ده مینه وه، چی ده توانی له وه داخهینه رتر بی که نیمه کورد راده زانیاریه کاتمان له سهر نده وهی خومان ناگاته یدک له سهدی نهو زانیاریانهی که له سهر داب و نه ریته کونه کانی نده وهی داگیر که هه مانه.

من که یفم بهو راده پرینهی فرمیسک هات، بیجکه له وهش ده مه زیست بهر له وهی فرمیسک نهو خالنه باس بکا، نهو بابته نده وهییه بینمه گورې، به لām له بهر نه وهی که نه مه زانی فرمیسک هه لگری چ بیرو باوه ریکه، خوم لهو خاله گیل کرد، چونکه به کردهو بوم دهر که وتبوو که هیچ کام لهو ریکه خراوانه که خویان به گشتی (سهرانسهری) چه پ و نویته ری خه لکیش ده زانی، ناماده نه بوون دان به مافه کانی کوردان دا بنین. له وهش خراپتر نهو بوو که تاوانی دارده ست بوونی بیگانه و سیخوری کردنیشیان ده خسته نه ستومان!

فرمیسک له کوتایی دا گوتی:

- ژيانی نیمه بؤ خوی له بنه رتدا تاله، به لām نابې دهر فتهی زیندو و بوونه وه بهو نه ریته کونانه بدهین که کومه لگا که مانی تاساندووه داهاتو و شمان لی تالتر بکا.

پاش قسه کانی فرمیسک، ناراسته وخو تینگه یاند که لینی حالی بووم. با راستییه کی حاشاه لته گریش بؤ یه که مین جار بدر کینم و بلیم که پوحم چوو بووه سهر فرمیسک و به تیپه رپوونی کاته کان، ههستی خوشه ویستی فرمیسک بالی به سهر شتوهی بیر کردنه وه دا ده کیشا، بیجکه

له‌ره‌ش گوشاره‌کانی شاسوار بۆ به‌ سهر فرمی‌سک بۆ به‌ می‌رد دانی
 زۆره‌ملی، هۆکاریکی دیکه‌ بوو که نه‌ده‌کرا بایه‌خی پی نه‌دری. بی‌گومان
 له‌وه دلتیابورم که تم خۆشه‌ویستییه که له‌ دل و دهر و نمدا سه‌باره‌ت به‌
 فرمی‌سک هه‌وینی گرتبوو، تا راده‌یه‌کیش پیوه‌ندی به‌ جوانی و لار و
 له‌نجی نه‌وه‌وه هه‌بوو. دیاره‌ ته‌نیا نه‌وینداریم مه‌به‌ست نه‌بوو، به‌لام به‌بی
 نه‌وینیش ژیان مانا نابه‌خشی. جا نه‌و نه‌وینه به‌ مرۆڤ بی، یان گهل و
 ولات و ژینگه‌، هیچ له‌ بابه‌ته‌که ناگۆڤی. هه‌لبه‌ت هه‌م چنار و هه‌م
 که‌ژالیش هیچیان له‌ فرمی‌سک که‌مه‌تر نه‌بوو، به‌لام بیرم له‌ گه‌لێک لایه‌نی
 دیکه‌ش ده‌کرده‌وه. یه‌ک له‌وانه‌ پیم وابوو که نه‌گهر فرمی‌سک بیت و
 نابه‌دلی شاسوار بکا، نه‌و کات چ روو ده‌دا؟ خۆ نه‌وه‌ هات و فرمی‌سک
 سه‌ری خۆی هه‌لگرت و ده‌ره‌ی گرتبا به‌ر و ده‌یان نه‌گه‌ری دیکه‌. له‌
 کو‌تاییدا هاته‌ سه‌ر نه‌و برۆایه که هه‌موو نه‌و نه‌گه‌رانه ئیسه‌کانیان هه‌یه‌،
 بی‌جگه‌ له‌ یه‌کیکیان، که خۆکوشتن یان گیان له‌ خۆنه‌ستاندن بی.
 به‌لگه‌شم بۆ نه‌وه ژیری نه‌و بوو سه‌باره‌ت به‌ بیر کردنه‌وه‌ی له‌ ناستیکی
 به‌رزی کۆمه‌لایه‌تیدا، که له‌ راده‌برینه‌کانی فرمی‌سک دا خۆی ده‌رده‌خست،
 بی‌جگه‌ له‌وه‌ش نه‌و له‌میژ بوو که خۆی بۆ مملانی له‌گه‌ل نایه‌کسانی،
 دیاره‌ و نه‌ریته‌ کۆن و دواکه‌وتوه‌کانی کۆمه‌لایه‌تی ته‌یار کردبوو. که‌وابی
 خۆکوشتن لای نه‌و بی‌جگه‌ له‌ نه‌نگیی، نه‌زانیی، به‌زیویی، باوه‌ر به‌ خۆ
 نه‌بوون، هیچی دیکه‌ نه‌بوو.

شه‌وگارمان شه‌ق کردبوو و له‌سه‌ر زۆر بابه‌ت به‌ تیر و ته‌سه‌لی
 دوابووین، به‌ بی‌نه‌وه‌ی گه‌لله‌یه‌که‌مان له‌به‌ر ده‌ستدا بووبی. له‌ نه‌کار و به‌بی

ئەوئى كەسمان بېرمان ئىكرىتتەو، كەوتىنە سەر بابەتتەكدا كە چ
پتەندىكى بە باسەكەمانەو نەبو. ئەوئى ئەو بىر كە لە پرا فرمىسك
گوتى:

- لام سەيرە كە شوان و كەژال دانىشتوى پۆژەلەتتى گوندن. من و
شىركۆ ھى باكور و چنارىش لە باشور، بەلام كەسى خۆرئاوای گوندمان
لەگەل نىيە.

لە چركەيەكدا بە خۇمدا ھاتەو و لە خۇم پىرسى، تۆ بلىنى خۆر لای
تیمە قەت ئارا نەبى؟ ھەلبەت مام نەسۆر بۆى گىرپابووينەو كە لە ولاتى
تیمە خۆرئاوایەكان ناسنامەيان پىندارى، بەلام نەمدەزانى باكورى ولاتى
كوردان، باشورى خۆرەلەتتى ولاتىكى دىكەيە. لەوئى بە ئاگا نەبووم كە
باشورىشمان باكورى ولاتىكى دىكەيە. تازە خەرىك بوو تىبگەم كە
پۆژەلەتتىشمان خۆرئاوای ولاتىكى دىكەيە. ھەر چى تىكۆشام بىرەكانم
كۆكەمەو و ەسەريەكيان خەمەو بۆ پىداچوونەو و ەلەسەنگاندنى ئەو
نەھامەتتە، بەلام زۆر لەو مەندوتىر بووم كە بتوانم بە ئاكامىك بگەم.

چنار سوپاسى مالى دادە خاسپەرى و كەژالى كرد و گوتى:

- كاتى نووستن ھاتو و من دەبى بچمەو و درىژەى باسەكانمان
ھەلدەگرىن بۆ جارىكى دىكە.

فرمىسك لە بارودۆخىكى گەلەك نالەباردا بوو، چونكە لەوانە بوو
شاسوار لەپەر ھاتبا و گرفتتىكى بۆ دروست كردباين. لە كۆتايىدا لەسەر
ئەو پەك كەوتىن كە من و شىركۆ لەپەش دا تاكو لای مالى خۆيان چنار
بەپەى بكەين. بە ھاتنەوھەمان داىكم و شىركۆ بچنەو بۆ مالى خۆمان. من

و داده خاسپه ریش پینکوره فرمیسک ببهینهوه بۆ مائی خۆیان. له گهڵ
شیرکۆدا هاوڕێیهتی چنارمان کرد تاكو دهركی مائی خۆیان، وادهاته
بهوچاوم كه شیركۆ دهیهو یست له گهڵ چنار به تاییهتی بدوئ، بهلام ههستم
دهکرد له لایه كهوه له من شهرمی دهکرد و له لایه کی دیکه شهوه هیشتا
زوو بوو.

ئیمه گهراینهوه دواوه و له پینگادا شیركۆ لیی پرسم:
- شوانه! مامۆستا جوامیر چۆن پینگای داوه كه چنار به تهنی بیتته
شهونشینی، وهك تهوهیه بهرد له ناسمان هاتبیتته خوارئ، وانیه؟
- شیركۆ گیان! بهرد له ناسمان دیتته خوار و زۆریش سروشتیه، بهلام
مامۆستا مرۆفینکی گهلیك پیتشكهوتووخواز و زانایه. تهوهی من لهم
ماوهیهدا پێهوندی نیزیکم له گهڵ خۆی و بنه مالهیان دا ههبووه، بۆم
دهركهوتروه كه تهو مرۆفینکی نهتهوهیه و لهو هاوڕێیه خویندهوارهکانی
خۆشمان تیگه یشتووتره.

شیركۆ نافهرینینکی بۆ نارد و هیوای خواست تهمن درێژ بێ.
به گهرا نهوهی ئیمه، شیركۆ له گهڵ دایکم چوونهوه بۆ مائی خۆمان و
من و داده خاسپه ریش له گهڵ فرمیسك كهوتین. هیشتا له ههوشه كه وهدهر
نهكهوتبووین كه فرمیسك گوتی:

- ئیوه بیرتان لهوه كردۆتهوه كه بهو درهنگانهی شهو و به گهیشتم به
مال، شاسوار فهرته نهیهك دروست ناکا و بهم شهوه به خۆل و دۆ وهسهو
کراوی، به ئیو گوند دا نامگیتێ؟ ههلبهت تهوهش دهزانم كه تهو دهتوانی

ئەم فەرەنەنە يە لىرەش دروست بكا، بەلام ھىچ نەبى لىرە سوچىنكم دەست دەكەوئ پەنای بۆ بەرم.

بە بىستنى ئەو وشانە كە لە زارى فرمىسك ھاتنە دەر، ھەستم كرد كە لە ھەورازىكى ھەزار گەزى بەر بوومەو. ئەو ترسەى كە لەشى فرمىسكى داگرتبوو، لاشەى منىشى تەنبيەو، بەلام بەرلەوئى من بەوئى شتىك بلىم، دادە خاسپەرى گوتى:

- پۆلە گيان! كەژاڭ و كاروانم بمرن، ئەگەر جياوازىتان لەنىوان دانىم، بەلام ئەگەر من خوو وخەدەى شاسوار بزانم، ئەو لە ھەر كۆئ پىئى خوشبى و لە ھەر جىڭايەك بىەوئ، كارى خۆى ھەر دەكا. ئەى چىت لى بكم پۆلە گيان! خۆ بىرى كورتى من لەوە زياتر ناگاتە جىڭايەك كە چارە ساز بىت و دەسەلاتى شاسوارىشم نىيە تاكو لغارى بكم. برىا لەگەل چناردا چوبوبى بۆ مالى مامۇستا جوامىر، چونكە لەوانە بوو شاسوار ھىندىك لاقان لەبەر جوامىر ھەلكىشى.

دادە خاسپەرى ھەناسەيەكى قوولئى ھەلكىشار گوتى:

- كۆيرايى چاوەكانمە بۆ كۆچى نابەوختى كاكە شابازم. ئەگەر ئەو لە كۆلكىشى دا نەكوژابا، گۆرەپان بۆ رەمبازىنى كاكە شاسوارم وا ناوالە نەدەبوو.

ئىمە ھەرسىكمان لەسەر جىڭايى خۆمان سارد بووينەو و لاقمان ببوو بە ھەپك. نە بەرمان پى دەكرا و نە دوا. من لەوە تىڭەيشتم كە ئەو رادەرپىنەى دادە خاسپەرى جواب كردنىكى ناپاستەوخۆى فرمىسك بوو. بەو حالەش نەمەدويست دەستپىشخەرى بكم و لە فرمىسك بگىرەو.

تاکو له مالتی ئیمه بمینیتوهه. هه‌رچی ده‌هات پاده‌ی نیگه‌رانیی و
دل‌خو‌ریه‌م سه‌باره‌ت به‌ گ‌رفته‌کانی سه‌ر پ‌نگای ژبانی فرمی‌سک پ‌وی له
ز‌یده‌ بوون ده‌کرد. له‌به‌ر نه‌وه‌ی نه‌مه‌ به‌ش‌یک له‌ گ‌رفته‌که، گوتم:

- به‌باشی ده‌زام که فرمی‌سک بۆ خۆی برپاری چوونه‌وه‌ یان مانه‌وه‌ی
لی‌ره‌ بدا، به‌لام له‌ هه‌مانگاتیشدا نه‌گه‌ر برپاری مانه‌وه‌ لای ئیمه‌ بده‌ی،
نه‌که‌ هه‌ر به‌ ته‌ن‌یت ناهیلین، به‌ل‌کو نه‌وه‌ی له‌ ده‌ستمان ب‌ی له‌ بۆ یارمه‌تی
کردنت در‌یغی ناکه‌ین.

داده‌ خاسپه‌ریش گ‌ورج هه‌له‌که‌ی ق‌ۆسته‌وه‌ و گو‌تی:

- نه‌من به‌رگه‌ی هه‌و‌یل و چه‌قه‌ی شاسوار ناگرم. مادام ش‌یر‌ک‌ۆ لی‌ره‌ له‌
مالتی وه‌نه‌وشه‌، نه‌ت‌ۆش ده‌توانی له‌گه‌ل‌ ش‌وان ب‌چ‌یت‌وه‌ بۆ نه‌و‌ی و له‌و‌ی
ب‌م‌ین‌یت‌وه‌.

فرمی‌سک که‌ له‌ چه‌ند لاوه‌ گوشاری له‌سه‌ر بوو، به‌ جو‌ری‌ک که‌ دل‌ی
هه‌ر دل‌دار‌یک‌ی بۆ ده‌بووه‌ بریان، گو‌تی:

- منیش لای داده‌ وه‌نه‌وش ده‌مینمه‌وه‌ و نه‌مه‌ش برپاری‌که‌ که‌ بۆ خ‌ۆم
ده‌یده‌م.

ئیمه‌ مائ‌ئا‌و‌اییمان له‌ داده‌ خاسپه‌ری کرد و گه‌پ‌اینه‌وه‌ به‌ره‌ و مالتی
خ‌ۆمان. که‌ هاتینه‌ ژو‌ره‌وه‌ دایکم نو‌ست‌بوو، به‌لام ش‌یر‌ک‌ۆ ک‌ت‌یب‌یک‌ی
ه‌ینابوو و ده‌س‌پ‌یک‌ی ک‌ت‌یب‌ه‌که‌ی ده‌خ‌و‌ینه‌ده‌وه‌. سه‌ده‌تا پ‌ی‌ی وابوو که‌ ته‌ن‌یا
منم، به‌لام که‌ چاری به‌ فرمی‌سک که‌وت، خه‌ریک‌ بوو ت‌یک‌ ب‌چ‌ن. پرس‌ی:

- شاسوار نه‌یه‌شت ب‌چ‌یت‌ه‌ ماله‌وه‌؟

- نا، هەر نەموڭراوھ بېچمەوھ مال و بەباشم زاتىوھ لای ئىوھ بىنمەوھ
تاكو بەيانی.

دەستبەجى جىنگام لای خۇمان بۆ راخست، چونكە دەمزانى لىبەر
پرخەى دايكم خەوى لىتاكەوئ.

بە دەيان پرسیارى بى ولامەرە چوومە نىو جى، بەلام ئەوئى خەو بى
نەچووە چارام. فرمىسكىش ھەرەك من گلو پلى بو و نەیدەتوانى بنوئ.
ئەو شەوھ بە سالىك لى تىپەپ بوو. لەگەن سپىدەى بەيانی كە ھىشتا
كەس لە خەو ھەلنەستابوو، تەقەى دەرگای ھەوشەكەمان ھات. بە جارى
كۆمەلەك پرسیار پووى تىكردم. نەمدەزانى بىر لە كامەيان بکەمەوھ.
جاریكى دیکە درا لە دەرگا و ئیتەر دەرەتەى بىرکەندەوھ بۆ ناما. لەسەر
ئەوھ ساغ بوومەوھ كە شاسوارە و بە دواى فرمىسكدا چووەتە دەرکی مالى
داده خاسپەرى و ئەویش پىتى گوتوھ لە مالى ئىمەیدە. ھەر بەو بۆنەوھ
دەرگای مالى لىگرتووین و دەبى خۇمان بۆ فەرەتەنەیک نامادە بکەین. لە
سەرەخۇ شىركۆم لە خەو ھەستاند و پىمگوت:

- نەفەرەك ئە دەرگای ھەوشەكەمان دەدا و لەوانەیدە شاسوار بى.
وشیار بە تاكو بزاتم سەرمان لە كۆیوھ دەردەچى.

گورج خۆم كۆ كەردوھ و قەنناسەكەم ھەلگرت و چوومە دەرگای
ھەوشە. كە دەرگام لىكەردوھ، دەبینم مامۆستا جوامىرە و ئەویش وەك من
تا پادەیدەك شىپزەیدە.

- خىرە مامۆستا، بەم شاخى شەوھە؟

- نینگەران مەنبە كۆپم. ژيان بۇ خۇي كورتە، بەلام ژيانى نىمە لەشەش
 كە ھەيە، كورتتە. بابى باي! چەند پۇژىك بوو كە ھەوالىك لە شامار
 نەبوو، بەلام كاتۇمىرىك پىش نىستا ناگاداريان كىرمەو كە عومرى
 درىژى بۇ نىو بە جىھىشتوۋە. ئەو تا ھەشت نۇ كەسم نامادە كىردوون و
 نەتۇش لەگەلىان بىكەو بۇ گۇرستان و سەرپەرشتىيان بىكە با گۇرپكى بۇ
 ھەلگەنن.

بە بىستنى ھەوالى مەرگى خالە شامار، بىجگە لەوۋى كە لە قوۋلايى
 دىمەو ناپەھەت بووم، گوتىم:

- مام شامارى بىكەس و بىدەر! پلانەكەى منىشت لەگەن خۇت بىردە
 گۇر. ئاخىر بەتەما بووم كە بەلكو دەستى دايىك و خالە شامار بىگەيەنە
 يەك و بۇ ماوۋەكى كورتىش بوو، لەو تەنبايە پزگاريان بى.

سوپاسى مامۇستام كىرد و گوتىم:

- ھەر نىستا ۋەپى دەكەوم.

مامۇستا گەرايەو و منىش شىركۇ و فرمىسكىم لە كۇچى دوايى خالە
 شامار ناگادار كىرد، بەلام لە بىرم چووبو كە ھۇى مردنى خالە شامارى ئى
 بىرىم.

دەستبەجى دايىك لە خەو كىرد و خەبەرى مالتاۋايى يەكجبارى خالە
 شامارم پىدا. ئەو لە پىشدا ھەپەسا و پاشان پىرسى:

- چۇنت زانى؟

- ھەر نىستا مامۇستا جوامىر ھەوالەكەى پى دايىن و من دەبى بىچە
 گۇر ھەلگەنن.

تاكو من خۆم ساز كرد، شيركۆ و فرميسكىش ههستان و خۆيان
كۆكردهوه. پيتم گوتن:

- ئيهو پيئيست ناكاههستن. دهتوان له سهرهخۆ قاوهلتى بكهن و
پاشان له گهڵ مهديه كه پيڤن بۆ به خاكسپاردنى.

خاله شامار پيڤهس و پيڤهوبوو. نهكەسى ههبوو كه سهرهخۆشى لى
بكهين. نه مال و مولكيشى ههبوو كه بهسەر كەس دابهش بكري. نهو له
تهواوى ژيانى دا، پيتمهپى ئاوداشتهكهى ههبوو، كه نهویش كەس
خوازيارى نهبوو.

خەريك بوو له مال وههەر بكهوم، كه فرميسك گوتى:

- پارهسته شوان، منيش ديم.

- بۆ كوئى، لای خۆمان نهريت وايه كه ئافهتان له كاتى
گۆرپهه لکهندن و به خاكسپاردنى مردوهكاندا ناچنه سهرقهبران. نهركى
ئافهتان لهم پتورهسمانهدا تاكو ئيستا نهوه بووه كه ههتوا دروست بكهن
بۆ خيراتى سهرقهبران و پاشانىش شيوهن بكهن و سهرودوى خۆيان دارپن.
نه گهر گهغينك بمرى يان بكوژرى، پيدا بهچن و بهو بۆنهوه داخ و دهرده دلى
خۆيان دهبرن و هونهرى شاراهى له گهروو دا خنكاويان نيشان بدن.

- لييت تينگهيشتم شوان، بهلام دهكرى گۆرپانكارى ليروه دهست پيڤكا.

- هيوادارم ليتم زوير نهبى فرميسك، چونكه من ليتره پياوان و ئافهتاتم
ليتك جوڤكردۆتهوه، بيتجگه لهوهش پيتم باشه نهوهشت پيڤليتم كه لهم
كۆمهله زۆرهملويه دا، گۆرانيى گوتن و هونهرمهههه بونى پياوانيش لۆمه

دەكړئ و بهوانیش ده گوتړئ، لوتی و چاوش ودهیان نیو و ناتوړی دیکهیان
پتوه ده لکیتندړئ!

من و فرمیسک و شیرکۆ وهرئ کهوتین بۆ گۆرستان. به گه یشتنی نیمه
کۆمه لیک خه لکی دیکه هاتن. جینگایه کمان هه لېژارد و ده سته کار
بووین. سێ شهشی به هاری بوو زهویی هه ناسه یه کی گهرمی هه لکیشابوو،
هه ربۆیه زۆری پینه چوو قه بره که مان ئاماده کرد.

تا کو نیمه وچانی کمان ده رکرد، تهرمه که یان هیتا. لام گه لیک سدر
بوو چونکه پاژه تا بیست که سیک زیاتر نه بوون که له گه ل تهرمه که دا
هاتبوون. نیمه که زۆربه مان گه نج بووین و کهم نه زموون، به تاییه تی له
به خاکسپاردنی مردوودا، بۆمان گرینگ نه بوو چۆنی به خاک ده سپیرین.
به بێ گۆرپچه و به بێ نه لحه تهرمه که مان له نیو گۆرپه که نا و له ماوه
که متر له چاره کیک دا، دامان پۆشی. کاتیک هه موو کاره کان تهوار بوون،
یه کیک لهو که سانه ی که له گه لمان بوو، هاته لای من و پنی گوتم:

- شوانه! ده زانی رووی مه دته که له قۆله دا نییه و به پینه وانه وه
ناشتو ومانه؟

منیش گه لیک له سهره خۆ پیم گوت:

- برام چیت داوه له قۆله. قۆله هی نهو که سانه یه که به گه لانه ی
داپێژراو بۆ پاساوی دواپۆژی کرده وه ناحهز و خراپه کانی داگیرکاری و
زه بروهنگ له م ناوچانه دا دروست کراوه.
دیسان خۆم پێ پانه گیراو پیم گوت:

- قەتت لە خۆت پرسیو ئەم ھەموو ئیمام و ئەسحابە کێن لەم دەفەرە
 کە ئێمە دەچین و کڕنوشیان بۆ دەبین؟ ئەوەت زانیو کە ھەر ئەمانەی کە
 ئێمە سۆتندیان پێدەخۆین، لەسەر داگیرکاری بە دەستی باوک و باپیری
 ئێمە کوژاون؟ قۆلە و ئەم ھەموو گومبەز و بارەگا و تەکیە ڕەنگینانە،
 بەرھەم و کالای داگیرکارییە، کە بە بالای ئێمەدا براوە.
 وادیار بوو کە فرمیتسک گوتی لە ڕا دەرپرینە کە ی من بور. ھەربۆیە
 ھاتە پیش و پرسی:

- شوانە! بۆ دەبێ لە کاتی مردنیش ڕوو لە قوبلە بنیژژرێن؟
 - ئەو پرسیارە گەلێک لێکدانەوی دوور و درێژی دەوی فرمیتسک، بەلام
 چونکە پرسیارە کەت ئاراستەی من کردووە، بە پێویستی دەزانم وەلامینکی
 کورت پێ بدەم. بێ ئەوی بمەوی ھەبوونی نەتەوێکی دیکە بێمە
 ژیری پرسیار، پێمواوە کە نەتەو ھێرشکار و داگیرکەرەکان ھەموو کاتێک
 بۆ گەشت بە نامانجەکانیان، دەبا شتیکیان بۆ پاساوی کوشت و برەکان،
 تالان و داگیرکاریەکان، شۆشتنەو و لەنیوێردنی کولتور و کەلەپوری
 نەتەوکانی دی ھەبایە. ھەتا دوینی ئەم داگیرکارییە بە دەستی ئابین و
 ئابیندارەکان دەکرا، چونکە کۆمەلگای دەرەبەگایەتی تازە کەوتبوو
 سەرپێ و پێویستی بە پێخۆر بوو. نەخوێندەواریش یەکیک لە ھۆکاری
 سەرەکی ئەم نەھامەتیە بوو. ئەو داگیرکاریە جێ پێی خۆی لە تان و پۆی
 ژیاڵی ڕۆژانەی کۆمەڵی ئێمەدا کردۆتەو و ڕیشەی داکو تاو. با بە کورتی
 بێلێم، کۆمەڵی ئێمە لاسای کولتوری بینگانە دەکاتەو کە بەرھەمی
 داگیرکارییە و ھیچی دیکە. ئەگینا بە ملیۆن ڕۆژ گیانیان لە دەست داو

که لاشه‌کانیان بوونه‌ته پیتخوری مه‌ل و مۆر و مه‌زاریشیان نییه تا پوویان له قیبله یان هەر جینگایدکی دیکه دا بێ. کهوابێ، قوبله هی نه‌ر گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه که به داگیرکاری گه‌یشته‌وه‌ته ئێره، نه‌ک هی ئێمه.

وادیار بوو فرمیتسک به‌و وه‌لامه کورته قه‌ناعه‌تی هه‌نابێ و ئێمه به تیکپا به‌ره‌و دێ وه‌پێ که‌وتین.

خاله شامار مردنه‌که‌شی هه‌روه‌ک ژیا‌نه ناکامه‌که‌ی، جیاوازی هه‌بوو له‌گه‌ڵ زۆریه‌ی مردوه‌کانی دیکه‌دا. نه‌ شیوه‌ن و نه‌ باوکه‌پۆ، نه‌خێر و خه‌رات، نه‌ یه‌خه‌دادپه‌ین و نه‌ لا‌به‌رین و نه‌ که‌سوکارێکیش که سه‌ره‌خۆشی لێبکری.

هه‌رکه‌سه و به‌رومائی خۆی په‌نگای گرته‌به‌ر. ئێمه‌ش به‌ په‌نگاوه‌ بووین بۆ مائی خۆمان، که له په‌ر چنارمان پێ گه‌یشته. هه‌واڵپرسی له‌گه‌ڵ کردین و گوتی:

- با‌هم نار‌دوومی به‌ شویتانه.

سو‌پاسمان کرد و له‌گه‌ڵ چنار گه‌راینه‌وه بۆ مائی خۆیان.

به‌ گه‌یشتمانی به‌وێ، مامۆستا و داده‌ ج‌دیران به‌ره‌و په‌رمان هاتن و ماندوو نه‌بوونیان لێ کردین. له‌گه‌ڵ دانیه‌شتمان، شیوه‌ی به‌ خاکسپاردنی خاله شامار بوو به‌ ده‌ستپێکی باسه‌که‌مان. مامۆستا به‌شیک له‌ ژیا‌ننامه‌ی خاله شاماری بۆ گه‌راینه‌وه، پاشان ئێمه‌ش چۆنیه‌تی به‌ خاکسپاردنی‌مان بۆیان باس کرد و گوتمان که گۆپی خاله شامار پوو له قوبله هه‌لته‌کنه‌راوه و هه‌ر بۆیه پوو له قوبله‌ش نه‌نیژاوه.

مامۆستا له وه‌لامدا گوتی:

- مړوځ که مرد کهس هیچ باس و خواسیځکی لیناکا و گرینگیښ نییه
 پروی له باکوور بڼ یان باشوور، بیتجگه له وېش جینگایه که له بهشی
 زوړی وهرزه کانی سال دا گهرمای سدرده که وې بۆ په نجا پلهی "سانتیگراد"
 و به دایم تۆز و خۆل و گهرده لولوله و ناری خوار دنده وېش به ناسانی دهست
 ناکه وې، نه ده توانې و نه ده شکرې قبیلې ټیمه بڼ، به لām له هه مانکاتدا
 ده بڼ نه وېش بلتین که نه و جینگایه به گهرما و تۆز و خۆل که شیه وې،
 قبیلې به بۆ نه و نه توره و پیکهاتانه که به و بونه وې بونه ته خاوه یه کینک
 له گهر وهرترین کولتوره ناسراوه کانی ټیستا و نابې ټینکاری له سهر بکهین،
 به لām ټیمه به هه شتی خۆمان هدی که به داخوه به هوی داگیرکاریه وې،
 لیمان کراوه به دۆزهخ. له کوتایې دا کوتی، ټیوه گهنجن و دهوتانن به
 که لک وهرگرتن له نه زمونه کانی جیلی پابردور و له بهر پووناکایی
 تیشکی زانست، دواړو ټیکی گهش بۆ خوتان و جیله کانی داهاتووش دابین
 بکهین. هه لبت ده بڼ نه وېش تان له بیر بڼ که گه یشتن به و نامانجه،
 ټیکوژشانی پټویسته و نه و نه رکانه نه به لاساییکردنه وې دینه دی و نه به
 دروښم دانیش.

فرمیټسک و شیرکوځ وا چوپوونه ناخی و ته کانی ماموستانه، که
 چایه کانی به رده میان سارد بېوه و داده جهیران بۆ دوو مین جار بوی
 گوړیوون، به بیتنه وې لیویان پټوه نابې.
 پاشان ماموستانه چوه سهر دانیشنه که ی خوی له گهل شاسوار و
 به مجوره بۆمان دوا:

- شهوى پاپردوو شاسوارم بانگ كړه نيره و ناكامه خراپه كانى نهو
جوړه داب و ندرېته كوژاندم بڼ باس كړد. نهو هشم پينگوت، كه مندا له كان
خوښنده وارن و مل ناده نهو جوړه داب و ندرېته كوژ و پر له نايه كسانى
و دواكه وتوانه. به تاييه تى نه گهر بڼ خويان دليان پتوه نه بڼ.

- نهى وهلام يان هه لويستى شاسوار لهم پتوه نديده دا چوژن بوو؟ نايا
ناسويهك ده بېنرئ كه شاسوار له هه لويسته كانى پاشگهز بېته وه؟

- نه به داخوه. نهو ده يگوت كه ژال پتې خوښې يا ناخوښ، هدر هې
شېركوښه، نه غدى خوژم نادهم به قهرز و كه ژال خوارزاي خوژه و پورزاي
شېركوښه. پيشينيان گوتو ويانه، چرايهك به مال پړوايه، به مزگوت
هدرامه. سهاره به فرميسكيش، و اېزانم حاجى هدمزه ته مايه كى زوړى
وه بهر ناوه و شاسوار پتې گوتم كه له ماوه يه كسانى پاپردودا، حاجى
هدمزه به سهد قات دوه لڼه مندتر بووه. ده سلا تى نهو ننده جوته سهر، كه
نيستا بڼ خوځى بې و بكوژه. كه چه كه م ده بېته خاوه سهره و سامان و
ژيانيك بڼ خوځى ده سته بهر ده كا كه دوور ده بڼ له هدر چه شنه نه داربى و
چدرمه سهر بيهك و ژيانى فرميسك هدا هتايه ده سته بهر كراوه، هدر لهم
پتوه نديده دا بڼ خوژم ده به خاوه سامان و هيتشاش هيچم بڼ حاجى
هدمزه نه كړدوه، سهد هه زار تمه نى وهك پيشه كى پېداوم بېتجگه
له وانه ش، ماشينيك و دووسد هه زار تمه ن، له گهډ ده ته خار زه وېش له
جياتى شيربايى بڼ برپوته وه. نه م كارش به ناگداربى نيمام جومعه شار
كراوه و ده ستمان ماچ كړدوه و برپوته وه. نهو ده يگوت حاجى ناتوانى بداته
ژير قهولى خوځى و منيش شهره و ناموسى خوژم نانيمه گرېوى قسه نى نه م

و ئەو. ھەلەت ئەو ھەشی گوت کە ئەو ماشینەى داواى کردووە جیبى شابازە و بۆ شیرکۆیە، چونکە بۆ خۆى ناتوانى لێیخوێ. لە کۆتاییشدا پێى گوتم، حاجى بەلێنى داو، کە ھەموو سالتیک دە تەخارە زەویە کە بە تراکتۆرى خۆى بۆ دەکیلتى و بە کۆمپانىى خۆى بۆى دەدرویتەو.

پۆلە گیان!، ئەو ھى بۆم گێرپانەو، سەروبنى قسەکانى شاسوار بوون. شیرکۆ کە لە داخان ھەناسەى سوار ببوو، لە مامۆستای پرسى:

– واتە با ھم لەسەر برپارى خۆى سوورە؟

– بەلێ کوپم، وايدەگوت و لاشم وایە کە شاسوار پاشگەز بوونەو ھى بۆ نییە، بێجگە لەوانەش، وەك تەركیكى سەرشانم ھەولم دا بەلكو بە جۆرىك قەناعەتى پێبکەم کە ئەو جۆرە ئاكار داسەپاندنانە دەبنە ھۆى لێکھەلپەرچانى بنەمالە و لە پادەيەكى گەورەتریشدا کۆمەل بەگشتى، بەلام ئەو ھى لای شاسوار بايەخى نەبى، چۆنیەتى ژيان و دواوژى نێوہیە. فرمیسك و شیرکۆ سوپاسى مامۆستایان کرد بۆ ماندوو بوونى بەو گەرفتەى ئەوانەو.

تیمە پاوێژى ئەو ھەمان دەکرد کە بەرەو لای ماڵ بچینەو، کە دادە جەیران سوپندى لى خواردین و گوتى:

– بە گیانى چنار و بە ھارم، تاكو چیشتى نیوہرۆمان لى نەخۆن، پیتان لەم مائە وەدەر ناکەوئ.

تیمە دانیشتىن و نانى نیوہرۆمان لەوێ خوارد. ھەستم دەکرد شیرکۆ بە جۆرىك پێى خوش نەبوو کە مائى مامۆستا بە جى یێلین. لام وایە چنار دلى پفاندبوو، بەلام ھىشتا چنار وای نیشان نەدابوو کە وەك شیرکۆ

گیزده بووبن. نابن نهووش بشارینهوه که مردن و بهشداریکردن له پرسه و سهرهخویشدا، دهرفتهتیکي باشی دهرهخساند بۆ نهر کهسانه ی که دهیانویست نهوینداری بکهن، به تاییهتی نهگهر مروئی کۆچکردوو تهمدنی له سهرهوه بووایه. هزیه کهشی دهگهریتهوه بۆ دواکهوتووی کۆمهلایهتی و بهرتهسک بوونی گۆرپان بۆ نهوینداری له کۆمهلگا دا.

پاش خواردنی نانی نیوهرۆ و خواردنهوی چا، گهرپانهوه بهروو مالی خۆمان. به هاتنهوهمان داده خاسپهری و کهژال هاتن بۆ لامان. باسی به خالکسپاردنی خالّه شامار و دانیشتن لهگهڵ مامیزستا جزامیر و ههلویتسه نهگۆرپهکانی شاسوار و زۆر شتی دیکهمان کرد.

لای ههموومان سهر بوو که داخوا چ پرووی دابن که شاسوار پاش نهگهرپانهوی دویتن شهووی فرمیسک بۆ مالی خویان، هیتشتا لیتی نهپرسیوتهوه؟

ههر لهو باسانه دا بووین، که ماشینیک له بهرانبهری گوند وهدهر کهوت. ههمووی چارهکیکی پینهچوو، که کورپه ساجکهلهیهک بهبن نهوی له دهرکی ههوشه بدا، خۆی کرده ژوورهوی مالی ئیمه دا. هیتشتا له پلیکانهکان سهرنهکهوتبوو، بانگی کرد:

- داده وهنهوش! کاکه شوان! شیرکۆ لیرهیه؟

چومه دهمیوه و پرسیم:

- کاریکی تاییهتیت به شیرکۆیه؟

- بهلێ، بهلام تهنیا به خۆی دهلیم.

خوښم کړد که بېته مال، بهلام نه هات. شيرکوم بانگ کړد و پيم گوت
کاريان پيټه.

شيرکو چو بهرو لای نه و پاش نه وهی له وی دووری خسته وه، له
پشتی درکی هدوشه سرته یه کی له گهل کړد و بی نه وهی تاوړیک له من
بداته وه، شيرکوی به جیته شت وه کوله برکې بوی درچور.

شيرکو گه پرايډه بهرو لای من و گوتی:

- به گیانی شوان پروام نییه.

- پروات به چی نییه؟

- شتيك پرویداه که قهت پوژنيك له پوژان بیرشم لی نه کړد بوه.

- زور تاییه تییه؟

- نا، پروداوه که بۆ خوی تاییه تی نییه، بهلام تاییه تمه ندییه کان و
بیره ورییه تاله کان هانم ددهن تاكو پروا نه کم. شيرکو هیندیک
دهسته کانی هه لگلو فین و گوتی:

- ده بی نه م بهیانییه شاسوار سوارۍ ماشین بوو بی بۆ شار بجی. له

ریگادا ماشیننه که هه لدراره و بام دهست به جی گیانی له دهست داوه.

بیستنی هه واله که منی برده دونیای خه یاله وه و ده مویست به باشی له
شيرکو تیبگم، بهلام هه روا ناسان نه بوو. بیرم له وه ده کړده وه که نه و
تاییه تمه ندییه ده بی چی بن، که شيرکویان ناوا له شاسوار حاسی کړد بی،
که پروای به مردنی بابی نه بی! گوم:

- برام کاکه شيرکو، هه رچیت له دهست شاسوار کیشاره له بیرخوتی

بهرو وه. نه و هه رچی بوو بی، بابت بووه و نا کړی وا نیشان بدهی که به

مردنی خوشحالی. له بیوت نه چي که شاسوار هر چه ندهش له گهل ټیوه خراب بوو، به لام برای داده خاسپه ریه و پهنکه نهو ناگای لهوه نه بهی که باوکت چوڼ له گهل ټیوه هه لسوکه رتی کردب. هر بویه هیتندی یاسا و داب و نهریتی کومه لایه تی هه ن که پنهو نندیان به مرؤفدوستیه وه هدی و ده بهی په چاو بکړی، نه گهرچی به شیکي نهو داب و نهریتانه شمان به دل نه بهی.

له کوټاییدا پیم گوت:

- ټوله له مردو ناکړیته وه. نه وانهش که نه مجوره کارانه ده که نه، ټیستاشی له گهل بهی، مرؤف و مرؤفایه تی لایان نرخی نییه.

ټیمه خهریکی پاریژکردن بووین که چی بکهین و له کوټوه دهست پی بکهین، که دایکم به بونهی ناوهیتانه وه هات بهره لای کونه لانی ناوه که. لیمی پرسى:

- نه ماشینه به ناوهخت هاتوه و نه بانگ کردنه ی ټیوه بهی مه مه ر نه بوو!

- ده کړی بلین چی پوید او ده؟

- به لئ، راسته بهی مه مه ر نه بوو و هه والیکي ناخوشی پی بوو. وایز ام نه به یانیه شاسوار چوه بو شار و له ریگادا ماشینه که یان له نیتوان شاره کانی کردی پوژناوا و هارونناوا دا وه رگه پاره و شاسوار دهست به جی گیانی له دهست داوه، به لام نه وانی دیکه هیچیان لی نه هاتوه. وایز ام ټیستاش ده بهی خو ناماده بکهین بو پای پرسه رتن وخیرا تکردن.

شیرکۆ که گوتی له قسه کانی من بوو، لێم هاته پیش و خۆی
پێترانه گێیا و گوتی:

- شوانه! له بیری شتی وادا مهبه. من نه پای پرسهی بۆ ده گرم و نه
خێر و خێرا تم ههیه که به کهسی بدهم.

ئهو که چاره کانی پرپوون له فرمیستک، بهو په پری توپه ییهوه گوتی:
- شوانه! به دهیان جار مهرگی خۆم به چاو دیتوو. بڕوات بێ که زۆر
جار داری له بهردهستدا نه بووه که لێم بدا، قاجمی گرتوو و لکاندرویه به
کوورهی ناگره که دا. به جزیری که پیستی پێم به کووره کهوه به جێماوه.

شیرکۆ گۆره ییه کانی له پێ ده رهتینا و پێی پیشان دام. ئهوجار
دۆخینه که ی کردهوه و سمت و لاقی خۆی پیشان دام که جێگای به دهیان
جار داخ کردن و سووتاندنی پێوه دیار بوو! قه تم بڕوا نه ده کرد که باوکیك
نه وهنده بێ به زهیی بێ، که ئاوا له مندالی خۆی بکا.
شیرکۆ گوتی:

- هێشتا ههچت نه دیوه، با له شی فرمیستکی خوشکم و دایکم ببینی،
ئهوجار له پادهی خۆشه ویستی من و دایکم و فرمیستک، سه بارةت به
شاسوار تێده گهی.

ئه من که بۆ خۆم به میترمندالیی بام له دهستدا بوو و دایکیشم به
هزاران کویره وه ری و نازداریی پێی گه یاند بووم، له گه ئ ئهو زهجرانهی که
شیرکۆ به دهستی شاسواره کیشابووی بێگانه بووم. له گه رمه ی
توو په بوونی شیرکۆدا، وه بیری لێدوان و باسێک که وتمه وه که هاوینی پابردوو
له مائی یه کیك له خاوهن ملکه کانی نارچه ی کرماشان هه مان بوو .

ئەر مېوانىيەدا كە لە لايان كچ و كۆپى ئەر بىنەماتەو كە پىنكەو
 ھاوقوتابى بووين لىم گىتەدراپۆو. دوو مەلا و كۆنە ژەنراللىكى
 خانەنشىنكراوى خەلكى تارائىش بەشدار بوون. ئەر پۆژە تەلەفىزىونى
 ئىران پېژورتاژىكى لەسەر قات و قىرى لە ولاتى ئەفرىقايى-ئەتىوپىا- و
 مەرگى بە ھەزاران كەس لە برسان دا بلاو دەكرەو. كاكى دەرەبەگ كە
 ھەوا و پەتاي ھەبوو، پاش كۆتايى پېژورتاژەكە، بەبجۆرە لەسەر ئەر
 نەھامەتییە دا:

- جا خۆ كەس دەستى نەگرتوون. با بچن كشتوكال بەكن و رەنج
 بكېشن، تاكو لە برسان نەمرن!

ژەنرالى خانەنشىنكراوىش بۆى سەندەو و گوتى:

- ئەوئى خان دەلىلى راستە، باشتر وایە خۆيان بە كشتوكالەو خەرىك
 بكەن و دەست لە كوشت و برى يەكترىش ھەلگرن.

مەلاكان خەرىكى مېوە خواردنى خۆيان بوون و بۆشيان گرینگ نەبوو
 كە ئەر مەزقانە لە ئەتىوپىا چىيان بەسەر دى، منىش كە گەنج بووم و
 ھىندىكىش سەرپەر و خۆم بە نامىژەنى ھەموو كولاوئىك دەزانى لىم
 پرسىن:

- دەتوانم منىش راى خۆم دەربرم؟

ھەم مەلاكان و ھەم ژەنرالى خانەنشىن پرويان لە خان كرد. وادىار بوو
 خان دەبا وەلامى دابامەو. ئەوئىش دەسەرىيەكى لە گىرفانى دەرھىنا و
 ھەنگىكى پىك وپىكى تىنكرد و پاش ئەوئى لوتى خاوين كەردەو و
 دەسەركەى تەپاندەو گىرفانى، ئەوجار گوتى:

- فرموو کوپم، بزنام چ دهلئی.

به نیشانهی ریز لیتان سوپاسم کرد و گوت:

- له ولایتیک که سالانه له دوو جار زیاتر بارانی لیتنباریت و به دست وشکه سالییه ده دهلئین، له ولایتیک که سهرچاوهی ناوه کانش هی دهره بگه کان، خانه کان، شیخه کان و سدرک هوزه کان، له ولایتیک که ههژار و نه داره کان تنیا له دووره بزیان هیه چار له سهرچاوهی ناوه کان و مهزراکان بکه، ده کری چاوه پوانی کار و کشتوکالی لیبرکی؟ له ولایتیک که رادهی خوینده واری خه لکه که ی له ده له سهدیش که مته، ده کری ناوا به سانای نیدانهی بکری؟ بیجگه له وهش نهوه که ی گوجاوه بو نیمه که له سهر سفره ی رهنکاره پنگ که به چندين جزر چیش و میوه رازاوه تهوه، دادوه ری له سهر ولایتیک و میلله تیک بکه ی که ههزاران فرسه خ له نیمه وه دووره؟!

له حق دهره چین خان به جوانی له مه به سته که م تیگه یشت و هیچی نه گوت، به لام یه کیک له مه لاکان و بزنام نئوی ته شرفی بوو، لیم هاته جواب و گوتی:

- ئیوه هیشتا گه غن و که م نه زمون، به لام نیمه دونیا مان دیوه و دهزان دواپوژیک، به ههشت و دوزه خیک هیه. نهوان نه دارن یان ههژار، یان دهمرن و ده کوژرین، تاوانی که س نییه. خودا نهوانی به و جزره خولقاندوره و نیمه ش به مجوره، کوپی خۆم. ئیوه شوکر خوینده وارن و نه وهش دهزانن که به بپ رازیوونی خودا، تنیا گه لایه کیش له دار بهر ناییتتهوه. نهوانه ی له م دنیا خیر و خوشی نابینن، له و دنیا مافی خویان

وهرده گرنهوه. به جۆړيک که ږاږدروى تالېي ژيانى ندم دونيايه يان له يو
دهچيتهوه ر به بهه شتى بهرین شاد دهبنهوه. کهوابې، نیمه بزمان نيه
دهست له کاروبارى خدا وهردهين، چونکه ته گهر هات و وامانکرد، نهوه
دلخوازی خدا نيه و نهوادم دهېي سيسه د هزار سال له ناگرى دوزخ دا
بسوتين!

من نهو بیره ورپه یم له بهر نهوه و بهر هاتهوه که خوم له جياتي شيرکو
دانابوو. نه مجوره بيرکړندهوى من خوې له خويدا نادرست بوو، چونکه نهو
زه جرهى که شيرکو به دهست شاسوارهوه کيتشابووى، لای من بوونى نه بووه.
له قولايي بيرکړکى خومدا بينگم ده خوارهوه، به جارېک مردنى
شاسوارېشم له يو چووبزه، که شيرکو دهستى هاويشته سهر شام و
گوتى:

- نيگه ران مېبه شوانه! به هزاران شاسوار هاتون و چوون، بهېي
نهوى بزائن بې چى هاتون بې چى دهچن. شوانه، دلنيات دهکدم که
تينکوشم نهو هه موو جهرهوى که به دهست شاسوارهوه کيتشامه، له پيرى
خومى بېمهوه، به لام نهوى نهو به سهر دايکم و فرميسک دا هيتاويه تى،
قەت ناتوانم له پيرمى بهرمهوه.

نیمه گه پايينهوه بې لای داده خاسپهري و دايکم و چونه تى
هه واله که مان بزيان گيتپاوه. له کاتى گيتپانهوى هه واله که له لايان
شيرکووه، هه رات ده زانى هيچ پروى نه دابوو.

داده خاسپهري پروای نه ده کرد. نهو گوتى شاسوار نه ده با به پروا وېکى
ناوا به جيتى هيتشتباين.

كهڙاڻ ده پروانيه فرميسك و بئدهنگ بوو.

دايكم گوتى:

- پووداره و هاتووته پيش. باشت وايه بهر لهوى خه لکمان

ليکوبينهوه، خوځمان ساز دهين بڼ پرسه و پيشوازيکردن له خه لک.

شيرکو که توپه دهاته بهرچاو گوتى:

- دايكم لهو بارهوه خاوهن برياره و ده بڼ هدرچى زووتره ناگدارى

يکهينهوه.

دايكم و داده خاسپدرى له گهل شيرکو چون بڼ مالى داده گهرشه

تاكو ههواله كهى پتپرابگهينه. من پيشنيارم كرد كه فرميسك و كهڙاڻ

خوځيان ناماده بکهن بڼ هينانهوى تهرمى شاسوار، بهلام فرميسك گورج

بهربهرچى دايهوه. نهو که کولى گريان گرتبوى، گوتى:

- وهرن چاو له لهشى من بکهن با به چاوى خوځان جينگا دهستهکانى

شاسوار ببينن.

پيم گوت:

- نيستا کاتى نهو نيهه و شيرکو بڼى گيتپراومهتهوه که چيتان بهسهر

هاتووه.

بهلام فرميسك قه ناعهتى نههينا و گوتى:

- گيتپراونهوى بهسهرهاتيك، گهلتيك جياوازي هديه له گهل ديتنى. نهو

لهپيشدا پشتى پيشان دايين که ناسهوارى ليډان هدر له تهمهنى

مندالويه پتوه ديار بوو، پاشان کلوک رستمى پيشان دايين که زياتر له

نخش و نيگارى سهرسينگ و شانى به خان کوتراوى پالنهوانهکانى

کرماشان دهچو "تاکو سمت و کلۆکی جوانه کچینکی وهک فرمیسک. له گهژ
که ژاژ دا بژاردمان که له سیزده جیگاوه داخ کرابوو. نهو جلهکانی له بدر
کرد و گوتی:

- نهوهی بهزهیی بئ له بۆ شاسوار، له دلی مندا بوونی نییه. ههريزه
نه به دواي تهرميده دهچم و نه له پرسه که شيدا به شداری دهکهه.
بهو ههلویتتهی فرمیسک، من و که ژاژ دهسته وهستان ماین. بۆ خۆم
نهمده توانی هاتووچۆی شار بکهه، چونکه له میژ بوو خرابوومه لیستهی
"ده شهزپشه وه" و گیرانم به مانای کوتایی ژيانم بوو. ئیمه سی که سی
به ره ولای کاکي دوکاندار وه پۆ که وتین. گه یشتینه لای و پرسی هیتانه وهی
تهرمی شاسوارمان خسته به ردهستی. به بیستنی ههواله که، داییه سهردا و
کلاو و دهستماله کهی له سه ر داگرت و ههتا هیتزی تیدا بوو، کوتای به
زه ویدا و گوتی:

- دهک دونیا خوار و ژوور بی! بۆ بئ وه فاییت. ته نیا پیار چاک و دین و
تاینداری گوندت لی سهندین. کویریایی چاوه کاغه بۆ شاسوار. به راستی
هه ر خۆی شاسوار بوو. لهو کاته وهی من دهیناسم، بۆ ته نیا جاریکیش بئ،
میرو له یه کیش نازاری له دهستی نه دیوه و ته نیا که سی کیش لی نه ره نجاوه.
هیتنده خودا په رست و تاین خۆ شه ویست بوو، که سه ری بچوا نویژی
نهم دهچوو. نای پۆژگار، پووت رهش بئ، ناوا وه فا به کهس نا کهی. هه ر
دوینئ بوو که باسی نه وهی بۆ کردم که نهم هاوینه سه فهری مالی خودا
دهکا و ده بیته حاجی و ده بیته هاوگه پی حاجی هه مزهش که قه رار وایه
فرمیسک بهوازی.

ئىنجا پۇرى ئە فرمىسك كىرد و گوتى:

- پۇلە گىيان شاسوار خراپى نەكىنلاۋە، تاكو شەرمەزارى بكىشن. خىر
و خىراتىكى باشى بۇ بكن، با كەس گلەيتان لىنەكا. شاسوار لادەس
نشىنى ئىمام و ئەولياكانە و پردى سىراتىش كە بە قەد موويەك بارىكتىر و
لە ئەلماس تىژتەرە، لە ەنەنە دەبىتتە پىڭايدەك بە پانايى بە ەشت؟!
لە كاتى لىندوانى مام لەتيفى دوكانداردا، چاوم لە فرمىسك بوو كە
خەرىك بوو ەك چۆلەكە ەلئىرى؟! مام لەتيف بەبى پادەستان خۆى نامادە
كىرد و گوتى:

- خەمتان نەبى، ئەۋە ئەركى مەنە و ئىۋە خەرىكى كارەكانى دىكە بن.
ئىمە بەرەو مال گەپاينەۋە و لە پىڭادا ئەۋەم بۇ ببوو بە پىسار، كە
باوكىكى ئاۋا بىبەزەبى چۆن پىڭاى داۋە ئەم كچە تا پادەى خۆئىندى بالا
بچىتتە پىش؟! خۆم پى رانەگىرا و لىم پىرسى:

- دەكرى پىم بلىى قۇناغەكانى خۆئىندىت چۆن تىپەپاندروە؟
- ئەۋە بەسەرھاتىكى دوور و درىژە و لە دەرەتتىكى لەباردا بۆت
دەگىرەۋە. ئىمە گەشىتىنەۋە مالى خۆمان و سەرۋ پاروۋ نايمان بە سەر
پىۋە خوارد، پاشان لەسەر ئەۋە ساغ بوۋىنەۋە كە مامۇستا جوامىر ناگادار
بەكەينەۋە. پىكەۋە چوۋىنە دەرگاى مالى مامۇستا جوامىر و ئەۋمان لە
مردنى شاسوار ناگادار كىردەۋە. لەۋىشەۋە بەرەۋ مالى دادە گەرشە، كە
ەتتا ئەم بەيانىە مالى شاسوار بوو، ەپى كەۋتىن. لەۋى ژمارەيكە خەلكى
گوند دانىشتىۋون. دوو دوو و سى سى سەريان كىردىۋە يەكدا و ەەر
دەستەيكە لە گىرەتەك دەۋان. شىركۆ چاى دەگىپرا. دادە گەرشە خەرىكى

شېۋى ئىتوارى بۇ. مەنىش ۋەك نەرىتى بۇ، كچە كام بەجىيەشت و چورمە
نىۋ دەستە پىساۋان و دانىشتەم. ھىندە پىنە چو كە شىركە ھاتە لامان و
دانىشتە. ھىندىك مىلى خوار و بان كەرد و پاشان سوپاسى ھاۋدەردى
پەرسە گىپرانى كەرد و گوتى:

- ھىۋادارىن كە ئىمە بە شايى بىيىنە مالتان و پىمخۇشە نەۋەش
پاگە يەنەم كە ئىمە بىرپارمان داۋە خىر و خىرات نەگەين. بەر بۆنەۋە داۋاي
لىبوردن لە سەرچەم خەلكى دى دەگەين.

- لەۋ راگە ياندەنى شىركە سەرم سوۋما، چۈنگە ئىمە مامۇستامان
ئاگادار كەردبۇ و چاۋەروانى ھاتنى بوۋىن. لام ۋابو كە ئەگەر مامۇستا
جوامىر بابەتى خىرات نەگەردنى راگە ياندە، تا راگە يەك لاي خەلك ناسايى
دەبو، بەلام تازە كار لە خشتە ترازو بو و شىركەش ۋەكەنى بۇ قوت
نەدەدرانەۋە. بۇ نەۋە باسەك بىرپىتەۋە و ھەموو سەيرى زارى يەكتر
نەگەن، باسى مردنى خالە شامارم كەرد و گوتە:

- ئەم بەيانىيە خالە شامارمان ژىر خاك كەرد. مەۋژىكى پەنجەدەر، بەلام
پەنج بىۋەر. نە پەرسە يەك، نە سەرەخۇش يەك، نە ھەلۋا بەشكەردىك و نە
خىر و خىراتىش. نە شىنكەردن و قۇدارىن، نە يەقەدادىن و نە لاي
خۇبىر، نە قوپ بە شاندا دان و نە باۋكە پۇش! كەسەك كە ھەموو ژيانى
پەلە مەينەتى خۇ، بە ئاۋداشتنى باخ و بىستانەۋە تىپەپاند كە خزمەت
بوو بەر سۈرۈشتە جوانە دىيەكەمان، ئاۋا بە بىنەۋە كەس پىبزانى
سەرى نايەۋە!؟

شىركە ۋەكەنى لە زارم گەرت و گوتى:

- خېر و خېرات نه كړنى نېمه بهر مانايه نېيه كه نېمه دهستكورت
 بين، يان نه مانه ويئ نو كاره بكهين، بهلكو نېمه ده مانه ويئ نهم نه رېته
 كونه بگورين كه باوى نه ماوه. لهو پېناوه شدا هيو دهرده بړين كه له
 داهاتو شدا نهمه بېته پرچه شكېنى بؤ گورپانكارى له نه رېته كونه كان.
 شيركو هېشتا قسه كانى ته واو نه كړد بوو، كه ماموستا و داده جهيران
 هاتن بؤ سهره خوښى. خه لكه كه چاوه پروان بوون كه ماموستا فاتېحه دادا،
 بهلام نو نهم كارى نه كړد. هوى چى بوو نازانم. لهو نيوانه دا دهسته دهسته
 خه لك دههاتن و دهچوون، بهلام ماموستا له هه والپرسى يه كى ئاسايى
 نه بې، وشه يه لك له زارى نه هاته دهر.

زورېدى كاته كان من و شيركو به سهر پتوه بووين و به خېرهاتنى
 خه لكمان ده كړد. درهنگانېكى شهر، شام خورا و دپازده كهس پېكهوه
 هاتن. فرميسك به بې له چكه له سوچېنكى ماله كهوه دانېشتبوو. پياړيكي
 به سال داچو، بانگى فرميسكى كړد و به بې ئېنكدهوه پتې گوت:

- گورج بړئ نو سهر و ملهت داپوشه. نه تو به لاي خوتهوه گهوره و
 خوښنده وارى. داوه شپى بؤ پروى هه لمالوت!

فرميسك زور بويرانه و به بې نه وهى تو زقالتك چرچ بخاته نيوچاوانى،
 پتې گوت:

- نه گهر پزدار بوون و پز دانان به پيت و پهرؤ له خو هه لواسين بې،
 من نو پز و حورمه تهم نارئ، بېجكه له وهش كاتى نه وه هاتوه كه ده بې
 فېر بين و هه روا له خورا خومان هه لنه قورتنېينه نيو ژيانى تاييه تى

خەلکەو. ئەو ھەش کە ئەتۆ باسی دەکەى و پىت وایە شوورەییە، ژيانى
تایبەتى منە و بۆ کەشیش نییە خۆى لىنگاتە کوڭخا و دەمراست.
ئەو ھەلۆیستەى فرمىسک لە بەرانبەر داواى ئەو پیاویدا، بوو بە ھۆى
توڤە بوونى ژمارەیکى ژۆر لە پیاوکان و ھەر کەسە و بە جۆرىک بەبى
حورمەتیان زانى. مامۇستا جوامىر کە تا ئەودەم بێدەنگ بوو لىیان ھاتە
دەنگ و گوتى:

- ئەو ھەلۆیستەى فرمىسک ھىچ پەخنەیکى لەسەر نییە. ئەو
ئىمەین کە خۆمان بە ھەقلی تەواو دەزانین و ئامادە نین سەرەستى
ئافرەت بىنین. ئەگىنا چادر، چارشىو، پیتوپەژ بەسەردادان کەسایەتیی
ناھىتئى. بە پىچەوانەو ئەگەر ئافرەتان سەرەست بن و بە ویست و
خواستى خۆیان جلوبەرگ لەبەرکەن، باوەر بە خۆبوونیان دەچیتە سەر و
دەبیتە ھۆى بەشداری چالاکانەیان لە راپەراندنى کار و نەرکەکانى پۆژانە،
ھەم لە خىزان و ھەم کۆمەل دا.

فرمىسک بەو ھەلۆیستەى مامۇستا کەیفى کرد و خەرىک بوو بزیەک
بکەویتە سەر لیوى، بەلام گورج دەستى گرت بەسەر زارىدا.

راست بوو ئەم بەیانىیە خالە شامارمان بە خاك ئەسپاردبوو و دوا
نیوەرۆیش خەبەرى مردنى شاسوار ھاتبوو، بەلام من ھەستم جۆرىکى
دیکە بوو. ھەستم دەکرد کە ئىمە ھاینە بەردەم گۆزانکارییەک دا، با لە
کۆمەلئىکى چووکەى گوندەکەى خۆمانیشدا بووئى. ئەویش تەنیا من
نەبووم کە لە گەرمەى ئالوگۆرەکەدا بووم. مامۇستا مرۆڤئىکى ھەروا
پىنکراو بوو. ئەو ھەلۆیستىکى گرتبوو کە بە دەگمەن دەیینرا“ ھەرچەند

له میژ بوو که بریاری خوی دابو که بږ نه تهره کدی بږی و هدر بږ نه وانیش
 بری. هاوه لانی چه پی پیتشوم یهک یهک و درو درو دهبونه هه لگری
 بیروباوه پی نه تهوه پی. نافره تانیش له پاده یهکی که متردا بږ سهر بهستی
 خویان هه لویستیان ده گرت. داب و نه ریته کۆن و له گه ل سهردهم
 نه گوځاوه کان، ورده ورده به رهو لاوازی ده چوون. نه مانه هه مووی هانی ده دام
 که له گه ل نهو کوپ و کچه گه ځانه چالا کتر خۆ بنوینن، بږ له قاردانی نهو
 کیشه کۆمه لایه تیپانه که رینگر بوون له بهردهم گه شه کردنی کۆمه لای
 نیمه دا.

هیته دی پی نه چوو که شهوقی چرای ماشینیک دای له شاخی پشتی
 گوند. نیمه هه ستمان کرد که ماشینکه هه لگری مهیته شاسواره و
 له گه ل چه ند که سیک دیکه به رهو گۆره پانی گوند وه پی که وتین.
 ماشین گه یشت و نیمه به تینکرا له دهوری کۆبووینه وه. مام له تیفی
 دوکاندار هاته خوار پی و گوتی:

- شیرکۆ گیان خۆتان خۆش بن. باوک بږ کهس نه ماره تاکو هی نیوه
 میتنی. هیوادارم جینگای باوکت پرکه یته وه.

شیرکۆ سوپاسی زهحمهت و ماندوو بوونی لیکردن و نیمه تهرمه که مان
 هه لگرت و بردمانه ده رکی مال. زۆریه ی خه لکی گوند له وئ کۆ ببونه وه.
 گهرمه شینی نافره تان دهستی پیکرد. پیروانیش وهک داب و نه ریت به کۆ
 دانیشتن. له پیته دا باسی به خاکسپاردن و پاشانیش چۆنیه تی خیراتکردن
 هاته گۆر پی.

شیرکز ههستا و بهدنگی بهرز وتهكهی پیشوی دوپات کردوه. نهو
گوتی:

- خه لکینه ئیمه سوپاسی هاوده ردیتان دهکهن. هیوادارم له شایی و
شیوهندا، له خووشی و ناخشیدا یار و یاوه و یارمهتیده ری بهکتر بین.
ئیمه بریارمانداوه هیچ چهشنه خیر و خیراتیك نهکهن. نهگهر گوناح بی
یان سهواو، بریاره و داومانه. ئیمه له سهروانه ریز له مردووهکانی خویمان
بگرین، بهلام له ههمانکاتدا نهوهش بلین که نابی زیندووکوژی، مردو
به رست بین!

زۆریه ی نهو خه لکه ههلویتسهكهی شیرکۆیان جوامیرانه ناودیر کرد،
بهشیکیش لومهیان کرد. بهدوای وتهکانی شیرکۆدا، سواره سهروک
نهغومهنی گوند ههستا سهریی و گوتی:

- ئهم ههلویتسهی بنه ماله ی گهرشه جیگای پهسهن دی نهغومه نه.
ئیمه له میژ بهرمان لهوه ده کردهوه، که به لکو ریگا چاره یهك بۆ ئهم
کۆسپه دهستنیشان بکهین، بهلام نه مان ده زانی له کۆیه دهست پیبکهین.
هۆکاری جیبه جی نه بوونی ئهم بیژکه یه زۆر بوون، بهلام هۆیهك که کهس
ناماده نه بوو خو ی لیتدا نهوه بوو که دهیانگوت، ههر مردوویهك خیراتی
بۆ نه کرئ، ناچیتته به ههشت!؟

کاک بهختیار نهندامی دیکهی نهغومهنی دی که له ته نیشت سوارهوه
دانیشتبوو، ههستا سهریی و رایگه یاند:

- لام وایه ئهم تازه به دهسلات گهیشتوانه پلانی زۆر مه ترسیداریان
بۆ ئیمه دارشتووه. لهم قۆناغه دا نه رک ی قورس ده که ویتته سهرشانی

پۆشنېيان وخويندهواران، گهڻان و لاوانى كچ و كوپ، كه دهېڼ له بېرى
ژيانى داهاتووياندا بن. له سهردهمى نېستادا و له كۆمهلگاگانى
پېشكهوتوودا، خهلك به دهستى خويان بهههشتى ژيان دروست دهكهن و
كهسېش كړياري بهههشتى واده دراو نېيه.

به كۆتايى هاتنى وتهگانى كاك بهختيار، من كه دهمديت پړوتهكه
راست له بوارېكدا دهچېته پېنش كه خوازيارى بووم، به بېدهنگ دانېشتم و
تهنيا گويم دهگرت، بهلام پېتمخوش بوو كه فرمېسك ټاگدار بكهمهوه كه
به پشتيوانى له وتهگانى سواره و بهختيارد، شتيك بلې. داده گهرشهش
له كوڅيكي ژوورهكهوه كورژيلكهى كردبوو و به تهواوېش بېدهنگ بوو.
تهو نه دهگريا، نه شينى دهكرد و نه مردنى شاسواريشى لى گرېنگ بوو!
پېتم وايه تهو به مردنى شاسوار خوشحال نهبوو، چونكه به خو و خدهى
ميتردهكهى راهاتبوو، بېجگه لهوانهش دهيزانى كه نيتربو ههتا ههتا به
تهنې دهمينيتهوه. تهوه كولتورى نېمه بوو كه نهگهر ټافرهټيك ميتردهكهى
مردبا، به دهگمهن ههلهكهوت كه جاريكي ديكه ميترد بكاتهوه. بو خوى
چاكي دهزاني كه له كۆمهلى نېمهدا و به بوونى دهيان داب و نهريتى كۆن
و بهسهردا سهپاو دا، ټافرهتى چارهړهش هيندهى ديكهش دهكهويته
پهراويزوه و دهېڼ مالټاوايى له بهشيكي هره گرېنگ له ژيانى خوى
بكا.

به دواى نهوده، خهلكهكه به ټاق و پۆل ههستان و بهرو مالى خويان
بلاوهيان لېكرد. ههشت تا نو كهسيك نهو شهوه له مالى داده گهرشه
مانهوه.

له گەل ږوونا کبونه‌وی ه‌وا دا، بیست که‌سیک چورین بۆ قه‌برستان بۆ
ه‌لکه‌ندن‌ی گۆږ.

تا ئیحه گۆږمان ناماده کرد، ژماره‌یه‌کی به‌رچاو له خه‌لکی ناوایی
ته‌رمه‌که‌یان ه‌اورد و له چه‌ند خوله‌کێکدا خاکی کرا، پاشان شیرکۆ
سوپاسی یارمه‌تی و ه‌اریکاری خه‌لکه‌که‌ی کرد. به‌دوای نه‌وه‌دا ه‌ه‌لواکه
له نانه‌تیری ناسکه‌وه پێچرابوو، به‌سه‌رماندا به‌شکرا، پاشان گه‌راپنه‌وه
گوند و له‌پێشدا چوینه‌ لای داده گه‌رشه و سه‌ره‌خوشیمان لێکرد و
ه‌ه‌رکه‌سه چوو به‌ دوای نیشوکاری خۆیدا. منیش گه‌رامه‌وه به‌ره‌و مائی
خۆمان و له‌ پێگادا بیرم له‌وه ده‌کرده‌وه که ژیان به‌بێ نازادی و
لێتێگه‌یشتن، چه‌نده بێ نرخه. یه‌کێک له ناواته ه‌ه‌ره به‌رز و وه‌دی
نه‌هاتوه‌کانی شاسوار نه‌وه بوو که ببێته خه‌زوری حاجی ه‌همزه و له‌و
پێگایه‌وه سه‌روه‌ت و سامان به‌ ده‌ست بێنن. واته نه‌وه‌ی که ته‌نیا ویستی
خۆی بوو، به‌لام قه‌تی بیر له‌وه نه‌کردبۆوه که جه‌هنده‌مێک به‌ ده‌ستی خۆی
بۆ کچه‌که‌ی که به‌ندی جه‌رگی بوو، دروست ده‌کا. نه‌وه‌ش که جارێک له
جاران به‌ مێشکیدا نه‌هاتبوو و بگه‌ره، بۆ چرکه‌یه‌کیش بێ به‌یری خۆیدا
نه‌هینابوو، نووستنی ه‌ه‌تا ه‌ه‌تایی خۆی بوو، نه‌ویش له‌ پێگای ه‌ه‌لدێرانی
ترۆمبیه‌وه. گه‌یشتمه مال مان‌درو بووم و خه‌ریک بووم وه‌نوزێک بده‌م، که
دایکیشم هاته‌وه. لام دانیشتم و گوتی:

- که‌س به‌ حاڵی گه‌رشه نه‌بێ. نه‌و چاره‌په‌شه ه‌ه‌ر له‌ نا‌کاودا
به‌لاده‌هات و زمان‌ی به‌سترا!

منیش خا‌خواویک گوتم:

- پېموايه له دوو حالّ به دهر نيهه. يان له داخى مردنى شاسواردا
زمانى به ستراوه، يان له خوشيدا!!.

نهم پاده رېږينهى من لای دايكم سهرسورېتهر بوو. پړوى تېكردم و
گوتى:

- من بيستومه كه كه سيك له داخان نه خوشى كوتوپر لييداوه و
زمانى به ستراوه يان سقهت و كه مننه نام بووه، به لام نه مبيستوه كه
كه سيك له خوشيان تووشى نهو جوره پړوداوه ببيت.
پړوم تېكرد و گوتم:

- دايكه گيان! گه ليك ناسايه كه زور جار پړوداويكى ناخوش
ده توانى ببيتته هوى پړاوه ستانى دل يان له كار كه وتنى مي شك، به لام لات
سدير نه بې كه هدر نهو پړوداوه تال و ناخوشه، ناكاميكي خوشى بږ
هيند ليك كهس به دواوه بې، كه ببيتته هوى پړاوه ستانى مي شك يان دل.
بي شك له وه ها بارودوخيكيش دا زمان له گو كه وتن، كه مننه نام بوون، و
بگره خوار بوونى زار و خيل بوونى چاويشى به دواوه ده بې.

من گه ليك ماندوو بووم و پيم خوش بوو چار ليك گهرم بكه م، به لام
به رله وهى بنووم، به دايكم گوت:

- باشترايه يارمه تى داده گهر شه بكه ي و بيگه يه نيته دوكتور.
پي شتر بيم لى كردو ته وه، به لام چاوه رې بووم كه بږ خويان پيشنيارم
پې بكن.

- نيتمه نيوارى هدر ده بې بچين بږ نه وي و نه وكات ده كرى باسيان
له گه ل بكه ين.

به هه‌رجۆر بوو چاوپێكم گه‌رم كرد و پاشان ناوێكم به‌ خۆم دا‌كرد. زۆر تێكۆشام به‌لكو كتيپێك هه‌لگرم و هیندی ب‌خوینمه‌وه، به‌لام مێشكم به‌ زۆر بابته‌تی ديكه‌ره خه‌ريك بوو. ئێمه‌ نه‌و رۆژه‌شان گه‌يانده ئینواری و خۆمان خسته‌ رێ به‌ره‌و مائی داده‌ گه‌رشه‌. به‌رله‌وه‌ی به‌ره‌و نه‌وی به‌چین، چویننه‌ ده‌ركی مائی داده‌ خاسپه‌ری، بۆ نه‌وه‌ی هه‌وائێکی كه‌ژال و كاروان پیرسین. له‌ ده‌رگای ماینام دا و پاش ماوه‌یه‌کی كورت كه‌ژال ده‌رگای لێكردینه‌وه. دایكم به‌ كه‌ژالی گوت:

- له‌وانده‌یه‌ بۆ خۆت بزانی كه‌ خاسپه‌ری تاكو هه‌وتووی خاڵت نه‌چێ، نایه‌ته‌وه‌ بۆ ماڵ. هه‌ركات پێویستتان به‌ یارمه‌تی بوو، ناگادارمان بکه‌نه‌وه. نه‌ویش سوپاسی كرد و گوتی: ته‌گه‌ر به‌ره‌و مائی خالۆژنه‌ گه‌رشه‌م ده‌چن، نه‌وه‌ ئێمه‌ش پێماخۆشه‌ له‌ گه‌لتان بێین.

ئه‌وان خۆیان ناماده‌ كرد و پێكه‌وه‌ گه‌یشتی نه‌وی. كاك سواره‌ و مامۆستا جوامێر له‌ گه‌ل چهند كه‌سیکی ديكه‌ له‌وی بوون. نه‌و شه‌وه‌ باسی گه‌لێك گيروگرفتێ سه‌ر رینگای ژیان كرا. شه‌وگار ورده‌ ورده‌ تێپه‌ر ده‌بوو. نه‌و خه‌لكه‌ش یه‌ك یه‌ك و دوو دوو مالتاوايان ده‌كرد و ده‌چوونه‌وه. ته‌نیا من و دایكم له‌ گه‌ل كه‌ژال مابویننه‌وه. ئێمه‌ش كه‌وتبویننه‌ جموجولێ كه‌ به‌چینه‌وه، كه‌ شیركۆ گوتی:

- ته‌مبۆ حاجی هه‌مه‌زه‌ هه‌وائی ناردوه‌ كه‌ بۆ به‌یانی به‌ سه‌د كه‌سه‌وه‌ دینه‌ سه‌ره‌خۆشیمان.

لەپێشدا تا رادەیهك دەستەوستان ماین، پاشان هاتینه سەر ئەر
بروایە كە ئێمە هەر لە بنەرەتدا تووشی هەڵەیه كی گەرە بووینە و نەمان
توانیوە ئێمە هەڵەیه راست كەینەوه. دایكەم پرسى:

- چ هەڵەیهك! خەلك دەمرئ و پای پرسیش دەگێرێت و سەرەخۆشى
كەریش دەبێ بێن.

- دایكە گیان هەڵەكە ئەوهدا نییه كە خەلك دین یان نایەن. گزفتی
سەرەكی ئەوهدا یە كە ئێمە دەبا پۆژێكمان وەك پۆژی سەرەخۆشى دیاری
كردبا و خەلكیشمان لە كات و پۆژەكەى ئاگادار كردباوه بۆ ئەوى
هەمووان بە یەكجار هاتبانه سەرەخۆشى. هەلبەت ئێستاش درەنگ نییه
و لە داها توودا ئەر گزفتهش چارەسەر دەكەین.

بە دواى ئەوهدا لەسەر ئەوه ساغ بووینەوه كە دوو كارپ لە گەل شەست
کیلۆ برینجمان پێویستە، بێجگە لەوهش باسی ئەوهشان كرد كە دەبێ داده
گەر شه بگەیهینە دوكتۆر.

بەلام پێشنیار كرا كە ئێمە كارە بخرێتە پاش هاتنى لەشكرى
سەرەخۆشى كەرى حاجى هەمزە. لە كۆتاییدا ئەر كەكانى بەیانیمان دا بەش
كردن. وامان دانا كە كەژال لە گەل شیركۆ یارمەتیی دایكەم بكەن بۆ
لێنانى برینج. من و فرمێسكیش شلەى گۆشت لە گەل پەتاتە و قەیسى
دروست بكەین. بە دواى چناریش دا بنێرین كە بێتە یارمەتیمان. ئێمە ئێر
نەچووینەوه و هەر لەوێ چەند كاتر میژێك نووستین. بەیانى زوو شیركۆم
لە خەو هەستاند و پێكەوه چووین بۆ مائى مام لە تیفى خاوەن دوكان و
قەساب. داوامان لێكرد كە دوو پەز مان بۆ بكوژیتەوه، پاشان دەستمان

کرد به کۆکردنه‌وی ده‌فر و دۆله له مالان. تاكو ئيمه ده‌فر و دۆله‌كانمان
 كۆ كردنه‌وه، مام له‌تيف دوو كاوپى بۆ پهل و بن كردين. ئيمه به يارمه‌تى
 چەند كه‌سيكى ديكه گۆشت و ده‌فر و دۆله‌كانمان هه‌ناوه و قاوه‌لتيه‌كى
 سه‌رپايشمان كرد. هەر به‌يانى زوو مامۆستا چنارى نارد بۆ يارمه‌تيمان.
 كاروانيش گه‌رايه‌وه بۆ مالى خۆيان تاكو مانگاكانيان به‌رداته نيوكارپانى.
 ئيمه به‌تيكرا ده‌ستمانكرد به به‌رد كۆکردنه‌وه و چەندين كوانگى
 به‌ردينمان دزوست كرد، پاشان ئاومان كرده قەزگانه‌كان و له‌سه‌ر كوانگه
 به‌ردينه‌كان دامان مه‌زراندن. جيگامان به‌ سه‌ر بانانه‌وه راخستبوو و
 هه‌موو شتيك بۆ پيشوازيكردن له‌ سه‌د كه‌س ناماده كرابوو. به‌ گشتى
 كارەكانمان وا پێك خستبوون كه كه‌موكوپيه‌كى نه‌وتۆى پتوه ديار نه‌بوو.
 كاتۆمير يازده و بيست خوله‌كى به‌ر له‌ نيوه‌رۆ، يه‌كه‌مين ترۆمبيل له
 به‌رانبه‌ر گونده‌وه وه‌ديار كه‌وت. گوندى ئيمه تا نه‌و كاته پۆژى واى به
 خۆيه‌وه نه‌ديبوو. شه‌ست و يه‌ك ترۆمبيلمان بژاردن كه له‌گه‌ڵ حاجى
 هه‌مزه هاتبوون بۆ سه‌ره‌خۆشيكردن به‌ بۆنه‌ى مردنى شاسواره‌وه.

فرميسك كه به‌ هۆى گوشارى چەند لايانه‌وه هيلاك و ماندوو بوو،
 هاته لای من و پرسى:

- ده‌زانى چى؟

- نه! چوو زام چيت له‌ دلدايه‌.

نه‌و بزه‌يه‌كى هاتى و گوتى:

- وازمان حاجى هه‌مزه په‌رۆشى خه‌نجه‌ره‌كه‌ى به‌رۆكويه‌تى و پتې وايه

كاتى نه‌وه هاتوره بيبكاتە قه‌لافه!

- مەبەستت چىيە؟

- چاك دەزانى مەبەستىم چىيە، خۆتم لى گىتل مەكە.

گورج وشەكەم لە زارى ۋەرگرت و گورم:

- خەمت نەبى، خەنجەرەكەى حاجى تا ئەر ۋادەيە كول بوو كە

تەنەت دارى تەر و ناسكىشى پىن ناتاشرى.

فرمىسك بزيەكى ديكەى هاتى و نيوە چنگىكى لە قەتارى
ماشىنەكان گرت و گەرپادە بۆ لای دايكم و چنار. ئىمە بە تىكرا چووينە
پىشوازيان و بەخىرەاتنمان كردن. كە هاتىنەۋە لای مال، ھەر بىست
كەسە و لە سەربانىك كە جىگايان بۆ داخراۋو دانىشتن. لەپىشدا سەر و
چاى خوراۋە، پاشان سفرە بەخىر پاخرا و دواى نان خواردن، ھەركەس بە
نۆرەى خۆى سەرەخۆشيان لە شىركۆ دەكرد و ھەۋالى دادە گەرەشيان
دەپرسى. ماۋەيەكى باش دانىشتن و پاشان پىيان خۆش بوو پىاسەيەك بە
قەراخ گوند دا بكن.

پۆژىكى ھەتاۋى بوو و ئاسمانى شىن كەشۋەۋايەكى تاييەتى
بەخشىبوۋە ئەر، ئەگەرچى كزە بايەكى ساردىشى لەگەل بوو. مام
لەتيفى دوكاندار بوو بە چاوساغ و چەند كەسىكى خەلكى گونديان
لەگەل كەوت. حاجى بۆ خۆى نەچۋە دەر و لەگەل شىركۆدا پىكەۋە
دانىشتىبون. منىش ۋەك ھارپىيەكى شىركۆ چوۋمە لايان دانىشتىم و
بەخىرەاتنى دووبارەى حاجىم كرد. ئەر ھىندىك باسى لە گەرەيى،
دلوۋانى، بەزىي و دەسلەتتى خودا كرد. زۆر جارىش دووباتى دەكردەۋە كە

شاسوار مروڤئىكى بەخشىنىدە و خۇشەويستى خودا بوۋە و مروڤى واش
جىڭگاي لى بەھەشتى بەرىندايە.

من كە ھىشتا حاجىم بە تەۋاى نەناسىبوو گوتم:

- مروڤ دەبى ئاكار و كردهۋى باش يىت و خۇشەويستى خەلكىش يىت.
لاشم وايە تەنيا خۇشەويستى خودا ناتوانى مروڤ بكا تە جىڭگاي پىز و
متمانەى خەلك.

حاجى پوۋى تىكردم و گوتى:

- ھەلبەتە دەبى وايى، بەلام شاسوار ھىچ كاتىك خوداى لەبىر نە كردهۋە
و خوداش قەد ئەو لەبىر ناك.

پاشان ھەۋالى دادە گەرشەى پرسى. شىركۆ پىنى گوت:

- دايكم پەتاي گرتوۋە و لەبەر نەۋەى خەلكى دىكە توۋش نەبن، لە
ژوۋرى ۋەدەر نە كەوتوۋە.

لەو كاتەدا كە شىركۆ و حاجى ھەمزە بە دوو قۇلى دەۋان، لە
دەرفەت كەلكم ۋەرگرت و لە سەربان ھاتمە خوارى. داوام لە فرمىسك كرد
بچىتە سەربان و داۋاى لىبوردن لە حاجى بكا، كە بە ھۆى سەرقالىيەۋە
نەيتوانىۋە چاك و چۆنى لەگەلدا بكا.

- بۇ ئەم كارە بكەم؟

- لەو پرسىارە گەپى جارى، بەلام كە دەچى بۇ لاي زۆر بە لەغەۋە پىز و
لە گەپانەۋەشدا پىك و پىك خۆت بلەقېنە.

من گورج گەپامەۋە بۇ لاي حاجى و شىركۆ و لايان دانىشتمەۋە.
ھىندەى پى نەچۈر كە فرمىسك بە پەيژەدا سەركەۋت و لەو سەرى

بانهكهړا تاكو لای ټيمه به لهخديهكى جوان هاته پيش. حاجى روحى
باريكر د به جاريك من و خودا و شيركوۍ له بير چوو. فرميسك پاش
بهخيرهاتن كړدى، داواى لى بووردنى لىكرد و گوتى:
- سهرقائى پيشوازي له پرسهگيړان بوومه، بويه نه متوانيوه
بهخيرهاتنتان بگه م.

فرميسك پاش وچاڼيكى كورت گوتى:
- ده بورن كه به جيتان دي لم و گهرايه وه دواوه.
به جوانى چارم برييووه حاجى، كه چوڼ دهموچاوى له گه ل نه ملاو نه ولا
كردن و به لهخه سوراني سمي فرميسك دا، وهك په ژه ى سهرياز چه پ و
راستى ده كړد.

كاتى نه وه هاتبوو كه حاجى و هاوړتيكاني بهرو شار بگهريښه وه.
به رله وه ى له سهربان بيښه خواره وه، به شيركوۍ گوت:

- ده ته خار زهويم پيشكهش به شاسوار كړدوه و تيستاش كاتى زوى
كي تانه. نه وه له نه بوونى شاسواردا هى خوته و كهسى لى خاوه نيه.
هركات ريگات كهوته شار پيكه وه ده چين و قهواله كه ى به ناوت ده كه ين.
خه لكه كه له پياسه هاتنه وه و ټيمهش به تيكرپا تاكو گوره پانى گوند
به پيمان كړدن. نه وان چوونه وه و ټيمهش بهرو مال گهراينه وه، پاشان
هموومان له ده وري يه كتر كو بوينه وه و هركهسه و به جوړيك له
ماندو بوونى خوى ددوا. هر وات ده زانى له بهر ى شپ گهرا بوينه وه.
پاش كه ميك هسانه وه، من و شيركو له گه ل داده گرشه دانيشتن. نه و
به نيشاره ى ده ست و خوار و بانكردنى سهرى، تتي گهياندين كه حالتى

باشه، نیمه‌ش تیمان گه‌یاند که ده‌مانه‌وئ بیبه‌ین بۆ نه‌خۆشخانه، به‌لام
 نه‌و به‌تیکدانی ده‌موچاوی ده‌ریچی که پا‌زی نییه. پاش نه‌و پیتش‌نیار کرا
 که چند پۆژیکی دیکه پاوه‌ستین، به‌لکو ئالوگۆژیکی به‌سدر داد بیت.
 به‌دوای نه‌و‌دا ده‌فر و دۆله و که‌لوپه‌له‌کانی که به‌قه‌رز له‌خه‌لک
 وه‌رگیرابوون شو‌ران و درانه‌وه به‌خاوه‌نه‌کانیان.

ده‌م ده‌می نی‌وارئ چایه‌کی خۆزه‌چه‌رخه‌مان خوارد‌وه و پاشان هه‌رکه‌سه
 و بۆ مائی خۆی گه‌رایه‌وه، بی‌جگه له‌دایکم و داده‌خاسپه‌ری که به‌چهند
 هه‌ز لای داده‌گه‌رشه‌مانده‌وه.

به‌رله‌وه‌ی من بگه‌ریمه‌وه بۆ مائی خۆمان، فرمیسک بانگی کردم و
 پرسیاره‌که‌ی پیتشووی دووپات کرده‌وه و پرسى:

- شوانه! له‌به‌ر چی پیتش‌نیارت پیتکردم بچم بۆ لای حاجی هه‌مه‌زه؟ بۆ
 ده‌با به‌له‌نجه‌چووبام و هاتبامه‌وه؟

- ئیستا کاتی نه‌و نییه و بی‌گومان پۆژیکیان به‌دوکه‌سی بین، پیت
 ده‌لیم له‌به‌ر چی بووه.

به‌دوای نه‌و‌دا و تا‌کو هه‌وت پۆژه‌ی شاسوار هات، خه‌لکی ناسراو
 سه‌ردانی داده‌گه‌رشه‌یان ده‌کرد. منیش له‌و ماوه‌یه‌دا چهند جارێک
 سه‌ردانیانم کرد. بارودۆخی سلامه‌تی داده‌گه‌رشه‌ده‌هات و باشت ده‌بوو.
 نه‌و زمانی کرابۆوه، به‌لام پا‌بردووی له‌بیر کردبوو، به‌جۆرێک که نه‌یده‌زانی
 مانگی‌ک پیتش‌تر چ روویداوه و خه‌لکیشی نه‌ده‌ناسییه‌وه. پاش تپه‌په‌پوونی
 هه‌وتووی شاسوار، دایکم گه‌رایه‌وه بۆ ماڵ. بۆ به‌یانی هه‌مان پۆژ ده‌نگۆ

هات كه سوپاي ئيراني ئىسلامىي خەرىكى خۇسازدانه بۇ ھېرشكرده
سەر نارچه كه، بەلام كەنگى و لە كۆيۈە ئاشكرا نەبوو.

ئىمە ئەو چەند كەسەي كه لىك نيزىك بووين، بەباشمان زانى كه
دانيشتنىك بگەين و لەسەر ھەلۆستىك ساغ بىنەو.

من كه تارادەيك لەوانى دىكه ھەلسوپتر بووم، بە مەبەستى
كۆبونەوہىكى بەربلاو لەگەل ژمارەيكى بەرچاو لە گەنجەكانى
گونەكانى دەوروبەر پتوہندىم گرت. بۇ ئەم مەبەستەش پۆژى پىنجشەمە
كاتزمىر يەكى پاش نيوہرۆمان ديارىكرد.

كاتى ديارىكراو هات و ئەو گەنجانەي كه ئاگادار كرابوون لەگەل
ژمارەيكى بەرچاوى دىكەدا ھاتبوون. بۇ خۆم چاوەپوانىم نەدەكرد كه
ژمارەيكى ئاوا بەرچاو لە گەنجان و لاوان بەوشىوہى بەشداری بگەن، بەلام
راستىيەكم لەبەر كردبوو. ئەويش ئەوہ بوو كه ھەر كەسە و چەندىن ھاوہل
و ھاوپیيان ھەبوو، كه لەگەل يەكتەر دوابوون و گرتنى كۆبونەوہىكى
ئاوايان بە قازانجى خەلك زانیبوو.

لەو دانيشتنەدا زياتر لە سەد و پەنجا كچ و كورپى گەنج بەشدار بوون و
ئىمەش نە گەللەيكەمان ئامادە كردبوو نە چاوەپوانى ئەو بەشدارىە زۆرە
بووين، بىجگە لەوہش لە سىاسەتكردن دا نەك ھەر قال نەبووين، بەلكو
ئەو ھەست وىستەكان بوون كه بەرەو ئاسۆيك ھانىيان دەداين، كه ئەويش
ناديار بوو.

ئىمە بە كورپ و كچەوہ پىكەوہ دانيشتبووين. ھەموويان چاوەپوانى
كردنەوہى كۆبونەوہكە بوون، كه لە پى وەنەوشى دايكم خۆى كرد بە

لاماندا. منیش نەم کارەى داىگىم بەباش نەزانى و بانگم کردە سوچىنگەوہ.
يىم گوت:

- داىگە گيان! بۆ خۆت دەزانى نەمە دانىشتىنیکە کە تاييەت بە
گەغجان و لاوانە. نەتۆش تەمەنىکت لى تىپەرپوہ و لەوانەيە
بەشداريکردنت لە کۆبوونەرەيەکی وادا، لای ھیتندیکیان لەبار نەيەتە
بەرچاو.

ئەو گوئیستم نەبوو و پیتی وابوو من لە ھەلەدام و گوتی:
- ئەگەر نەم دانىشتنەى ئیوہ سەبارەت بە تەنیا خۆتانە، ئەوہ با
پیشکەش بە خۆتان بێت و کەشیش بۆى نییە پىگرتان بى، بەلام ئەگەر
سەبارەت بە چارەنووسی خەلکێک بى، ئەوہ پىشنیار دەکەم خۆتان تووشى
ھەلەکانى پابردوو مەکەنەوہ. جا ئیستا ئەگەر نەم دانىشتنە پتوہندى بە
چارەنووسی خەلکەوہ ھەيە، ئەودەم دەبى، زۆر کەسى دیکەش بە ژن و
پیاوہە بەشدار بن. لەوانە سوارە سەرۆک ئەنجومەنى گوند، بەختیار،
مامۆستا جوامیر و مام نەسۆر و چەند کەسیکی دیکەى خاوەن ئەزموون
بەشدار بن.

ئەو بەوہشەوہ رانەوہستاو گوتی:
- ئەوہت لەبیر نەچى کە خەلکی گوند نامادە نابن چارەنووسی خۆيان
بدەنە دەست کۆمەلکە گەنجەوہ کە دەیانەوى بە دروشم و بەرزەفری
کۆمەلگایەکی ھاوچەرەخ داھەزرینن، چونکە لەوانەيە تاکامیکی باشى بە
دواوە نەبى. ھەربۆيەشە بەشدار بوونی ئەوانەى کە خاوەن ئەزموون و

پاښتون دودونه کی خاوتن، پښتیا په کی میژوویه و نینکارکردنیشی سهری
خو له بهر دانه.

من له لایه که وه غروری گه نجانه ریځای نه ده دام هم راستییه حاشا
هغه گره قبول بکړم، له لایه کی دیکه وه نه وه همور گه بجه کو بیرونه وه
و پاساو بکړم بڼه بهر تارکو کو بیرونه وه که وه دروا بڼه. هره بڼه پرسیم:
- نه دی چار چیه دایه؟

- نه گهر ده رفتم بدنه قسان بکړم، ریځا چارم بڼی هیه.
بهر له وهی به لښتیکم به دایکم دای، بانگی چنار، شیرکو، فرمیسک و
که ژالم کرد، پا و سهرنج و پښنیاره کانی دایکم بڼی گیرانه وه. نه وانیس به
تیرامانه وه گوتیان:
- با ریځای بدنه نه وه دستپنکه ری کو بیرونه وه که بڼ، چونکه له وانه یه
وانه یه کی به که لکی پیښی.

به درای نه وه دا، چنار به مجوره کو بیرونه وه که یه کرده وه:
- به شداریوونی به ریژ! به خیرین بڼ نه دانیشتنه که له جوری خویدا
یه که دانیشتنی لاوان و گه نجانی ده ره که مانه. گه لیک خوشحال و
به که یفین بڼ به شداری بهر چاو و چالا کانه تان و سوپاستان ده که یین بڼ نه
وه ده نگه وه هاتنه تان. نیمه وه دهستی پیکه یته نه د کو بیرونه وه یه،
داوای لیبور دنتان لیده که یین که کو بیرونه وه که مان هیندیک وه دروا که وت.
پیمخوشه پیتان رابگه یه نم که که لیک پښنیاری نویمان بڼ هاتون که
پتو هندی راسته وخوی به کار و چالاکی دا هاتو مانه وه هیه. له م
پتو هندی به دا، داده وه نهوش که رهنگه زوریه تان بیناسن، چهند سهرنجیکی

هه‌یه که ده‌یه‌ی ناماژه‌یان پێبکا. راسته نهو گه‌نج نییه، به‌لام بینگومان کۆمه‌لێک نه‌زموونی هه‌یه که ده‌توانن یارمه‌تیده‌ری ئێمه بن. به‌بجۆره و به‌و تێبینیه که پیشکه‌شتان کرا، کۆبوونه‌وه‌که‌مان به‌ وته‌کانی داده‌وه‌نه‌وش ده‌ست پێ ده‌کا.

پاشان به‌ تێکرا داوا کرا با داده‌وه‌نه‌وش به‌رموێ. دایکم هاته‌ نیو ناپۆرای ئێمه و به‌بجۆره ده‌ستی پێکرد:

- کوپ و کچه‌ لاه‌کان! به‌ دیدارتان گه‌لێک که‌یف خوشم. بروام پێ بکه‌ن نازانم به‌ چ وشه‌ و رسته‌یه‌که‌ هه‌سته‌کانی له‌ گه‌روودا خنکێندراوم ده‌ربرم. ئێستا که‌ لیژم و له‌نیو ناپۆره‌ی ئێوه‌دام، بیره‌وه‌ریه‌ تاله‌کانی ده‌یه‌کانی رابردووم دینه‌وه‌ بیر و تێکه‌ڵ ده‌بن له‌گه‌ڵ نه‌وه‌سته‌ بزۆینه‌ر و ناسکه‌ی که‌ ده‌روونی داگرتوه‌. من نه‌هاتومه‌ته‌ ئێره‌ که‌ تالیی و ترشییه‌کانی ژیا‌نی خۆمتان بۆ بگێرمه‌وه‌. به‌و مه‌به‌سته‌ش نه‌هاتووم که‌ خۆم وه‌ک زانا و به‌ئه‌زمون پێناسه‌ بکه‌م. له‌به‌ر نه‌وه‌ش نییه‌ که‌ بناغه‌ی میژووی شو‌رپشگێری بۆ خۆم تۆمار بکه‌م. به‌شداری من چ‌ه‌ند هۆی هه‌یه که‌ په‌یوه‌نده‌ به‌ ژیا‌نی ئێوه‌ و نه‌ته‌وه‌که‌تان و ولاته‌که‌تانه‌وه‌ هه‌یه. ئێمه وه‌ک کورد به‌گشتی و گه‌نجان و لاه‌ان به‌تایبه‌تی، رووبه‌رووی هه‌رپه‌شه‌یه‌کی ترسناک بو‌ینه‌ته‌وه‌. ده‌سه‌لاتی‌ک که‌ ئێستا له‌سه‌ر حوکه‌م، به‌ چه‌کی‌ک هاتووه‌ته‌ گۆرپه‌یان، که‌ مه‌ترسییه‌ بۆ سه‌ر بوونی ئێمه، چ‌ وه‌ک ولات و کیانی نه‌ته‌وه‌یی و چ‌ وه‌ک گه‌ل و پێکهاته‌. ئهم چه‌که‌ گه‌لێک ژه‌نگاوی‌تره‌ له‌ چه‌که‌کانی تر که‌ به‌ درێژایی میژوو دا به‌ دژی ئێمه به‌ کار بردراون. ئهم چه‌که‌ نه‌ک هه‌ر حاشا له‌ بوونی گه‌ل و نیشتمانمان ده‌کا، به‌لکو ده‌یه‌وی

كولتور و كەلەپور و ميژروشان بشواتەو، يىجگە لەوانەش حاشاى لە
 مرۆڤ بوونيشە وەك مرۆڤ و دەيهوئى مرۆڤەكان سەرلەنوئى دروست بکاتەو،
 بەو جۆرەى كە بۆ خۆى دەيهوئى. ئەم سيستمە بەر ئايدۆلۆژيەو كە
 هەيهەتى، خوازيارى مردنە بۆ گەيشتن بە ژيانتيكى خۆش. بۆ ئەم
 مەبەستەش مردوو پەرەستى و تازيە گرتن، رەشپۆشى و داسەپاندنى
 دواكەوتوترين نەريتهكانى سەدەكانى سەرەتاي پينكەهاتنى كۆمەلئى
 دەرەبەگايەتى، كردۆتە پيشەنگى ناماڭەكانى. واتە مۆتەكەيەك كە بوونى
 خۆى لە نەمانى ئىمەماناندا دەيىنى“ بۆتە بنەماى ياسا بۆ پاساودانى
 هەموو چەشنە دپندەيى و كاولكارىك. جيئى ناماژەيه كە نابى بە هەلە
 لىم تىبگەن. ئىمە دەبى رۆز لە گيان بەخت كردووەكان و مردووەكانى
 خۆمان بگريڻ، بەلام نابى مردوو پەرەستى بكەين. ئەركى سەرشانى
 ئىنويە كە بە رەچاوكردنى پى و شوين و رىبازى گونجاو لەگەڵ زانستى
 كۆمەلەيهتى، هەلگري رىبازىك بن كە وەلامدەرەوئى خواستەكانى ئەوپۆزى
 كۆمەلئى ئىمە بى. ئىنويە دەبى بزائن كە سەرەپۆزى و پاواغوازى داگيركەران
 گەيشتۆتە رادەيهكى ترستەنەر و ئەمەش بۆ خۆى گەلێك جيئى مەترسييه.
 هەريۆيه پىتان دەلیم كە بە دەستى خۆتان پەتى خنكاندنتان هەلمەخەن.
 پيشنيارى ديكەشم ئەويە كە بەرزەفرى مەكەن و بەمشورين لەسەر
 ناكۆكيهەكانى كۆمەلەيهتى و راميارى. لە بىرتان نەچى كە ئىمە زۆر جار
 گورزى پشتنەستور بوون بە بىگانهمان خواردوو. جا ئەو چەپ و راستيان
 وەك يەكە و بۆ پاراستنى بەرژەوندى خۆيان ئىمەيان دواندوو. هەلگرتنى
 دروشمى بريقەدار و بىتيوهرۆك زامىك لە زامەكانى وەناسۆر كەوتوى ئىمە

سارڙڻ ناکات. هەر بۆیەشە هاتومەتە ئێرە کە پێتان بلێم، خەبات بۆ
پزگاری تەنیا بە لایەنیک، چینیك یان تووژێکی تایبەتی ناکرێ و دەبێ
گۆرەپان بۆ تیکۆشانیکێ جەمارەری لەبار بکری و ریز لە تاکەکان و
بیروپای جیاواز بگيری.

خۆشەویستەکانم! من لەو زیاتر کاتتان لێناگرم. هیوام ئەوێه کە
رێگا و رێبازیک هەلبژێرن کە رێگای گەل بێ و پزگاری نەتەوێه کەمانی
لێبکەوێتەو.

دایکم و تەکانی خۆی کۆتایی پێ هینا و ملی رێگای بەرەو مالدو
گرتە پیش. وادیار بوو ناخافتنەکە ی ئەو، شوینیکی قوڵی لەسەر
بەشداربووانی کۆبوونەوێه کە دانابوو. ئێمە کە بێژکە ی سازدانی ئەو
کۆبوونەوێه مان داوشتبوو، پێشنیارمان کرد کە بەشداربووان بیروپای خۆیان
سەبارەت بە بەشدار ی باقی چین و تووژەکانی نیو کۆمەڵ بۆ دانیشتنەکانی
داهاتوودا دەربێن. چەند کەسیك دەستیان هەلبێی، کە ناوێه کانیا بۆ
قسەکردن نووسران.

فرمیسک یە کەم کەس بوو لە ناوی نووسرابوو. ئەو هەستایە سەرپێ و
بەمجۆرە پای خۆی دەربێی:

- نازیزان! لام وایە زۆرێه مان کەم یان زۆر، یە کتر دەناسین و بە
گرفتهکانی سەر رێگای ژیا نیشمان دەزانین. ئەو تەوژم و گوشارە نەتەوێه ی،
کۆمەلایەتی، رامیاری و ئابوریانە کە بە سەرشان و پیلمانەوێه
فۆرسایەکی لە کێشان نەهاتوون، کە ئێمە گەنجان تاکو ئیستا بەو جۆرە ی
کە هەیه هەستمان پێ نەکردوو. بێگومان کەس نامادە نابێ تووژاڵێک

بۆ خۆم نەمدیتووہ تەنیا بیرەوہریەکانی دایک و بائەن. باوکم لە خۆرتاواي
 کوردستان لەدایکبوو و مەزۆڤیەکی کرێکار بوو. ئەو گەلێک شوێن گەراوہ
 بە دواي ئیشوکاردا، تەنیا بۆ بژیوی پۆژانە. لەبەر ئەوہی کە کورد بوو،
 ناسنامەي پێ نەدراوہ و تەنیا وەک هاوڵاتی عەرەب، لە "سوریا"، پێناسە
 کراوہ. ئەو دانیشتووی شاری قامیشلییە و بە شوێن ئیشوکاردا پەریوہی
 باشوور بوو و لەوێش ناسنامەي عێراقی لە شاری کەرکوک وەرگرتووہ،
 چونکە ئەگەر نەبوایە بە عەرەب، ناسنامەیان پێ نەدەدا. پاش چەند
 سالیێک چووہتە باکوور و لە شاری باقمان گیرساوہتەوہ. دیسان لەوێش
 ناسنامەي تورکی وەرگرتووہ، بەلام مافی ئەوہشی نەبوو کە بە زمانی
 زگماکی بدوێ. ئەو نەهامەتیانە کە بەرەوپرۆی بوونەتەوہ، دیسان سەری
 خۆی ھەلگرتووہ و ھاتۆتە پۆژھەلات و لیژەش وەک دانیشتووی شاری
 کرماشان، ناسنامەي ئێرانی براوہتە بەری. ئەو ئێستا بینایی خۆی
 لەدەست داوہ و زۆریش بە گلەیی نییە لە گەلانی عەرەب و تورک و فارس.
 ئەو دەڵێ: گەلێک یان ولاتیێک کە لەلایان داگیرکەرانەوہ حاشای ئی دەکری،
 ناسنامەي زۆرەملیشی بەسەردا دەبێن و ئەمە لە گەلێک ولاتی بەلا
 لێدراوی دیکەش پەوتیێکی باوہ. ئەو زیاتر لەوہ توپە و بە گلەییە کە براو
 خوشکە کوردەکانی لە باشووری ولات پێیان گوتووہ سورییەیی. لە باکور
 پێیان وتووہ عێراقی، لە پۆژھەلاتیش پێی دەلێن تورکیایی و لیژەش
 ئێرانیە. بێشک ئەمە گەورەترین ستمە کە لە ئێمە دەکری. ئەگینا
 ئێمەش ولاتیێکمان ھەیە کە ناوی کوردستانە و بۆ خوشمان کوردین.
 ھیوادارم خوشک و براییام لە مەبەستەکانم تیگەیشتبێن. مەن پێمخۆشە

راشکاوانه تر بدویم و بلنیم، که به نەتەرە کوودم و خەلکی ولاتی کوردستانم. لەوێش ناترسم بە جیایی خواز و دارەستی ییگانه تاوانبارم بکەن. نەیارانی ئێمە سەدان سائە لیستکە و پیتکەمان بۆ هەژ دەبەستن. ئەوان بە هەر هەموویانەرە، تاوانی ناپەرەوامان دەدەنە پال. بە جیایی خواز و شەپخواز، کێوی و پام نەبوو بە دونیامان دەناسین، بەلام قەت نامادە نەبوونە و نامادەش نابن بە خۆیان بلین چەندە پاواخواز و شۆڤینیستن. ئیستاکە خۆم لەنێو کۆپی ئێوەدا دەبینم، گەلیک کە یف خۆش و سەریەستم.

- ئەوێ که داگیرکەران و نەیارانی ئێمە پیتی تاوانبارمان دەکەن و وەک خەیانەت لە یاسای گشتیی ولاتەکانیان گۆنجانددویانە، مافی رەوا و بێ ئەملای ئەولای ئێمە یە.

پادەرپرینەکان گەلیک بەرز و هەست بزۆین بوون، بەلام لام وابوو که دایکم بوێرانە لەشینەکە ی بەقەددا کردبوو و لەسەرەتادا کەش و هەوا یەکی ناوای بە کۆبونەرە کەمان بەخشی، ئەگەر چی تێکرای بەشدار بووان پادە ی خۆیندەوارییان لەسەر بوو و هەستیان بەر گوشارە لە پادە بەدەرە دەکرد که ئەلایان زۆردارانەرە لێیان کرابوو و دەکرا.

شەپۆل لێدوانەرە کە ی بەم چەند وشە یە تەواو کرد:

- ئیستاکە کۆمەڵی ئێمە بەرەر پرووی حاستەمینکە که لە دوو رینگا زیاتری لەبەردەم نەماوەتەرە. یان دەبێ بەرخودان بکەین و خۆمان پزگار بکەین، که ئەمە ویستی زۆربەمانە، یان دەبێ سەرشۆپ بکەین و بەر جۆرە بژین که داگیرکەر دە یەوێ.

به‌دوای وته‌کانی شه‌پۆل دا، کچێک هه‌ستا و به‌مجۆره‌ خۆی ناساند:
 - من ناوم چیمه‌نه، خه‌لکی شاری سه‌هه‌نهم که ده‌که‌ویته سه‌رووی
 کرماشان. خۆبێدکاری سائی دووه‌می زانستگه‌م له‌ به‌شی زانستی
 کۆمه‌لایه‌تی. من هاوڕێی فرمی‌سکم و به‌ بۆنه‌ی کۆچی دوایی باییه‌وه‌ بۆ
 سه‌ره‌خۆشی هاتومه‌ ئێره‌. خوشحالی و سه‌ربه‌رزیم به‌ دیتنی ئه‌و پۆله‌ کچ و
 کۆره‌ گه‌نجانه‌ و شانازی ده‌که‌م به‌و هه‌سته‌ به‌رزانه‌یان. من به‌ نه‌ته‌وه‌ کوردم
 و به‌ ئاین سه‌ربه‌ یارسان. ده‌مه‌وی ئه‌وه‌ بلیتم که ئیمه‌ش وه‌ک کورد له‌و
 نارچانه‌، به‌ چه‌ندین هۆزه‌ختی دووقاتمان له‌ سه‌ره‌. یه‌که‌م ته‌وه‌ی که
 کورדיین وه‌ک هه‌موو کوردێک که‌وتووینه‌ته‌ به‌ر پاکتاری نه‌ته‌وه‌یی. دووه‌م
 ته‌وه‌ی که‌ چونکه‌ موسوڵمان نین، نه‌ ڕینگای خۆبێدنگان پێ ده‌دری و نه
 ڕینگای ئیشوکاریش. واته‌ به‌ پیتی یاسای مه‌لاکان ئیمه‌مانان ناتوانین وه‌ک
 موچه‌خۆری ده‌وله‌ت ئیش بکه‌ین، بێجگه‌ له‌وانه‌ش ئیمه‌ له‌ لایان خوشک و
 برا کورده‌کانی موسوڵمانی خوشمانه‌وه‌ ده‌که‌وینه‌ به‌ر گازنده‌ و زۆرجار به‌
 کافر و خودانه‌ناسیش ناودێرمان ده‌که‌ن و ده‌که‌وینه‌ به‌ر غه‌زه‌ب و لۆمه‌ی
 نه‌وانیش. له‌ حالێکدا ئیمه‌ وه‌ک کورد، ئایینه‌که‌مان کوردیی، کتیی
 ئایینه‌که‌مان به‌ کوردیی، ڕاز و نیزه‌کاتمان به‌ کوردیی و خوداکه‌شمان
 کورده‌ و له‌ کورستانیشه‌.

چیمه‌ن وته‌کانی خۆی به‌م ڕستانه‌ی خواوه‌وه‌ ته‌واو کردن:
 - هاوڕێیان! نه‌گه‌رچی ئیستا کاتی ئه‌وه‌ نییه‌ که من ده‌ستنیسانی
 خالێک بکه‌م که بۆته‌ هۆی دووره‌په‌ڕێزیمان له‌ یه‌کتر، به‌لام له‌ هه‌مان
 کاتیشدا هی‌نانه‌ گۆڕی به‌ پێویست ده‌زانم. ته‌وه‌ش ته‌وه‌یه‌ که نه‌یارانی ئیمه‌

توانیویانه ریزه کانی ئیمه وهك نەتەوهیهك تێك بدەن. ئەوان بە گرینگیدان بە نایین، هەستی نەتەویی ئیمەیان خستۆتە پەراویزەوه و بەمجۆرە ئیمەیان لەبەرانبەر یەكتردا پاگرتووه. ئیستاش ئەرکە نەتەویی و نیشتمانیه کاتمان نەوهمان پێ دەلێن کە بە هەستکردن بە بەرپرسایەتییهوه لەگەڵ ئەم دیاردەیه هەلسوکهوت بکەین و نەهێلین نەیاران چی دیکە لە ئاوی لێل ماسی بگرن و ریزه کاتمان لەوه زیاتر تێك بدەن. ئیمه هەره‌شه نین بۆ سەر هیچ ولات و نەتەوه و ئایینیك و نابێ ئیزیش بدەین کەس هەره‌شه لە ژیان و ولاتمان بکا. کەوابێ نابێ و ناشکری چی دیکە خۆمان بە بەشێك لە هاولاتی ئەم یان ئەو نەتەوهی داگیرکار بزانین. با پوون و ناشکرا بلیتم، ئیمه نە خەلکی ئێران و تورکیاین و نە ئێراق و سوریا. ئیمه کوردین و خەلکی کوردستان و دەبێ واش پێناسە ی خۆمان بکەین. جا ئەوه چ لە ژوورهوه لە نیوخۆی ولات بێ یان لە هەر شوێنێکی دیکە. ئەوه ئەرکی نەتەوهییمانە کە بەو جۆرهی کە هەین، خۆمان پێناسە بکەین. کاتیك ئیمه بە خۆماندا نەچینهوه و خۆمان بەو جۆرهی کە هەین نەناسین، ناتوانین گله‌ییش لە خەلکانی دیکە بکەین کە بۆ ئاوا پێناسەمان دەکەن. کەوابێ ئیمه کوردین و کوردستانی، نە وشەیهك کەم و نە زیاد.

پاش وتەکانی چیمەن، تا دەهات کۆره‌که‌مان گەرمتر دەبوو. من دەبا بە جۆرێك کۆتاییم بە کۆبوونه‌وه‌که هێنابا، چونکە پێشنیاره‌که‌ی دایکم لەمەر بەشدارکردنی زۆریه‌ی خەلکم لە بیر بوو. زۆر کەسی دیکە دەیانویست پا و بۆچوونی خۆیان دەربرن، بەلام بە پێشکەشکردنی ئەم پێشنیاره، کۆتاییم بە کۆبوونه‌وه‌که هێنا:

- خۆشەويستان! بەشداريکردنى چالاكانەتان جىڭاي پىتزانىنە. بۇ ئەۋەي نەكەۋىنە بەر پەخنە و باشتريش خۇمان رىڭخەين، دەبى كۆبۈنەۋەكەمان بۇ ماۋەيك ۋەدواخەين. مەبەست لەۋ ۋەدواخستەش ھەر ۋەك لە ۋادەپرېنەكانى خۇشتاندا پەنگى داۋەتەۋە، ئەۋەيە كە بۋارىك پرەخسىنن بۇ ھەرچى زياتر بەشداريکردنى ھاولاتيان لە ديارىکردنى چارەنۋوسى خۇيان، يىنجگە لەۋەش تىمە ناتوانن كايە بە چارەنۋوسى نەتەۋەكەمان و ۋلاتەكەمان بکەين. ناکرئ تىمە بىر و بۇچۈنەكانى خۇمان بکەينە پەيمانەي ھەموو ئالوگۆرئك، بەتايبەت كىشە راميارى و كۆمەلایەتییەكان، بەلام لەسەر كورد و كوردستانى بوونان، ھىچ چەشنە دېدۆنگى و دوودلئییەكان لەگەل ھىچ لایەنئك لەۋ لایەنانە نابى، نە ئىستا و نە ھىچ كاتىكى دىكەش.

لە كۆتايىدا جىڭا و كاتى كۆبۈنەۋەي داھاتوومان ديارى كرد و بەشداربووان ھەركەس بە لایەكدا بلاۋەيان لئ كرد. بەدۋاي ئەۋەدا لە شىركۆ، فرمىسك، چنار، چىمەن، كەژال و شەپۆلم گىپراۋە تاكو بۇ ئىۋارئ مىۋانى تىمە بن. ئەۋان بە تىكرا قبوليان كرد و ھەموومان پىكەۋە ھاتىنەۋە بۇ مالى. بە گەيشتەۋەمان بۇ مال، چنار و شىركۆ شىۋىكيان بۇ ئىۋارئ لئنا. پاش خواردنى شام، دايكم پىشنيارى كرد كە بنىرین بە دۋاي سەرۆك و ئەندامانى ئەنجۈمەنى دئ، ۋاتا سۋارە، بەختيار و كامەران دا، يىنجگە لەۋان، دەبى بانگھىشتى مامۆستا جوامىر، مامۆستا ھىدى و مامۆستا سامان، مامۆستاي قۇتابخانە، و مام نەسۆر كە يەكئك لە بە ئەزمونترين دانيشتۋانى گوند بوو بکەين. لە ماۋەيەكى كورتدا

هه موویانمان ناگادار کردوه که بۆ کاتژمیر ههشتی ئیوارێ له مائی
وههوش چاره پوانیان ده بین.

بۆ کاتی دیاریکراو هه موو نهو که سانه که بانگهێشت کرابوون کۆ
بوونهوه. له پێشدا سهه و پیاڵه چایی خوراه و پاشان باسه گامان دهست
پێ کرد.

لهو دانێشتنه ی نهو شه ودا و پاش زیاتر له پێنج کاتژمیر ئاخافتن و
نالوگۆپی بیروپا، له سهه تهه خالانه ی خوراهه رێک کههتین:

ئه لف - کۆبوونه وه یه کی به رین پێک بینین که نوێنه ری هه موو چین و
توێژه کانی نیو کۆمه لگای ئیمه ی تیدا به شدار بێ.

ب - لهو کۆبوونه وه به رینه دا، هه یچ کهس بۆی نه بێ بیروپای خۆی
به سهه کهس دا به سه پێتی.

پ - به شداربووان بتوانن بیروپای خۆیان ده رپن به بێ نه وه ی به کونه بهر
تانه و توانج، یان به رینه په راوێژه وه.

ت - کێشه ی کورد و دراوسێیه کانی وه ک کێشه یه کی گشتی پێناسه
بکری، نه ک به جیا جیا و تایبه تی. مه به ست له م پێناسه گشتیه نه وه بوو
که کێشه ی کورد یه که و دابهش نه کریته سهه چه ندين بهش دا.

ج - بۆ ناو دیار کردنی به شه کانی کوردستان، له وشه کانی باکوور،
باشوور، پۆشه لات و پۆژناوا که لک وه ر بگهی.

مام نه سوڕ پۆلێکی گرینگی هه بوو لهو دانێشته نه دا، چونکه نهو
که لێک ده ربه ده ری و چه رمه سه ری کێشابوو، بێجگه له وهش خاوه نی
ئه زموونێکی به نرخ بوو که به قیمه تی ژیا نی به هه زاران هه زار مرۆفی

كورد تەوار بېو، يەككە ئەوان بىنەمالەي خۇي بوو. لە كۆتايىدا مام نەسۆر بە دەربېرىنى راي خۇي لەسەر چۆنەتتى ژيانى بە سەرىبەستى ئارا دوا:

– خەلگىنە! بە باوەرى من ژيان بە تەواوى شېۋەكانىيەدە خەباتە. بەرخۇدان بۆ وەدەستەينانى بۆيى، كە خۇي لە ئىشوكاردا دەبىنەتە. خەبات لە گەل نەدارى و ھەژارى، لە گەل ساردى زستان و تورەيى سروشت، بەگژداچوونەوى زۆردارى و ملھورى بۆ وەدەستەينانى مافى زەوتكراو. بۆ چاكسازى و گوزەرانى باش، بۆ سەرىبەستى و رزگارى. مرۆڭ لەو كاتەوى كە بوونى ھەبوو تىكۆشاۋە بۆ ئەوى بۆيى وبە ئاسودەش بۆيى. مرۆڭەكان لە زۆر قۇناغدا بۆ ئەوى خۇيان بۆين، ژيانيان لە ھاۋرەگەزەكانى خۇيان تال كىردوو و ژيان و گيانيان ئى نەستاندون. گيانلەبەرەكانى دىكەش ھەر ئەم كارە دەكەن، بەلام جىاۋازىيەك كە لىرە بەزەقى ديارە ئەۋەيە كە گيانلەبەرەكانى دىكە بۆ تىركردنى زگى خۇيان ئەم كارە دەكەن. لە ھالىكدا تىمە كە خۇمان بە مرۆڭ ناودىر دەكەين، لەو پەرى تىر و تەسەلىش دا، ھەر برسین و كارەسات دەخولقيين.

مام نەسۆر درىژەي داو گوتى:

– پىكھاتنى سروشت بۆ خۇي نايەكسانە. نايەكسانى لە سروشت دا ھىندە زوق و بەرچاۋە كە لە گىراندە نايە. ھەر لە گۆي ئەم زەۋىيە كە تىمەي ئى دەژين، كەش و ھەوا لە ھەموو جىگايەكى ۋەك يەك نىن. لە ھەندىك ۋلات خەلك لە گەرما دەمرن و لە ۋلاتىكى دىكە لە سەرمادا رەقيان دەباتە. لە ھەندىك ۋلات بە سالتى جارى بارانىك نابارى، بەلام لە

گۆشه يەكيتەر چوار وەرزی سائ باران و بەفرە و سىنلاو گيان لە هەزاران
 كەس دەستينى. چوار دەورى گەلىك لە ولاتان بە ئاو گياوه، ئە پارچە يەك
 دىكە ئاوى خوار دەوه دەكپن. هەر لەبەر ئەوهشە كە كاتىك مرۆڤەكان بۆ
 پاراستنى بەرژەوه ندىيەكانى خويان ئايىنيان دروست كردوو، "خەلگيان
 دابەش كردۆتە سەر چەندىن دەستەدا. ئە سەرەوى هەمووان خودا
 دادەنيشتى و خاوهنى هەموو پريارىك دەبى. پاش خوداش ناردراوهكانى دەبنە
 بپ و بكوژى سەر ئەم گۆرەپانە. ئەوجار هەر بە پىتى ئەو نايەكسانىيە،
 قەشە و كاردىنالەكان، شىخ و مەلاكان، كاكى و سۆفى و سەيدەكان،
 گىرەكە دەگىرن. ئيتىر با ئاغا و دەرەبەگ و ميريش بەو بانەوه بىنن.
 تىستاش مادام ئاخافتنەكەم لەسەر خەباتە، دەبى ئەوش پوونكە مەوه كە
 خەباتى ئىمە گەلىك دژواره. دژواره چونكە دەبى ھاوكات لە چەندىن
 بەرەدا بەرەبرەكانى بكەين. ئەوانە، خەبات لەگەڵ زۆردارى و داگيركارى،
 لەگەڵ سەرەپۆيى و نايەكسانى، لەگەڵ كۆنەپاريزى و نەزانى، لەگەڵ
 نەخويندەوارى و دياردە ناصرۆڤايەتى و دواكەوتوويەكانى كۆمەلايەتى،
 بىجگە ئەمانەش خەبات بۆ و دەستەپىنانى مافە زەوتكراوهكانى نەتەويى
 كە لە چەندىن لاوه كەوتۆتە بەر هيرشى رەگەزبەرستانەى سى كۆلتورى
 بە تەواوى لىك جياواز، بىجگە ئەوانەى كە باسەم كردن و بەراتى بىنگانەن،
 دياردە يەكى دىكەش كە كۆمەلى ئىمەى بەرەوه ئەلدىر بردوو و خۆمانمان
 لى گىل كردوو، دياردەى خىلايەتییە. ئەم مۆتەكە يە گەورەترين زەبرى لە
 بزائى نەتەوايەتى ئىمە وەشاندوو. هەرچەند ئەم دياردە يە بەرەو لاوازى
 چوو، بەلام هيشتاش مەترسىيە بۆ سەر كيانى ئىمە. هەربۆيە داواتان

ئىندەكەم بە پىنداچونەرهەيك بە مېژودا و بە ھەئسەنگاندنى پرووداوكانى
 سەدەي رابردودا، ئەوجار لەسەر بىنەماي زانستى سەردەم و ويستى گەل
 ھەلويست بگرن و دروشم ھەلگرن. بۆ وەبىرھىتئانەو پىتمخۆشە ئەوھش بلىتم
 كە بەبى بەشداری چالاكانەي ئافرەتان، گەنجان، رۆشنېيران، كاسبكاران و
 ھەموو چىن وتوئەكانى نىو جەرگەي كۆمەلگا، سەرگەوتن دەستەبەر
 نايىت و ھەر خەبات و تىكۆشانىكىش ئافرەت خۆي تىدا نەبىنئەو و
 چالاكانە بەشدار نەب، لە بنەپەتدا ھەول دان بۆ يەكسانى دەبىتە
 وشەيەكى بۆ ناوەرۆك و ھەولئىكى نەزۆك.

پاش كۆتايى ھاتنى وتەكانى مام نەسۆر، مامۆستا جوامىر سوباسى
 مام نەسۆرى كرد و پاي خۆي بەمخۆرە دەرېرى:

- بەرپىزان! من نامەوى وتار بخوينم و ناشەوى خەلك فيرى دىندارى
 بكەم، بەلام مادام ناوى ئايىن ھات و ەك بەشيك لە گەرفتەكانى كۆمەلئى
 ئىمە قامكى لەسەردانرا، پىويستە ئەو بزانين كە ھەموو ئايىنەكان چ
 چوو كە و چ گەورە، دروستكراوى دەستى مرۆڤن. ئەوانەي كە ئەمىرۆكە
 ئىمە لىيان دەپارئىنەو و داواي شەفا و چاك بوونەويان لى دەكەين،
 مرۆڤئىك بوونە ەك ئىمە. ئەوان توانيويانە بە بلىمەتئى و لىھاتوويى
 خۆيان، كەلك لە ساويلكە بوون و دواكەوتوويى كۆمەلئەتئى خەلكان و
 تەما وەبەر نان لە بۆ ژيانى خۆشتر، سياستئى داڭىركارى پەرە پىتەدن.
 ئىستا داڭىركارىيى بۆتە پىشەيان و كىشى كەسايەتئى خۆيان داوہ تاكو
 لىنارى پەرستى و كپنۆش بۆ بردن. تاقىكردنەو دەرغىستووە كە مرۆڤەكان
 بۆ پاراستنى بەرژوونەندىيەكانى خۆيان و درىژەدان بە ژيان، ھەلومەرجيان

ھەلەسەنگاندوۋە و بۇ ئەم مەبەستەش لە ھەموو پىلاننىك كەلگىيان
 ۋەگرتوۋە. نە ياران بۇ گەشتىق بەم مەبەستەش لە قەلاچۇكردن ر كوشت ر
 بېرە ۋە بگەرە تا پاكتاۋى پەگەزى و داسەپاندى كولتورى خۇيان لە رېنگاى
 توندوتىژىيە، كە يەككىك لە شىۋەكانى بەچۇك داھىنانى گەلانى دىكە
 بوۋە، لە ھىچ چەشە تاونىك خۇيان نەپاراستوۋە. كەوابى ھەموو
 نووسراۋەيەكى مېژوۋىي، مېژوۋ نىيە و ناكىرئ ھەمووشى جىگى باۋەر
 پىنكردن بىن. كاتىك داگىركەران بە لەشكركىشى ھىرشىيان كودە سەر ۋلاتى
 نىمە و داگىريان كرد، بەھۆى خۇراگى باب و باپىرماننە بە سەدان و
 ھەزاران كەسىيان لى كۆژراۋە. لە سەردەمى ئەو داگىركارىيەدا، زۆرن
 داگىركەرانىك كە لىرە و لە شەردا، بە دەست باب و باپىرانى نىمە
 كوژراۋن. كە چى ئىستە مەزارى ئەو داگىركارنە بۇ نىمەمانان بوۋنەتە
 نىمام و دەپنەپەرستىن و سوجدەيان بۇ دەبەين؟! ۋىنەى لەم گومبەز و
 بارەگانە لە كوردستان دا زۆرن كە ناھىنانى ھەموويان لە تواناى من دا
 نىيە. كورت و كورمانجى، نىمە لە بىنگانە پەرستى و لاسايىكردنەۋەى
 كولتورى بىنگانەدا، سەرسۋارى گۆرەپانىن. تا ەدەربان بوون كوژراۋەكانىيان
 بوۋنەتە نىمامان. تا توركان بوون پىشقەراۋلى لەشكرىيان بوۋىن لە بۇ
 قەلاچۇى پىدەستكەوت. تا فارسانن بە دەھۆل و زورپاى كوروش و داريوش
 و سەفەوييان ھەلەپەرىن. ئەوانەى مام نەسۇر باسى كردن راست و پەوان
 وايد، بەلام ئەۋەى من دەمەۋى ناماژەى پى بەم و لاشم زۆر گرىنگە،
 ئەۋەيە كە نىمە دەبى بەر لە ھەموو شتىك لازىيەكانى خۇمان
 دەستىشان بگەين، تاكو بتوانىن لە رابردوى نوشستەكان و

سەرئەكەوتنەكانى خۇمان ئەزمۇون وەرېگرېن. گەر ھاتتو بە لەبەرچاۋگرتنى نەر راستىيانەدا كە لەگەلېان بەرەوپووين، نەتوانىن بە خۇماندا بېچىنەو، ھەولەكانمان بۇ خۆرېكخستن و گەيشتن بە مافەكانمان بى ئاكام دەمىنەو. ھەركات بە بىيانوى پېر و پوچ ھەلنەپرژاينە يەكتردا و نامادە بىن پىنكەو دانىشىن و گوئ لە پا و بۆچونەكانى يەكتېر بگرېن، ئەو قۇناغى ھاستەمى خەباتمان تىپەواندو. ھەركات پادەربېنەكانمان زمان ھالى زۆربەي خەلكەكەمان بى، ئەو قۇناغى دووھى تىكۆشائمان بېرپو. ھەركات ھەستى نەتەوھىي زال بوو بە سەر دەمارگرېيى ئايىنى، ئايدىلۆژى، خىللايەقى، بەرژەوھندى تەسكى پىكخراوھىي و خۆبەزلزانى دا، ئەو گەيشتۆينەتە لوتكەي بەرزى شارستانى و سەرکەوتنىش نەك ھەر مەسۆگەر دەبى، بەلكو پىناسەيەكى كۆمەلى نىودەولەتېش لەگەل خۆى دىنى. ئەو دەم دەتوانىن داوا بگەين كە سەرورەي نەتەوھىي نامانجى تىمەيە و كەلىنىكى دىكە نامىتتەو كە نەياران خۆى تى خزىن. مەن چى دىكە سەرتان نايەشىنم و سەرکەوتنتان لە پىنگاي خەمەت بە گەل و نىشتان دا بۇ بە ئاوات دەخوام.

بەدواي و تەكانى مامۇستا جوامىردا، كاك سوارە سەرزك ئەنجومەنى دى، لىدوانىكى كورتى بەجۆرە دەست پىكرد:

- لام وايە ھەموومان ئەو تىگەيشتىن كە لەمەو دا چۆن ھەلوئىست بگرېن، بەلام ئەوانەي كە ئەمشەو باسيان لىو كرا، ھىشتا نەبوونەتە ھىز و بىر لەنىو كۆمەلانى خەلك دا، ھەر بۆيە، پىشنيار دەكەم كە نەم باس و لىكدانەوانەي ئەمشەو بگرېن بە كىتېيك بۇ بلاوكردەو. لەو كىتېە دا

زیاتر جه دخت له سدر مافه کانی گه لی ئیمه وهك نه ته وه و نیشتمان بکړیته وه و نامانجیش نه وه بڼی که هزد و بیړی کوودان بڼی باهره به خو بوون و پتکه پتنانی کیانی سهر به خو بهریته سدر. من وهك خوځ ناماده م ته واوی خدرجی زه خدمت و چاپکړنه کدی وه ته ستو بگرم.

پېشنیاره کدی سواره پشتیوانی باشی لیکرا و ماموستا جوامیر به لټنی دا ندرکی نووسینی وه ته ستو بگریت و مام نه سؤریش ناماده بوو ته واوی نه و زانیاریاندهی که وهك تویشور له پشتی بوون، بڼی ماموستا جوامیر بگریته وه، تاکو نه ویش بیان نه پتته سدر لاپه ره.

به دواي سواره دا، ماموستا کامهران به نوینه رایه تیسی له لایان ماموستا کانی قوتابخانه وه به لټنی دا که نه وانیش له قوتابخانه کانه وه ده ست پڼی بکه ن و له جیاتی فیترکردنی قوتابیان به میژووی سده وی، عوسمانی و قورده یسییه کان، میژووی کوردستان و کوردیان بڼی بکه نه وانه. ئیمه زؤربه مان ماندرو بووین و به گشتی سهرقائی پلانیك بووین که چ بکه ین تاکو وهك رابردو ره غمان به فیر نه چی.

دایکم که دیار بوو زه ختی خوینی چووبوه سدر، وشه کانی له زاری ماموستا کامهران گرت و گوتی:

- من سهر به ستم به و ههسته خاوین و بیگه رده تان. پینگام بده ن منیش به به شی خوځ ناماژه به بابته نیک بکه م که زؤربه ی کؤمه لگا کانی نهم سدر گؤی زوویه ههریه که و به جوریک گیرده ی بوونه. نه گدر جوام له بیر پیټ و به هه لده نه چووم، ماموستا جوامیر نیشاره تی پیدا، به لام نه چوه نیو ناخی بابته کوه. لام وایه کؤمه لگا له هیتدیک بواردا

گەشەى کردوو و پىتشكەوتنى بەرچاوى بە خۆيەو يىنيو، بەلام لە هيندى بوار دا بۆ دواو گەراوئەو. بەتايبەتى لە بوارى كولتورى و كەلەپورىدا. من كە هينشتا تەمەنيشم زۆر نيبە، بەلام لەبىرمە كە لە دوو سى دىيەى رابردودا كچان و كوپان پىتكەرە دەمەتەقىيان دەکرد" بەبى ئەوى لە لايەن كەسوکار و بنەمالەكانيانەو تروشى گرفت ببنەو. لە رەشەلەكەكاندا پىتكەرە دەستيان دەگرت و شايان دەگىرا. لە شەونشينيەكاندا كچ و كوپ پىتكەرە گەپيان دەدا و لە ژيانى خۆش دەدران و بگرە كار دەگەيشتە گالتە و جەفەنگ. كەچى ئىستا جياوازى لەنيوان ئافرەتان و پياوان دا، گەيشتۆتە لوتكە، بەرد و دار و ديوار پەرستين كە بە سەدان سال لە مەوبەر باو بو، بە شىتوازيكى نوێ جىگای پرکراوئەو و بە ئاستىكى ترسناكدا دەچىتە پىتش. سەردەمەنيك مرۆفەكان بۆ خۆيان لە دار و لە قوپ خودايان دروست دەکرد و كرنۆشيان بۆ دەبرد، بەلام ئىستا بىجگە لە كرنۆشەردن بۆ دار و ديوار، گومبەز و بارەگا، پەرۆ سەوز و كاغەزى رەش كراو، دەسەلات پەرستى و گۆر پەرستيش بوونەتە پىخۆرى رۆژانە. كەسايەتیی بەشيك لە مرۆفەكان وا بەرز كراوئەو كە لە مرۆفایەتى باش تىناگەن و توسقالىكىش خۆيان بە ئەندامى ئەو كۆمەلە نازانن. هەر ئەم كۆمەلە هيندە خۆى لە بەرانبەر ئەم دەسەلاتدارە سەرەپۆ، بەلام لە هەموو شتىك بىخەبەرانە بە سووك و بىبايەخ دەبينى، كە هەر وابزانە زانستى كۆمەلایەتى هەر ئەمەپۆ و بە دەستى ئەوان بەردى بناغەى دانراو. ئىمە وەك نەتەوێك دەبى بۆ پاراستنى مافەكانى بى ئەملا و ئەولای خۆمان لەو جۆرە كرنۆشەردنانە خۆ بپارێزین. ئەو جۆرە

كرنۆشبردنانەى تا رادەى پەرستنى مەژۆ، دەبى ئە كۆمەلى ئىمەدا خۇى
 نەبىننەتە. گەلىك ھاسانە پەيەرى نەتەوۋى خۆت خۆش بوى، بى ئەوۋى
 بگاتە رادەى پەرستى. زۆر سانايە ھەلكەوتوۋىەك، بلىمەتەك،
 ھونەرمەندەك، داھىنەرەك، خەباتكارەكى نەتەوۋەكەت و نەتەوۋەكانى
 دىكەت خۆش بوى، بى ئەوۋى بىپەرستى و كورنۆشى بۆ بەرى. ئا لەم
 سەردەمەدا كە گەل و ولاتى ئىمە پروبەرۋى سى دپاردەى مەترسى دارن.
 ئەم دپاردانە ستراتىژىن و پلان و گەلەلەى لەپىشدا دارپىژراۋى بۆ دانراۋە.
 يەكەمىيان پاۋاغۋازى نەتەوۋى دەسەلەتدارە، كە لەژىر دروشم و
 پروپاگەندەى پاراستنى تەۋاۋىيەتى خاكى ولەتدا، مافەكانى نەتەوۋەى
 ئىمە ەك بەشىك لە ئاسايشى نەتەوۋەى خۇيان پىناسە دەكەن. ئەۋان
 بەمۇزە بۆ سىپىنەۋى مافەكانى ئىمە، تىۋرى دادەتاشن و بە پلان و
 گەلەلەى لەپىشدا ئامادە كراۋ ھاشا لە ھەبوۋغان دەكەن. دوۋەم: تىۋرى
 ھىزەكانى بەناۋ چەپن كە گۈى خەلكيان بە دروشمى زىقە و برىقە دارى
 يەكسانىي و يەكپەنگىي كەپ كەردوۋە. ئەۋانىش مافە نەتەوۋەىيەكانى ئىمە
 ھىندەى دىكە دەبەنە ژىر پىسارەۋە و دەيانەۋى ھەموۋ كىشە نەتەوۋەىي،
 كۆمەلەيەتى، رامىيارى، كولتورى... ھتە، لە ژىر ھىژمۋونى خەباتى
 چىنايەتدا چارەسەر بىكەن. واتە كرىكارانى دۋىيا پىكخەن و ھەموۋ
 دۋىياش لە ژىر پىكىفى ئەۋاندا بە ھەموۋ مافەكانى خۇيان بگەيەنن. لە
 ھالىكدا ھىچ گەلەلەيەكيان بۆ چارەسەرى كىشە نەتەۋايەتەيەكان و يەك
 لەۋان نەتەۋەى ئىمە نىيە. ئەم دوۋ شىۋازە كە باسەم كەردن تەنبا لە شىۋەى
 تەكتىكى دا جىۋاۋىيان ھەيە. ئەگىنا ەك ستراتىژى، ھەردوۋىيان دوۋ

پووی دراویکن. یه که میان ره گه زه رست و ته وایغوازه، دروه میشیان
 پاواغوازه و ته وایغوازه. نه و دوو نایدۆلۆژییه نه باوه پریان به پژگاریی گه لان
 هدییه و نه به مافی تاک و کۆمه لیش. دیاردهی سییه: هه لگرانی بیر و
 باوه پری ئایینی به ناو ئاسمانیی خودان. نه وان ده یانه وی هه موو
 موسولمانانی دنیا ناشت بکه نه وه و یه کسانیییه ک دروست بکه نه که
 وینه ی له سه ر زه ویی نه بی. به بیر و بۆچوونی نه وان، مرۆڤ هه ر له یه که م
 پۆژی له دایک بوونییه وه، بۆی دیاریکراوه که چۆن بژی. واته باسکردن
 له سه ر مافی نه ته وه یی ده بی له خشته ی ئایین ده رنه چی. ده توانم به
 پاشکای بلیم که ده ستی دیارده ی سییه م گه لیك ئاواله تره بۆ قه لچۆکردن
 و له نینو بردنی هه ر داوا یه کی ره وا. نه وان زۆر به سانایی تاوانی کرده وه
 درنده کانیشیان وه پال خودا و نیردراوکانی ده دن و به جار پک خویان
 ده گه یه ننه پالئوی پیغه مبه ره کانیان. نه وه ی ماوه ته وه بلیم نه وه یه که نه م
 سۆ نایدۆلۆژییه یه ک په یام و یه ک پاسپارده یان بۆ ئیمه ی کورد پییه،
 نه ویش درێژه ی داگیرکاری و نینکارکردنی ماف و ویسته کانی گه لی
 ئیمه یه. هه ر بۆیه ده بی ئیمه ش له ته وای قه رزه کۆنه کانی یه کتر خوش
 بین و به یه کگرتووی و یه ک هه لۆیستی پییان به سلیمین، که ماف
 ورده گی، نه ده به خشریت و نه ده شدی.

به دوا ی وته کانی دایکم دا، سواره پینشیاری کرد که بانگه واز له خه لک
 بکری بۆ نه وه ی خه لکانی زیاتر له کۆبوونه وه ی داها توودا به شداریی بکه نه.
 ئیمه له ئیواره وه دانیشتبووین و به گشتی ماندور بووین و پیوستان به
 هه سانه وه بوو. مامۆستا سامان و سواره، مام نه سۆریان برده وه بۆ

كهلاهه كەى خۆى و ئەوانى دىكەيش مائاوايسان لىكردىن. تىمەش
 ھەركەسە و سەر و لىفە و مەوجان بە خۆماندا دار نووستىن. كاتىك لە
 خەو ھەستايىن پۆژگار دامەزرايوو. سەر و پاروو ئانمان خوارد و پاشان
 پىياسەيەكمان بە قەراخى دىدا كرد. ئەوجار لەسەر كانىيەكەى پىشتى
 ئاوايى دانىشتىن و سەر و گۆمەل ئامان خواردەو. لەو دەرفەتە كەلكمان
 ۋەرگرت و لەسەر ئەو ساغ بووينەو كە دوو كەس ديارى بكەين بۆ
 بەرپۆبەرى كۆبونەو گىشتىيەكەى داھاتوو. بۆ بەرپۆبەردنى ئەو ئەركە
 فرمىسك و شەپۆل پىشنيار كران، كە بە تىكراي دەنگ پەسەند كران،
 بىتجگە لەوھش وامان دانا كە چوارچىوئەيك بۆ لىدوان و وتە
 پىشكەشكردن دابىئى، واتە ھەر كەسە بتوانى لە كەمتر لە چارەكە
 سەعاتىكدا بىروپا و پىشنيارەكانى پىشكەش بكا. لەسەر ئەوھش ساغ
 بووينەو كە سوارە، سەركە ئەخوومەنى دى، گۆبونەو كە بكا تەو.

چىمەن كە بۆ يەكەجار بوو سەردانى ئەم ئاچەيەى دەكرد، ھەزى
 ئەدەكرد بەرەو مائەو، واتە بۆ نىو گوند بگەرپىنەو. پىشنيارى كرد كە
 دوو كەس بچن لە دوكانى دى شت و ھەكى خواردەمەنى بكړن و لەسەر
 سەراوى كانىيە كە چايەك دەم بكەين.

پىشنيارەكەى پىشوازي لىكرا و چنار و شىركۆ ئەو ئەركەيان ۋەتەستۆ
 گرت. تىمەش دەستمان كرد بە دار كۆكردنەو و كوئوويەكمان دروست
 كرد كە لە سى بەرد پىكھاتبوو. چىمەن دوورتر لە تىمە لەسەر بەردىك
 دانىشتبوو، چووبووە ناخى سەزىشتى دلفىنى ئاچەكەو، پاشان ھەستا و
 ھات بەرەو لای تىمە و چاويكى لە كوئووەكە كرد. بەبى ئەو ھىچ بلئ،

بهردیکی هیتاو کوانوو کهی کرد به چوار بهردی. من که نهزمرونی
ناگرکردنهوه و کوانوو دروستکردم لهوانی دیکه زیاتر بوو، پیم گوت:

- تا نیستا کوانگی چوار بهردیم ساز نه کردوو.

چیمه ن که گه لیک له سهر دلان بوو زور به هیمنی، گوتی:

- تا نیستا سازت نه کردوو، به لام نیستا دهوانی بیبینی.

ئو که دیار بوو به مه بهسته وه دهوا، هاته جواب و گوتی:

- کاکى برا! کوانوویه که له چوار بهرد پیک بئ، له چوار لاره دارى

پیوه دهوئى و ناگره کهی بهتینتر دهبی، به لام له کوانووی سئ بهردیدا

دهرفه تی بهتینتر بوونی ناگره که که مته، بیجگه له وهش نهم کوانوو چوار

بهردیه مانایه کی دیکه بهشی بۆ من تیدایه. نیوه رۆژنیک له رۆژان

دانیشتون و بیرتان له وه کردۆته وه که له زۆربهی کۆر و کۆبوونه کاندایه و

بگره نهوانهش که خهباتکارن، تهنیا باس له سهر باکوور، باشوور و

رۆژهلاتی کوردستان ده کهن. ئیت به من نالین تهی نهم ولاته خۆر ناوای

نییه؟ لام وایه ئیمه بۆ خۆمان و به دهستی خۆمان به شیک له لهشمان جوئ

ده کهینه وه و تاوانه کهشی ده خهینه تهستۆی نه یارانمان!

بهو ولام و لیکدانه وهیهی چیمه ن گهز گهز بالام ده کرد و له

همه مانکاتیش دا له خوتووهری درهنگ گه پانه وهی چنار و شیرکۆ دا بووم،

چونکه مه وداى چوون و هاتنه وهی نیتوان کانیی و ئاره که بۆ نیتو گوند،

که مته له نیو کاتژمیر بوو.

هاژهی ئاری سهراوه کان و چریکهی مهل و زیریکزاکى به دهیان جۆر

گیانله بهری دیکه، حال و هه وایه کی تاییه تی دابوو سهروشتی ئه و بهناره.

ئىمە كە لە دەۋرى ناگەرەكە كۆ بېۋىنەۋە، لەپىر بوو بەبى سى شىركۆ و چنار. يەك گوتى شىركۆ ھەزى لە چنارە. ئەۋىدى گوتى چنارىش ھەزى لە شىركۆيە. يەككى گوتى خۆشەۋىستى و ئەۋىن، مردنى بابىش لە بىر دەباتەۋە. ئاخىر شىركۆ ھىشتا ھەتۋويەك لە كۆچى دۋايى باركى تىپەرىپىو. مەنىش گوتىم ئەگەر بىرپار ۋابىن كە ھەر كەس بابى بىرەت و ئىتر دلدارى نەكا، ئەۋە سەۋرىنى دۋنيا ۋىكىدى و پەچەلەكى مەزقايەتەش لە بن دىتە دەرى.

فرمىسك پروۋى لە من كەرد و گوتى:

- بەخىلى بەشىكى گرېنگ لە ژيانى مەزقەكان پىك دىتى و ئەم خو و خەدەيە لەنىۋ خۋىن و دەمارەكانى ئىمەدا دەسۋىنەۋە، بىتجگە لەۋەش ئىمە ۋەك مەزقۇ كورد پادەي بىرۋا بە خۆ بوۋىمان تىندا لاۋازە. لەۋانەيە ھۆكارەكانى ئەم دياردەيە زۆر بن، بەلام لام ۋايە ھۆكارى سەرەكى ھەر ئەۋە بى كە ئىمە كىيانىكى سەربەخۆمان نەبۋە تاكو بتۋانئ بىنەما كۆمەلەيەتەكانى ژيانى كوردەۋارى لەسەر ئەساسى ژيان بە ۋاتاي ژيانىكى زانستىانە و راستەقىنە داۋەزىتىن. ھەر بۆيەش بەردىك دەكەينە شاخىك و بە ھاتنە پىشى چۈكەتەين ناكۆكىيەك، ھەموو كۈيزە و كۆچەلەكان بەسەر يەكتىدا دەشكىتىن. ئىمە كە دەمانەۋى ئالوگۆر لە كۆمەلەلدا پىك بىتىن، دەبى لە خۆمانەۋە دەست پىتەكەين. ئەۋە ھات و چنار و شىركۆ لە يەكتە ھەلەۋەسان و دەستەملانىش بوۋن، ئەۋە كات پروداۋىكى گەلەك ئاسايى پرويداۋە. ۋاتە دوو دل بە يەك گەيشتۋون، بەبى بىرپارى برا و باب و خال و مام و عىل و عەشپە. ئەۋە بە ماناي بى حورمەتى بە

که سوکار و بنه مائه کی کچ یان کور نییه. به پیچه وانه وه، نه وه نیشانه کی تیگه یشتن و ههستی بهرزی مرؤفایه تییه که خوی له خوشه ویستی دا دهینیته وه. نیمه ده بی به گژ نه و داب و نه ریته کۆنانه دا بچینه وه که کۆمه لی نیمه یان به چۆک داهیناوه. نه و سهرده مه ده بی گۆر بکری که کچ هیشتا له زگی دایکی دا بو، مەرجی له سەر ده کرا، یان ده درا به میرد. هه به له وهش شوریه تر که ژن به ژنه بکه کی، یان به بی ناگاداری و پازی بوونی کچ و کور، ژیا نی هاوبه شیان بو پیک بینی. زولم و زور و چهوساندنه وه هه ره نه وه نییه که داگیرکه ران ده یکه ن. کۆمه لی نیمه به ده ست گه لیك داب و نه ریته کۆنه وه گیرۆده یه که وهك کۆت و زنجیر کراوته نه ستوی و خه ریکه چۆکی پی داده دا. به داخه وه ده بی بلیم که له م بواره دا تاوانباری یه که م بۆ خۆمانین و نه خشی داگیرکه ران له م بواره دا هیته ده بهرچا و نییه. داگیرکه ران تیگۆشا و ن که کۆمه لی نیمه له نه خوینده واری و دواکه و تووی دا راگرن، تاکو درێژه پیدانی داگیرکاریان بۆ ساکارتر بی. بۆ نه م به سه ته ش پاسای یاسایی به پشتیوانی ناین و ناینزاگان داده تاشن تاکو بتوانن له لایه که وه کۆمه ل له دواکه و تووی و نه زانیی دا را بگرن و له لایه کی دیکه وه به پالپشتی یاسا داتاشرا وه کان، هه م به ره نگاری شوپشگیران و خه باتکاران ببنه وه و هه می ش نایه کسانێ بکه نه نه رکیکی ناسمانی، که کۆمه ل وهك نه رکی سه رشانی هه لسوکه وتی له گه ل بکا.

کاته کان ده هات و تیده په رین، به لام هه والیک له چنار و شیرکو نه بوو. نیمه که به سه رنجه وه گویمان له لیدوانه که ی فرمی سک ده گرت، به جاریک چو بووینه ناخی نه و گرفته کۆمه لایه تیانه وه که کۆمه لگای نیمه یان

به چۆك داهينابوو. له كۆتايى لىدوانه كەى فرميسك دا كه درىژى
 كيشابوه نيو دابهش بوونى مرۆڤه كان به سەر چه ندين دهسته و پيك
 هاتبون له، مير و دهره بهگ، رايهت و سەيد، شيخ و مهلا، ئاغا و خان،
 خەليفه و كاكي، دەرۆيش و دىوانه، موريد و تالۆ دا، بهلام ئافرهت
 چووكترين نه خشيكيان لهم دهسته بهندى و دهسهلاتداريه دا نه بوو. واته نه
 دهياتوانى خوتبه و ياسين بخوينن، نه ماره بپن و نه تهلاقيش بهن، نه
 پيش نويزى بكن و نه سيفه بنووسن، نه بانگ بهن و نه فتواش. نه له
 جهمع دا دانیشن و نه نهزر و نيازيش دوعا بهن، بهلام جل و دهر شوشتن،
 بهخيوكردنى مندال، چهپۆكه سەرى و دابه زاندى كه سايهتى ئافرهت تا
 رادهى زه عيفه، نهك هەر دژايهتى له گهلا نه دهكرا، بگره ببوه كاريكى
 سيسيتيماتيك و به بهژن و بالايان برابوو!

ئا لهو كاته دا بوو كه كوړپيكي گهنج كه تازه تيغى دابوو، خزی
 گه يانده لای ئيمه. هەر كه ليمان نيزيك كهوته وه، بانگى منى كرد و
 گوتى:

- كاك شوان! كارم پيته.

منيش ههستام و چووم به لايه وه. پاش پۆزباش كردن، گوتى:

- ميوانتان هاتوه و له ماله وه ئيشيان پيته.

- كى كاري پيمه؟

- خەلكينكى زۆر كۆ بوونه ته وه له مالتان، بهلام نازايم بۆ چى و له بهر

نه وهش منيان ناردوه به دواتدا.

ئەوئى لەو كاتەدا بە بیرمدا دەهات ئەو بۆر كە پەنگە ھارپىكانى
دیزىن ر شارستانىم دەنگۆى دانىشتەكانى ئەم چەند پۆژەى درایى ئىمەیان
بىستىت و ھاتىن بۆ سەردانمان.

گەرپامەو لەى ھارپىكان و پىم گوتن:

- وازنام مىوانمان ھاتوو و دەبن بگەرپىنەو بۆ مالى و سەيرانەكەشان
دەھىلەنەو بۆ كاتىكى دىكە.

ئىمە بە تىكرا بەرو لەى مالى وەرپى كەوتىن. كە گەشتىنە بەرانبەرى
مالەو، چاومان بە ئاپۆراى خەلك كەوت كە لەسەريان و دەور و بەرى
مالى ئىمە كۆ ببونەو. دەستبەجى ھەستم كرد كە شتىكان بۆ ھاتۆتە
پىش، بەلام ئەوئى قەت بە بیرمدا نەدەھات ئەو بۆر كە پۆوى دابوو. ئىمە
گەشتىنە مالى و يەكەم كەس كە پىيگەشتىن سوارە بۆ. ئەو لىمان ھاتە
پىش و گوتى:

- شوانە! خەم مەخۆ. راستە ئەتۆ گەنجى، بەلام ئەوئە دەزانم كە
پتوىستت بە دلدانەو نىيە. دايكت زۆر بانگى كردى. ئەو پىي خۆش بۆ
كە درابىن ھەناسەكانى لەتەنىشت تۆدا ھەلكىش، بەلام مەرگ دەرفەتى
پىنەدا و كەمتر لە دە خولەك دا گيانى سپارد. راستە دادە وەنەوش ھەم
بابت بوو و ھەم دايكت، ھەم برات و ھەم خوشك و بە گشتى ھەموو
كەسىكى تۆ بۆ، بەلام لە بىرت نەچى كە شوین دەستى ناوخاسى بابت و
وەنەوشى دايكت بە سەر مێژووى گەل و نىشتمانەكەماندا ديارە و ھەر
دەشىنئىتەو. دلئىابە كە گەلى ئىمە ئەمەگناسە و درەنگ يان زوو بە
نامانجەكانى خۆى دەگا و ھەرگىزاو ھەرگىزىش پەنج و زەھمەتى

خەباتگىتپانى خۇي لە بىر ناك. ئەۋەي ماۋەتەۋە يىلېم ئەۋەيە كە دەبىن
لەسەر پىزگىرامى خۇمان بەردەۋام بىن. نابىن مردنى دادە ۋەنەۋوش دەستە
ۋەستانمان بىكا ۋ چاۋەپروانى ھات ۋ نەھات بىن.

بە دۋاي قسەكانى سۋارەدا، ھارپىكانم لەگەڭ خەلكى دى، لە باۋەشيان
دەگرم ۋ دلىان دەدامەۋە. منىش سوپاسم دەكردن ۋ دەمگوت:

- ئەۋ پىز ۋ حورمەتەي ئىۋە جىنگاي شانازىيە بۇ ئىمە ۋ ھەتا ھەتايە
لە بىر ناچىتتەۋە. ھەريئۋارەي ئەۋ پىزۋە دايكم بە خاك سىپىردا ۋ مائىئاۋايى
ئىكجارىمان ئىكرد. با نەيشارمەۋە ۋ راست ۋ پەۋان بلىم، راست بو لە
لىدوان ۋ ھەستان ۋ دانىشتەكانم دا لەگەڭ خەلك ۋ ھارپىكانم دا ۋرم
دەدايە خۇم ۋ ھەموو خەلكى كوردستانم بە كەسوكارى خۇم دەزانى، بەلام
ئەۋەشم دەزانى كە لەدەستدانى دايكم كەلىنىكى گەۋرەي بۇ دروست
دەكردم.

بۇ ئىۋارى خەلكىكى زۆر لە مائىمان بوون. دادە خاسپەرى ۋ كەژال لە
مائى خۇيان شىۋيان لى نابوو. خەلكى گوند ھەر بىنەمالەيدەك بە جۆرىك
يارمەتيان دەكردىن. تا درەنگانىكى شو دانىشتىن ۋ ھەر كەس زارى
دەكردەۋە باسى نەھامەتى ۋ بى بەختى ۋ پىزۋە پەشى خۇي دەكرد" بەبىن
ئەۋەي راستەۋ خۇ نارى كەسىك يان دەۋلەتەك بىا. من كە دلم لەۋ جۆرە
گلەيى ۋ گازندانە پى بىۋو گوتم:

- ئىمە ناتوانىن تەنيا گلەيى ۋ گازندە بىكەين ۋ دلى خۇمان بەۋە خۇش
كەين كە بەلكو داھاتۋويەكى باشترمان ھەبىن. ئىمە بە تىكپا دەبىن ئەۋ
گلەيى ۋ گازندانە بىكەينە ھەۋىنى تىكۆشان بۇ بە گۆۋاچۈنەۋەي

زۆرەداری و داگیرکاری. ئەگینا چارەنۆسی نێمەش لە هی باب و باپیرانمان چاکتر نابێ.

پاش مائناوایی خەلک و چوونەوێیان، جینگاکانمان بۆ نووستن پاختن، بەلام من نەمدەتوانی بنووم و کات لەگەڵ کات شێوازی تێڕوانین و یادگارەکانم لەگەڵ دایکم دەگۆران. بە جاریک قەلای دێم گیرا و گەلیک تینکۆشام کە بوغز و پقەکانم لە دێی خۆمدا پارگرم، بەلام هەولەکەکانم بێتاکام بوون. تەنیا کاریک کە ئەو چرکەدا دیتوانی بوغز و دلتەنگییەکانم کە دەروونی داگرتبووم کەم بکاتەو، گریان بوو. ئەمن قەد بۆ بارکم نەگریابووم، چونکە کاتێک ئەو لە سێدارە درابوو من میرمنداڵێکی چووکە بووم. نەمدەتوانی نەگیرم بۆ دایکێک کە دێی ئەت ئەت کرابوو و قەتیش خۆشیی بە خۆیەو نەدیوو.

بۆ ئەوەی هادرتێهەکانم بە دەنگی گریان و هەنێسک دانم لە خەو نەکەم، چوومە دەرەوی مائ و لە سوچی تەلارەکەدا، بەکۆڵ دەستم بە گریان کرد. دێم پێ بوو لە داخ و بەو جۆرە ویستم کۆلی دێم دامرکێنم. لە گەرمەیی هەنێسکدان دا بووم، کە دەستێک لە پشتهوێ نرایە سەر شام و ئەوجار دەستسپێکی کۆدەری درا بە دەستمەو، فرمێسکی چاوەکانم پاک کردنەو و لەپێشدا لەبەر تاریکی نەمزانی کێیە. کاتێک لە لامەوێ دانیشت و بە دەنگێکی ناسک و بێهێز دەستی بە گریان کرد، زانیام فرمێسکە.

ئەو بە دەم گریانەوێ گوتی:

- شوانە! دادە و نەهوش بە تەنێ دایکی تۆ نەبوو. ئەو دایکی هەموو ئەو کەسانەشە کە دەمرن بۆ ژیان.

من ههستم کرد که بوومه ته هۆی دلتەنگیی فرمیسک و پیتەخۆش
نەبوو ئەوانی دیکەش لەخەو هەستن، بۆیە پیتەگوت:

- راستت دەوێ نەمەتوانی نەگرم بۆ دایکم. هەر بۆیە بپارمدا کەفت
و کۆلی دڵم بەجۆره دامرکینم، بێجگە لەوەش زۆر شتی شاراهە لە دۆلی
دایکم دا بوون، کە دەبا بۆی گێتەبابمەوه، بەلام داخەکم تازە نیتەر درەنگە.
سوپاسی هەستی خاوەنیم کرد و هەستام گێتییکم هینا و لە بەر
هەیوان پاخت و دوو کەسی لە سەری دانیشتم، پاشان هیندیک لەسەر
پووداره سیاسی، کۆمەڵایەتییهکان و نەهامەتییهکانی خەڵک دواين. ورده
ورده پۆژمان کردوه و پاشان کوورەى ناگره کم هەلکرد: کتیرییه کم پر لە
ئار کرد و لە سەرم دانا. ئار کۆلی و پوختیک چام بەسته سەر قۆرییه کە و
لەتەنیشت ناگره که دامنا. چایی دەمی کینشا و سەر و پیاڵەمان خواردوه.
لەوکاتەدا بوو کە بۆ یەكەجار ههستم کرد کە نیتەر بەرپرسایەتی
پاستەوخۆ لە ئەستۆی خۆمە و کەسی دیکە نییه تاكو نازم بکیشی. ئاخەر
پاش لەسێداره درانی بایم، دایکم ژيانى تەنیاى هەلبژاردبوو. ئەمەش بە
نۆرەى خۆى ناسەوارىكى خراپى لەسەر دانابوو، بەلام لە مێژبوو پیتی
دەگوتم کە ئەو دەمری بۆ ژيان و ناژی بۆ مردن. راستیەکی حاشا هەلنەگره
کە هەم بایم و هەم دایکم، هەردووکیان مردن بۆ ژيان.

لە درێژەى باسەکانماندا لە فرمیسکم پرسى:

- چۆن دەروانیتە داهاوو و دەرەوێ چ بکەى؟

- بەو جۆرەى کە ئێسنا دەچیتە پیش، پۆژگارێکی باش چاوەڕوانمان
ناکا. وا هەست پێدەکم کە بارودۆخە کە پۆژ لە دواى پۆژ بەرەر خراپى و

نالەبارى دەچن. ھەريۆيە بېريارم داوھ تا ئەو جىنگايەى دەرفەت ھەين و
 بوارم بۆ پرەخسەن، بۆخۆم بېريارى چۆنيەتى ژيام بەدەم و چارەنوسى خۆم
 نەدەمە دەست داب و نەريته كۆن و پۆترکاوەکانەو، يىجگە لەرەش بە
 دواى مردنى خالەم و خالۆژەم دا، كەسيكى ديكە شك نابەم تاكو
 بگەرپەمەو بۆ شار و ناشمەوئ سووچى چىشتخانە بىتتە جىنگاي ھەتا
 ھەتايەم. يىگۆمان بېريارىكە و داوھە، بەلام چۆن دەتوام بېريارەكەم بەجى
 بگەيەم، پرسیارىكە كە مېشكەم تواناي تاوتويكردنى نيە.

من كە بە تەواوئى وەلامى پرسیارەكەم وەرگرتبوو، پىنم گوت:

- دلتيا بە كە بە تەنى ناييت و بە ھەموومان يارمەتيت دەكەين.

ئەو باس و لىكدانانەو دا بووين، كە ھارپىنمان يەك يەك ئە خەو
 ھەستان، پاشان قاوەلتيمان كرد و خۆمان بۆ پىشوازيكردن ئە پرسە گىتران
 رىكخست. بە گەرم دا ھاتنى خۆر و بان، پۆل پۆل خەلك دەھاتن و
 سەرەخوشيان دەكرد و پاش ماوہيەك بە جىيان دەھىشتين. ئيتەر دابى خىر و
 خىراتكردنیش ھەلگىرابوو، ئەمەش بۆلاخۆى قورسايەكى زۆرى
 لەسەرشانمان كەمكردبۆو. ئەو پۆژەشان گەيانە خۆرئاوا و ديسان
 شەومان لىداھاتەو. درەنگانىكى شەو كە دەمانويست پۆشەنەكان
 پاخەين، كىتیبىكەم ديت كە لە سووچى ژورەكە دا كەوتبوو. كىتیبەكەم
 ھەلگرت و خەريكبوم لەسەر جىنگاي خۆى دانىمەو، چاوم بە چەند لاپەرە
 كاغەز كەوت كە لە سەرەوئى كىتیبەكەو وەرەكەوتبوون. دەرفەتى
 خۆپەندەوئى نووسراو كەم نەبوو. ھەريۆيە ھەلەم گرتن تاكو لە دەرفەتتىكى
 لەباردا چاويان لى بكەم.

ئىمە ھەر كەسە و ئەلەيك پاكشاين. پاش تەۋەي ھەموۋان نوۋستى
چراكەم ھەلگرت و چوۋمە بەر تەلارى مال. گېرى چراكەم ھەلدا و دەستم
كرد بە خويندەۋەي نوۋسراۋەكە:

«رۆلە گيان، شۋانە! مەبەستم لە نوۋسىنى ئەم دوو لاپەرە كاغەزە نە
ۋەسىيەت كۆردنە و نە خۆھەل كىشەنە بە سەر كەس دا. پىتمخۇش بوو ۋەك
مىلېزان مەۋقە سەر ئەم گۆي زەۋىيە، بە سەر بەستى نەتەۋەيى و ئازادى
ژىابام، بەلام مخابن دەستى زۆردارى و داگىركارى ئەم دەرەتەي بو
نەرەخساندم. ئەۋەي كە زىياتر و بە ئىشتەر ئازارى دەدام، نە سەرەپۆيى
داگىركەران بوو و نە بىبەشى لە سامانى ۋلات و نە نەدارىي و ھەژارىي.
بەلكو بەشى ھەرە گرىنگى ئىنش و ئازارىك كە بېستى لى بېرىۋوم،
دواكەتۋويى و لاسايىكردنەۋەي كولتورى بىنگانە بوو، كە تۆزقالتىكى
لەيتىنەدەگىشتىن. زۆرداران و چەپاۋكەران دەيانزانى چۆن پىلانەكانيان
جىبەجى بكن، بەلام جىي داخ ئەۋە بوو كە باوك و باپىرانى ئىمەش لە
گەلىك رۈۋداۋى تال و مېژۋويى دا دەۋونە ھاۋبەشى داگىركەران بۆ
داپلۇساندى نەيارانىان.

رۆلە گيان! ناوخاسى بابت بە تاۋانى جىيى خۋازى لە سىندارەدرا. ئەۋە
نەك ھەر تاۋان نىيە، بەلكو مافىكى رەۋايە و بۆ كەشىش نىيە لىمانى
زەۋت بكا.

كۆپى خۆم! ۋاپىر نەكەيدەۋە كە بىكەسى. ئەۋ ھەموۋ خوشك و برا
تىكۆشەراندەي كە لە ھەر چۈر بەشى كوردستان بەرخۇدان دەكەن، كەسى
تۆن. ئىۋە گەنجان و لاۋانى كچ و كۆر، پىۋىستان بە زانست و زانىيارى

لەسەر مێژووی گەلە کەتان هەبە. هەر بۆیە سەرنجێت پێداکێشم بۆ لای ئەم
چەند خالانەی خوارەوە:

پۆلە گیان! بەر لە هەموو شتێک پێداکێشێم کە نووسراوەکان و
سەرچاوە باوەڕ پێکراوەکانی مێژوویی لەسەر ئەم ئیمپراتۆریانەی خوارەوە
وە دەست بەیخە و ئاگاری و کردە وەکانیان بە درێژایی مێژوو لەسەر
نەتە وە کەت، بخوێنە وە.

یە کەم / ئیمپراتۆری عەرەب و چۆنیەتی - روستبونی ئایینی ئیسلام و
تاکتیک و ستراتیژییەکانیان بۆ داگیرکردنی ناوچە و داسەپاندنی
نایدۆلۆژی خۆیان.

دووەم / ئیمپراتۆری تورکەکانی عوسمانی و پاشان پەگەزبەرستەکانی
کەمالیسم و درێژ دەوانی هەمان بیرۆکەی کۆلونیالی.

سێیەم / ئیمپراتۆریەکانی فارس و تورک لە ئێران، بە تایبەت
سەفەوییەکان و پۆلی ئەوان لە دا بە زاندنی کۆنەپاریزی و نەخشی
داپلۆماتیکەری میراتگرەکانیان تا کو پۆزگاری ئەمە.

ئەجار ئاوپێک لە مێژووی بزوتنە وەکانی گەلی کورد لە هەموو
پارچەکان دا بەدووە و هۆکاری سەرنە کەرتنی ئەو هەموو خەبات و
بەرخۆدانانە لێکبەدووە. بێگومان پاش پێداچوونە و بە مێژووی
بزوتنە وەکانی ئەم سەدە و سەدەکانی پێداووش، بۆت دەردە کەوێ کە
هۆکارە سەرەکییەکانی درێژ کێشانی نەگەشتن بە پزگاریی و سەربەخۆیی
گەل و ولاتی ئێمە لەم خالانەی خوارەوە خۆیان دەبیننە وە. ئەگەر هات و

بیروپات به جۆرتکی دیکه بوو، نوره دهیج به لیکدانه وه و به لنگه هینانه وه،
پیچهوانه ی نه و بۆچووانه ی من به خۆت بسه لیتی.

نه و هۆیانه بریتین له:

- یهك گرتووی و هاردهنگ بوونی نه یاران ی دۆزی گه لی ئیمه،
سه ره پای نه وه ی که نه وان بۆ خۆیان به ده یان گرفت و ناکۆکی نه ته وه یی و
نیونه ته وه ییان هه به وه و هه یه.

- نه بوونی یه کگرتووی و ستاتیژی نه ته وه یی و دژبه ره کی کردنی
خۆمالی ئیمه له پیناو به رژه وه ندیه خه لگی، رێکخراوه یی و تاکه
که سییه کان دا.

- نادرست بوونی بنه مای خۆیندن و فێکردن له قوتابخانه
سه ره تاییه کانه وه تاکو دوا قۆناغه کان.

- بێگانه په رستی و خۆ به چووه که زانین له به رانه به ر نه ته وه کانی
بالاده ست دا.

- خه لگی بوونی بنه ما کۆمه لایه تییه کانی کۆمه لی کورده واری
وشاره زانه بوون له مامه له کاری پامیاری و متمانه ی له راده به در به
نه یاران و بێگانه کان.

- چوونه ژێر ته وژی نایینه کان، نایدۆلۆژییه کان و خسته نه په راویزی
ویسته کانی نه ته وه یی.

- نه بوونی هۆشیاری نه ته وه یی و به فێردانی تواناییه کانی کۆمه لگا
به پرسه لاوه کییه کانه وه.

- بەدەم گرتنى دوۋىمەن و نەقۇستەنەۋى ھەلەكان لەو كاتانەى كە
ھەلمان بۇ پەخسارە و بە ئىستاشەۋە.

- مەلانىي ناسەردەمىانە و بەھىند نەگرتنى بەرۋەندى گشتى گەل
وولات!

- پىشتەستور نەبۇون بە ھىزى خۇمالىي و خۇبەستەنەۋە بە
چوارچىۋەكانى داتاشراۋ و دەستكردەۋە.

- لاۋازبۇنى رېكخراۋى سىياسىي و كۆمەلەيەتى سەردەمىانە و بە
پلان، بۇ رېكخستنى خەباتى ھارچەرخ بۇ گەشتىق بە سەرۋەرىي نەتەۋەيى
بە بىر و بە ھزرى پزگارخۋازى.

- چالاک نەبۇون لە كۆر و كۆمەلە نىۋەتەۋىيەكان و بە ھىند
نەگرتنى شىۋەكارى دىپلۇماسى.

پۇلەى خۇشەۋىستم! پىمخۇشە ھىندىك لە دەرەدە دلەكانت بۇ بخەمە
سەر ئەم لاپەپانە، تاكو بزانى چەندە قرچەم لە دل ھەستارە و لەت لەت
لە جەرگم كراۋەتەۋە، بەبى ئەۋەى لاۋازىم لە خۇ نىشان دابى.

كۆپى خۇم! لەبىرت نەچى كە دەستى ئاشتىمان بۇ لای ھەركام لە
داگىركەرانى ولاتەكەمان درىژ كىردوۋە، دەستىان بېيۋىن.

بۇ وتوۋىژ و دىالۆگ بانگيان كىردوۋىن، بەلام بە پىلانى ناجوامىرانە
تىۋورىان كىردوۋىن و لە دلئى پاك و مەبەستى خاۋىنمان كەلكى خراپىيان
ۋەرگرتوۋە و تا ئىستاش لەژىر نارى جۆرواجۆردا قەلاچۇمان دەكەن.

ئەوئى بۇ خۇيان پەوايە، بۇ ئىتە وەك تاوان دىتە ئەژماردن. نار و ناتۆرەى جۇراجۆرمان وەپال دودەن و لەسەر دەستى خۇيان نارودىرمان دەكەن.

ناوە مېژوويىەكانى سەر شار و گوند، شاخ و پووبارەكانمان دەگۆپن و ناوى دلتخوازى خۇيانى لەسەر دادەنېن، بىجگە لەمانەش بە دىيان مېرخاس و بلىمەت و ەلگەوتوى گەلەگەمانيان، يان تىۆر کردووە و يان لە سىدارەيان داوون و يان شوپن بزويان کردوون. زۆر جارېش بە "چەتە و رىگر، جەزە و نامز لە خەلك" پىئاسەيان کردووين.

كۆرە شۆخەكەم! مەن بە ھۆى ئەوئى كە ھىندىك خويندەوارىم ھەبوو، تا رادەيەك زانىيارىم لەسەر شۆرشەكانى ولاتە پارچەپارچە كراوەكەم ھەبوو. ناوخاسى بابت تەنيا لەسەر مافخوازى و نەچوونە ژىربارى سەرەپۆيى، لە سىدارە درا. ئەو وەك پىشمەرگە لە پاراستنى كۆمارە ساواكەى كوردستاندا بەشدار بوو. مەن لەسەر راپەرپىنەكانى كوردستان، ھەر لە شىخ سەعیدى پىرانەو ەگرە تاكو شىخ رەزا، سەمىل خانى شكاك (سەكۆ)، شۆرشى خۆيىبون، شىخ مەحمودى ھەفید لە سولەيمانى، شىخ ەبدولسەلام و شىخ ئەھمەدى بارزان، يارمامەدخان و قەدەخىر و زۆر تىكۆشەرى دىكەى كورد و كوردستانى، زانىيارىم ھەبوو. سەرەپاى ئەو ھەموو كەندو كۆسپانەش، پۆژىك لە پۆژان خەبات و بەرخۇدانى ئەوام لە بىر نەكردووە، بەلام كۆمارە گەلەكۆمە لىكراوەكەى كوردستان لە بەشى داپراوى پۆژەھەلات دا بە سەرۆك كۆمارى پىشەوا قازى موھەمەد و شۆرشە مەزنەكەى باشوورم بە رىبەرەيەتى بارزانى بە جوانى لە بىرە. كۆرە

دلسۆزه کهم! نهو پرووداوانه هدر هه موویان شوینی خۆیان به باش و به خراپ له سهردانام. بهر بۆنانهوه نه به سهرکهوتنه کان ههڵ چوو موو له خۆبایی بووم و نه به شکست و هه ره سهینانه کان هه راسان و بێ هیوا. نهوه له بهر نه وهش نه بوو که ناسیونالیستی کوێر و دلۆهق، یان خۆشباوهر و به دواى دروشمی زریقه و بریقه دار کهوتبم. به لکو له بهر نهوه بووه که ههستم به مهترسییهکانی سه رزنگای دواپۆژی گه له کهم کردبوو. من قهت نه موستهووه پاستیه کان به چه واشه ببینم و یان لیکیانده مه وه. نه وهی راست بێ نه م دێرانهی خواره وه بنه مای بیر کردنه وه و باوه ری قوئی من به دواپۆژ و چاره نووسی گه له کهم بووه. هیوادارم که ئیوه کچان و کوپانی گهنج و لاوی نه ته وه که مان، قازانجی گشتی گه ل و ولاتتان لی مه به ست بێ. نه ک مله لانی ناسه رده میانه و ته سک بیر کردنه وهی ریک خراوه یی و ناوچه یی تایبه ت به خۆتان.

پۆله تاقانه کهم! من له ژیا ندها جیایی خوازیم به تاوان نه زانیوه و بگه شانازیشم پتوه کردووه. قهت پارچه کانێ کوردستانم به به شیک له ولاتانی ئێران، عێراق، تورکیا یان سووریا نه زانیوه و هه تا هه تایه ش نه م پیناسیه ناکه م. کوردستان ولاتیکه و هه بووه و ده شیمینیه وه و منیش خه لکی کوردستانم.

هه موو کاتیک وام بیر کرد ته وه که کۆشکه کانێ داگیرکه ران دره نگ یان زوو ده بێ پرووخین و سه رکه وتنی بێ ته ملارو نه ولاش بۆ ئیمه ده .

شوانه ی خۆشه ویستم! من سه ره تایه کم بۆ نه م نووسراوه یه نه بوو، تا کو کۆتایی بۆ دانیم، چونکه لام وایه که مرۆڤ کاتیک دێته دنیا و چاوی

ده کاتهوه، خهباتی بۆ ژيان دهست پېنده کا. به واتايه کی دیکه ژيان له يه که مین چرکه وه تا دواين چرکه، خهباته. دلتياش به تا ته کاته ی گۆی زهوی بسووپي و مرؤفایه تی هه بئ، خهبات بۆ پژگاری و ژيانیکی باشت کۆتایی پئ نایه. ئیستاش پژگاری کوردستان له پانتایه کدا ده بینم که دوور بئ له مملاتی حیزی، ئایدۆلۆژی، ئایینی، ختله کی بوون، که نهویش به رینایی نه تهوایی و نیشتمانیی کورده به تیکرا. وا من دوا قسه کانی خۆم کرد و نه تۆش بۆ خۆتی که بریاری خۆت ده دی. نه گهر درهنگیش له م راستیانه تیتگه یاندووی، گهردم نازاد که.

پاش خویندنه وهی نووسراوه کی دایکم که بۆ خۆی جۆره وه سیه تیک بوو، له بهر کهم نه زموونی و نه چیشانی سه خله تی پۆژگار، نه مده توانی له به شیک له نووسراوه که به جوانی تیتگه م، بیجگه له رهش نه مده توانی هه موو نووسراوه کی کوردیش به سانایی بخوینمه وه. هه ر بۆیه دوو جارم خویندنه وه و بۆ دواين جار و له کاتی خویندنه وهی دواين دپه کاند، خه وم لیکه وتبوو. له خه ومدا، خه وم ده دی که ساو لیک که جلی ئافره تانه ی له به ردا بوو به جه سته یه کی گه لیک لاوازه، لیم دیته پیتش. زۆر تیکۆشام له بهر پیتی هه ستم، به لام نه متوانی. نه و لیم نيزیک بووه و گوتی:

- چاو له جه سته ی کز و لاوازم مه که. پیت وانه بئ لاوازم هی نه خۆشی یان له بهر برسییه تی و ئیشوکاری پۆژانه بئ. ده سته کورتیش نیم و سه روه ت و سامانی زۆریشم له پشتدایه.

- ویستم له و خه ونه دا پرسیاریکی لی بکه م، به لام زمام له ناست لیدوانه که ی نه و به سترابوو. نه و دیسان هاته دوان و پرسى:

- زانیوته که له هەر شهو و پۆژیکدا به سەدان هەزار لیتر خۆین له
لهشم دهگرن و بهشیکى دهکەنه جەستەى خۆیان و بەشەکى دیکەش
خۆمى پێ دەسووتێنن؟

ئەو خەریک بوو درێژه بدا که دەستیک وەخەبەرى هێنام. چاوم کردەوه
دەبینم فرمیسک له تەنیشتمەوه دانیشتووه. پرسیم:

- له بەرچى نەنووستووی؟

- زۆر تینکۆشام بەلکو بنورم، بەلام خوتووړه و بیرۆکهکان دەمبەنه نیر
دونیایهکى بیسەر و بنهوه و دەست هەلگرم نین.

پێک لەو کاتەدا وەبیرم هاتەوه که پرسیارێکم لەسەر چۆنییهتى
خۆیندىن بالای لێى هەبوو، بەلام ولامم وەرناگرتبۆوه. لەو دەرفەته که لکم
وەرگرت و پرسیم:

- شاسوار بەو تۆخسییه که هەیبوو، چۆن دەرفەتى پێندابووى که تا
پادەى خۆیندىن بالا درێژه به خۆیندن بەدەى؟

ئەو که ماندوو دەهاته بەرچاو گوتى:

- ئەگەر له بیرت مابى، هەر دوینى و پێرئى بوو که لاشەى داخکراو و
هەغبن هەغبنکراوى خۆم به دەستى شاسوار، پێشان دای. جارێکیان خالە
میرانم که مالتیان له شارە، هاتبوو بۆ سەردانمان. ئەودەم له پۆلى شەشى
سەرەتاییم دەخویند و سێزده سالان بووم. بەیانى که هەستاین هەموومان
له دەورى یەکتەر کۆ ببوینەوه. شاسوارى بام به خالمى گوت: پێى خۆشە
ناگادارى کاتەوه که منى داوه به میترد به حاجى هەمزە. منیش به دەرفەتم
زانى تاكو خالم لەوئى بوو، دژایەتى خۆم دەربێم، چونکه نه دەمزانی

میرد کردن بڑ چیه و نه ده شمزانی رابواردن و خوشگوزهرانی بهری چ دارنکه. نیتړ مالدارۍ با بهر بانهوه بیتنۍ. هیشتا قسه کاتم تهرار نه کړدبوو، که شاسوار هدا هیژۍ تیدابوو، به که وگړۍ بهری کوانگه که، کیشای به بالی چهیم دا. من یه کړاست چریکاندم و قیژم گه یشته عدرش. ویستم ته کانیک به دهستم بدهم، بهلام دهستم نه چووو سهر. خاتم که مرؤفیکۍ له سهره خو و به تاقهت بوو، گورج هاته پیش و دهستی گرتم. نهو گوتۍ دهستی شکاوه و دهبۍ بیبهین بڑ دوکتور!

بایم ههستاو گوتۍ: نابۍ فرمیټسک لهم ماله بچیته دهر، تاکو نهو دهستی فهرق فهرق دانهوشتۍ و لهت لهت لینی نه بیتهوه.

دایکم گوتۍ: شاسوار قوټۍ کچه کهت شکاندوه، لینیگه پۍ با میران له گهل خوۍ بیباته دوکتور.

شاسوار که وگړۍ کیشۍ هاویشته دایکم، بهلام له بهر توپه یی خزی به هده و بهر شیرکو کهوت و دوو په راسوی شیرکوشۍ شکاند و کزستان بوو به دوو.

له وانه شه هدر بڑ شیرکزی هاویشتبۍ، بهلام به پوالهت بڑ گهرشۍ دایکۍ هاویشته. خاتم نهیده زانی چ بکا. نهو تالیخانه کهی دهوری سهرۍ کردهوه و قوټۍ شکاوی منۍ بهسته ملم. به هدر جوړ بوو، به ترؤمبیلی ناوایی، نیمه ی گه یانده بانتاق که ده که ویته سهر جاده ی کرماشان و قه سری شیرین. له ویشوه به مینی بووس گه یشینه شاری کرماشان و له ویش به تاکسی نیمه ی گه یانده نه خوشخانه و زوری پینه چوو که بانگیان کردینه ژووری دوکتور. دهسته جۍ وینه گرتن به تیشکیان بڑ

نەنجام داين و منيان برده ديوي نەشتەرگەري. ئيت كاتىك رەھۇش ھاتىھە، شەو بوو. قۇلم لە گەج گىرابوو. شىركۆش پىيۈستى بە نەشتەرگەرى نەكردبوو و تەنيا دوو چەسپى نەستورىان لە پەراسووى دابوو. من داخى خۆم نەبوو، چونكە دەمتوانى ھەئسورپم و بە دەستەكەى دىكەم ھەموو كارتىك بىكەم، بەلام بۆ شىركۆ ناگرم تى بەربوو ئۆقرەم نەدەگرت. ئەو نەيدەتوانى ھەناسە بدات و نەشىدەتوانى بەسەر پىئەوہ پاوہستى.

ئىمە بەتىكرا ھاتىنەوہ بۆ مالى خالم و بۆ بەيانى خەبەرى ناردەوہ بۆ شاسوار كە ئيت رىنگا نادات ئىمە بگەپىنەوہ بۆ لای و وەك مندالى خۆى بەختىومان دەكا، پاشان كە ھىندى چاك بووينەوہ، خالم بردينە قوتابخانە و درىژمان بە خویندن دا.

خالم و خالۆژم، مندالىيان نەبوو. ئەوان گەلىك تىكۆشابوون كە مندالىيان بى، بەلام ھەموو ھەولەكانيان بى ئاكام مابوو. لەو ماوہيەدا تاكو چاك بووينەوہ، دايكەم دوو جار سەردانى كردىن، بەلام شاسوار قەت ھەوالى نەپرسىن.

شىركۆ پاش چەند سالىك لە كاتى پشوى ھاوين دا و بۆ سەردان دەگەپايەوہ گوندى خۆمان و منىش سالى جارىك. ھەم خالم و ھەم خالۆژم، منيان زۆر خوشدەويست. ئەوان كە بۆ خۆيان مندالىيان نەبوو، ئىمە بووينە مندالىيان.

ئيت بەمۆرە ئىمە لە گرماشان مايەوہ و درىژمان بە خویندن دا، تاكو لە نەھامەتییەكەى ئىمە و چەند مانگ لەمەوبەر، خالم و خالۆژم

له سه فەریکدا که بۆ شاری نیلام کردیان، له رهگه پانی توژمبیل دا هەردووکیان تێداچوون. خاڵم بۆ خۆی جلپه‌رگ دروویی ده‌کرد و خاڵۆزنیشم له نه‌خۆشخانه کاری ده‌کرد. خه‌رجی ته‌واوی خوێندم تا زانستگا، له‌لایه‌ن نه‌وانه‌وه ده‌دا. بۆ شێرکۆش هه‌روا بوو. شاسوار هیچ کاتی‌ک نه‌ بۆ من و نه‌ بۆ شێرکۆ، دراویکی خه‌رج نه‌کردوه. ئێمه‌ به‌ هه‌ردووکه‌مانه‌وه، قه‌رزدارێ خاڵم و خاڵۆزنی، بێجگه‌ له‌وانه‌ش ماوه‌یه‌ک له‌مه‌و پێش له‌لایه‌ن مه‌لایه‌که‌وه بانگ کراوه پرسگه‌ی زانکۆ و پێی راگه‌یاندم که "دژه‌ شۆرش" و "ناموسولمانم" و بۆم نییه‌ درێژه‌ به‌ خوێندن بده‌م؟! خۆ ئێستاش بۆ خۆت ده‌زانی، شاسوار بۆ خۆی فرۆشتبوومی به‌ کابرایه‌ک که له‌ خۆی به‌ ته‌مه‌تر بوو، چ بگاته‌ من!

ده‌بێ ببووری شوانه‌ که نه‌و به‌سه‌رهاته‌م بۆ گێپرایه‌وه، به‌لام وایزانم بۆ خۆت خوازیاری بووی. ئێستاش هه‌رداخێ خۆم ناخۆم و نازانم چاره‌نووسی ئێمه‌ به‌ره‌و کوێوه‌ ده‌چی؟

من نه‌م وێرا سه‌باره‌ت به‌و به‌سه‌رهاته‌ی فرمێسک هیچ بلێم، چونکه‌ ده‌مزانی بێجگه‌ له‌ کولاندنه‌وه‌ی برینه‌کانی و وه‌بیر هێنانه‌وه‌ی دهرد و په‌نجه‌کانی، هیچ قازانجێکی دیکه‌ی به‌ داوه‌ نابێ، بۆیه‌ پێم گوت:

- ئێستا شاسوار کۆچی داویی کردوه و کاتی نه‌وه‌ هاتوه‌ که نه‌و به‌سه‌ر هاتانه‌ له‌ بیر خۆت به‌ریه‌وه‌.

فرمێسک که‌ زۆر له‌سه‌ره‌خۆ بوو، به‌ جارێک ده‌نگی به‌رز کردوه و گوتی:

- نا، شوانه وانیهه. له بیرکردنی پابردوو بیتجگه لهخۆ فریودان، کلاو لهسەر خۆنانیشه. نهگەر بیت و پروداوهکانی میژوویی لهبیر بکهین، ناکامهکانی هەر نهوه دهبن که نیستا بهدهستهوه دهناڵین.

- فرمیسک گیان، ههموو پروداویک وهک یهک نییه و ناشکرێ ناوی میژوو لهسەر هەر ههمویان دابنن. نیمه دهبن جیاوازی دانین له نیتوان پروداویکی میژوویی که به سەر نهتهوهیهک دا هاتوو و تیکهلی نهکهین لهگهڵ گرفتیکێ خیزانی و بنهمالهیی که له دواکهوتوویی کۆمهلایهتییهوه سەرچاوه دهگرێ. نهوه دوو بابتهی به تهواوی لیک جیاوازان و ناشکرێ تیکهلیان کهین، بیتجگه لهوهش، مهبهستی من بۆ له بیرکردنی پابردوو نهوه نییه که ههموو پابردوو لهبیر بکهین. بهلکو مهبهستم نهوه بوو که نیمه مرۆڤین و مرۆقهکانیش زۆر جار لهسەر بابتهی جۆراوجۆر نیتوانیان تیکهدهچن. نهوهی که من گرینگی پێدهدهم نهویه که نیمه دهبن نهو ناکۆکیانهمان وهلانی و لهسەر خالی هاوبهش پیکهوه هاوڕێ و هاوکار بین. من تینهگهه که شاسوار زولمینیکی گهورهی له نیتوه کردوو، بهلام کاتی نهوه هاتوو که لهبیری خۆتانی بهرنهوه، چونکه نهو بۆ ههمیشه نووستوو و قهتیش لهو خهوه ههڵناستی.

هەر نهو کات و له بهرز قسهکردنی من و فرمیسک دا، چیمه نیش له خهوه ههستا. پهتویهکی بهخۆیهوه پچابوو و هات لهلامان دانیشته. چیمه که ههشتا هەر خهوالوو بوو، پرسى:

- نهوه راویژێ کۆبوونهوه که دهکهن؟ نهگەر وابن منیش پێشنیارم ههیه.

بەر لەوەی چیمەن شتیکی دیکە بۆ، فرمیسک داواى لیبورەنى
لیکرد کە بەرز قسەمان کردوو و لە خەومان کرد.
فرمیسک درێژەى داو گوتی:

- من بایم کۆچی دوايیکردوو و شوانیش دایکی. هەردوو کمان
هاودەردین، بەلام ئەو بە جۆریک و منیش بە جۆریکی دیکە. ئەوەی ئە
شوان بۆ، باس ئە چاکە و لیها تووی دادە وەهوشە، کە چۆن لیپاوانە و
بەوپەڕی لیها توویسەر ئە خەمی نەتەرەکی دا دەسوتا و هەرگیزیش
کۆلی نەدا. سەبارەت بە منش، شاسواری بایم، تەنیا باس ئە زەبر و
زەنگەکان و لاساییکردنەوی فەرەنگ و کولتوری بیگانە و هیچی
دیکە.

چیمەن کە مەژۆتیکی لەسەردلان بوو، گوتی:

- بەتۆ، راستە هەموو مردنیک وەک یەک نییە. هەرەک هەموو
کەشیش ناتوانن وەک یەک بن و وەک یەکیش لەسەر گیرۆگە کەن بێر
ناکەنەرە. مەژۆی وامان هەن کە گیانیان لە پێناو گەل و وڵاتە کەیان دا
بەخت کردوو و هەتا هەتایەش ئە دۆلی ئێمە و وەچەکانی داها تووشدا
یادیان زیندوو و دەمی نیتەرە. هێ واشمان هەبوو و هەیه کە مەژۆ شەرمی
دیتۆ باسیان بکا.



وام هەست پێدەکرد کە مردنی شاسوار بۆ بنەمالە کە ی وەک جێژن
بوو. ئەلایە کەرە دادە گەر شە بۆ هەتا هەتایە پزگاری بوو. شیرکۆ ئە ژن
هینانی زۆرە ملیی نەجاتی ببوو. کە ژان دەیتوانی بە دلخوازی خۆی ژیان
هەلبژیرێ، بەلام ئە هەمان کات دا مردنی شاسوار کۆسپێکی گەرە بوو

بۆ حاجی ھەمزە کە فرمیتسکی جوان و بەلار و لەنجەدی لەکیس دەچوو. ئەو
 دەبا یەك پاخەوا قورپی ڕەشی بۆ خۆی گرتبەرە و تێیدا دانیشتبا، چونکە
 لەمێژ بوو ژوورێکی تایبەتی لە داری ھەیزەوان ئامادە کردبوو بۆ شەوانی
 ڕێژی خەلۆتی لەگەڵ فرمیتسکی بەژنوبالاً جوان. بە دواي ئەوەدا بەباشم
 زانی بەر لەوێ ھاوڕێکانی دیکەمان لە خەر ھەست، ھەردە دڵەکانی
 خۆمان تەواو بکەین. بۆ ئەم مەبەستە، نووسراوەکەی دایکم کە بۆی بەجێ
 ھێشتبووم، پێدان. لەپێش دا فرمیتسک خۆیندییەرە و پاشان بۆ چیمەنی
 گێژاوە، چونکە چیمەن نەیدەتوانی کوردی بخوینیتەو. ئەوان ھەردوکیان
 پێشنیاریان کرد کە با کۆبونەرە گشتییەکەمان بە خۆیندەوێ ئەم
 وەسیەتنامەیە دەست پێکا، چونکە نابێ لەبیرمان بجێ کە لەسەر
 پێشنیاری کۆچکردوو دادە وەنەوش بوو، کە کۆبونەرەکەمان بە نیوەچلی
 ھێشتەو و کاتەکەمان گۆڕی. ئێمە ھێشتا خەریک بووین بە ئالوگۆڕی بی
 و ڕاکانمان لەسەر چۆنیەتی کۆبونەرە گشتییەکەی بەیانیمان، کە زەرمی
 یەکەمین تۆپ لە قەراخ ئاواپی ھەستا. لە گەرمی تۆپ و شەڕی چەکی
 قورس و سووک دا، ئێمە و ھەموو خەلکی دێ ھەراسان بووین. تاكو ئێمە
 خۆمان کۆ کردەو، سپای ئیسلامی یینگەردی موحەممەدی بە دانی درووشی:
 اللہ اکبر، اللہ اکبر. دەورەیان داین و بەرزاییەکانی ئاویان لێگرتین. ئێمە
 بە پەلە خۆمان کۆ کردەو و بەرەو ئێو باخەکانی پشت دێ وەرپێ گەوتین و
 لەئێو دار و کون و کەلەک دا خۆمان ھەشار دا. لە ھەموولایەکەرە
 گۆڕیمان لە زەرموھۆر و تەقەیی تەفەنگ بوو ھەروەک بەرەو شەری نیوان دوو
 ولات.

دله خورپه دايگرتبووين و نه مانده زانی چيمان به سهر دئ. پرژگار
گه ليك دريژ دهاته بهر چارمان و رومان ههست ده كرد كه ساليكه خومان
هه شار داوه. بۆ ئيوارئ كه ليته داها، له دهوري يهك كۆبروينه وه بۆ
پاريژ كردن كه چ بكهين. چۆن بكهين تا نه كهوينه دهستی پاريژهواني
تايینی پيژۆی ئيسلام!

هينشتا سه رهتاي پاريژ كردنمان دهست پيسته كردبوو، كه له پر كورپكي
هه رزه كار ملي پيدا كردين. سه رهتا په شوکا و خهريك بوو هه لتي، به لام
گورج ئيمه ي ناسييه وه و هات به ره و لامانه وه. نه و هه ردووك دهستی له
پيسته وه به ته لي رهق به سترابوه وه.

شه پۆل قۆلي به سترای سه ركهوت كه زچه ي خويی دههات كرده وه و
ليپيرسی:

- دهتواني بلتي چيان به سهر خه لك هيتاوه؟

- كاكه گيان! زۆريه ي خه لكی گوند به ديل گيرون. ژماره يه كي زۆريش
كوژراون. منيش گيرام و قۆلبه ست كرام. كاتژمير دووي پاش نيوره ژ
هه موو خه لكيان له گۆره پانی دئ كۆكرده وه. پيش هه موو شتيك جل
شوپیكي گهنج چوه سهر زرتيوشتيك بۆ نه وه ي هه موو خه لكه كه بيبينن.
له پيشدا هينديك قورئانی خویند و پاشانیش به گوتهی «نصر من الله و
فتح قريب» كۆتايی پيتهينا. له دريژه دا گوتهی:

- ئيوه هه ر له سه رهتاي شوپشه وه دژايه تيتان له گه ل نه م شوپشه
مه زنه ي خودا دهست پيكرده وه. هاوكاری دژه شوپشتان كرده وه و به مجۆره
خه يانه تيكي گه وره تان به ئيسلام و ئيرانی عه زيز كرده وه. نه وه ي ده بووا

نەیکەن، کردووتانە، بەلام ئیمە دەتانبەخشینە گەورەیی خودا و بەخشنەیی پێغەمبەری مەزنی موسوڵمانان.

سەرکەوت درێژەی دا و گوتی:

- لە هەمانکاتدا کە جل شۆڕ لەبەرە کە قسە ی بۆ دەکردین، زیاتر لە چل پەرۆ سەوز بەسەر، دەست بە چەك و قامك لەسەر پەلاییتکە، دەوراندەوریان تەنبووین و پەیتا پەیتا "الله اکبر، الله اکبر"یان دووپات دەکرده و سلاواتیان دەنارد، پاشان مەلای گەنج، پەرۆ پەش بەسەریکی بانگ هیشت کردە سەر زریپۆشە کە. ئەو نەفەرە پارچە کاغەزیکی لە گیرفانی درهیتنا و دەستی کرد بە خویندەنەوی ئەم نارانە: جوامیر مەلکشایی سوارە مایەشتی، بەختیار کامیارانی، سامال هەرسینی، کامەران یارسانی، وەنەوش دیلورپانی، شوان نەرکەوازی.

پاش خویندەنەوی ئەو ناوانە پای گەیاند:

- ئەو حەوت کەسە ی کە ناوەکانیان خویندرایه وە، بێنە پێشە وە بۆ بەردەم زریپۆشە کە. ئەوانە ی کە لەوئ بوون چوونە پێش، بەلام بۆ خۆتان دەزانن کە پورە وەنەوش پێرئ کۆچی دوايیکرد و کاک شوانیش نەمەتە لێرە یە.

پاشان مەلای جل شۆڕ پرسی:

- وەنەوش ئافەرە یان پیاو؟

مامۆستا جوامیریش پیتی گوت: ئەو ئافەرە ر لە ژياندا نەماوە.

ئەوجار ئەو کابرایە ی کە لەسەر زریپۆشە کە و لە پان مەلاکەدا

پاوەستابوو گوتی:

- نیتە دەزانین کە وەنەوش زیندوو و ھەر دویتێ و پیتێ، کولانە ی دژە
شۆرشى بنەوا ناو. باشتەر وایە کە راستمان لە گەڵدا بکەن و پیمان بلین لە
کوی خۆی ھەشار داو؟

ئەجارەیان مام نەسۆر کە لە پیشی ھەمووانەرە راوەستا بوو لییان ھاتە
جواب و گوتی:

- نێو ھێندە بیباوەر و خۆپەرست، کە بە مردنیشمان باوەر ناکەن!
ئەو ھەتا ھێشتا زاری لە گۆرە کەشدا سارد نەبۆتەرە. دەتوانن بپۆن لە گۆری
دەرھێنن بۆ ئەوێ دلتان سوکناپی بگرن! خۆ بە وتە ی خۆشتان بێ، خودا
ئەو دەسلالتە ی پێداون کە بە گەزی خۆتان پێوانە بکەن.

بەلام مام نەسۆر بە کوردی قسە ی کرد، چونکە بۆ خۆتان دەزانن کە
ئەو فارسی نازانی. ئەو کاتەدا سیخوڕێکی کورد کە لە گەڵیاندا بوو،
قسەکانی مام نەسۆری بۆ مەلاکە وەرەگێراو ھەر فارسی. بە دوا ی
وەرگێرانی قسەکانی مام نەسۆردا، مەلای گەنج رایگە یاند:

- پیری ریشراو، ئەتۆش وەرە ریزی ئەو پینج کەسە ی دیکەو کە لە
پیشەو راوەستان. مام نەسۆر ھێزی تێدا نەبوو تاکو گورج ھەستێ، دوو
کەس لە پارێزەرەکانی مەلاکە قۆلێ مام نەسۆریان گرت و لەتەنیش
ئەوانی دیکەیان دانا. بە دوا ی ئەو ھەلا مەلا ئەمری کردە چەند کەسیک لە
پەرۆ بەسەرەکان و گوتی:

- نەفرێک لەوانە ی کە بە گۆری وەنەوش دەزانن لە گەڵ خۆتان بەرن بۆ
گۆرستان و وتەکانی ئەم پیرە پیاو ھم بۆ بەتاقی بکەنەرە. ئەو لێپرسراو ی

که به سەر زریڤۆشه کهوه بوو، چاویکی به نیو ناپۆزای خهڵکه کهدا گێرا و
پرسی: .

- کئ به گۆرستان و گۆرپه کان دهزانی؟

منیش (سهرکهوت) که قۆلم زۆر توند به سترابوو و نازاریشی هه‌بوو،
له ولام دا گوتم:

- من پێیان دهزام.

ناخر بۆ خۆم له به‌خاکسپاردنی داده وه‌نه‌رشدا به‌شدار بووم و ده‌زمانی
کامه‌ گۆر هه‌ی نه‌و بوو، به‌لام بێجگه‌ له‌وه‌ش لای خۆم وامدانابوو که قۆلم
ده‌که‌نه‌وه و هه‌یندیک له‌ نازاره‌که‌م، که‌م ده‌بێته‌وه. هه‌ر بۆیه‌ گورج گوتم،
گۆرپه‌کان پێده‌زام.

مه‌لا چهند که‌سیکی له‌ پاسداره‌کان هه‌لبژارد و پاشان منیان وه‌به‌ر
خوێاند و وه‌رێ که‌وتین بۆ گۆرستان. نه‌وه‌ی راستبێ، له‌ ترسان هه‌شه‌که
خستبوومی، نه‌مه‌ده‌توانی به‌ خه‌یرایی برۆم به‌ رینگادا و زۆرجاران پشانه‌ره‌م
ده‌هات. به‌ گه‌یشتنمان بۆ سەر گۆرستان، له‌به‌ر ترسی له‌ پاده‌ به‌ده‌ر،
گۆرپه‌کانی خاڵه‌ شامار و خاڵه‌ شاسوار و داده‌ وه‌نه‌وشم لێ تێکه‌چوون،
چونکه‌ نه‌وان هه‌رسیکیان له‌ که‌مه‌تر له‌ دوو هه‌وتوودا کۆچبار بپوون و
به‌ردی مه‌زاریشیان به‌سه‌ره‌وه‌ نه‌بوو تاكو له‌ پروی ناوه‌کانیانه‌وه‌ پێیان بزاتم.
هه‌رچۆنیک بوو به‌ گۆتره‌ ده‌ستم له‌سه‌ر یه‌کێکیان دانا و گوتم ئه‌م قه‌بره‌یان
هه‌ی داده‌ وه‌نه‌وشه‌.

نه‌وان به‌ ده‌زگای بێته‌ل له‌گه‌ڵ مه‌لای تۆخس قسه‌یان کرد و ته‌ویش
پێی گوتم، هه‌رله‌وێ بن تاكو یارمه‌تیده‌رتان بۆ ده‌نێرم.

من كه له دوینى شهویوه ناوم نه خواردبۆوه زۆرم تینوو بوو، خەریك بوو
 لیتلایم دابییت بۆ قۆمىك ناو. ئەوانیش بۆ ئەرهى دهقه دهقه ر نازارى
 دەروونیم بدهن، جار نه جارێك قومقومه كانیان دەر دینا و مژیان پتیه دهن.
 زۆرى پتیه چوو كه نيزيك به بیست پەرۆ به سەرىك به پاچ و پتیه پەرۆ
 گەشتنه گۆرستان. ئەوان له ماوهى كەمتر له نیوه كاتۆمیریكد،
 گۆرەكەیان داوه و تەرمەكەیان هینایه دەر. بۆنى تەرمەكە ئەو ناوهى
 داگرت، به جۆرىك كه خەریك بوو چاوه كام له بلیاق پتیه دهئى، بهلام
 ئەوان پەرۆ سەوز و ڕەشەكانى سەریان كردهوه و زار و لوتى خۆیانیان پى
 هەلبەست. نەفەریكیان كه لەوانى دیکه دڵرەقت دەر هاته بەرچاو، به
 سەرنیزهى چهكه كەى، لای سەرەرهى كفنەكەى هەڵدرا. ئەو چاویكى
 لێكرد و پشتا و پشت بەرەولای من گەپایهوه. هەر ئەوەندەم زانى كه له
 نهكاو هەتا هیزى تیندا بوو، سى چوار پیتلاقەى سەرەوانده پشت و پەراسووم،
 كه هەناسەم لێرا، به جۆرىك كه چركه ساتەكانى مردم هاتنه بەرچاو.
 ئەو پتیه گۆتم:

- كەرى كۆپى كەر! دەتوانى كلاًو لەسەر ئێمە بنیى، وەرە پتیش و چاو
 لەم مەیتە بكە و بزانه هى پیاوه یا ئافەرەت؟ لای ئێوه ئافەرەت كیلۆیهك
 سیملى هەیه؟

منیان برده سەر مەیتەكە و سەرەپای ئەوه كه هێچم له زگدا نەبوو،
 بهلام لەبەر بینینی مەیتەكە هینده ڕشامەوه و هۆقم كرد، كه خەریك بوو
 هەموو ریتخۆڵە كام له گەروومەوه پتیه دهئى.

گورج وهخۆم هاتم و گوتم: پرواتان بئ له ترسان ليم تينكچووه كه كامه گۆڤ هى كيتيه. نهو گۆڤهه ديكهيان هى داده وهنهوشه و نه مهديان كه ده رتان هيتاوه مهديتى خاله شاماره. خۆ ئيوه زۆرن و تازه شامارتان له گۆڤ ده رهيتاوه، بئگومان ده توانن و له تواناشتان دا ههيه نه م گۆڤهش بده نهوه و تهرمى داده وهنهوشيش ده ريستن. پرواتان بئ، سويند بئ به هه رچى ئيوه پرواتان پيتيه، كه تۆز قالىك گومانم نه ماوه كه نه مهديان گۆڤى نهو ئافره تهيه كه ئيوه به دويدا ده گه پيئن.

نهوهى كه بهرپرسيان بوو، گوشى بيتته له كهى هه لگرت و به مهلاى گوت:

- قوربان! نه م تهرمهى كه له گۆڤمان ده رهيتاوه، كيلۆيهك سيملى ههيه و له ئافرهت ناچئ. نه گه ر فه رمان بدن، ده توانن بۆ دلتيايى زياتر چاو له گشت جهستهى بكهين؟ من له نيزيك نهو كابرايه راوه ستابووم و گويم له قسه كانى مهلاكه بوو كه گوتى:

- بگه پيئنهوه دواوه و پيئيست بهوه ناكا خۆتان ماندوو بكهن. نهوان هه موويان ليم كۆبوونهوه و ههركهسه و له راستى خۆى سهر و شه قيان تيسره واندم!

له دوايىن چركه دا كه ده يانويست بگه پيئنهوه، داوام لئ كردن كه قۆلم بكه نهوه تاكو گومه لئك ئاو وهخۆم و له ماوهى چاره گه كاتژميرئكدا داده وهنهوشيان بۆ له گۆڤ ده رهيتمه وه، به لآم كهسيان گوئيان پيوه نه بوو، تاكو بۆ منى راگرن. لهو ماوهيه دا چهند جاريكى ديكهش داواى ناوم لئ كردن، به لآم كهس نه يوئرا قومئك ناوم بداتئ.

ئىنمە بەرەو گۆرەپانى گوند گەراينەرە و بە گەيشتنەويمان بەوي، مەلا
دوو كەسى لە پەپۆ بەسەرگان كيتشايە سوچىكى گۆرەپانەرە و چەند
سرتەيەكى لەگەل كەردن. بە دواي ئەو سرتە كەردنەدا، مەلا سەر كەوتە سەر
زۆر ئۆشەكە و گوتى:

- ئىنمە بەر لەوي بۆ پزگار كەردنى خاكى پىرۆزى ئىزان لە دەستى دژە
شۆرپ لەم ناوچەيە وەرپكەوين، ناوى چەند كەسيكمان پىندرابوون كە
ماكەي ئاۋازە، و شىواندىنى ئاسايشى ولاتى تازىزمان ئىزان. بەر بۆنەرە و
بۆ پاك كەردنەوي خاكى ئىترانى ئىسلامىي لە گول و پيسەكان و
لەنيوبەردنى جيايغوازەكان، لەلايەن ئىمام و دادگاي شۆرپەرە ئەمرمان
پىنكراوە كە ئەو كەسانەي وىستوويانە، يان دەيانەوي بىستىك لە خاكى
پىرۆزى ئىترانى ئىسلامىيمان لى بكنەرە، پاكانە حىسابيان لەگەل بكن.
لەم پىنەندىەش دا ئەم حەوت كەسەي كە ناوەكانيان دەخوینمەرە، وەك
تاوانبارانى سەرەكى، ھەر لەم گۆرەپانەدا بە سزاي خەيانەت و خۆفروشى
خۆيان دەگەيەن. با بزەنن كە دەستى تۆلە ئەستاندەنەوي خودا چەندە
دريژ و بەتوانايە!

۱- جوامىر مەلەكشايى. ۲- سوارە مايەشتى. ۳- بەختيار
كاميارانى. ۴- سامال ھەرسىنى. ۵- كامەران يارسانى. ۶- وەنەوش
دیلوپانى. ۷- شوان نەركەوازي.

ئىستا كە شوان و وەنەوش لىرە نىن، نەسۆرى پىشپراو و درۆزن لەگەل
سەر كەوت گىلاننى، كە درۆيان لەگەل ئىنمە و خودا كەردووە، دەكەونە بەر
پق و تۆلەي خودا و سزاي مەرگيان بەسەردا دەسەپى. ئىنمە وەك پارىزەرانى

پاستی و جیبه جی کهری حوکی یه کسانی خودا و پیغه مبهره مه زنده کدی،
 نهرکمان له سهرشانه و دهبی نهرکی یاسایی و نایینی خویمان به جی
 بگه یه نین، چونکه له نایینی نیسلامدا درزکردن حدرامه و خوداش
 ناتوانی دروژن بیه خشی.

سهرکوت که زوو زوو چاری له ملا و نهر لی ده کرد و ترسیکی زور
 له شی داگرتبوو، لیدوانه کدی دریژهدا و گوتی:

- به بیستی نهم هه واله، زاروک و نافرته کان دهستان کرده هوار و
 چریک و هوپ و بوو به رۆمه ل خه زایه ک، که کهس به سهر کهس نه ده پرژا.
 له پیشدا دهسته یه کی شهش کهسیان له پاسداره کان دیاریکرد، که دوو به
 دوو له تهنیشت یه کتر پاره وستان، پاشان مهلاکه چوو ه سهر زرتیوشه که و
 دهستیکرد به خویندنه وی ناوه کان. له پیشدا ماموستا جوامیریان هیتا و
 له ناره پاستی گۆره پانه که به دهست و قاج به ستراوی دایان نا. مهلاکه
 گوتی: نهم سپلوتانه رۆژیان ته واره بووه و دهبی به پئی کرین بۆ دۆزهخ،
 پاشان نایه تیکی قورنانی خویندنه که هیچی لی تینه گه یشتم. به دواي
 نه وهدا فرمانی دا به پاسداره کان و گوتی:

بچه پیش و هدر کهسه و فیشه کینک له ناجوامیر بدهن! نه وان له بهر
 چاری ژن و مندالان ماموستا جوامیریان خه لتانی خوین کرد. له سهره تادا
 لام وابوو که دهمانترسیتن و دهیانه وی به هه ره شه بمانهیننه ژیر رکیفی
 خویمان، به لام به دیتنی نهو دیمه نه له ته نیا چرکه یه ک دا بریارمدا هه لبتیم،
 چونکه من قاجه کام نه به سهرابوونه وه.

خەلگەكە تاقەت و ورەى دىتىنى ئەو دىمەنەنەيان نەبوو. ھەرىقەشە زىياتر پرويان لە دەروەى گۆرپانەكە كەردبوو و بە گريان و ھارار كەردن، دلى دلداریان دەتەرەكاند. مەن ئە سەداسەد لام پوون بوو كە تەنیا چەند خولەكەك زىاترم بۆ ژيان نەسابوو. ھەرىقەشە دواین برپارى خۆم داو پەك ئەو كاتەدا كە مام نەسۆریان برە ناوەرپاستى گۆرپانەكە بۆ گوللەباران كەردن، خۆم كەدەدا خۆم ھەلدا خوارى بۆ نىو باخەكان. ئەوان چەند دەسپۆرپەكەيان پەدا گەرم، بەلام ھىچیان نەیانپەكەم. لەبەر ئەو كەلەك و پەرزەنەكانىش گەلەك بەرز بوون و بۆ خۆشيان دەست لەسەر پەلەپەتكە راوەستابوون، چاوپروانى ھەلھاتنى كەسيان نەكەردبوو. ئەوان درەنگ و خۆكەوتن و مەن نىتر ناوەم كەرد بوو و گەشتبومە لای ناسیارەكە. لەرى گورج خۆم كەدە تەموشى نەشەكەدا و خۆم خەشاردا تا لىلە داھات. نىستاش ئەو تەگەشتومەتە لای نىو.

فرمىسك كە بە بىستىنى ئەو ھەوالە زىياتر لە ھەمووان دلى پەربوو، ھاتە جواب و گوتى:

- ديار بوو كە مىراتگرانى شا سەمىل لەمىرپوون خۆيان بۆ خەلەتەن بەخوینكەردنى ئەم خەلگە نامادە كەردبوو. كەم نەم چەشە پووداوانەى كە بە درىژاى مىرپوودا بەرانبەر بە نىمە گران، بەلام ئاھى، نىمە چەندە دىپاك و خەيالۆين، كە مەتەنە بەداگىر كەردەكەين. پىرى ئە باكوور بە دەستى پان توركەكان بە زىندووى دەيان ھاروشتىنە نىو گولە وانەو. دوینى لە باشوور و بە دەست ھەرب و سەردارەكانى قادىسە، پۆل پۆل بى سەر و

شوپن دەكراین. نەمرۆش لە پۆژھەڵات و بە دەست میراتگرانی شا سەمیل و بە ڕێبەری ئیمامەكەى جەماران، پیر و لاو، ئافرەت و مندالمان دەبنە سووتەمەنى پاواغوازی و كۆنەپەرستى نایینى.

ئێمە نەماندەزانى لە خەم و ماتەمىنى گام لەو خۆشەويستانەدا بین. ئاخى ئەوانىش ھەر وەك ئێمە و بە ملیۆنھا مرۆڤى دیکەى كورد، بە دەیان ئاواتیان ھەبوو، بەلام لەبەر مافخوازی، بە دەستى تارىك یینان ئارا راپیچى بەستەرى مەرگى گران. تەنیا لەبەر ئەوەى كورد بوون و دەیانویست وەكو ھەموو میللەتانى سەرپەرستى ئەو دنیا بەرینە، بۆ خۆیان بپاری چۆنەتى ژيانى خۆیان بەدن.

ھەوا بە تەواوى تارىك داھاتبوو و دەبا خۆمان لەو بارودۆخە ڕزگار كرابا. داخ و كەسەر بە دەیان و سەدانەو نەمابوو و دلى دەویست خۆپاگرت. ئاواتەكانى ئێمە گەلێك ئاسایی و مافى بێ ئەملا و ئەولامان بوو كە دەكرابە دەستى خۆمان و لەسەر ویستى خۆمان وەدییان بێنین، بەلام ئاخى...

ئەو شەو بە ھەر سەخڵەتێك بوو لە تارىكایى شەڕ كەلكمان وەرگرت و لە پىشتى ئاوازییەو بەرەو شاخ خۆمان دەریاز كرد. لەبەر ناشارەزایی و جەمام بوون، چەند پۆڤپێكمەن پێچوو تاكو خۆمان گەیانە شاخى شاھۆ. پێشتریش دەمانزانى كە لەو ناوچانە دا بەرخۆدان ھەبە و شۆڕشگێڕانى كورد بەرەنگارى سوپای نەزانى دەبنەو.

پاش ماوەیەك كە گەشتبووینە جەرگەى خەبات و خۆمان لەنیو پۆلیك لە كچان و كورانی بوێردا بینیبۆو و تێكەل بە كاروانى تێكۆشەران بووین، بەسەر ئەو ھەموو كۆسەكۆسەرەش، فرمێسك قەت پرسیارەكەى لە مەر

حاجی هه مزه له بیر نه چوو بوو. نو کاته ی که حاجی به تیپ و تهنته نه یه که وه هاتبوون بۆ سه ره خوښی به بۆ نه ی کۆچی درایی خاڼو شاسواره و له گهڼ من و شیرکو له سه ر بان پیکه وه قسه مان ده کرد، نه من بووم (شوان)، پیشنیارم پیکرد که فرمیسک بجیتته لای حاجی و به و له غه ولاره جوانه ی، به هه شتی به رینی بییتته به رچاو.

فرمیسک درێژی داو گوته ی:

- شوانه! بۆ خۆت ده زانی که له میژه دلت بردووم و ته نیا چرکه یه کیش له بیم نه کردووی. تا نه و رۆژه ش خوین له ده ماره کام دا دین و ده چن، هیز و هه ناومی. چۆن له و راده رپینه م تیده گه ی پیوه ندی به خۆته وه هه یه، به لام من قسه کام بئ په رده ن و نه تۆش که یفی خۆته. ئیستاش ده بی پیم بلتی مه به ست له ناردنی من بۆ لای حاجی هه مزه چی بوو؟

- فرمیسک گیان! نه وه بزانه که نه وینه کت یه ک لایه نه نییه و منیش له یه که م چاوپیکه وتنت دا، روحم چوه سه رت و ئیستا بئ یان رۆژیکی دیکه، رازی دلم پئ ده گوته ی، به لام سه باره ت به ناردنت بۆ لای حاجی هه مزه: نه و له لیډوانه که ی دا که له گهڼ شیرکو ی برات هه یوو، تا جارێک ناوی شاسواری به زاردا هاتبا، چوار جاریش ره حمه تی خودای بۆ ده نارد و ده یگوت: نه و ئیستا له به هه شتی به رین له په نا ده ست پیغه به ران دا دانیشتوه خوه ی ناوی به هه شت سه رمه ستی کردوه!

منیش بۆ نه و ی راده ی برۆای حاجی به و خودا گه وه و به و به هه شته به رینه تا قی بکه مه وه، نه و بیۆکه یه م بۆ هات که، کئ ده توانئ له خۆت شوخ و شه نگتر بئ بۆ نه م مه به سته، چونکه له لایه که وه حاجی به مه به سته ی

سەرەخۆشیکردن لە ئێتو هاتبوو، کەوابوو ئەتۆ هەر دەبا سوپاسینکت کردبا،
بێجگە لەوەش نەو بە تەمات بوو و خەڵوێخانەیکە لە داری حەیزەرەن بۆ
دروست کردبووی کە بە حەفتا و دوو وێنە پەنگی جۆراوجۆر پازاندبوویەو.

- ناخ شوان، بریا ئەوکات زانییام کە مەبەستیکی وات لە ناردنم بۆ لای
حاجی هەمزە هەبوو! بەراستی ژیرانەیکە. بۆ پیشتر پێت نەوتم؟ دە
تاقیکاریە کە سەری لە کوێو دەرھێنا؟

- راست دەوێ فرمیسک گیان، لە کاتی کدا کە بەرەرلامان هاتی ئەرۆی
باری کرد و دەست و پای خۆی لە بیر چوو، بەلام کاتێک بەو لەنجە و لارەو
گەپایتمووە دواو و سمیت لەژێر کەلەکەتووە نەملاو ئەولای دەکرد، حاجی بە
جەستە لای ئێمە بوو، بەلام پوچی باری کرد بۆ بەهەشتی بەژنوبالای
بێخەوشی تۆ و بەهەشتی بەرینی وادە دراوی بە شاسواریشەو بە تەواوی
لەبەر کردبوو.

بە گێڕانەوێ ئەر بابەتە لەلایەن منەو، فرمیسک چوو بوو بیریکی
قوولەو و هەستمکرد کە سەبارەت بە دواڕۆژی خۆی، دواوین بریاری دا.بۆ.
هیشتا کۆتاییم بە قسەکانم نەهێنابوو کە فرمیسک سەری هەڵبێی و
لەگەڵ ئەوێ کە هەناسەیکە بە کۆلی هەڵکێشا، گوتی:

- من لەمیژە دواوین بریاری خۆم داو، بەلام لەو پۆژووە دادە و نەوش لە
کۆبوونەوێ کە دەروێ ئاوازی قسەیک بۆ کردین دوا بریارم بە نیشتمانە کەم
دا. یان بە ئێنی خۆم بەجێ دێنم و خۆ لە دەست داگیرکەرەن و داب و نەریته
کۆنەکانی کۆمەڵایەتی پزگار دەکەم، یان سەرم لە پێتار نەو ئامانجانە دا
دادەنیم. شوانە گیان! لە بیرتە دادە و نەوش گوتی چی؟ نەو گوتی:

- دەمرم بۆ ژيان، ناژىم بۆ مردن.

پاش ئەوئى وتەكانى كۆتايى يېتەينا، لەو پەرى باوەرپەخۆبون و خۆشەويستى دا كە لە ناخى دڵپەسە سەرچاوى دەگرت، ھەردووك بائى وەك بائى شاپازى چىكانى كوردستان بلار كەردەو و لە ھالەتكدا فرمىسك بە خور لە گۆناى دەتكاىە خوار، نامىزى بۆ كەردمەو.

ھىشتا بالەكانمان بەتەواوى نەگەيشتەبوو جىگايەك كە يەكترى لە نامىز بگريڻ و ھەست بە گەرمايى لەشى يەكتر بگەيڻ. ھىشتا نەھاتبويىنە زمان تاكو بەلەين و پەيمانەك بە نىشتمانە لەتو پەت كراو گەمان بەدين، ھىشتا شەرىمان لە يەكتر نەشكابوو تاكو بۆ چركەيەكيش بوو چىژ لە دەرياي بى بنى خۆشەويستى وەر بگريڻ، كە لە نەكار گەرمەى بۆمباى فرۆكە شەركەرەكانى ديوەزمەى نەزانى، لىكى جوى كەردىنەو. فرۆكەوانى فرۆكەكانى دەسلەتتى شومى داگيركارى، بە فرەيدانى ھەشت بۆمباى ھىشويى، ئەو چركە ساتەى لىكەردىنە ئەو دۆزەخەى كە بۆ خۆيان قەت باوەرپان پى نەبوو. لە يەكەمىن چركە دا ژمارەيەك لە ھاوئەكەمان دەستبەجى گيانپان لەدەست دا و ئىمەش ھەردووكمان برىندار بوو. مەن چەندىن پرىشك بەر قاچ و پشتم كەوتبوو، بەلام فرمىسك پارچەيەك وە سىنگى و پارچەيەكيش وە پەراسوى كەوتبوو. ئەو ھاوئەكەمى كە بە ساغى دەرجووبوون، گەيشتەنە سەرمان و دەستيان كەرد بە تىماركەردنى برىندارەكان. فرمىسك لە ھالەتكدا فرمىسك بە چاوەكانىدا دەھاتنە خوار و تىكەل دەبوو لەگەل فەقارەى خويىنى سىنگى، ھاوارى كەرد: «بەرن ئەوانەى نەم بەھەشتەيان لە ئىمە كەردۆتە دۆزەخەى خەخە».

ئەو نەيتوانى بە پىكىوينكى دراين وشەى رسته كەى تەوار بكا و بەبى
ئەوئى چاۋەكانى لەسەريەك دابىئى، بەو جۆرەى كە سەرى نابوۋە سەر لاقە
شكاۋەكەم، دواھەناسەى ھەلكىشا و چوۋە خەوئى يەكجاريەوہ.

دەمەنى گياندانى فرمىسك و ئەو ھەوالانەى دىكەم، دەرفەتى
بىر كەرنەوئى دىكەى پىنەدەدام و سەرەپاى ھەوئى زۆرى ھاورپىيانى بەشى
دەرمانى، خورنى زۆرم لە بەر دەچوۋ. واديار بوۋ ئەو پارچەيدى كە وە پشتم
كەوتبوۋ كارى خۆى كەردبوۋ و بىرپەى پشتمى شكاندبوۋ. پاش ھىندىك سەر
جوۋلاندىن، ھەوالى شەپۆل، چىمەن و شىركۆم لە نىشتەمان پەرسى، كە
خەرىكى تىمار كەردنى بىرەنەكانم بوۋ.

ئەو لە ۋەلامدا گوتى:

- ئەوئەندەى دەزنام شىركۆ بە سووكى بىرەندار بوۋە ئەوانى دىكەش
سەلامەتن. شوانە! ئەمە پىنگايە كە خۆمان ھەلەمان بژاردوۋە و نە پىتويست
بە دلتەنگى و گريان ھەيە و نە بەبى ھىوايى و دەستەوئەنۆڭ دامان. دەزنام
ئىستەخەم و خەفەتى زۆرت لە دلدايە و ئازاراشت زۆرە. كاتى ئەوئەش نىيە
كە ئەم قسانە بكەم، بەلام بەر لە ھەموۋ كەسىك ئەوە بۆ خۆمانىن كە
تەمەنى داگىركارىمان درىژ كەردۆتەوہ.

چەركە بە چەركە باردۆخى ژيانم بەرەو خراپىەوہ دەچوۋ و لەنىۋان مان و
مەردن دا گىيام دەكەند. نىشتەمان سەرقالى بەستى و تىماركەردنى بىرەنەكانى
لەشم بوۋ و ھىشتا گىيام تى دا بوۋ كە تەواۋى پووداۋەكانى ئەم دوايىانە
ۋەكو فېلم دەھاتنەوہ بەرچاۋم. بىرەوئەيەكانم لەگەل ھاۋالانى كۆن و چەپى
بى ئاكامم. لە مانگا دۆشين و گەورە مالىنەوہ بگەرە تاكو سوتانى پالتارى

کړيکاره هډاره کېدې کوږه خانې خشت له سدرېنلې زهوار. بېره وريسه کاني
 نهم چهند مانگ و پږانه دوايي همر له فېربون به خوښندن و نووسيني
 کورديسه بگره تاكو مردني خالو شامار و له گږډ درهينانه وه له جياتي
 مديتي و نه ووشي دايكم، گولله باران کراني سواره، جوامير، بهختيار،
 سامال، کاروان و مام نه سؤږ. بېبه ختي داده گهرشه و مولك و سدره وت و
 ساماني خديالي شاسوار. مالي له دارحه يزه ران دروستكراي حاجي هم مزه
 بؤ بېتاقه تي شهواني له گهل فرميسك. ولامي تاقيكاري له كرماشان و
 دووگان بوني شيرزاد، وته کاني دوكتوږ نه بهز له سدرېنل و دوكتوږ
 زهدهشت له نيلا. به سهرهاتي سيران و شاهوي به موحدهد كراو. نو
 ياساوله ي كه به جلي تافره تانده هاتبوه خهونم. نيشتمان هيشتا خهريكي
 تيمار كړدني برينه کاني پشتم بوو و منيش به هوي له بهرچووني به فقاره ي
 خوښي له شم، كات له گهل كات بئ هيزتر ده بوم. تارمايي مهرگ وهك
 په رده بالي به سهر چاره كانما كيشابوو. سهره پای نه وهش به دهم گيانده
 خهونه كه م بؤ نيشتمان گيپراوه و ليتمپرسی:

- چي له م خهونه تي ده گهي؟

- نه و نه دي لي حاليم كه نو ياساوله دايكي نيشتمان و نه ویش
 ههروك ئيستاي خوت فقاره ي خوښ له بهرچووني جهسته ي چوارله تكراري
 پاناگيئ و پوژ نييه كه به ههزاران ليتر خوښي په شي له بهر نه چي؟
 هيشتا قسه کاني نيشتمان له گويم دا دنگيان ده دايدوه و زمانم به
 هاستم له زارم دا ده سؤږا كه به دنگينيكي پر له سؤزه چوار دنگ مؤږ،
 وهك چه ميري و دواين مالتاوي بؤ چاره په شي گهل و ولاته كه م چري.

مەن ۋەي بەخت شەپ بىن نىسۋە ۋەي جەرگ بىرپاگ دىن ۋەخوينە ۋە
 ۋەي شىن ۋە پۇرۇزى كەس نەزانە ۋەي شولەي ناگر خەم گرپانە ۋە
 كۆزى زامەكان ۋە دەم سۆزە ۋە دەروون پىر لە داخ گەل ۋە ھۆزە ۋە
 مەن سوزيام ۋە داخ نىشتەمانە ۋە داخى ھا ۋە بان گشت داخانە ۋە
 ئەۋەندەم ھەست پىكرد كە نىشتەمان دەستەكانى لەسەر چاوم دانا ۋە بە
 گوۋى دا چىپاندم:
 - "شوانە! دەستى زۆردارى ئىۋەي لە ئىمە سەند ۋە تۆ ئىتر بۆ
 ھەتاهەتايە دەنۋى. دىنپايە كە ئاراتەكانتەن دىنە دى".

ئىقبال سەفەرى
 سۆيىد ستۆكھۆلم
 ۲۰۰۶ - ۲ - ۱۱

کورتەیه ک له سەر نووسەر:

ئێقبال سەفەری له سالی ١٩٥٣ زایینی له گوندی زەردە له دایک بووه. ناوایی زەردە سەر بە شارستانی دالەهۆ له پارێزگای کرماشان و رۆژھەڵاتی کوردستانە. خەڵکی ئەو ناوچەیە بە هۆی ھەلکەوتنی جوگرافی و ستراتیژی بوونی له لایەک و خۆپاگری و بەریدەرکانی لەگەڵ داگیرکەرانی بیگانه دا، پەسەنایەتی کۆلتوری و کەلەپوری کوردی خۆی پاراستووه. نووسەر یەکیەکە له بناغەدانەرانی ھێز و کۆمیتە دالەهۆی ھیزی دیموکراتی کوردستان بووه. سالاڵتیکی دوور و درێژ له سەنگەری خەباتی بەرگریی له نەتەو و نیشتمانەکی دا تیکۆشاوه و چەند جار خۆینی پڑاوتە سەر خاکی کوردستان. له سالی ١٩٩٥ ی زایینیەو پەریوی ھەندەران بووه و له ولاتی سوئید گیرساوتەو. له ھەندەرانیش له پێتوا ناساندنی دۆزی پەوای گەلەکی دا چالاکە.

پېژ و پېژانين:

جیی خۆیه تی له كانگای دلمه وه سوپاسی هاو سهنگه ر و هاوړپیانى
خوشه ویست و ماندوویى نه ناسه م به پېژان: هاشمی پوښته می، حه سه ن
ته هوهن، که مال گرویی، جوتیار هه ورامی و حه سه ن حاته می بکه م که
سه رپای کار و ماندووبوونی پوژانه ی خو یان، به وپه پری دلسۆزییه وه
هاوکاریان کردم له به نه نجام گه یاندى نه م پوژمانه. هه روه ها سۆپاس و
پېژانینی خوم پېشکهش به کاک سامره ند بکه م بۆ ماندووبوونی به
کېشانه وه ی وینه ی شیاو بۆ رووبه رگی پوژمانه که.

فهره نگوک

ا/

ناخداخ: شاختیکی نیوان شاره کانی قه سه شیرین و خانه قینه

تالیخانی: شده

ناسیاو: تاشه به ردینه

تهره خه وا: که سوکار

تهره واح: روح

تیجباری: سه ربازی

ب/

بالوره: گۆرانیی، بهیت (جۆرتیک له گۆرانیی)

بانگلان: بان گێران (له کاتی باران و یا پیش و دواى باران بارین)

به خیل: به غیل

بزگیی: چێوداری

بگار: بوار (ته نکاو)

بلیاق: له جی دهرهاتن. چهوئ له بلیاق دهرچیه

بلج: گوێژ

به رووبوم: بهرهم (بهرهمی دهغل و دان)

به لاده میکهوه: به بێ مه یلیهوه، به لالووتیهوه

به یته: سه لت، وێل

به‌یته: چاره‌وای په‌به‌ن و وێڵ

بینگ: بین

بی‌ده‌نگ: نه‌بزوین. پیتته!

بی‌کەرچه: به‌ئه‌سپایی (له‌ سه‌ره‌خۆ)

پ/

پاخه‌وا: قوپی گیراوه

پارینه: گوتلی پار

پاسار: لیواری بان، گوی سوانه

پاوه‌پۆژ: مانگ و پۆژی منداڵبوون

پشتکۆل: داخستن، قایم‌کردنی ده‌رگا

پله: په‌یژه (نێردیوان)

پوشه‌ن: راخه‌ر، لیفه و دۆشه‌ك

په‌رمین: له‌خۆرا دیتن

په‌ره‌شوت: چه‌تری خۆه‌ڵداشتن

په‌س: ناژۆل

په‌نه‌مین: ناوسان، هه‌لمساو

ت/

تۆخس: نه‌گوڤاوه‌

تۆشو: خواره‌مه‌نی

جۆر ته‌شیله: گورج و گۆل

ته‌لار: به‌ره‌دیوان

ته مويشه: قولكى تاشه بوردينه

تهو: تا، پله ي گهرماي لهش

تيانچه: قهزان، مهنجه

ج

جه مام: خاوبوون

جه مام بوون: خاوبوون، لهشى خاو

جهوى: كه تيره

چ

چپه چپ: پچه پچ، له سهره خؤ دوان

چرچ: گرژ، گنج

چلوچاو: چارپاو، دهنگو

چلوفل: نه سهره وتوو

چنگ كردن: چه مېو له لينان

چه قين: روچوون

چيخولكه: چيغى چووكه

ح

حالبردن: بيتهو شبوون له كاتى مندالبوون دا

خ

ختووړه: په ژاره

خرخواردن: خولانه وه

خرت: نىرى دووسالە

خۆرەتاو: بەربەرەۋچكە

/د

داخكردن: سوتاندن

دارسان: لىرەوار

دامردن: دامركان

دلّ خايىس بوون: دلّ لە ژىلتىلا هاتن

دورنج: قورم

دوگيان: زگ پر، حاميله

دەپەرەمى: لەخۆپادىتن

دەرە: سەرىخۆ ھەلگرتن

دەژ: نەژاكار، دەست لىنەدراو

دەسەوارە: نەردوو، بۆ نان بەكار دەبرى

دەشايى: نىوقرۇش

دەفر و دۆلە: قاپ و قاچاغ

دەنگدار: بزوين

/پ

پىخەلۆھ كۆپرە: ئاپاندېسىت

/ز

زرمە، رەمە: گرمە

زوخال: خەلۆز (رەۋى)

زیره وانی: له شگری

ژ/

ژه یك: شیرى ناژه له کاتى زاین

س/

ساجکه له: تازه پیڼگه یشوو

سپلوت: گلارو، گول و پیس

سهرماوقوتان: سهرمه قلائى

سهره پهر: خیرا، (بیور که له کاتى دارشکاندندا دهرده چی).

سهما: هه لپه پرکى

سهلته و زوون: جلی نافرهت

سهه نه: سهه نه، ناوی شاریکه

سیاون: بزى، گیسک، کار

سیپال: جلوبه رگ

سى شهش: هه ژده پوژى نه وه لى وه زى به هار

ش/

شام کوشتن: کوشتنه وى ناژه له به بونه ی دوامانناوای له کوچکردوو

شاویز: ناویشان

شه که نیپ: نیترى دووساله، کارپ

شوین و هه تهر: شوینه وار

شهوق: پروونا کایی

شیرپه نجه: سهره تان

شېره كە: لەخۆبايىبوون

ف/

فەرەنجى: كۆلەبال

فەرپاشە: كليل، كليل

ق/

قازان: مەنجه لى گەورە

قشقارە: قشقە لە، مەلىكە

قەلاف: كالان

قۆلە: قىيىلە، لە ولاتى سعودىيە

قۇرغ: پوان

قىژاندن: چرىكاندن

ك/

كواركردن: كۆكردنەوئى بەروبومى كويستان

كوانگ: ئاورگ

كوانوو: ئاورگى

كوناواجە: كون بۆ ھەوا و پروناكايى ژۆر

كونەلان: جىنگاي كونە و ئاو

كۆل كىش: كۆلبەر

كويىزە: گۆزە

كۆسەلكۆس: كۆست كەوتن

كۆلەبړك: پلار، خىرا، گورج

که په لویران: با و بۆزان
که ره: فهریکه پۆن
که لاین کردن: به ستنه وه
که لاوه: مالتی رووخواو، مالتی تیکته پیو
که وان: رمبیک

ح

گرا: دهره جه، گراد
گره لیکه وتن: گه شانه وه
گزل: بهری دارمازوو
گل رپل: جموجول
گلیم: بهر
گۆمه ل: لویج
گه وپ: هۆلی ناژول
گه وهن: گوینی
گیجه نکه: ره سمه

ل

لاپه ره: کاغه ز
لاکیش کردن: خوارچوون، چهوت
لفانه: درانه
لوقمان: ده کیم، دوکتوری گیایی
له شولار: قهه و بالآ

له‌شین: هال‌به‌ستنی چارشیتو
له‌شین: هه‌لو‌یزنینی چارشیتو
لیتکه و پیتکه: نیو و نیتکه
لیلق: بنج و بناوان، ره‌گ و ریشه

/م

مزیور: کریکار، پیشخزمدت
مژیتوه‌نان: هینگ پتوه‌نان
مق: مرتهق
مل وه‌پینه کردن: تووشبونی له‌نه‌کار
ملو‌وچه: پیت‌چانه‌وه، گنۆ‌له کردن
مه‌لاق: مه‌لاشوو
مه‌مه‌ر: هو‌کار، سه‌به‌ب
مه‌وج: جاجم
میخو‌ر: به‌ری دار‌مازو
میمک: پوور

/ن

ناخه‌وا: پلوسک
نافه: نارکه، ناوک
نه‌وگ: لباد

و/

وازگوفت نهو: پاشمله (چا که کردن بڑ که سینک، به لّام له ملاو له ولا باسی
نه که ی!

ولئوبوون: گه وړه بوون

وهج، وه چه کان: جیل، جیله کان

وهرکول: بهرکول، پېش ناخواردن

وهک ته شيله: گورجو گزل

وهنوز: چا و گهر مکردن، سدرخه وشکاندن

هـ/

هارونشاوا: شاتاباد، ئیسلامناباد

هنگ: فم کردن

هه پک: وشک بوون، پي له بهر نه چوون، حه به ساو

هه چه ل: له داو که وتن

هه شه که: برست لیپان، له ترسان

نان هه لاتنه: نان که له هه ویری تورشاو دروست ده کری

هه ن: لا، جینگا

هه غینه: له تله ت، له توپه ت

هه وړه تهره قه: هه وړه تریشقه

هه ونه نگ: ده سکا ونگ

هه ویتل: ته وژم

ی/

ياساول: شبه، تارمايى نه فەر

يەسىر: داىك مردوو

منتدى اقرا الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com



Roman

Le Pênaw Awatekanda

îqbal seferî

به ژۆمه‌ری ئێزیدی

چاپ و بڵاوکردنه‌وه‌ی

سێنێاس

2012